ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ. —— ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΤΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1872. —— ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΓΑΛΛΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

—

Εἰ καί τινα τῶν ἐν Γαλλίᾳ πολιτικῶν κομμάτων ἐπιχειροῦσιν ἵνα πλανήσωσι καὶ ἐκφοβήσωσι τὴν κοινὴν γνώμην περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος, ἡ Γαλλία οὐδὲν ἧττον παρέχει ἐν τῷ παρόντι τοῖς ἀνθρώποις θέαμα θαυμαστόν. Ἐπειδὴ, καίτοι μὴ ἔχουσα ἔτι καθεστῶτας νόμους ἡ δημοκρατουμένη Γαλλία, σοφῶς πολιτευομένη, δὲν ἔχει χρείαν αὐτῶν· τὸ δὲ δημοκρατικὸν πολίτευμα διαμένει μόνον χάριν τῆς καθ' ἡμέραν συγκαταθέσεως τῶν πολιτῶν. Ἀμφιβάλλουσι δὲ οἱ πολλοὶ καθ' ἑκάστην περὶ αὐτοῦ· καὶ ὅμως, καίτοι ἐφήμερον καὶ σφαλερὸν φαινόμενον, καταδεικνύεται ὁσημέραι ἰσχυρότερον καὶ στερεώτερον πολλῶν ἄλλων πομπικῶς κατασταθέντων καὶ ἐνέχυρα νόμιμα λαβόντων πολιτευμάτων. Ἐπειδὴ ἡ νέα δημοκρατία ἀπερείδεται ἐπὶ τὴν κοινὴν γνώμην, ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς πατρίδος, καὶ τὸν ὀρθὸν τοῦ ἔθνους νοῦν. Αἱ δὲ φατρίαι, αἵτινες δυστυχοῦσαι ἡσυχάζοντος τοῦ τόπου, θέλουσιν ἵνα καταλύσωσιν αὐτὴν, βοῶσι καθ' ἡμέραν ὅτι τὸ τοιοῦτον πολίτευμα δὲν δύναται ἵνα διαμένῃ. Ἀλλ' ὅμως διαμένει καὶ ἰσχυροῦται ἀκουσῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ ἡ ἡσυχία εἶναι παντὸς τῆς χώρας, τὰ ἔργα ἀναλαμβάνουσι, τὰ οἰκονομικὰ βελτιοῦνται, αἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἔτι κατεχόμεναι ἐπαρχίαι ἐλευθεροῦνται· τὸ δὲ πρόσκαιρον δὴ λεγόμενον καὶ ἄθλιον πολίτευμα, ἡ δημοκρατία, ἣν χλευάζουσιν οἱ δεινοὶ αὐτῆς ἀντίπαλοι, ἐδυνήθη ἵνα δανείσηται ἐντὸς δύο ἐτῶν πέντε δεκάκις μυρίας μυριάδας φράγκων, καὶ ἐὰν ἤθελεν, ἠδύνατο ἵνα λάβῃ δεκαπλάσια τούτων. Ἐκ δὲ τῶν βεβαίων τούτων ἀποβάντων τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἀνεθάρρησε, οἱ δὲ φρόνιμοι τῶν πολιτῶν ἀπεχθάνονται ἤδη πρὸς τοὺς ἀγύρτας, οἵτινες φιλοτιμοῦνται ἵνα διαταράξωσι τὴν ἀποκατασταθεῖσαν ἡσυχίαν τοῦ τόπου, ὅπως παριστάμενοι ὡς σωτῆρες καταλύσωσι τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἁρπάσωσι πάλιν τὴν ἀρχήν. « Τὰ πάντα ἔχουσι κακῶς, » κραυγάζουσιν ἀδιαλείπτως οἱ ἀποστερηθέντες τῆς ἀρχῆς, ἢ οἱ ὀρεγόμενοι αὐτῆς· τὰ πάντα ἔχουσι κακῶς, κατά τινας μὲν διότι κατελύθη ἡ αὐτοκρατορία, κατ' ἄλλους δὲ διότι δὲν ἐπέτυχεν ἡ συναλλαγὴ τῶν νομιμοφρόνων πρὸς τοὺς ὀρλεανιστὰς, ἢ διότι τὸ νῦν πολίτευμα φέρει τὸ ἐχθρὸν πᾶσιν αὐτοῖς καὶ φοβερὸν ὄνομα δημοκρατίαν. Καὶ οἱ μὲν ἀμαθεῖς μέμφονται τοὺς νέους φόρους· οἱ δὲ ἐπιδεξιώτεροι ζητοῦσι τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, ἅπαντες δὲ ὁμοθυμαδὸν μέμφονται τὴν κυβέρνησιν ὅτι δὲν ἀναμιγνύεται ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς κατὰ τῶν ὑποψήφων δημοκρατικῶν, καὶ διισχυρίζονται ὅτι ἡ Γαλλία κυλίεται εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀφύδρα δημοκρατίας καὶ τῆς ἀναρχίας ὅτι εἶναι ἤδη ἔθνος ἀπολωλὸς, ὡς ἡ Πολωνία, ἐὰν μὴ σπεύσῃ ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸ μέλλον ταττομένη ὑπὸ τὴν θαυματουργὸν αἰγίδα νομίμου καὶ θεοσδότου τινὸς μοναρχίας ἢ ἀκολάστου καὶ ἀπειροκάλου τινὸς Καίσαρος.

Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἀληθεύει, τοὐναντίον δὲ τὰ πάντα ἔχουσι καλῶς, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὰς δεινὰς συμφορὰς, ἃς ὑπέστη τὸ γαλλικὸν ἔθνος. Ἐπειδὴ ἐὰν ἀναμνησθῇ τις μόνον τὰ πέρυσιν· ἐὰν ἀνακαλέσῃ τὴν μνήμην τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῆς Γαλλίας, ὁπότε κατεστάθη τὸ παρὸν πολίτευμα, ὅτε τὸ μὲν ἥμισυ τῆς χώρας ἦτο κατειλημμένον ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἡ δὲ μητρόπολις ὑπὸ τῶν δημαρχικῶν, τὸ δὲ ταμεῖον ἦτο κενὸν, αἱ δὲ ὑπηρεσίαι ἐγίνοντο ἀτάκτως, πάντες δὲ ἐταράττοντο τὴν ψυχὴν, βλέποντες τὸ γαλλικὸν ἔθνος κινδυνεῦον ἵνα διαλυθῇ, ἐν δὲ τῷ κλύδωνι τούτῳ, ὡς μόνην σωτηρίας ἐλπίδα ἠὐτοσχεδιασμένην βουλὴν κυλιομένην ἀπὸ Βουρδιγάλλων εἰς Βερσαλλίας, πολεμουμένην καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ ὑπὸ τῶν στάσεων, μηδεμίαν δ' ἄλλην δύναμιν ἔχουσαν ἢ τὸ δίκαιον· ἐὰν, λέγομεν, καταμετρήσῃ τις τὴν ἔκτοτε γενομένην μεταβολὴν, δυσκόλως δύναται ἵνα εἴπῃ ποῖον ἄλλο πολίτευμα ἐδύνατο ἵνα κυβερνήσῃ κάλλιον τὴν χώραν. Ἐὰν δὲ οἱ πολλοὶ ἦναι ἔτι περιμέριμνοι περὶ τοῦ μέλλοντος, αἴτιοι τούτου δὲν εἶναι οἱ προϊστάμενοι ἀῶν

πραγμάτων, οἵτινες πειρῶνται ἵνα καθησυχάζωσι τὰς φροντίδας τοῦ πλήθους, ἀλλὰ τὰ κόμματα, ἅτινα διατρέφουσι τὴν ἀγωνίαν αὐτοῦ ὅπως ὠφεληθῶσιν ἀπ' αὐτῆς. Ἀλλ' ἐὰν ἡ βουλὴ δυσχεραίνῃ τὰς διαιρέσεις καὶ τὰς ματαίας διαμάχας, αἵτινες ἐλαττοῦσιν αὐτὴν καὶ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς θεσμούς, διὰ τί δὲν βάλλεται τέλευταῖον τὴν ἄγκυραν εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς ὀρθῆς δημοκρατίας; Διότι ἄλλως ἡ ἱστορία θαυμάσει ὅτι οἱ μέτριοι ἄνδρες, οἵτινες ὠφειλον ἵνα θῶνται πρὸ τῶν ἰδίων στασιαστικῶν συμφερόντων τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ἥτις μετὰ τοσαύτας ἐπαναστάσεις ἔχει πρὸ παντὸς ἄλλου χρείαν ἡσυχίας, ἐπιμένουσιν ἵνα ἐμποδίζωσι τὴν κατάστασιν χρηστοῦ τινος δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, καὶ ἀγανακτοῦντες ἐπὶ τῷ μὴ δύνασθαι ἵν' ἀποκαταστήσωσι τὴν μοναρχίαν, ἐναντιοῦνται τῇ δημοκρατίᾳ, ἣν ἠδύναντο ἵν' ἀσπάσωνται τελευταῖον καὶ κατευθύνωσιν αὐτοὶ ἐκεῖνοι κατὰ τὰ καθεστῶτα.

Ἀλλὰ τὸν ἔλεγχον τοῦτον δὲν δύναται ἵν' ἀποτείνῃ τις πρὸς τοὺς νομιμόφρονας ἢ τοὺς βασιλικούς· διότι οὗτοι, ὄντες πιστοὶ δοῦλοι τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, ὧν ἄνευ νομίζουσιν ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει σωτηρίας ἐλπίς, ἀπωθοῦνται πᾶσαν μορφὴν ἐκλεκτικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τούτων ἕνιοι δὲν παραδέχονται τὴν μοναρχίαν, πλὴν ἐὰν αὕτη θελήσῃ ἵν' ἀσπάσηται τὰς ἀρχὰς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

Ἰδοὺ δὲ ἐν συντόμῳ ὁποία τις ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐν Γαλλίᾳ.

Ἔνθεν μὲν βλέπομεν τὴν κυβέρνησιν ὑποστηριζομένην ὑπὸ πάντων τῶν εὐθυφρόνων πολιτῶν, οἵτινες θέλουσιν ἵν' ἀφανίσωσι τὰς ἀρχαίας διαιρέσεις καὶ συναγάγωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας τοὺς μετριόφρονας ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς δημοκρατίας, ἔνθεν δὲ τοὺς ἀσυνέτους καὶ τοὺς φιλοδόξους, οἵτινες, προφασιζόμενοι τὰ συντηρητικὰ συμφέροντα τῆς δημοκρατίας, κινδυνεύουσιν ἵνα ἐμβάλωσι πάλιν τὸν τόπον εἰς νέας ἐπαναστάσεις. Ἀλλ' ἐὰν ἡ πάλη αὕτη κατασταθῇ διαρκὴς καὶ δριμεῖα, ἀνάγκη πᾶσα ἵν' ἀνατεθῇ ἡ κρίσις αὐτῆς τὸ τελευταῖον πάλιν εἰς τὸν γαλλικὸν λαόν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΕΥΤΟΥ

ΛΙΒΙΓΚΣΤΩΝΟΣ.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι ἀπὸ ἓξ περίπου ἐτῶν ὁ ἀκάματος καὶ ἄτρομος Ἄγγλος περιοδευτὴς Λίβιγκστων διατελεῖ διαπορευόμενος τὴν ἔσω Ἀφρικὴν, θέλων ἵνα εὕρῃ τὰς πηγὰς τῶν μεγάλων αὐτῆς ποταμῶν, καὶ λύσῃ πολλὰ γεωγραφικὰ ζητήματα ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἥκιστα γνωστὴν ταύτην ἤπειρον. Οὐδεὶς δύναται ἵνα διαγράψῃ τὴν ἀκλόνητον ἐπιμονὴν καὶ τὰς φρικώδεις βασάνους τοῦ μάρτυρος τούτου τῆς ἐπιστήμης, ὅστις, εἰ καὶ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν διετέλεσεν ἤδη ἀποκεχωρισμένος τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπεστερημένος πάντων τῶν ἐφοδίων, λελῃστευμένος, ἀσθενῶν, σχεδὸν αὐχμάλωτος ἐν τινι χώρᾳ κατοικουμένῃ ὑπ' ἀνθρωποφάγων ἀγρίων, ἐκινδύνευεν ἤδη ἵνα ἐνδώσῃ, ἐὰν μὴ ἀπηλλάττετο παρ' ἐλπίδα τῆς ἀθλίας ταύτης καταστάσεως διὰ τῆς συνδρομῆς μιᾶς ἐφημερίδος τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦ New York Herald, ἧς ὁ κύριος ἀνέθηκεν εἰς ἕνα τῶν συντακτῶν αὐτῆς, τὸν Κ. Στανλέϋ, τὴν δυσχερεστάτην ἐντολὴν τοῦ πορευθῆναι εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἰατροῦ Λιβιγκστῶνος, ὃν πάντες ἐνόμιζον ἤδη ἐν Εὐρώπῃ ἀποθανόντα.

Ὁ Κ. Στανλέϋ, μεταβὰς ἐξ Ἀμερικῆς εἰς τὴν νῆσον Ζανζιβάριν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἀντικρὺ κειμένην ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Ἀφρικῆς, κατόρθωσε, πολλὰ πλανηθείς, ἵνα εὕρῃ τὸ τελευταῖον ἐν ταῖς ἀπροσίτοις ἐρημίαις τῆς Ἀφρικῆς τὸν Λιβιγκστῶνα, ᾧτινι παρέδωκε τρεῖς βοηθοὺς καὶ τὰ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Ἀγγλίας στελλόμενα αὐτῷ χρήματα.

Ἀσμένως δὲ δημοσιεύομεν σήμερον πρὸς χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν τὴν πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν τοῦ Λιβιγκστῶνος, ᾧτινι ὀφείλει χάριν τῆς σωτηρίας καὶ τῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τὴν ἐπιχειρήσεως ἀναγκαίων πόρων.

Ἐν Οὐζιζι, ἐπὶ τῆς λίμνης Ταγκανύϊκας τῷ νοεμβρίῳ μηνὶ τοῦ 1871ου ἔτους.

Δυσκολώτατον εἶναι ἵνα γράψῃ τις ἐπιστολὴν πρὸς ἄγνωστόν τινα. Ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ ἀποστόλου ὑμῶν Κ. Στανλέϋ ἐν τῇ ἐκτετοπισμένῃ ταύτῃ τῆς Ἀφρικῆς χώρᾳ με θαρρύνει ἵνα γράψω πρὸς ὑμᾶς ἐλευθέρως.

Ἐὰν ὁ Κ. Στανλέϋ ἐξέθηκεν ὑμῖν τὴν ἀπεγνωσμένην κατάστασιν, ὑφ' ἧς εὑρέ με τηκόμενον ἐν ταῖς ἐρημίαις ταύταις, ἐννοήσετε ὁπόσην ἔχω ὑμῖν χάριν τῆς ἀποστολῆς τοῦ γενναίου τούτου ἀνδρός.

Ἐπανῆλθον εἰς Οὐζιζι, ἀφ' οὗ διέδραμον πεζεύων ὑπὲρ τὰ 500 μίλλια ὑπὸ τὰς καθέτους τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, φενακισθείς, βασανισθείς, ληστευθεὶς καὶ ἀναγκασθεὶς ἵν' ἐπανέλθω ἀφ' οὗ τόπου ἀνεχώρησα, (καὶ ταῦτα ὅτε ἤμην σχεδὸν πρὸς τῷ τέλει τῆς περιοδείας μου), ὑπὸ ἀγέλης δούλων μουσουλμάνων διγενῶν (métis) οὓς ἀντὶ ἀνθρώπων, ὡς ὑπέσχετο, μοὶ ἔπεμψεν ὁ φίλος μου σουλτάνος τῆς Ζανζιβάρεως. Ἠσθένησα δὲ καταβεβλημένος μᾶλλον ὑπὸ τοῦ οἰκτροτάτου θεάματος τῆς ἀπανθρωπίας τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ ἐκ τῶν κακοπαθειῶν καὶ τῆς στερήσεως τῶν καθ' ἡμέραν ἀναγκαίων. Τὸ σῶμά μου ἐξησθένησε καὶ ἐμαράνθη οὕτως, ὥστε ἐνόμισα ὅτι ἤμην πλησίον τῆς τελευτῆς τοῦ βίου.

Μὴ ἐκλάβητε δὲ ὅτι ἐπαυξάνω τὰ παθήματά μου, ἐὰν ὑμῖν εἴπω ὅτι ἕκαστον ἐπὶ τῆς διακεκαυμένης ταύτης ὁδοῦ βῆμα ἦτο μαρτύριον, καὶ ὅτι ἐπανελθὼν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα εἰς Οὐζιζι ὡμοίαζον πρὸς ἀληθῆ σκελετόν.

Φθάσας δὲ εἰς Οὐζιζι, ἔμαθον ἐν ἐπιμέτρῳ κακοτυχίας ὅτι πραγματεῖται 500 λιρῶν, ἃς ἀνέμενον ἐκ Ζανζιβάρεως, ἐδόθησαν παρὰ τοῦ σουλτάνου εἰς μέθυσόν τινα μωαμεθανὸν ῥάπτην, ὅστις, ἀφ' οὗ κατεσπατάλησε τὸ πλεῖστον αὐτῶν μέρος κραιπαλῶν ἐπὶ δεκαοκτὼ μῆνας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Οὐζιζι, ἔδωκε τὸ λοιπὸν εἰς ἀνταλλαγὴν δούλων καὶ ἐλέφαντος· διότι, ἔλεγε, ἐξετάσας τὸ Κοράνιον καὶ συμβουλευσάμενος μεθ' ἑνὸς μάγου, ἔμαθεν ὅτι ἀπέθανον ἤδη πρὸ πολλοῦ. Ἔγραψε δὲ καὶ εἰς τὸν ἔπαρχον τῆς Οὐνυανυέμβο ὅτι δοῦλοί τινες, ἀποσταλέντες παρ' αὐτοῦ εἰς ζήτησίν μου κατὰ τὴν Μανυέμαν, ἐπανῆλθον ἀγγέλλοντες ἀσφαλῶς ὅτι ἀπέθανον, καὶ ἐζήτει τὴν ἄδειαν ἵνα πωλήσῃ τὰ ὀλίγα ἐμπορεύματα, ὅσων ἐφείσατο μεθύων, ἀντὶ τῶν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν δαπανῶν καὶ πόνων.

Ἐν τούτῳ δ' ἐγνώριζε καλῶς, μαθὼν τοῦτο παρ' ἀνθρώπων ἰδόντων με καθ' ὁδόν, ὅτι ἤμην ζῶν, καὶ ὅτι ἀνέμενον ὁρμητικῶς τὰ παρὰ τοῦ σουλτάνου ἐμπεπιστευμένα αὐτῷ ἐμπορεύματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ Ζανζιβάρεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνταῦθα οὐδεὶς ἄλλος νόμος ἰσχύει ἢ ὁ τῶν χειρῶν, τῆς σπάθης δηλονότι καὶ τοῦ τυφεκίου, ἠναγκάσθην ἵν' ἀναμένω ἀργὸς μέχρις οὗ, ἐξαναλώσας καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν, κατήντησα ἐπαίτης ἐν Οὐζιζι, ζῶν ἀπὸ τῶν ψυχίων τῆς τραπέζης τῶν τριῶν ὑπηρετῶν μου. Ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεκαρτέρησα. Ἐν τοιαύτῃ διήγον ἀθλιότητι, ὅτε ἔφθασε πρός με ἀδέσποτός τις φήμη περὶ τῆς ἀφίξεως εἰς Οὐζιζι Ἄγγλου τινὸς περιοδευτοῦ. Ἤδη παρέβαλλον ἑαυτὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις κατῆλθεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Ἰεριχώ· ἀλλὰ οὔτε ἱερεὺς οὔτε λεβίτης, οὔτε Σαμαρίτης ἠδύνατο ἵνα διέλθῃ διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἐβάδιζεν. Ἀλλ' ὅμως ὁ καλὸς Σαμαρίτης ἦτο ἤδη πλησίον μου· εἷς δὲ τῶν ὑπηρετῶν μου ἔδραμεν ἀσθμαίνων, καὶ ἐκραύγαζεν· « Ἔρχεται εἷς Ἄγγλος! βλέπω αὐτόν! » Καὶ ἀπῆλθε ταχὺς ὡς βέλος ἀπαντήσων αὐτῷ. Ἤρχετο δὲ φέρων πολυάριθμον καραβάναν, ἧς προεπορεύετο ἡ ἀμερικανικὴ σημαία, ἥτις μοι ἐμήνυσε τὴν πατρίδα τοῦ ἀπροσδοκήτου ὁδοιπόρου.

Εἶναι φύσει ψυχρὸς καὶ ἀπαθὴς, ὡς Ἄγγλος. Ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία ὑμῶν με ἐξέπληξε, καὶ ἔλεγον πρὸς ἐμαυτόν· « Εἴθε αἱ εὐλογίαι τοῦ Θεοῦ κατέλθοιεν δαψιλεῖς ἐφ' ὑμᾶς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν! » Κατεπλάγην δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγελθέντων μοι τελευταίων πολιτικῶν συμβάντων ἐν Εὐρώπῃ· διότι ἀπὸ τριῶν ἐτῶν οὐδεμίαν ἀνέγνων οὔτε ἐφημερίδα οὔτε ἐπιστολήν.

Κατ' ὀλίγον ἀνέλαβον ὄρεξιν, καὶ μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἠσθάνην ἐμαυτὸν ἀναλαμβάνοντα. Ὁ Κ. Στανλέϋ μοι ἔφερε καλήν τινα καὶ προτρεπτικὴν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ λόρδου Κλάρενδων, οὗτινος θρηνῶ εἰλικρινῶς τὸν θάνατον. Ἠγγειλέ μοι δὲ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησίς μοι ἔπεμπε βοήθειαν χιλίων λιρῶν. Ἡ ἀποστολὴ τῶν χρημάτων τούτων μ' ἔπεισεν ἵν' ἐμμένω, ὡς ἀληθὴς Τζὼν Βοὺλλ, ἐν τῇ ἐντολῇ, ἣν ἀνέθηκεν εἰς ἐμὲ ὁ φίλος μου Ῥοδερίκος Μούρχισων, ὁ πρόεδρος τῆς γεωγραφικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου, ἐλπίζων ὅτι σὺν θεῷ ἐπιτελέσω αὐτὴν, ἥτοι διαπράξω ἵνα γνωρίσω τὰς πηγὰς τῶν μεγάλων τῆς Ἀφρικῆς ποταμῶν καὶ διαγράψω πως τὸν γεωγραφικὸν πίνακα τῆς ἔνδον Ἀφρικῆς.

Ἡ χώρα τῶν πηγῶν τούτων ἐν τῇ πρὸς νότον μέσῃ Ἀφρικῇ παρατείνει ὡς ἔγγιστα ἐπὶ 700 μίλλια. Αἱ δὲ πηγαὶ εἶναι ἄπειροι, τοῦτ' ἔστι ὁ βίος ἑνὸς ἀνθρώπου δὲν ἀρκεῖ πρὸς τὸ ἀριθμεῖν αὐτάς. Τὰ δὲ ὕδατα αὐτῶν συῤῥέουσιν εἰς τέσσαρας μεγάλους ῥύακας, οὗτοι δὲ πάλιν εἰς δύο μεγάλους ποταμοὺς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ μεγάλου Νείλου, ἥτις ἄρχεται ἀπὸ τῆς 10^0 — 12^0 νοτίου πλάτους. Πολὺς δὲ παρῆλθε καιρὸς πρὶν ἡ δυνηθῶ ἵνα ἐξηγήσωμαι τὸ παναρχαῖον τοῦτο γεωγραφικὸν πρόβλημα καὶ κατανοήσω σαφῶς τὸν ῥοῦν τῶν ὑδάτων τούτων. Διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ἔπρεπεν ἵν' εὕρω τὴν ὁδὸν ψηλαφίνδα. Ἐπειδὴ ἐνταῦθα οὐδεὶς φροντίζει περὶ τοῦ ῥοῦ τῶν ὑδάτων. « Πάνομεν, ὅτε διψῶμεν, ἀφέντες τὸ λοιπὸν ἵνα ῥέῃ κατὰ τὸ δοκοῦν, » μοι ἀπεκρίνοντο ἐρωτώμενοι παρ' ἐμοῦ οἱ ἐγχώριοι Ἀφρικανοί, οἵτινες συνήθως με νομίζουσι φρενοβλαβῆ. Οἱ δὲ Πορτογάλλοι, οἵτινες ἐπεσκέφθησαν πάλαι ποτὲ τὴν Καζέμβην, ἐφρόντιζον μόνον περὶ δούλων καὶ ἐλέφαντος καὶ οὐχὶ περὶ γεωγραφίας. Μάτην ἄρα ἠρώτων τοὺς αὐτόχθονας περὶ τῶν ὑδάτων οὕτω συνεχῶς ὥστε το τελευταῖον φοβοῦμαι μή με ἐξέλαβον ἀληθῶς ληφθέντα ὑπὸ ὑδροκεφάλου.

Ἠσχολούμην δὲ ἤδη τελευταῖον περὶ τὴν διαγραφὴν τῶν ὑδάτων τῆς μέσης στάθμης, ἅτινα, συνιστῶντα τέσσαρας μεγάλας λ μνας, καταῤῥέουσι διὰ τῆς χώρας τῶν ἀνθροποφάγων Μανυούερα. Ὧν δὲ πλησίον τῆς τετάρτης καὶ μ γίστης, ἠναγκάσθην ἵνα ὀπισθορμήσω, ληστευθεὶς καὶ καταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν ὁδηγῶν.

Γνωρίζω ἤδη τὰ ὕδατα ταῦτα παρατείνοντα ἐπὶ 600 σχεδὸν μίλλια· ὑπολείπεταί μοι δὲ ἕνα γνωρίσω ἔτι τὰ λοιπὰ ἑκατὸν μίλλια, ἐν οἷς, ἐὰν μὴ σφάλλωμαι, ἀναπηδῶσι τέσσαρες πηγαὶ χειμάῤῥων ἐκ τινος ἀπειρομεγέθους γαιώδους προχώματος, ὧν ἑκάστη γίνεται εὐθὺς μέγας ποταμός. Δύο δὲ τῶν χειμάῤῥων τούτων ἀπευθύνονται πρὸς βοῤῥᾶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον. Εἶναι δὲ οὗτοι ἡ Λούφιρα καὶ ἡ Λομάνη. Οἱ δὲ ἄλλοι δύο ῥέουσι πρὸς νότον κατὰ τὴν ἐντὸς Αἰθιοπίαν, ὁ Λιαμβάης ἢ ἄνω Ζαμβέζιος καὶ ὁ Καφού. Δὲν εἶναι ἀράγε αὗται αἱ πηγαὶ τοῦ Νείλου, περὶ ὧν ἔλεγεν εἰς τὸν Ἡρόδοτον ὁ ἐν τῇ πόλει Σάϊς γραμματεὺς τῆς Ἀθηνᾶς; Διότι ἤκουσα τοσάκις λέγοντας τοῦτο τοὺς κατοίκους τῆς Ἀφρικῆς, ὥστε οὐδόλως ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Καίτοι δὲ ὑπερποθῶν ἵν' ἐπανέλθω οἴκαδε, ὅπως ἀπάσωμαι τὴν γυναῖκα, τὰ τέκνα καὶ τοὺς φίλους, δὲν δύναμαι ἵν' ἀποπληρώσω τὴν σφοδρὰν μου ταύτην ἐπιθυμίαν, πρὶν ἢ περατώσω τὴν ἐντολήν μου, ἥτοι τὴν γνώρισιν καὶ διαγραφὴν τῶν πηγῶν τούτων.

Ἀλλ' ἐὰν τὰ περὶ τῆς δεινῆς σωματεμπορίας τοῦ Οὐζιζι ἀποκαλυφθέντα παρ' ἐμοῦ ἐδύναντο ἵνα ἐπενέγκωσι τὴν καθαίρεσιν τῆς μάστιγος ταύτης ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, νομίσω τοῦτο πολὺ ἀξιολογώτερον τῆς γνωρίσεως ἁπασῶν τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου. Νῦν δὲ, ὅτε ἡ δουλεία κατηργήθη ἐν Ἀμερικῇ εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, ἐλπίζω ὅτι ἡ ἐφημερὶς ὑμῶν συντελέσει ἐνεργῶς εἰς τὸ μέγα τοῦτο φιλάνθρωπον ἔργον.

Ὁ ἰατρὸς Ῥικόρδ.

Η ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ

ΤΟΥ

ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Κατὰ τὸν Κόσμον τῆς Νέας Ὑόρκης αἱ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γεωργίας πανταχόθεντῆς βορείας Ἀμερικῆς περὶ τῆς προσεχοῦς συλλογῆς τοῦ βάμβακος ἐλθοῦσαι ἀγγελίαι, εἶναι ἄριστα· διότι πάντες ἐλπίζουσιν ὅτι ὁ βάμβαξ ἔσται ἄφθονος, ἐὰν μὴ ἐπέλθωσι πρὸ τῆς συλλογῆς συνεχεῖς βροχαὶ, ἢ ἐπιδρομαὶ φθοροποιῶν ἐντόμων καὶ καμβῶν. Εἰκάζεται δὲ ὅτι 8,500,000 πλέθρων γῆς εἶναι πεφυτευμένα ἐν τῷ παρόντι διὰ βάμβακος, οὗτινος αἱ μέγισται συγκομιδαὶ γίνονται ἐν ταῖς χώραις, αἵτινες φέρουσι πολλὴν φακήν. Κατὰ τοὺς μέσους ὑπολογισμοὺς ἡ Ἀμερικὴ γεννήσει 4,000,000,000 δεμάτων βάμβακος. « Ἐὰν δὲ οἱ ὑπολογισμοὶ ἀληθεύωσι, λέγει ὁ Κόσμος, εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο ἔσται εὐωνότερον ταῖς ἀγοραῖς, ἀλλ' οἱ φυτουργοὶ ὠφεληθήσονται ἐκ τῆς ποσότητος ὅ,τι ἀπολέσουσιν ἐν τῆς εὐτελείας αὐτοῦ. »

Ἐρείπια τῶν Θηβῶν. — Μεδινὲτ Ἀβού.

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ
ΤΩΝ
ΘΗΒΩΝ.

—

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΜΠΕΡΟΝ [1].

Η'. Τὸ Μεμνόνιον.

Ὀλίγον μακρὰν τοῦ Ῥαμεσείου εὑρίσκομεν ἕτερον μέγιστον τόπον πλήρη ἀρχαίων ἐρειπίων κατακεκρυμμένων ὑπὸ τῆς ἰλύος τοῦ Νείλου καὶ τῆς ὑψηλῆς βοτάνης· στηλῶν ἀνεστραμμένων καὶ τεμαχίων ἀποτεθραυσμένων ἀνδριάντων καὶ παντοίων ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν. Εἶναι δὲ ταῦτα τὸ Ἀμενόφιον ἢ τὰ ἐρείπια τῶν βασιλείων Ἀμενόφιος τοῦ τρίτου, ἐκ τοῦ δεκάτου ὀγδόου βασιλικοῦ γένους, τοῦ Μέμνονος τῶν Ἑλλήνων, οὗτινος ἀπολείπονται ὄρθιοι μόνον οἱ δύο διαβόητοι κολοσσοί, οἵτινες, ἀκέραιοι ἔτι ὄντες, κάθηνται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου κοιλάδος τῶν Θηβῶν, ἣν πληροῦσι μεγαλοπρεπείας.

Ἀμφότεροι παριστῶσι τὸν αὐτὸν βασιλέα. Εἷς δ' αὐτῶν, ὁ πρὸς βορρᾶν, ὁ ὀνομαζόμενος Μέμνων, κατέστη περίφημος, ὡς ἄσας πάλαι ποτὲ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Τὰ ἐπὶ τῶν κολοσσῶν τούτων ὡραιότατα ἀνάγλυφα ἱερογλυφικὰ εἶναι ἔργον τῆς ἀκμῆς τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης· ὁ δὲ Σαμπολλιὼν εἶπε περὶ αὐτῶν ὅτι « εἶναι ἀνάγλυφοι δακτύλιοι λίθοι ἔχοντες ἕνα πόδα τὸ ὕψος. » Ποικίλαι δὲ λατινικαὶ καὶ ἑλληνικαὶ καὶ ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαὶ περὶ ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμόν, αἱ μὲν πεζαί, αἱ δ' ἔμμετροι, κατακαλύπτουσι τὴν πελωρίαν κνήμην τοῦ ἀδριάντος. Ἀλλ' ὁ θέλων ἵν' ἀναγνῷ αὐτάς, ἀνάγκη ἵν' ἀναβῇ εἰς τὸν πόδα, οὗτινος ὁ μικρὸς δάκτυλος εἶναι μέγας ὡς ἄνθρωπος. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἶναι ὑπομνήματα πολλῶν ὁδοιπόρων, οἵτινες πάντες διισχυρίζονται ὅτι ἤκουσαν περὶ τὴν αὐγὴν τὴν θαυμασίαν τοῦ ἀνδριάντος μολπήν. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων πολλαὶ μὲν εἶναι ἀναξιόλογοι· ἔνιαι δὲ περιπαθεῖς ἢ παράδοξοι, καὶ ἄλλαι γελοῖαι. Ἀλλὰ μεταξὺ πολλῶν ἀσήμων ὀνομάτων εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σαβίνης, μαρτυρούντων ὅτι ἤκουσαν φθεγγόμενον τὸν κολοσσὸν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Ἐνίοτε δὲ ἐπειδὴ τὸ θαῦμα δὲν ἐγίνετο καθ' ἣν ὥραν περιεμένετο, οἱ περιοδευταὶ ἐπανήρχοντο πολλάκις, μέχρις οὗ ἀπελάμβανον τέλος τοῦ παραδόξου ἀκούσματος.

Ποία τις ἄρα ἡ αἰτία τῆς ἀλλοκότου ταύτης φήμης, μαρτυρουμένης παρὰ πολλῶν ἐμβριθῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ τὸ μέγιστον ὑπὸ ἑβδομήκοντα τεσσάρων αὐτηκόων μαρτύρων, ἐν οἷς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σαβίνα; Διὰ τί δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο ἔπαυσεν ἤδη; Τέλος δὲ διὰ τί ὁ κολοσσὸς Ἀμενόφιδος τοῦ τρίτου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ὠνομάθη κολοσσὸς τοῦ Μέμνονος, ἥρωος Ἕλληνος καὶ μυθικοῦ υἱοῦ τῆς Ἠοῦς; Ὁ Λετρόνιος ἀπεκρίθη πρὸς πάντα ταῦτα ἐξαρκούντως, ἐξετάζων καὶ συγκρίνων τὰς διαφόρους ταύτας ἐπιγραφάς. Καὶ πρῶτον ἡ ἐξέτασις τῶν ἐπιγραφῶν καὶ διάφορα μαρτύρια τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ κολοσσὸς ἤρξατο ᾄδων μόνον κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Νέρωνος, εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπό τινος σεισμοῦ θραῦσιν αὐτοῦ, καὶ διετέλεσεν ᾄδων καθ' ἑκάστην μέχρις οὗ ὁ Σεπτίμιος Σεβῆρος, ὅστις ἦτο ζηλωτὴς τῶν ἐθνικῶν θρησκειῶν, ἐπανώρθωσε τὸν κεκολοβωμένον ἀνδριάντα, ἐλπίζων ὅτι μετὰ τοῦτο ὁ θεὸς οὐ μόνον ἔμελλεν ἵν' ᾄδῃ, ἀλλὰ καὶ χρησμοδοτῇ ἀληθεῖς χρησμούς, ὁποίους ἐλέγετο ὅτι ἐχρησμοδότει πρότερον. Ἀλλὰ φεῦ! ἀνασκευασθέντος τοῦ ἀνδριάντος, καὶ τῆς κεφαλῆς ἀποκατασταθείσης εἰς τὴν οἰκείαν χώραν, ὁ κολοσσὸς ἐπαύσατο ᾄδων. Διὸ ἔκτοτε οὐδεμία εὑρίσκεται ἐπιγραφὴ ἐξυμνοῦσα τοὺς θείους αὐτοῦ φθόγγους. Καὶ οὕτως ὁ μὲν τεθραυσμένος ἀνδριὰς ἐλάλει, ὁ δὲ ἀκέραιος ἔμεινεν ἄφωνος. Περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος Μέμνονος τοῦ τεθέντος τῷ ἀνδριάντι τοῦ Ἀμενόφιδος, ὃν ἄλλως ὁ Παυσανίας καὶ πολλαὶ τῶν ἐπιγραφῶν καλοῦσιν Ἀμενὼφ, ὁ Λετρόνιος φρονεῖ ὅτι ἐγένετο σύγχυσίς τις μυθολογικὴ ἢ παρονομασία (calembour). Ὁ Μέμνων, υἱὸς τῆς Ἠοῦς, ἦτο ἐκ τῶν ἡρώων τῆς ὁμηρικῆς παραδόσεως. Γενομένου δὲ αὐτοῦ βασιλέως τῶν Αἰθιόπων, ἐδέησε, λέγει ὁ Λετρόνιος, ἵν' ἀναζητηθῇ τὸ ἴχνος αὐτοῦ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἐπειδὴ ἐν Θήβαις μία τις συνοικία τῆς πόλεως, αὐτὴ ἐκείνη, ὅπου ἵσταντο οἱ κολοσσοί, ἐκαλεῖτο Μεμνόνιον, οἱ μεταγενέστεροι ὠνόμασαν ἕνα τούτων Μέμνονα. Περὶ δὲ τοῦ ἄσματος τοῦ ἀνδριάντος φρονεῖ ὅτι ὁ γρατίτης θερμαινόμενος ὑπὸ τῆς αἰφνιδίου μεταβολῆς τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως τῆς νυκτὸς εἰς τὴν τῆς ἡμέρας, καὶ ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἀπετέλει ἠχώδεις τινὰς παλμούς, οὓς ἡ φαντασία τῶν δεισιδαιμόνων περιοδευτῶν μετέβαλεν εἰς ᾆσμα, δι' οὗ ὁ Μέμνων ἠσπάζετο, ἔλεγον, τὴν ἀνεγειρομένην Ἠώ, τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Θ'. Μεδινὲτ Ἀβού.

Ὑπολείπεται ἡμῖν ἤδη ἵνα ἴδωμεν ἕτερον ἀξιόλογον συγκρότημα ἐρειπίων τῆς ἀριστερᾶς

[1] Συνέχ. ἀπὸ σελ. 286.

ὄχθης, τὸ λεγόμενον Μεδινὲτ Ἀβοὺ, ἐν οἷς, ὡς ἐν Καρνὰκ καὶ Λούξωρ, βλέπομεν πάλιν τὴν σεμνοπρεπῆ ἀρχιτεκτονικὴν τῆς ἐποχῆς Τοθμώσιος τοῦ τρίτου καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ τῆς τῶν Ῥαμεσσῆ· πλὴν ὅτι ἐνταῦθα αἱ δύο ἀρχιτεκτονικαὶ ἀντὶ τοῦ κεῖσθαι ἐξῆς ἀλλήλων, ὡς ἐν Καρνὰκ, παρίστανται παράλληλοι. Παρὰ ταύτας δὲ βλέπομεν πλῆθος οἰκοδομημάτων παντοίων ἐποχῶν, ἐν οἷς διαπρέπουσι τὰ ἑξῆς μνημεῖα, φέροντα πάντα πρὸς τὸν σηκὸν ἢ τὸ ἀρχαῖον ναΐδιον Τοθμώσιος τοῦ τρίτου· 1ον ἐξωτερικήν τινα αὐλὴν κατασκευασθεῖσαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου· — 2ον, πυλῶνα, ἔχοντα ὄνομα ἀπὸ τῶν δύο Πτολεμαίων· 3ον, δευτέραν αὐλὴν, ἔνθα ἀναγινώσκομεν ὄνομα Αἰθιόπός τινος βασιλέως, πολλαχοῦ ἐξαλειφθὲν ὑπὸ τοῦ τελευταίου τῶν Φαραὼ Νεκτανέβω, μυθολογουμένου πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁπόση ἀναμνήσεων ποικιλία! Πόσον αἰφνιδίως ὁ περιοδευτὴς μεταβαίνει ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ἀπὸ λαοῦ εἰς λαὸν, ἀπὸ βασιλικοῦ γένους εἰς ἄλλο βασιλικὸν γένος! Διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερογλυφικῶν γραμμάτων ὁ περιοδευτὴς δύναται ἵνα διέλθῃ τοὺς αἰῶνας, μεταβαίνων ἀπὸ ἑτέρου εἰς ἕτερον παρακείμενον ἐρείπιον, ὡς ὁ γεωλόγος διέρχεται ἐν τῇ γεωλογίᾳ μυριάδας αἰώνων μεταβαίνων ἀπὸ μιᾶς στρώσεως τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς εἰς ἑτέραν. Πρὸ τοῦ Σαμπολλιῶνος τὰ μνημεῖα τοῦ δωδεκάτου καὶ τοῦ εἰκοστοῦ ἕκτου βασιλικοῦ γένους, τὰ μνημεῖα τῶν Αἰθιόπων νικητῶν, τῶν Πτολεμαίων καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ὠνομάζοντο ἅπαντα μίγδην μνημεῖα αἰγυπτιακά. Ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι διακρίνομεν εὐθὺς τὰς ἐποχάς, καθ' ἃς ταῦτα ἐκτίσθησαν. Διότι, βλέποντες βασιλικόν τι πλαίσιον (cartouche), γνωρίζομεν εὐθὺς εἰς τίνα καιρὸν, εἰς τίνα λαὸν, εἰς τίνα βασιλέα ἀνήκει τὸ προκείμενον μνημεῖον. Τὰ ἐρείπια τῶν Θηβῶν εἶναι ἡ βιβλιοθήκη τῆς ἀρχαιοτάτης ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους!

« Εὐτυχήσας ὅτι ἐπεσκόπησα τὰ ἐρείπια τοῦ Μεδινὲτ Ἀβοὺ μετὰ τοῦ Κ. Λεψίου, ἑνὸς τῶν μᾶλιστα περὶ τὴν αἰγυπτιακὴν ἀρχαιολογίαν σοφῶν, λέγει ὁ κύριος Ἀμπέρος, ἐγνώριζον καλῶς ὅτι οὐδὲν τῶν κατὰ μέρος διαφεύξεταί με. Ὁ Κ. Λέψιος ἔδειξέ μοι πολλὰς ὑπ' αὐτοῦ εὐρεθείσας ἐπανορθώσεις καὶ προσθήκας γενομένας ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἡγεμόνων τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν ἐξοβελισθέντων ἀρχαίων ὀνομάτων τῶν Φαραώ. Εἶναι δὲ ταῦτα ἱστορικὰ ἐνδείγματα. Ἀξιολογωτάτη δὲ πασῶν εἶναι ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ὀνομάτων τῶν Πτολεμαίων ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν γνησίων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου. Διότι οἱ Πτολεμαῖοι ἠξίουν ὅτι ἦσαν νόμιμοι διάδοχοι τῶν Φαραώ.

Ὑπερθεν δὲ τοῦ λαβυρίνθου τῶν ἐρειπίων τοῦ Μεδινὲτ Ἀβοὺ ἐξαίρονται τὰ μνημεῖα τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ Ῥαμεσσῆ τοῦ Μεϊαμούν.

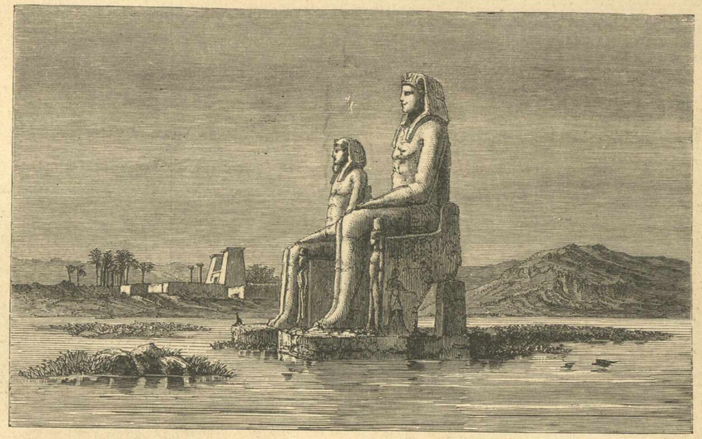

Ἐρείπια τῶν Θηβῶν. — Κολοσσοὶ Ἀμενόφιος τοῦ τρίτου ἢ τοῦ Μέμνονος.

Καὶ πρῶτον παρίσταται τῷ περιοδευτῇ τὸ παράδοξον οἰκοδόμημα, τὸ ὀνομαζόμενον σκιὰς (pavillon) ἢ γυναικωνίτης τοῦ ἡγεμόνος, ὅπερ δεικνύει ἡμῖν μάλιστα πάντων ὁποῖα ἦσαν τὰ

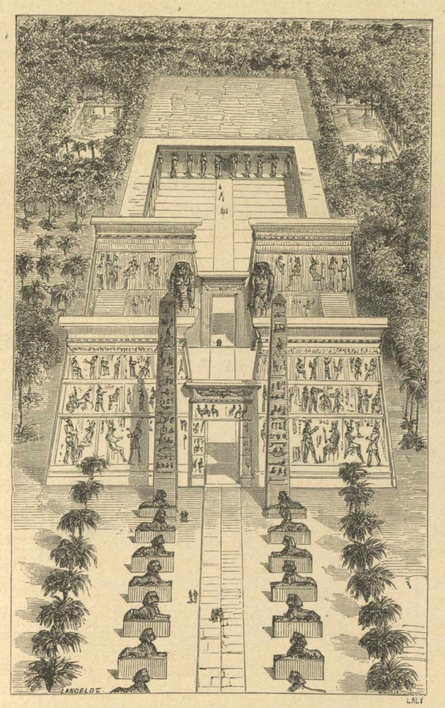

Τὸ Ῥαμεσσεῖον, ἐπανορθωθέν.

ἐνδιαιτήματα τῶν Φαραώ. Δύο ἐξῶσται ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ καρυατίδων ἀλλοκότων περιποιοῦσι τῷ οἰκοδομήματι τοῦτο σχῆμα γλαφυρὸν ἄμα καὶ ἀλλότριον. Ἐπὶ τῶν τοίχων θαλάμου τινὸς, ἐν ᾧ βεβαίως ἐκοιμᾶτο ὁ Μεϊαμοὺν, εἶναι ἀπεικασμένον οἰκιακόν τι θέαμα. Περὶ τὸν βασιλέα κάθηνται γυναῖκες ἢ νεάνιδες χαρίεσσαι μὲν ἀλλ' ἀγνεύουσαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς παίζει ζατρίκιόν τι, οὗτινος τεμάχια ἐξευρέθησαν ἤδη ἐν τοῖς τάφοις.

Προχωροῦντες δὲ ἀπὸ τοῦ γυναικωνίτου πρὸς τὰ βασίλεια τοῦ Μεϊαμοὺν, μεταβαίνομεν βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς κομψῆς συμμετρίας βασιλικῆς ἐπαύλεως εἰς μεγαλοπρέπειαν οἰκοδομήματος πομπικῆς ὑποδοχῆς. Τῇ ἰδιωτικῇ μικρᾷ κατοικήσει τοῦ ἀνδρὸς ἕπεται ἡ δημοσία, ἢ τὸ μέγα βασίλειον τοῦ Φαραώ. Μέγας τις πυλών, οὗτινος τὰ μὲν ἀνάγλυφα ἀπεικάζουσι τὰς ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ ἐπιγραφαὶ περιέχουσι τὰ ὀνόματα τῶν παρ' αὐτοῦ νικηθέντων ἐθνῶν, φέρει εἰς πρώτην αὐλὴν, ἧς οἱ ἐπηνθισμένοι στῦλοι, ἔχοντες κιονόκρανα ἀπεικάζοντα τὸ ἄνθος τοῦ λωτοῦ, φαίνονται ἀνοιγόμενοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ κατακαλύπτοντος τοὺς πλείστους στύλους μέχρι τῶν κιονοκράνων. Διεισθόντες δὲ καὶ δεύτερον πυλῶνα, φθάνομεν εἰς δευτέραν αὐλὴν, περικεκυκλωμένην ὑπὸ περιστύλου μεγαλοπρεποῦς, νῦν μὲν ὑποστηριζομένου ὑπὸ ὡραιοτάτων στύλων, νῦν δ' ὑπὸ καρυατίδων.

Ἡ αὐλὴ αὕτη εἶναι ἐν τῶν θαυμάτων τῆς Αἰγύπτου. Ἐπειδὴ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ, οὐδ' ἐν αὐτῷ τῷ Καρνὰκ, τὸ μεγαλεῖον τῶν βασιλέων Φαραὼ παρίσταται δι' ἀναγλύφων ὡρείων, ὡς τὰ τῆς μεγάλης ταύτης αὐλῆς τοῦ Μεδινὲτ Ἀβού. Ἐπὶ τοῦ πρὸς νότον τοῦ περιστύλου τοίχου ὁ Φαραὼ κατανικᾷ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ καθήμενος ἐφ' ἅρματος βλέπει θριαμβικῶς συσσωρευομένας πρὸ αὐτοῦ τὰς ἀποκοπείσας χεῖρας καὶ τὰ αἰδοῖα τῶν αἰχμαλώτων. Ἐν δὲ τῷ ἀντικειμένῳ τοίχῳ ἡ βασιλεία τῶν πορθητῶν Ῥαμεσσῆ ἐπεδείξατο πᾶσαν αὐτῆς τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἡ βασιλικὴ πομπὴ, ἥτις εἶναι ἀπεικασμένη ἐπὶ τοῦ τοίχου τούτου τοῦ περιστύλου, εἶναι ἐκ τῶν ὡραιοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων τῆς Αἰγυπτιακῆς τέχνης. Ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ βλέπει τις τὸν μὲν Φαραὼ πομπευόμενον ὡς θεὸν, περὶ δὲ αὐτὸν τὴν αὐλὴν καὶ τοὺς μεγιστᾶνας, ἐναλλὰξ θυμιαζομένους ὡς θεοὺς, καὶ καίοντα αὐτὸν τοῦτον τὸ θυμίαμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ὥρου. Περὶ δὲ τῆς ἐξηγήσεως τούτου τοῦ πίνακος, ὅστις περιέχει ὡς διακόσια πρόσωπα, παραπέμπομεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Σαμπολλιῶνος ἐκδοθεῖσαν ἀκριβεστάτην καὶ λαμπροτάτην διαγραφήν. (Ἐπιστολαὶ περὶ Αἰγύπτου, σ. 243 καὶ ἑξῆς.)

Οἱ ἔξω τοῖχοι τοῦ Μεδινὲτ Ἀβοὺ καλύπτονται καὶ οὗτοι ὑπὸ ἀναγλύφων, ὡς οἱ ἔσω. Ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς νότον τοίχου βλέπομεν ἱερὸν

τι ἡμερολόγιον περιέχον τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἑκάστου μηνὸς, ἤτοι εἰκόνα τελείαν τοῦ θρησκευτικοῦ βίου τῶν Αἰγυπτίων.

Αἱ δύο αὐλαὶ, περὶ ὧν εἴπομεν ἀνωτέρω, συνίστων τὰς μεγαλοπρεπεῖς παρόδους τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Μεδινὲτ Ἀβού. Μετὰ δὲ τὰ δύο ταῦτα περίστυλα, ἅτινα περιέχουσι τὰς δύο ἀστεγάστους αὐλὰς, ἐξ ἀνάγκης ἦτο μεγίστη τις ὑπόστυλος αἴθουσα παραπλησία τῇ τοῦ Καρνὰκ, πολύστυλος καὶ ἴσως ἐναμίλλος τῷ κάλλει, εἰ μὴ τῷ μεγέθει, ἐκείνης. Ἡ αἴθουσα ὑπάρχει, ἀλλὰ γέμει χωμάτων καὶ ἐρειπίων τῆς ἐν αὐτῇ κτισθείσης καὶ νῦν ἐγκαταλειφθείσης ἀραβικῆς κώμης Μεδινὲτ Ἀβού. Ἀλλ' ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα ἡ ἐργασία ἐλάχιστα τιμᾶται, τὸ λίστρον καὶ ἡ σκαπάνη ἐδύναντο ἂν εὐκόλως ἵν' ἐκφέρωσιν εἰς φῶς καὶ παραδώσωσι τῇ περιέργῳ σοφῇ Εὐρώπῃ πάντας τοὺς κατακεκρυμμένους εἰς τὴν γῆν τούτους θησαυρούς.

Ἕπεται συνέχεια.

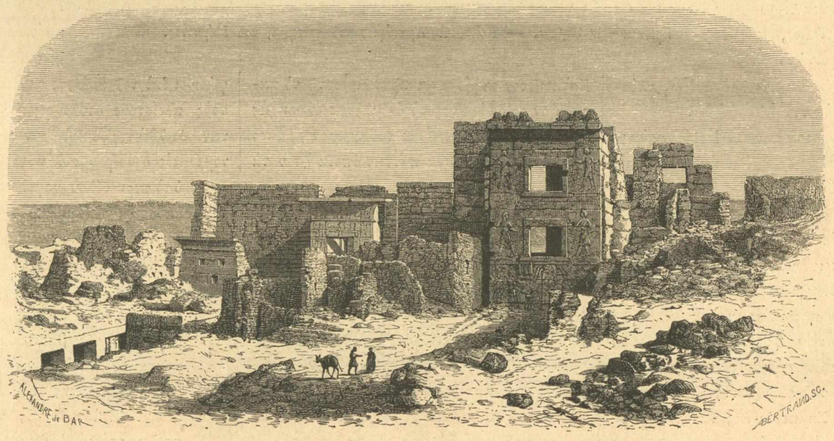

Ἐρείπια τοῦ γυναικωνίτου Ῥαμεσῆ τοῦ δευτέρου.

ΤΟ ΕΣΚΟΥΡΙΑΛ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Καρόλου Κουΐντου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας τῆς Πορτογαλλίας Φίλιππος ὁ δεύτερος κατεστάθη ἐν μὲν τῷ 1540ῳ ἔτει δουξ τῶν Μεδιολάνων, ἐν δὲ τῷ 1554ῳ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν Τουδὼρ, βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας. Παραιτηθέντος δὲ τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνηγορεύθη ἐν τῷ 1555ῳ ἔτει βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τῆς Ἱσπανίας. Ὢν δὲ κενόδοξος καὶ φανατικὸς ἤθελεν ἵνα φαίνηται καθολικώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ πάππα Σίξτου Κουΐντου. Ἠπείλησε δὲ ὅτι ἀποστήσεται τῆς πρὸς αὐτὸν ὑποταγῆς, ἐὰν μὴ ἔπαυε συγκοινωνῶν πρὸς τὸν διαμαρτυρόμενον τῆς Γαλλίας βασιλέα Ἑρρῖκον τὸν τέταρτον. Διετέλεσε δὲ παρ' ὅλον τὸν βίον θηρεύων τὰ δύο ταῦτα, τὴν ἀπόλυτον ἀρχὴν τῆς καθολικῆς θρησκείας καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας ἐν Εὐρώπῃ. Πρὶν δὲ καταστῇ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, συνετέλεσε, σύζυγος ὢν τῆς Μαρίας Τουδὼρ, εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς καθολικῆς θρησκείας ἐν Ἀγγλίᾳ (1554). Ἅμα δὲ βασιλεύσας, ὀνειροπολῶν τὴν κοσμοκρατορίαν τοῦ Καρόλου Κουΐντου, ἐπεχείρησε τὸν πρὸς τὴν καθολικὴν Γαλλίαν πόλεμον. Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ 1558ῳ ἔτει ἐπισυμβὰς θάνατος τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Μαρίας Τουδὼρ καὶ ἡ ἀναγόρευσις τῆς Ἐλισάβετ, βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, ἣν μάτην ἐζήτησεν εἰς γάμον, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῆς βοηθείας τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ἐπεστράφη πάλιν εἰς τὸν προτεσταντισμόν. Ἐὰν δὲ ἐν ἔτει 1557ῳ τὰ ἀγγλικὰ καὶ γαλλικὰ στρατεύματα ἐνίκησαν τοὺς Γάλλους κατὰ τὴν ἐν Saint-Quintin περίφημον μάχην, ἡ Γαλλία διετέλεσεν οὐδὲν ἧττον ἀνέπαφος καὶ ἐνισχυομένη ὁσημέραι. Ἀλλὰ μὴ ἀποκαρτερήσας ὁ ἐπίμονος, ἀπαθὴς καὶ ῥᾳδιουργὸς οὗτος βασιλεὺς διετέλεσε μηχανορράφων παρ' ὅλον τὸν βίον κατὰ τῆς Γαλλίας. Ὢν δὲ ἀπόλυτος μονάρχης τῆς Ἱσπανίας, ἥτινι ἔδωκε νέαν πρωτεύουσαν πόλιν, τὴν Μαδρίτην (1561), καθεῖλε τὸ ἀξίωμα τῶν μεγάλων δικαιοδοτῶν (grands justiciers) τῆς Ἀραγωνίας, οἵτινες ἐγένοντο ἀνέκαθεν κατάσκοποι καὶ φοβεροὶ ἀντίπαλοι τῶν βασιλέων τῆς Ἱσπανίας, καὶ ἠθέλησεν ἵν' ἀφανίσῃ πᾶν ἴχνος τῶν αἱρετικῶν καὶ τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχῆς, οἵτινες, καταδιωκόμενοι καὶ βιαζόμενοι ἵν' ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸν χριστιανισμὸν, μετηνάστευον παμπληθεὶ ἐκ τῆς Ἱσπανίας εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἡ δεσποτεία καὶ ἡ δεισιδαιμονία αὐτοῦ ἐπήνεγκον μεγάλην ἐν ἔτει 1566ῳ ἐν ταῖς Κάτω Χώραις ἐπανάστασιν, ἥτις ἀφεῖλε τῆς μοναρχίας ἑπτὰ τῶν ὡραιοτάτων ἐπαρχιῶν.

Ὁ δὲ στολος αὐτοῦ διέπρεψεν κατὰ τὴν πρὸς τοὺς Τούρκους ἐν Ναυπάκτῳ ναυμαχίαν (1571), ἣν ἐνίκησεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Βενετῶν καὶ τοῦ στόλου τοῦ πάππα ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δὸν Ζουὰν ὁ αὐστριακὸς (Don Juan d'Autriche), ὅστις ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ Καρόλου Κουΐντου. Ἐν τῷ 1580ῳ ἔτει κατεκτήσατο τὴν Πορτογαλλίαν, ἧς ἡ φύλαξις ἦτο δυσκολωτάτη διὰ τὸ πρὸς τοὺς Ἱσπανοὺς μῖσος τῶν Πορτογάλλων. Ἡ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαν ἀποσταλεῖσα περίφημος καὶ φοβερὰ αὐτοῦ Armada (1588) κατεστράφη ὑπὸ τῶν τρικυμιῶν καὶ τῶν ἀγγλικῶν πλοίων. Πλὴν δὲ τῆς νίκης τῆς Ναυπάκτου, ἥτις ἐγένετο ἀληθῶς ὠφέλιμος καὶ ἔνδοξος, ὡς κατασχοῦσα τὴν ὁρμὴν τοῦ μωαμεθανισμοῦ, Φίλιππος ὁ δεύτερος οὐδὲν ἄλλο διεπράξατο διὰ τῶν φαινομένων αὐτοῦ νικῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων ἵνα ἐρημώσῃ τὴν Ἱσπανίαν ἀνδρῶν καὶ χρημάτων.

Μετὰ τὴν περὶ τὸ Saint-Quintin νίκην Φίλιππος ὁ δεύτερος ἔκτισεν οὐ μακρὰν τῆς Μαδρίτης τὸ λεγόμενον Ἐσκουριὰλ, ἢ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, τῇ συνεργείᾳ πολλῶν Ἰταλῶν καὶ Γάλλων ἀρχιτεκτόνων. Τὸ Ἐσκουριὰλ εἶναι ἄθροισμα μεγαλοπρεπεστάτων βασιλείων, μοναστηρίων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἐκκλησίων, ἐκτισμένων ἐν σχήματι παραλληλογράμμου, συνιστώντων πόλιν ὁλόκληρον, ἔχουσαν μῆκος μὲν 307, πλάτος δὲ 267 μέτρων καὶ ἕνδεκα χιλιάδας παραθύρων. Ἡ ἀνατολικὴ πρόσοψις περιλαμβάνει τὰ βασίλεια, ἡ δὲ ὀπισθία ἢ δυτικὴ τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ δὲ ἔνδον περιέχει 17 μοναστήρια, ἓν γυμνάσιον, ἓν σεμινάριον καὶ μίαν βιβλιοθήκην, περιέχουσαν ὡραιότατα ἀραβικὰ καὶ ἱσπανικὰ χειρόγραφα.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βλέπουσιν οἱ περιοδευταὶ τὸ relicario, ἢ τὴν λειψανοθήκην, ἐν ᾗ Φίλιππος ὁ δεύτερος συνήθροισεν ἀπὸ μεγάλων ἀναλωμάτων πλῆθος διαβεβοημένων λειψάνων ἁγίων. Ὁ καρδινάλιος Ξιμενὲς ὅστις ἦτο εἷς τῶν μοναχῶν τοῦ Ἐσκουριὰλ, ἀπαριθμεῖ ἑνδεκα ὁλόκληρα σώματα, ἑκατὸν τριάκοντα τρεῖς κεφαλὰς ἁγίων, ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ἑξακοσίους βραχίονας κ. τ. λ., τὸ ὅλον δεκατρεῖς χιλιάδας λειψάνων, ἐν οἷς τινὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἰησοῦν, τὴν Παρθένον καί τινας πρὸ Χριστοῦ ζήσαντας προφήτας. Ἡ ἀξία τῶν λειψάνων τούτων ἐγκεκλεισμένων ἐν πολυτιμωτάτοις κιβωτίοις ἦτο ἄπιστος. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα αὐτῶν ἀφηρπάγησαν καὶ ἠφανίσθησαν κατὰ τοὺς πρὸς τὴν Γαλλίαν πολέμους τῆς Ἱσπανίας.

Ἀλλὰ τὸ περιεργότατον τῶν μερῶν τοῦ Ἐσκουριὰλ εἶναι ἡ ὑπόγειος κρύπτη ἢ τὸ Πάνθεον, στοὰ ὀκτάγωνος, κειμένη ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ἐτάφησαν οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ βασίλισσαι τῆς Ἱσπανίας, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἰνφάντης υἱὸς Φιλίππου τοῦ δευτέρου, ὁ ἀτυχὴς δὸν Κάρολος, οὗτινος ὁ θάνατος ἐγένετο ἀφορμὴ πλείστων δραμάτων.

Ὁ Υἱὸς Φιλίππου τοῦ δευτέρου καὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Μαρίας τῆς Πορτογαλλίας κατέστη μισητὸς τοῖς πᾶσι διὰ τὸ σφοδρὸν, ἐκδικητικὸν καὶ ἀλαζονικὸν αὐτοῦ ἦθος, ὅπερ διετρανώθη ἔτι μᾶλλον, ὅτε ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐνυμφεύθη μετὰ τὸν θάνατον τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς, τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας

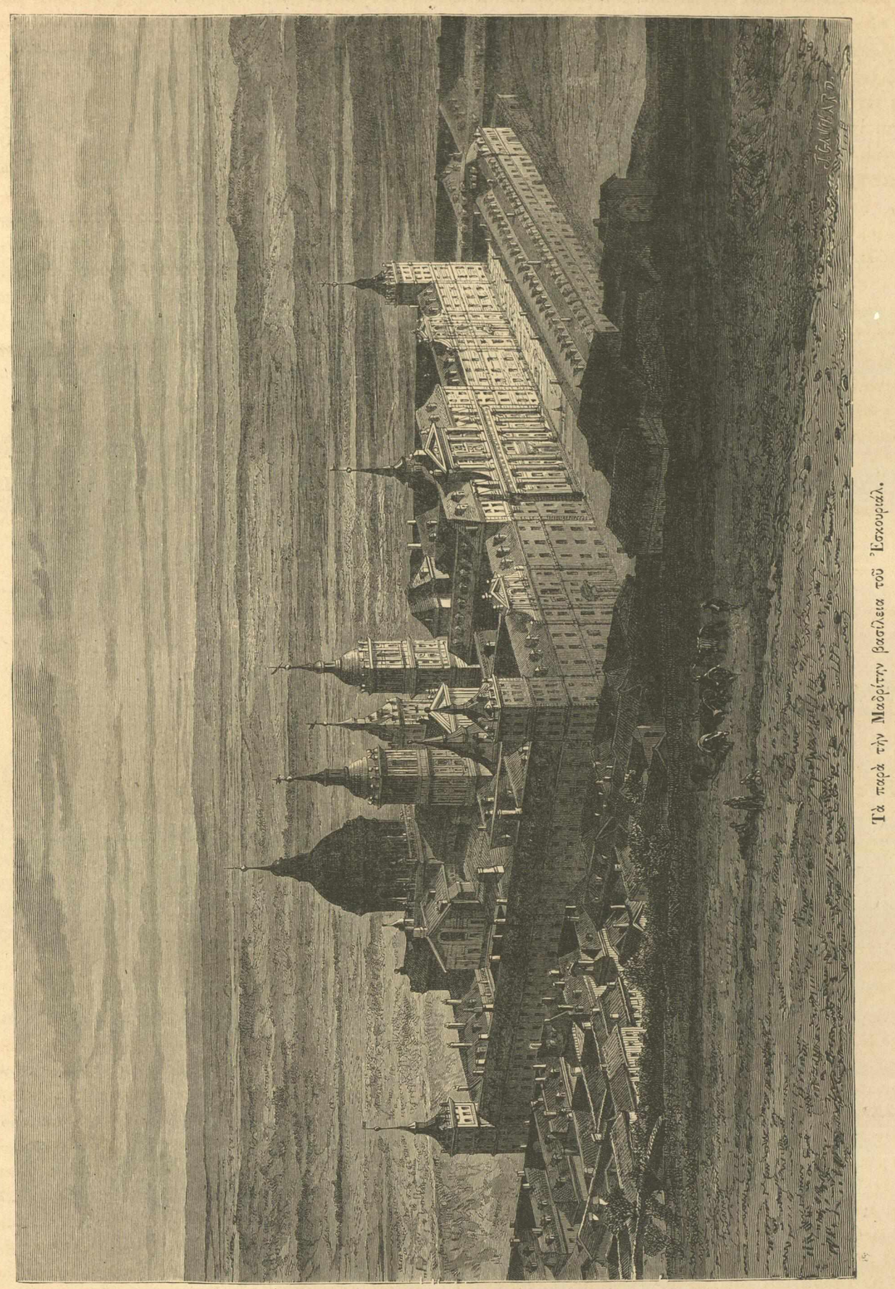

Τὰ παρὰ τὴν Μαδρίτην βασίλεια τοῦ Ἐσκουριάλ.

Μαρίας Τουδὼρ, τὴν Ἐλισάβετ τῆς Γαλλίας (1559), θυγατέρα Ἑρρίκου τοῦ δευτέρου, βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἧς αὐτὸς ὁ δὸν Κάρλος ἠράτο ἀπὸ πολλοῦ περιπαθέστατα· καὶ ἔτι μᾶλλον ὅτε ὁ πατὴρ, ἀποκηρύξας αὐτὸν ἔκπτωτον τῆς διαδοχῆς, προσεκαλέσατο εἰς Μαδρίτην τοὺς ἀνεψιοὺς αὐτοῦ, τοὺς ἀρχιδούκας Ῥοδόλφον καὶ Ἐρνέστην, οἷς ὑπέσχετο τὴν διαδοχήν. Τότε ὁ δὸν Κάρλος ἦλθεν εἰς λόγους πρὸς τοὺς ἐν ταῖς Κάτω Χώραις ἐπαναστάτας. Συλληφθεὶς δὲ καὶ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ καὶ ἐπὶ ἀποπείρᾳ φόνου τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ Δὸν Ζουὰν, ἀρχιδούκος τῆς Αὐστρίας, κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἱεροδικαστοῦ Ἐσπινόζα εἰς θάνατον καὶ ἀπέθανε κατά τινας μὲν διὰ δηλητηρίου, κατ' ἄλλους δὲ κατακοπεὶς, παρόντος τοῦ πατρός.

« Ἐπισκοπῶν τὰ μαυσωλεῖα τοῦ Ἐσκουριὰλ, λέγει ὁ Saint-Simon, συνοδευόμενος ὑπό τινος μοναχοῦ ξεναγοῦ τοῦ μοναστηρίου, ὅστις μοι διηγεῖτο τὴν ἱστορίαν ἑκάστου νεκροῦ, καὶ φθάσας ἔμπροσθεν τοῦ τάφου τοῦ Δὸν Κάρλου,

— Ὅσον ἀφορᾷ τοῦτον, εἶπον μειδιῶν εἰρωνικῶς πρὸς τὸν μοναχὸν, γνωρίζομεν ἤδη καλῶς πῶς καὶ διὰ τί ἀπέθανεν.

Πρὸς ταῦτα ὁ μοναχὸς ὠργίσθη καὶ ἐπειρᾶτο ἵνα μοι ἀποδείξῃ ὅτι οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ πάπαι εἶναι πάντες ἅγιοι, καὶ ὅτι οὐδέποτε τὸ Ἱερὸν δικαστήριον ἢ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἱσπανίας ἐφόνευσάν τινα ἀδίκως.

— Ὦ, γνωρίζω καλῶς ὅτι δὲν ἀπέθανε φλεβοτομηθείς, ὡς τινες διισχυρίζονται, ἀπεκρίθην αὐτῷ μειδιῶν· διότι, ὅτε ὁ νῦν βασιλεὺς ἐλθὼν εἰς Ἱσπανίαν, περιεργαζόμενος ἠθέλησεν ἵν' ἀνοίξῃ τὸν τάφον τοῦ Δὸν Κάρλου, εὗρε κειμένην μεταξὺ τῶν δύο σκελῶν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἣν ὁ πατὴρ ἔταμεν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ κρύπτῃ.

— Ἔστω, ἀνέκραξε τότε ὡς μαινόμενος ὁ μοναχός· ἂν τοῦτο ἦναι ἀληθὲς, βεβαίως ἔπαθεν ἄξια ὧν ἔπραξε! διότι Φίλιππος ὁ δεύτερος ἔλαβε τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ παππα!

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ.

Α'.

Μετὰ τὴν περὶ Φιλίππους μάχην, καθ' ἣν διεφθάρησαν οἱ τελευταῖοι δημοκρατικοὶ Βροῦτος καὶ Κάσσιος, ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν, ὅστις ἔσχε τὴν ἀπὸ τῆς νίκης ἐκείνης δόξαν, ἔφθασεν εἰς τὸ ἔπακρον τῆς δυνάμεως. Ἐπειδή, καταστάντες κύριοι τῆς οἰκουμένης, οἱ τρεῖς, ὁ Ὀκτάβιος, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Λέπιθος, διενείμαντο ὡς πατρῴαν περιουσίαν ἁπάσας τὰς χώρας τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, λαβόντος τοῦ Ἀντωνίου τὴν Ἀνατολήν. Ὁ ἔκγονος τοῦ Ἡρακλέους ἦτο τότε τεσσαράκοντα ἐτῶν· ἡ δὲ φύσις αὐτοῦ, ἣν δὲν παρέλυσαν οὔτε οἱ ἀπὸ τῶν πολέμων πόνοι, οὔτε αἱ ἡδοναί, ἐδείκνυε πᾶσιν ὅτι οἱ Ἡρακλεῖδαι δὲν παρήκμασαν· διότι εὐδοκίμει ἐπὶ εὐγενείᾳ, λόγου δυνάμει, ἁπλότητι, μεγαλοδωρίᾳ, καὶ τῇ περὶ τὰς ὁμιλίας εὐτραπελίᾳ.

Ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος εἶχε μὲν ἁπάσας τὰς ἀρετὰς τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀνδρός, ὡς πάντες οἱ ὑπὸ τὸν Καίσαρα γυμνασθέντες ταγματικοί, ἀλλ' ἠμοίρει κρίσεως καὶ θελήσεως, δι' ὧν καὶ μόνων αὗται φέρουσιν ἀγαθοὺς τοὺς καρπούς. Ἐπειδή, ἐπαμφοτερίζων ἐπὶ τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὰς ἡδονάς, ἐξέκλινε τέλος πάντων πρὸς τὴν τρυφήν, ἥτις ἀπώλεσεν αὐτόν. Διότι ὁ ἐπιγενόμενος αὐτῷ ἔρως τῆς Κλεοπάτρας, ἐγείρας καὶ ἀναβακχεύσας πολλὰ τῶν ἔτι κρυπτομένων ἐν αὐτῷ καὶ ἀτρεμούντων παθῶν, ἠφάνισε καὶ προσδιέφθειρεν εἴ τι χρηστὸν καὶ σωτήριον ἀντεῖχεν.

Β'.

Τετυφωμένος ὑπὸ τῆς νίκης καὶ τῆς φιλοδοξίας ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, ἐξεστράτευων ἐπὶ τοὺς Πάρθους, κατῆλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐβασίλευεν ἐν Αἰγύπτῳ μεγαλοπρεπὴς καὶ ὡραία ἡ Κλεοπάτρα. Ἡ θυγάτηρ Πτολεμαίου τοῦ Αὐλητοῦ, σύζυγος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Πτολεμαίου τοῦ Διονυσίου, μεθ' οὗ συνεβασίλευσεν, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς (51 π. Χ.) ἀποπεμφθεῖσα παρὰ τοῦ συζύγου καὶ ἀδελφοῦ, ἀπεκατεστάθη πάλιν εἰς τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος τῷ 47 ἔτει π. Χ, ἐξ οὗ ἔσχεν υἱόν, τὸ Καισαρίονα, καὶ ἔζησε μετ' αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ μέχρι τῆς δολοφονίας τοῦ δικτάτορος, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἦτο τότε ἑστία τῆς πολυτελείας, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ἡδονῶν καὶ πάντων τῶν ἑτερογενῶν στοιχείων τῶν πεπαιδευμένων πόλεων. Ἐν αὐτῇ δὲ συνηθροίσθησαν εἰς τὰς βιβλιοθήκας καὶ εἰς τὰ μουσεῖα ἅπαντες οἱ θησαυροὶ τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν. Ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ, ἐπισκοπούσης τῆς ἐρασμιωτάτης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης τῶν γυναικῶν, τῆς βασιλίσσης, ἥτις διετήρει ἰσόῤῥοπον τὴν πλάστιγγα τῶν ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν, διητῶντο, ἀδρῶς μισθούμενοι ὑπ' αὐτῆς, φιλόσοφοι, ἀστρονόμοι, μαθηματικοί, ἰατροὶ καὶ φυσιολόγοι, διδάσκοντες, δογματίζοντες καὶ ποιοῦντες πειράματα. Καὶ τὸ μὲν ἑλληνικὸν στοιχεῖον, εἰ καὶ νενοθευμένον ἤδη, προεῖχεν ἔτι ἐν τῷ ἀλεξανδρινῷ ἐκείνῳ μίγματι τῶν ἄλλων παντοίων λαῶν· τὸ δὲ ἀρχαῖον αἰγυπτιακὸν στοιχεῖον, διετέλεσε μὲν ἐναντιούμενον ἐπὶ μακρὸν πρὸς τὰ ἐπείσακτα ἑλληνικὰ ἤθη, ἀλλὰ τέλος κατελήφθη καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῆς μανίας τῶν ἡδονῶν τοῦ βίου, ὑφ' ἧς ἤγετο πᾶσα ἡ νέα πόλις.

Γ'.

Ὁ Ἀντώνιος ἰδών ποτε ἠγάπησε τὴν Κλεοπάτραν περιπαθῶς, ἐκστρατεύων ὡς ὕπαρχος ὑπὸ τὸν Γαβίνιον εἰς Κιλικίαν. Εἶδε δὲ αὐτὴν πάλιν ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ συζῶσαν μετὰ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Ἀλλ' ἦτο ἄσημος ἔτι, καὶ οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι ἀπέκοψαν αὐτῷ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἀπολαῦσαι τῆς βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλὰ τὰ πράγματα μετεβλήθησαν ὕστερον πάντως. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Καῖσαρ ἀπέθανε δολοφονηθείς, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἦτο ἤδη εἷς τῶν τριῶν, ἡ δὲ περὶ τοὺς Φιλίππους νίκη κατέστησεν αὐτὸν κύριον τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἥτις ἠσθάνετο ἤδη τί δύναται γυνὴ ὡραία καὶ εὐφυής, ὡς αὐτή, καὶ ἐγνώριζε τὸν πρὸς αὐτὴν παλαιὸν τοῦ Ἀντωνίου ἔρωτα, ἐπεθύμει ἵνα λάβῃ ἤδη ἀπὸ τούτου ὅ,τι ἀπέβαλεν, ἀποθανόντος τοῦ Καίσαρος, τὴν κοσμοκρατορίαν. Διὸ ἐμάνθανεν ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πορείας τοῦ νικητοῦ, ὅστις διελθὼν ἐν θριάμβῳ διὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν μεγάλων τῆς Ἑλλάδος πόλεων, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἔφεσον, εἰς ἣν εἰσήλασε παραπεμπόμενος ὑπὸ μὲν γυναικῶν εἰς Βάκχας, ὑπ' ἀνδρῶν δὲ καὶ παίδων εἰς Σατύρους καὶ Πᾶνας διεσκευασμένων. Πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἦτο πλήρης κισσοῦ καὶ θύρσων καὶ ψαλτηρίων καὶ συρίγγων καὶ αὐλῶν, μεθ' ὧν οἱ Ἐφέσιοι ὑπεδέχοντο τὸν Νέον Διόνυσον, ὅστις ἐσκήνωσεν εἰς πὰς ὄχθας τοῦ Κύδνου, ἔνθα ἤρχοντο προσκυνήσοντες αὐτὸν οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀσίας.

Μόνη δὲ ἡ Κλεοπάτρα, ἡ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ νικητοῦ ἀναμενομένη, οὔτε ἐφαίνετο, οὔτε ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀπουσίας αὐτῆς διά τινος πρεσβείας· ὅπερ ἦτο τοσοῦτο αὐθαδέστερον, ὅσον τὰ πραχθέντα παρ' αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ Κασσίου κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἦσαν μᾶλλον ἐπιλήψιμα. Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα ἐγνώριζε καλῶς τὸν Μάρκον Ἀντώνιον, καὶ δὲν ἠγνόει ὅτι πρὸς ἔρωτα, οὕτω κατασπεύδοντα τὴν ὥραν τῆς ἐντεύξεως, τὸ μέγιστον παρόρμημα ἦτο ἡ διατριβή, ὅτι ἐταπείνου μὲν τὸν Ἀντώνιον, ὑπερήφανον ὄντα, καὶ ὤργιζεν αὐτόν, ἀλλ' ἐξέκαιεν ἐν αὐτῷ τὸν πόθον τοῦ ἰδεῖν αὐτὴν πάλιν. Εἰ δὲ καὶ ἠδύνατο ἵνα προστάξῃ αὐτῇ ἵνα παραπαθῇ αὐτῷ, ἔπραξε τοῦτο λίαν ταπεινῶς καὶ φιλοῤῥόνως, πέμψας πρὸς αὐτὴν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Κουΐντιον Δέλλιον, ὅστις ἀπέθανεν ὕστερον οἰκειότατος γενόμενος τῷ νικητῇ τοῦ Ἀντωνίου αὐτοκράτορι Αὐγούστῳ, προσκαλῶν αὐτὴν ὅπως δῷ λόγον, ὧν ἐνεκαλεῖτο τοῖς περὶ τὸν Κάσσιον. Ὁ δὲ πεμφθεὶς Δέλλιος, ὡς εἶδε τὴν ὄψιν καὶ ἐνενόησε τὴν ἐν τοῖς λόγοις δεινότητα καὶ πανουργίαν τῆς Αἰγυπτίας, ἤσθετο ὅτι οὐ μόνον δὲν ἔμελλεν ἵνα τιμωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, ἀλλὰ καὶ ἔσται μεγίστη παρ' αὐτῷ διὸ ἐτράπη πρὸς τὸ θεραπεύειν καὶ προτρέπειν αὐτὴν ἵνα ἔλθῃ εἰς Κιλικίαν, καὶ μὴ φοβῆται τὸν Ἀντώνιον ὄντα ἥδιστον ἡγεμόνα καὶ φιλανθρωπότατον.

Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἐπείσθη τῷ Δελλίῳ, τεκμαιρομένη ἐκ τῶν τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Γναίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πομπηΐου πρώτων αὐτῆς ἐρώτων, ὅτι εὐκόλως ὑπάξεται ἑαυτῇ καὶ τὸν Ἀντωνιον. Διότι ἐκεῖνοι μὲν ἐγνώρισαν αὐτὴν ἔτι κόρην οὖσαν καὶ ἄπειρον πραγμάτων, νῦν δ' ἔμελλεν ἵνα γνωρίσῃ τοῦτον, ἐν ᾧ μάλιστα καιρῷ αἱ γυναῖκες εἶναι ἐπαγωγόταται, εὐφυέσταται καὶ ἐπικινδυνωδέσταται. Διὸ λαβοῦσα πολλὰ δῶρα καὶ χρήματα καὶ κόσμον, καὶ θεμένη τὰς πλείστας ἐλπίδας ἐν ἑαυτῇ καὶ ταῖς περὶ αὐτὴν χάρισι καὶ φίλτροις, ἐπορεύετο πρὸς ἐκεῖνον.

Δ'.

Καθήμενος ἐπὶ βήματος ἐν τῷ μέσῳ τῆς δημοσίας πλατείας τῆς Ταρσοῦ ὁ Ἀντώνιος, περικεκυκλωμένος ὑπὸ δυναστῶν καὶ μάγων, ἐδίκαζεν ἀμειβόμενος καὶ καταδικάζων τῶν βασιλέων τῆς Ἀσίας. Αἴφνης δὲ διαδίδεται λόγος τις, καὶ πᾶν τὸ περὶ αὐτὸν πλῆθος ὁρμᾷ ἀθρόον πρὸς τὸν ποταμόν, οὗτινος αἱ ὄχθαι ἦσαν πλήρεις τῶν ἐπὶ θέαν προσδραμόντων κατοίκων τῆς πόλεως. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἀπολειφθεὶς σχεδὸν μόνος, ἔπεμψέ τινας, ὅπως ἴδωσι τὰ συμβαίνοντα, καὶ ἐπανέρχονται ἀγγέλλοντες αὐτῷ ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἔρχεται παρὰ τὸν Διόνυσον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀσίας. Ἐπειδὴ καὶ τῷ ὄντι ἦτο ἐκείνη, ἡ Ἀφροδίτη τοῦ Νείλου, ἡ βασίλισσα τῶν βασιλέων, ἐρχομένη πρὸς τὸν μέγιστον τῶν τριῶν.

Ἔπλεε δὲ ἀνὰ τὸν Κύδνον ποταμὸν ἐν πορθμείῳ χρυσοπρύμνῳ, τῶν μὲν ἱστίων ἁλουργῶν ἐκπεπετασμένων, τῶν δὲ ἀργυρῶν κωπῶν κινουμένων πρὸς ῥυθμὸν αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ κιθαρῶν συνηρμοσμένον. Αὐτὴ δὲ κατέκειτο ὑπὸ σκιάδα χρυσοπάρυφον, κεκοσμημένη γραφικῶς, ὡς ἡ Ἀφροδίτη. Περὶ δὲ αὐτὴν ἐκάθηντο ῥιπίζοντες παῖδες ἐνδεδυμένοι ὡς Ἔρωτες. Περὶ δὲ τὴν πρύμνην καὶ τὴν πρῴραν ἐκάθηντο ἡ ἴσταντο κατὰ συμπλέγματα γραφικὰ ὡραιότατοι ὑπηρέτιδες Νηρηίδων καὶ Χαρίτων ἔχουσαι στολάς. Αἱ δὲ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ ἦσαν μεσταὶ ἡδειῶν ὁσμῶν καὶ θυμιαμάτων.

Ε'.

Ὁ Ἀντώνιος ἅμ' ἀποβᾶσαν ἐκάλεσεν αὐτὴν ἐπὶ δεῖπνον. Ἀλλ' ἐκείνη ἠξίου ὅτι αὐτὸς μᾶλλον ἔπρεπεν ἵνα ἔλθῃ πρῶτος πρὸς αὐτήν. Ὁ δὲ, θέλων ἵνα φανῇ εὔκολος καὶ φιλόφρων, ὑπακούσας ἦλθεν. Παραλείπομεν ἐνταῦθα τὴν διὰ λόγου διαγραφὴν τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν συμποσίων, τῆς Κλεοπάτρας, ὧν ἀνθεστιῶν αὐτὴν ἐφιλοτιμήθη μὲν ὁ Ἀντώνιος ἵνα ὑπερβάλληται τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ἀλλὰ λειπόμενος ἔσκωπτεν ἑαυτὸν ὡς στρατιώτην καὶ ἀπειρόκαλον. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἰδοῦσα πειθήνιον γενόμενον αὐτὸν, ἀντὶ δὲ κριτοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀμειλίκτου, πάντως ἡττηθέντα, ἥρξατο ἵν' ἄγῃ καὶ φέρῃ αὐτὸν ἀνειμένως καὶ κατατεθαῤῥηκότως. Ἦτο δὲ, ὡς λέγουσιν, αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ κάλλος αὐτῆς οὐχὶ δυσπαράβλητον, οὐδ' ἱκανὸν ἵνα ἐκπλήξῃ τοὺς τυχόντας· διὸ ἐπειρᾶτο μᾶλλον ἵνα ἐρέλκηται αὐτὸν διὰ τοῦ νοὸς καὶ τῆς ἐν τῷ διαλέγεσθαι εὐφυΐας. Καὶ ὁ μὲν ἦχος τῆς φωνῆς αὐτῆς λαλούσης ἦτο ἥδιστος· τῆς δὲ γλώσσης εὐκόλως τρεπομένης, ὡς ὀργανόν τι πολύχορδον πρὸς οἱανδήποτε διάλεκτον, συνδιελέγετο ἄνευ ἑρμηνέως πρὸς πάντας τοὺς βαρβάρους, ἀποδίδουσα αὐτὴ δι' ἑαυτῆς τὰς ἀποκρίσεις τοῖς Αἰθίοψι, τοῖς Τρωγλοδύταις, τοῖς Ἑβραίοις, τοῖς Ἄραψι, τοῖς Σύροις, τοῖς Μήδοις, τοῖς Πάρθοις. Οἱ δὲ πρὸ αὐτῆς βασιλεύσαντες Πτολεμαῖοι, λέγει ὁ Πλούταρχος, οὐ μόνον οὐδὲ τὴν Αἰγυπτιακὴν ἐμάνθανον γλῶσσαν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ μακεδονίζειν ἐξεμάνθανον.

ΣΤ'.

Ἡ κατὰ τὴν Ταρσὸν συνάντησις τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς τὴν εἰκόνα τοῦ Βιργιλίου, ἐν ᾗ βλέπομεν τὸν μὲν Αἰνείαν καὶ τὴν Διδὼ περιπαθῶς διαλεγομένους, τὸν δὲ μεταξὺ αὐτῶν καθήμενον ἔρωτα, μεταμορφωθέντα εἰς Ἀσκάνιον, δίδοντα τῷ Αἰνείᾳ τὸν δακτύλιον τῆς μητρός· διότι ὁ Καισαρίων, ἀφελὼν τοῦ δακτύλου τῆς Κλεοπάτρας τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς, ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Ἀντωνίῳ. Ἀλλ' ἤρξαντο ἆρά γε ἵνα κοινωνῶσιν ἀλλήλοις ἐρωτικῶς ἐν Ταρσῷ; Δὲν νομίζομεν. Διότι ἡ Κλεοπάτρα, ἥτις ἔδωκεν ἑαυτὴν εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην εὐτυξίαν τῷ Καίσαρι, ἐγνώριζεν ἤδη ἐκ πείρας τὴν ἀξίαν τῶν θελγήτρων αὐτῆς. Ἐπειδὴ ἡ πρώην ἀφελὴς κόρη ηὐξήθη εἰς βασίλισσαν ὥριμον εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ὁ δὲ χρόνος καὶ τὰ συμβάντα, καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ διατριβὴ καὶ ἡ βασιλεία ἐδίδαξαν αὐτὴν ἵνα μὴ καταπεύδῃ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ παντοδυνάμου τοῦ Ἀντωνίου ἔρωτος. Ἡ δὲ κενοδοξία καὶ ἡ ὑπερηφανία ἔπειθον αὐτὴν τὸ κατ' ἀρχὰς ἵνα φροντίζῃ πρὸ παντὸς ἄλλου περὶ τοῦ ἰδίου συμφέροντος. Διὸ πιστεύομεν μᾶλλον ὅτι ἐγένετο ἐράστρια αὐτοῦ μόνον κατὰ τὸν ἐπελθόντα χειμῶνα ἐν Αἰγύπτῳ. Ἤρπασε δὲ αὐτὸν οὕτως, ὥστε ἐν ᾧ ἡ μὲν γυνὴ αὐτοῦ Φουλβία ἐπολέμει ἐν Ῥώμῃ ὑπὲρ τῶν ἐκείνου πραγμάτων πρὸς τὸν Καίσαρα, οἱ δὲ Πάρθοι ἠρεύνητο φοβεροὶ περὶ τὴν Μεσοποταμίαν, ὠχετο φερόμενος ὑπ' αὐτῆς οἷον εὐάλωτος ἄγρα εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ζ'.

Μάταια εἶναι τὰ λεγόμενα παρὰ τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν μαγειῶν καὶ τῶν φίλτρων, δι' ὧν ἡ Κλεοπάτρα κατεβάκχευσε τὸν Ἀντώνιον. Ἐπειδὴ αἰτία τοῦ θυμοβορωτάτου τούτου ἔρωτος ἐγένετο ἡ κρᾶσις μᾶλλον τοῦ Ἀντωνίου ἢ τὰ φίλτρα καὶ αἱ μαγγανεῖαι τῆς Κλεοπάτρας. Ὁ Ἀντώνιος οὐδὲν ἄλλο ἐγνώριζε μέχρι τοῦδε ἢ τὴν ἡδονήν· ἀλλ' ἐκείνη ἐμύησεν αὐτὸν τὴν ἡδυπάθειαν καὶ τὴν τρυφήν. Ὁ ὀφθαλμὸς αὐτῆς ἦτο βάσκανος, οἱ δὲ ὄνυχες πεφαρμακευμένοι. Εἶχε δὲ τοῦ μὲν αἰλούρου τὴν εὐστροφίαν, τῆς δὲ νέας τίγριδος τὴν κομψότητα καὶ τὴν θηριωδίαν. Αἰσθανομένη δὲ αὐτὸν δοῦλον πειθήνιον αὐτῇ γενόμενον, ἠθέλησεν ἵνα λάβῃ παρευθὺς ἐνέχυρα· καὶ ἐκ τοῦ πρώτου μειδιάματος τῆς ἐρασμίας ταύτης γυναικὸς, καὶ πρὶν ἢ δρέψῃ τὸ πρῶτον φίλημα, ὁ Ἀντώνιος εἶδεν αὐτὴν αἱμοδιψοῦσαν ὡς τίγριδα καὶ ὀρεγομένην ἐκδικήσεων, ἃς ἔσπευσεν ἵν' ἀποπληρώσῃ.

Ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Ἀρσινόη ἠθέλησεν ἵνα ἐκθρονίσῃ αὐτήν· ὁ δὲ Μεγάβυζος ὁ μέγας ἱερεὺς τῆς Ἀρτέμιδος μετεχειρίσθη αὐτὴν βασιλικῶς ἐν Ἐφέσῳ· ὁ δὲ ναύαρχος Σαραπίων παρήκουσεν αὐτῇ. Καὶ ἡ μὲν Ἀρσινόη, καταφυγοῦσα εἰς τὸ ἐν Μιλήτῳ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἁρπάγη καὶ ἐθανατώθη, προστάξαντος τοῦ Ἀντωνίου· ὁ δὲ Μεγάβυζος, ἐμβληθεὶς εἰς φυλακὴν, ἐσώθη παρὰ τῶν Ἐφεσίων· ὁ δὲ ἀποστάτης ναύαρχος Σαραπίων ἀπεπέμφθη παρὰ τῶν Τυρίων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπως τιμωρηθῇ προσηκόντως.

Η'.

Ἡ Κλεοπάτρα ἄρα ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν μεγαλορρονοῦσα· διότι ἡ μὲν βασιλεία αὐτῆς ἐστερεώθη ἐκ νέου, πάντες δὲ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀσίας ὡμολόγησαν τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς· τὰ δὲ παλαιὰ ὀνειροπολήματα τῆς παντοκρατορίας, ὑφ' ὧν ἐτήκετο πρότερον συζῶσα μετὰ τοῦ Καίσαρος, ἐδύναντο ἵν' ἀναγεννηθῶσι, καὶ τίς οἶδεν; ἐπαυξηθέντα ἴσως ὑπὸ τῆς διαπύρου τοῦ Ἀντωνίου φαντασίας. Ἐπειδὴ, εἰ καὶ δὲν ἐκράτει ἀνδρὸς μεγαλόφρονος καὶ μεγαλοψυοῦς, οἷος ὁ Καῖσαρ, οὐδὲν ἧττον ἔχαιρεν ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασι τοῦ Ἀντωνίου· διότι τούτων χάριν ἠδύνατο ἵνα κυβερνᾷ τὴν γνώμην αὐτοῦ κατὰ βούλησιν. Διὸ, ἐλθόντα πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διεπαιδαγώγει αὐτὸν διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιφέρουσα ἀείποτε νέαν τινὰ ἡδονὴν καὶ χάριν. Διότι συνεκύβευε μετ' ἐκείνου καὶ συνέπινε καὶ συνεθήρευε καὶ παρίστατο αὐτῷ γυμναζομένῳ ἐν ὅπλοις, καὶ συνεπλανᾶτο ἀγνώριστος μετ' αὐτοῦ νύκτωρ ἐν τοῖς ἀγυιαῖς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐν αἷς πολλάκις ἔλαβε καὶ σκώμματα καὶ πληγάς. Ἀντὶ δὲ τοῦ καταναλίσκειν τὸν ἔρωτα, ἀνερρίπιζεν αὐτὸν, προσποιουμένη νῦν μὲν μεγίστην ἀδιαφορίαν, ἄλλοτε δὲ ζηλοτυπίαν τελευτῶσαν εἰς κλαύματα καὶ θρήνους καὶ ἀπειλάς. « Πορεύθητι πρὸς αὐτόν... Βλέπε ποῦ εἶναι... τίς εἶναι μετ' αὐτοῦ... τί πράττει... Ἐὰν εὕρῃς αὐτὸν δύσθυμον, εἰπὲ αὐτῷ ὅτι ἐγὼ χορεύω· ἐὰν δὲ φαιδρὸν, ἄγγειλον αὐτῷ ὅτι ἠσθένησα αἰφνιδίως· » λέγει ἡ Κλεοπάτρα τοῦ Σακεσπήρου πρός τινα ὑπηρέτην, ὃν στέλλει κατασκοπεύσοντα τὸν Ἀντώνιον. Βλέπουσα δ' αὐτὸν πάλιν, ἔκλαιεν, εἰ καὶ ἦτο ἕτοιμος ἵνα γελᾷ, ἐγέλα δὲ, κρατουμένη ὑπὸ δακρύων, ὡς πᾶσαι αἱ ἐρῶσαι γυναῖκες. Λέγεται δὲ ὅτι ἁλιεύων ποτὲ, παρούσης τῆς Κλεοπάτρας, καὶ μὴ δυνάμενος ἵνα λάβῃ μηδένα ἰχθὺν, ὠργίζετο, καὶ προσέταξε τοῖς ἁλιεῦσιν ἵνα ὑποκολυμβῶντες περικαθάπτωσι τῷ ἀγκίστρῳ ἰχθῦς ἐκ τῶν προληφθέντων· καὶ ἀνελκύσας δὶς ἢ τρὶς δὲν διέλαθε τὴν Κλεοπάτραν, ἥτις, προσποιουμένη ὅτι ἐθαύμαζε τὴν περὶ τὸ ἁλιεύειν δεξιότητα τοῦ Ἀντωνίου, προσεκάλει τοὺς φίλους ἐπὶ θέαν αὐτοῦ ἁλιεύσοντος εἰς τὰς ἁλιάδας. Τοῦ δὲ Ἀντωνίου ῥίψαντος τὴν ὁρμιὰν, ἐπέταξέ τινι τῶν κωπηλατῶν ἵνα φάσῃ ἐξαρτήσας ὑποκολυμβῶν ἐκ τοῦ ἀγκίστρου τάριχος μυός. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, νομίζων ὅτι εἶχε τὸν ἰχθὺν, ἀνεῖλκε, καὶ πάντων ἀνακαγχαζόντων πρὸς τὴν θέαν τοῦ τετραπόδου, « Παράδος ἡμῖν, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἀνακαγχάζουσα ἡ Κλεοπάτρα τὸν κάλαμον τοῖς Φαρίταις καὶ Κανωβίταις βασιλεῦσι· διότι ἡ σὴ θήρα δὲν εἶναι ἰχθεῖς εἶναι ἀλλὰ πόλεις καὶ βασιλεῖς καὶ ἤπειροι. »

Οὕτω δὲ ψυχαγωγούμενος καὶ μειρακιευόμενος « ἀνήλισκε, λέγει ὁ Πλούταρχος, καὶ καθηδυπάθει τὸ πολυτελέστατον ἀνάλωμα, τὸν χρόνον. » Ἐν τούτοις δὲ καταλαμβάνουσιν αὐτὸν δύο κακαὶ ἀγγελίαι,

ἡ μὲν ἀπὸ Ῥώμης, ἀγγέλλουσα ὅτι ὁ Λεύκιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ ἡ Φουλβία ἡ γυνὴ, ἥτις ἐπολυπραγμόνει, ὅπως ἀποσπάσηται τὸν Ἀντώνιον τῆς Κλεοπάτρας, στασιάσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα, ἔφυγον ἐξ Ἰταλίας· ἡ δὲ ἑτέρα σπουδαιοτέρα ὅτι ὁ Λαβιηνὸς, ἐπάγων τοὺς Πάρθους ἤρχετο καταστρεψόμενος τὴν Ἀσίαν.

Θ'.

Ἐξυπνισθεὶς καὶ ἀποκραιπαλήσας ὁ Ἀντώνιος, ὥρμησεν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Πάρθους καὶ προῆλθε μέχρι Φοινίκης. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Φουλβία ἔπεμπεν αὐτῷ γράμματα μεστὰ θρήνων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ διακοσίων νεῶν. Καὶ ἡ μὲν Φουλβία, πλέουσα πρὸς αὐτὸν, ἐτελεύτησεν ἐν Σικυῶνι, αὐτὸς δὲ φθάσας εἰς Ἰταλίαν καὶ μαθὼν ὅτι αἰτία τοῦ πολέμου ἦτο ἡ Φουλβία, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐφαίνετο μὴ ἐγκαλῶν αὐτῷ μηδὲν, συνδιηλλάχθη πάλιν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν Λέπιθον. Οὕτω δὲ διείλοντο οἱ τρεῖς πάλιν τὴν ἡγεμονίαν, θέντες ὅρον τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Καὶ τὰ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἔλαβε πάλιν ὁ Ἀντώνιος, τὰ δὲ πρὸς ἑσπέραν ὁ Καῖσαρ, ὁ δὲ Λέπιθος τὴν Λιβύην.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα εἶχον χρείαν πίστεως βεβαιωτέρας, ὁ Ὀκτάβιος ἔδωκε τῷ Ἀντωνίῳ εἰς γάμον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, τὴν ὡραίαν καὶ σεμνὴν Ὀκταβίαν, ἥτις ἦτο πρεσβυτέρα μὲν ἀλλ' οὐχὶ ὁμομητρία τῷ Καίσαρι, χήραν δὲ τοῦ Γαΐου Μαρκέλλου. Συνδιαλλαγέντων δὲ πάλιν τῶν τριῶν πρὸς ἀλλήλους τοὐλάχιστον κατὰ τὰ φαινόμενα, ἡ τριαρχία ἀνενεώθη ἐπὶ πέντε ἔτη.

Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Σέξτος Πομπήϊος ὁ ἐπιλεγόμενος Νεώτερος, ὁ υἱὸς τοῦ Μεγάλου Πομπηΐου, προγραφεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀκταβίου, κατέφυγεν εἰς Σικελίαν· καταλαβὼν δὲ καὶ τὴν Σαρδόνα καὶ τὴν Κύρνον, εἰς ἃς κατέφυγον πάντες οἱ προγεγραμμένοι, ἐπόρθει τὴν κάτω Ἰταλίαν, ἐνεπόδιζε τὰς εἰς Ῥώμην σιτοπομπίας, καὶ κατέστησε τὴν θάλασσαν ἄπλουν διὰ τῶν ληστρικῶν πλοίων, ὧν ἦρχε Μηνᾶς ὁ πειρατὴς καὶ ὁ Μενεκράτης. Μάτην ὁ Ὀκτάβιος ἐπειράθη ἵνα πολεμήσῃ αὐτόν· διότι ὁ Σέξτος ἦτο ἰσχυρότατος, ἡ δὲ λιμώττουσα Ῥώμη ἐζήτει μεγαλοφώνως τὴν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Πομπηΐου διαλλαγὴν, καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ εἰς λόγους περὶ συμβάσεως. Συνῆλθον δὲ εἰς τὸ αὐτὸ ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Πομπήϊος κατὰ τὴν ἐν Μισηνοῖς ἄκραν. Ἐπειδὴ δὲ συνεφώνησαν ἵνα ὁ Πομπήϊος, λαβὼν ἀμοιβὴν 70,000 σεξτερσίων (14,000,000 φρ.) τῆς δημευθείσης πατρῴας περιουσίας, ἔχῃ τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδόνα, παρέχῃ δὲ τὴν θάλασσαν καθαρὰν λῃστριῶν καὶ ἀποστέλλῃ σῖτον τι τεταγμένον ποσὸν εἰς Ῥώμην, ἐκάλουν ἐπὶ δεῖπνον ἀλλήλους. Κληρουμένων δὲ ἔλαχεν ἵνα ἑστιᾷ αὐτοὺς πρῶτος ὁ Πομπήϊος.

Τοῦ δ' Ἀντωνίου ἐρωτήσαντος αὐτὸν ποῦ δειπνήσουσιν, « Ἐνταῦθα, » εἶπεν ὁ Πομπήϊος, δεικνύων τὴν στρατηγίδα ναῦν οὖσαν ἐξήρη, « διότι οὗτος ἀπολέλειπται πατρῷος οἶκος τῷ Πομπηΐῳ. » Ἔλεγε δὲ ταῦτα ὀνειδίζων εἰς τὸν Ἀντώνιον, καταλαβόντα καὶ κατοικοῦντα ἐν Ῥώμῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς Πομπηΐου. Ὁρμίσας δὲ τὸ πλοῖον ἐπ' ἀγκυρῶν καὶ γεφυρώσας διάβασίν τινα ἀπὸ τῆς ἄκρας, ὁ Πομπήϊος ὑπεδέχετο τοὺς δύο κοσμοκράτορας ἐν αὐτῷ. Ἀκμάζοντος δὲ τοῦ γεύματος καὶ τῶν εἰς Κλεοπάτραν καὶ Ἀντώνιον ἀνθούντων σκωμμάτων, Μηνᾶς ὁ πειρατὴς πλησιάσας τῷ Πομπηΐῳ, « Θέλεις, λέγει αὐτῷ κρυφίως, ἵνα ὑποτέμω τὰς ἀγκύρας τοῦ πλοίου, καὶ καταστήσω σε κύριον μὴ μόνον τῆς Σικελίας καὶ τῆς Σαρδόνος, ἀλλὰ πάσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας; » Ὁ δὲ Πομπήϊος, ἀκούσας τοῦτο καὶ σκεφθεὶς ἐπὶ μικρὸν, « Ἔπρεπεν, εἶπεν αὐτῷ, ὦ Μηνᾶ, ἵνα πράξῃς τοῦτο πρὶν ἤ μοι προείπῃς τι. Νῦν δὲ στέργωμεν τὰ παρόντα· διότι δὲν ἀγαπῶ τὴν ἐπιορκίαν. »

Μετὰ δὲ τὰς διαλύσεις ταύτας ὁ Ἀντώνιος ἐπανήρχετο εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ τῆς Ἑλλάδος, ἔνθα ἔμαθε τὰ πρῶτα κατορθώματα τοῦ ἐπὶ τοὺς Πάρθους ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλέντος στρατηγοῦ Ὀυϊντιδίου, ὅστις, νικήσας αὐτοὺς, ἐφόνευσε καὶ τὸν Φαρναπάτην, τὸν ἡγεμονικώτατον τῶν στρατηγῶν τοῦ βασιλέως Ἡρώδου, ὅπερ ἐβεβαίωσε τὸν περὶ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος λόγον, ὅτι « ἦσαν εὐτυχέστεροι δι' ἑτέρων ἢ δι' αὐτῶν στρατηγεῖν. »

Ι'.

Ἐν τούτῳ ἡ Κλεοπάτρα ἠγνόει τὰ πάντα, μέχρις οὗ φθάνει ἄγγελος ἐκ Ῥώμης εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀγγέλλων αὐτῇ τὸν γάμον τοῦ Ἀντωνίου. Πρὸς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐξεμάνη ἡ Αἰγυπτία. Ἀλλὰ τίνα τιμωρήσεται ἀντὶ τῆς τοιαύτης συμφορᾶς, εὐθὺς, ἐκεῖ, εἰ μὴ τὸν ἄθλιον, ὅστις ἐστάλη μηνύσων αὐτῇ τὰ γεγενημένα. Διελοιδόρησεν, ὕβρισε καὶ ἐῤῥάπισεν αὐτόν. Ἔπειτα δὲ, ἀνακουφίσασα τὴν ὀργὴν, ἐρωτᾷ αὐτὸν ἐξαίφνης πόσον ἐτῶν εἶναι ἡ Ὀκταβία, ἂν αὐτὸς εἶδεν αὐτὴν, ποῖον εἶναι τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν αὐτῆς, τί λέγουσι περὶ τοῦ κάλλους αὐτῆς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα

Τί ποιητέον; Μεταξὺ τῆς ἐγκαταλελειμμένης ταύτης Ἀριάδνης καὶ τοῦ Θησέως παρατείνονται θάλασσαι, ἐξαίρεται δὲ αὐτῶν ἤδη εὔμορφος, σεμνὴ καὶ συμπαθὴς κατὰ τὸ δίκαιον ἡ ἀγνοτάτη καὶ ἐρασμιωτάτη τῶν τότε Ῥωμαίων γυναικῶν, ἡ Ὀκταβία. Ἀλλ' ὁ ὅρις τοῦ Νείλου δὲν ἀπελπίζει· διότι γνωρίζει τὴν δύναμιν τῶν ἰδίων δηγμάτων.

ΙΑ'.

Ὁ ἀκόλαστος πρὸς τὴν Κλεοπάτραν ἔρως τοῦ Ἀντωνίου ἐκοιμᾶτο ἤδη πολὺν χρόνον, λέγει ὁ Πλούταρχος, οὗτινος ὁ βίος τοῦ Ἀντωνίου εἶναι τὰ πάντα ὅμοιος πρὸς μυθιστόρημα, καὶ ἐφαίνετο ὅτι τὰ φρόνιμα βουλεύματα ἔμελλον τὸ τελευταῖον ἵνα ὑπερισχύσωσιν.

Ἀλλὰ κακῆ μοίρᾳ, προσερχομένου πρὸς τὴν Συρίαν, ὁ ἔρως αὐτοῦ ἐξεπυρώθη καὶ ἀνέλαμψε πάλιν δεινότερος. Ἀπολακτίσας δὲ τὰ καλὰ καὶ σωτήρια, ἔπεμψε τὸν Φοντήϊον ὅπως ἀγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐν τῇ συναντήσει ταύτῃ ἡ μὲν πονηρὰ Κλεοπάτρα ἐφάνη ἀγνοοῦσα ἢ λησμονήσασα τὰ πάντα, ὁ δ' ἐρωτόληπτος καὶ μεγαλοπρεπὴς Ἀντώνιος ἔσπευσεν ἵν' ἐπανορθώσῃ τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, χαριζόμενος αὐτῇ τὴν Φοινίκην, τὴν Κοίλην Συρίαν, τὴν Κύπρον, μέρος τῆς Κιλικίας, ἔτι δὲ τὴν βαλσαμοφόρον Ἰουδαίαν, τὴν Ἀραβίαν τῶν Ναβαταίων καὶ τὴν Κρήτην, αἵτινες δωρεαὶ ὑπερελύπησαν τοὺς Ῥωμαίους. Οὐδέποτε ἐραστὴς ἐγένετο μεγαλοδωρότερος τοῦ Ἀντωνίου. Οὐδέποτε ἐρωτόληπτος ἡγεμὼν ἐδωρήσατο τοσαῦτα βασίλεια. Ὁ Ἀντώνιος μαίνεται ἤδη εἴπερ ποτὲ, καὶ ὀνομάζει ἑαυτὸν ἔσχατον τῶν δούλων τῆς Κλεοπάτρας· στολίζεται δὲ κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀσιανῶν, ἐν τῷ πραιτωρίῳ, ὡς σατράπης ἀσιατικὸς, αὐτὸς, ὁ νικητὴς τῶν Φιλίππων, ᾧτινι ἡ Ῥώμη καὶ οἱ θεοὶ τοῦ Καπιτωλίου περιέβαλον τὴν ἰδίαν αὐτῶν παγκρατῆ μεγαλειότητα.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι στρατιῶται συνεχέοντο αἰσχρῶς τοῖς Νουβίοις καὶ τοῖς εὐνούχοις, ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀσπίδων τὰ παράσημα τῆς Αἰγυπτίας παλακίδος, καὶ παρέπεμπον αὐτὴν ἐξερχομένην μετὰ τοῦ Ἀντωνίου. Ηὔξησε δὲ τὴν κατηγορίαν, προσαγορεύσας τοὺς ἐξ αὐτῆς γεννηθέντας αὐτῷ διδύμους παῖδας τὸν μὲν Ἀλέξανδρον, τὴν δὲ Κλεοπάτραν, ἐπικαλέσας δὲ τὸν μὲν Ἥλιον, τὴν δὲ Σελήνην, καὶ ἀπελογεῖτο λέγων ὅτι ὁ πρόγονος αὐτοῦ ἐγεννήθη οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, ὅστις δὲν ἔθηκε τὴν διαδοχὴν ἐν μιᾷ μόνῃ γαστρὶ· δὲν ἐφοβεῖτο δὲ τοὺς περὶ γάμου νόμους τοῦ Σόλωνος καὶ τὰς εὐθύνας τῆς κυήσεως, ἀλλ' ἐπόθει ἵνα ἀπολίπῃ πολλὰς γενῶν ἀρχὰς καὶ καταβολάς.

ΙΒ'.

Ἡ Κλεοπάτρα, ἀνακτησαμένη τὴν χώραν τῶν προπατόρων μέχρι τῶν ἀρχαίων αὐτῆς ὁρίων, καὶ γενομένη πάλιν αὐτόνομος, ὠνειροπόλει τὴν κοσμοκρατορίαν. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔπρεπεν ἵνα ὁ Ἀντώνιος

ἀποπέμψηται μὲν τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ὀκταβίου, νυμφεύηται δὲ αὐτὴν, καὶ, καταστήσας ἐκποδὼν τὸν συνάρχοντα Ὀκτάβιον, βασιλεύσῃ μετ' αὐτῆς παμβασιλεὺς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. Ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν εὐτυχῶν ἐκείνων καιρῶν, καθ' οὓς συνέζησεν ἐν Ῥώμῃ μετὰ τοῦ Καίσαρος, ἡ Κλεοπάτρα οὐδέποτε ἠμνημόνησεν αὐτήν. Κατῴκει δὲ τότε τὰ ἐν τοῖς κήποις τῶν Καισάρων βασίλεια, ὅπου πάντες οἱ Ῥωμαῖοι μικροί τε καὶ μεγάλοι, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος ἐξηρημένου, ἔσπευδον ἵν' ἀσπάζωνται ἄκοντες καὶ θεραπεύωσι τὴν ἐράστριαν τοῦ παντοδυνάμου δικτάτορος, ὅστις ἐτόλμησεν ἵνα ἐκθέσῃ εἰς μέσον ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀφροδίτης τὴν εἰκόνα τῆς ἐπαράτου ταύτης ξένης.

Ἤθελε δὲ ἵνα κατέλθῃ εἰς τὴν Ῥώμην ὅπως καταλύσῃ τὴν δύναμιν αὐτῆς· ὅπως διέλθῃ ἀγαλλομένη διὰ τῶν ἐρειπίων τῆς φαύλης ταύτης ἀριστοκρατίας, ἥτις ἀφεῖλε τὸν πατέρα αὐτῆς τοσαύτας χώρας, καὶ μεταφέρῃ ὕστερον εἰς τὴν φιλτάτην αὐτῇ Ἀλεξάνδρειαν τὸν θρόνον τῆς οἰκουμένης. Ἀντὶ δὲ τοῦ δολοφονηθέντος Καίσαρος δὲν εἶχεν ἤδη τὸ ξίφος καὶ τὴν εὐφυΐαν τοῦ Ἀντωνίου; Ὁ αὐτοκράτωρ, αἱ ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθεῖσαι χῶραι, ἡ δόξα αὐτοῦ ἦσαν ἤδη κτῆμα αὐτῆς· διότι ἔμελλεν ἵνα λάβῃ αὐτὸν ἄνδρα καὶ ἐπιτύχῃ μετ' αὐτοῦ τῆς μονοκρατορίας, ἣν διώρα ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

ΙΓ'.

Οὐδέποτε ἐραστὴς ἐγένετο μεγαλοδωρότερος τοῦ Ἀντωνίου. Ἐπειδὴ, οὔσης αὐτῆς φιλομούσου, ἐδωρήσατο τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας 200,000 παπύρους, οὓς ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Περγάμου. Οὔσης δὲ φιλοτέχνου, ἀπεστέρησε τὸν ναὸν τῆς Σάμου, ὅπως δῷ αὐτῇ, ἑνὸς συμπλέγματος τοῦ Μύρωνος. Μάτην δὲ ἠγανάκτει ἐπὶ τούτοις ἡ Ῥώμη. Διότι οὗτος ὠλιγώρει αὐτῆς· καὶ προαισθανόμενος μακρόθεν τὸν ἐπικρεμάμενον χειμῶνα, ἐφαίνετο οἱονεὶ κατασπεύδων αὐτὸν μᾶλλον μᾶλλον. Ἐπανερχόμενος δὲ νικητὴς ἐξ Ἀρμενίας, εἰς ἣν ἐξεστράτευσεν, ἐπῆλθεν αὐτῷ παραδοξός τις ἔννοια, ἵνα παράσχῃ τῇ φαρμακευτρίᾳ ταύτῃ θέαμα Ῥωμαίου στρατηγοῦ θριαμβεύοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐκτὸς τῆς Ῥώμης, ὅπερ οὔτε εἶδε, οὔτ' ἐφαντάσθη ποτὲ οὐδεὶς τῶν Ῥωμαίων· διότι μόνη ἡ Ῥώμη εἶχεν ἐξουσίαν τοῦ προσφέρειν τῷ νικητῇ τὸ ἄκρον βραβεῖον, τὸν θρίαμβον. Πράττειν δὲ τοὐναντίον ἦτο τὸ αὐτὸ, ὡς εἰ μὴ διέφερε κατ' οὐδὲν ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων τῶν βαρβάρων. Ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος ἤθελεν ἵνα ταπεινώσῃ τὸ Καπιτώλιον καὶ αὐξήσῃ τὸ γοήτευμα τῆς Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀσίας, οὓς ἐκυβέρνα, καὶ πείσῃ αὐτοὺς ὅτι ὁ Νεῖλος καὶ ὁ Ὀρόντης ἦσαν ἀνταξιοι τοῦ Τιβέρεως.

Ἡ Αἴγυπτος, ἥτις κατέστη οὕτω φοβερὰ ἐπὶ τῶν τελευταίων Λαγιδῶν, ἠπείλει ἤδη τὴν Ῥώμην καὶ τὰ πρὸς δύσιν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος διὰ τῶν ἐπαλλήλων αὐτοῦ λαμπρῶν νικῶν, ἐξ ὧν ἐγένοντο αὐτῷ ἐπωφελέσταται συνθῆκαι, κατέστησε τὴν Κλεοπάτραν ἀληθῶς βασίλισσαν τῶν βασιλέων τῆς Ἀνατολῆς, τὴν δ' Ἀλεξάνδρειαν ἀνθάμιλλον τῆς Ῥώμης. Καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν αὐτῆς ἦτο ἀπαράμιλλον· ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐστρατήγει τῶν ῥωμαϊκῶν λεγεώνων, αὐτοκράτωρ ὢν καὶ ἐπιφανέστατος τῶν συγχρόνων στρατηγῶν. Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι ἠγανάκτουν ἑκάστοτε μανθάνοντες προσλαμβάνουσαν τὴν Κλεοπάτραν βασίλεια ἐπὶ βασιλείοις δῶρα ἐπὶ δώροις.

ΙΕ'.

Ταῦτα πάντα βλέπων ὁ Ὀκτάβιος ἐξήγειρεν ἐν Ῥώμῃ παντὶ τρόπῳ τοὺς πολίτας ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον, λόγῳ μὲν ὅτι ἐπιβουλεύεται τὴν ἀρχὴν τῆς Ῥώμης καὶ ἐξυβρίζει αὐτὴν, ἔργῳ δὲ διότι οὗτος ἐπωφελμία τῇ κληρονομίᾳ τοῦ Καίσαρος, ἤτοι τὴν κοσμοκρατορίαν. Πάντες δὲ, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Αἰγύπτιοι, ἐνενόουν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀνταγώνισμα δὲν ἠδύνατο ἵνα παραταθῇ ἐπὶ μακρόν. Ὁ ἀγὼν ἦτο περὶ τῶν ὅλων· καὶ ἦτο χρεία μάχης καρτερᾶς καὶ κρισίμου μεταξὺ τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας. Διὸ ἀμφότεροι παρεσκευάζοντο εἰς πόλεμον· οὐδέτερος ὅμως ἀπεκαλύπτετο διαῤῥήδην πρός τινα τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, ἥτις ὑπενοεῖτο. Ἀλλὰ τὰ ἴδια εἰς ἀλλήλους ἐγκλήματα, αἱ προφάσεις ἐνεργῶς διασπειρόμεναι ἄρχονται ἵνα πληρῶσι ἠλεκτρισμοῦ τὸν ἀέρα.

Ὁ Ὀκτάβιος ἐφαίνετο ἑτοιμαζόμενος εἰς τὴν παλαιὰν ταύτην οὐχὶ ἐκ φιλαυτίας καὶ φιλοδοξίας, ἀλλ' ἐξ ἔρωτος τῆς πατρίδος. Ἐπειδὴ προσεποιεῖτο ὅτι, οὐδόλως φροντίζων περὶ τῶν ἰδίων συμφερόντων, ἐπολέμει μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀξιώματος καὶ ὑπεροχῆς τῆς Ῥώμης, ὅπως ἐκδικήσῃ τὰ ὑβρισθέντα τοῖς Ῥωμαίοις ἤθη καὶ νόμιμα καὶ ἀμύνηται ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν προπατόρων τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες προσεκύνουν τὰ ζῶα· καὶ τέλος ὅπως ταπεινώσῃ τὴν μυσαρὰν αὐτῶν βασίλισσαν, ἄσπονδον οὖσαν ἐχθρὸν τοῦ τῶν Ῥωμαίων δήμου.

Πάντες βλασφημοῦσι παρωργισμένοι τὴν φαρμακεύτριαν τῆς Αἰγύπτου· οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ οἱ τότε συγγραφεῖς, ἐν οἷς ὁ Οὐιργίλιος καὶ ὁ Κικέρων, φρονοῦντες τὰ τοῦ Ὀκταβίου, διαλοιδοροῦσι τὴν Αἰγυπτίαν, ἥτις ἐστέρησε τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τὴν σεμνὴν ταύτην ῥωμαίαν, τὴν Ὀκταβίαν. Κατῴκει δὲ αὕτη τὴν οἰκίαν, ὡς εἰ ὁ Ἀντώνιος ἦτο παρὼν καὶ ἐπεμελεῖτο καλῶς τῶν τέκνων οὐ μόνον τῶν ἐξ ἑαυτῆς ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ Φουλβίας γεγονότων. Ἄκουσα δ' ἔβλαπτε διὰ τούτων τὸν Ἀντώνιον μισούμενον ἀδικοῦντα γυναῖκα τοιαύτην. Παρώρμα δὲ καὶ τὸν Ὀκτάβιον ἵνα ἡσυχάζῃ καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ περίδῃ αὐτὴν ἐκ μακαριωτάτης γυναικὸς ἀθλιωτάτην γενομένην. Ἐπειδὴ, ἔλεγε, νῦν μὲν πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀποβλέπουσιν εἰς ἐμὲ αὐτοκρατόρων δύο, τοῦ μὲν γυναῖκα, τοῦ δ' ἀδελφὴν οὖσαν· ἐὰν δὲ γένηται πόλεμος ὑμῶν μὲν ἄδηλον τίς κρατήσει πέπρωται, τὰ ἐμὰ δὲ ἀμφοτέρως ἄθλια.

Ἐμισήθη δὲ ὁ Ἀντώνιος καὶ διὰ τὴν διανέμησιν, ἣν ἐποιήσατο τοῖς τέκνοις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, φανεῖσαν τραγικὴν καὶ ὑπερήφανον καὶ μισορώμαιον. Διότι, πληρώσας ὄχλου τὸ γυμνάσιον καὶ θεὶς ἐπὶ βήματος ἀργυροῦ δύο θρόνους χρυσοῦς, τὸν μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς Κλεοπάτρας, ἑτέρους δύο ταπεινοτέρους ὑπὲρ τῶν δύο τέκνων, πρῶτον μὲν ἀπέφηνε τὴν Κλεοπάτραν βασίλισσαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ Κύπρου καὶ Λιβύης καὶ κοίλης Συρίας, συμβασιλεύοντος αὐτῇ τοῦ Καισαρίωνος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Καίσαρος, καταλιπόντος ἔγκυον τὴν Κλεοπάτραν· δεύτερον δὲ τοὺς ἐξ αὐτοῦ καὶ Κλεοπάτρας γεννηθέντας υἱοὺς βασιλεῖς βασιλέων ἀναγορεύσας. Καὶ τῷ μὲν Ἀλεξάνδρῳ ἀπένειμε τὴν Μηδίαν καὶ τὴν χώραν τῶν Πάρθων, ὅσην ὑπάγηται· τῷ δὲ Πτολεμαίῳ τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν. Καὶ τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἐνέδυσεν ἐσθῆτα μηδικὴν καὶ τιάραν καὶ κίταριν ὀρθὴν, τὸν δὲ Πτολεμαῖον κρηπίδας καὶ χλαμύδα καὶ καυκίαν διαδηματοφόρον. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα παρίστατο λαβοῦσα στολὴν ἱερὰν Ἴσιδος καὶ ἀποκαλοῦσα ἑαυτὴν Νέαν Ἶσιδα.

ΙΔ'.

Ταῦτα ἐκφέρων εἰς τὴν συγκλητον ὁ Ὀκτάβιος Καῖσαρ καὶ πολλάκις ἐν τῷ δήμῳ κατηγορῶν, παρώξυνε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἔπεμψεν ἐπιστολὰς ἀντεγκαλῶν τὸν Ὀκτάβιον πρῶτον μὲν ὅτι, ἀφελὼν τὴν Σικελίαν τοῦ Πομπηΐου, δὲν ἔδωκεν αὐτῷ μέρος τῆς νήσου· δεύτερον δὲ, ὅτι, λαβὼν ναῦς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν πόλεμον, ἀπεστέρησε· τρίτον δὲ ὅτι, τὸν συνάρχοντα Λέπιδον ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς καὶ ποιήσας ἄτιμον, αὐτὸς εἶχε τὸν στρατὸν καὶ τὴν χώραν καὶ τὰς προσόδους ἐκείνου· ἐπὶ πᾶσιν ὅτι κατεκληρούχησε πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ, μηδὲν λιπὼν τοῖς ἐκείνου. « Τί ἄρα ἀγανακτεῖς τὸ τελευταῖον κατ' ἐμοῦ; ἔγραφε πρὸς τὸν Ὀκτάβιον ὁ Ἀντώνιος. Χαλεπαίνεις πρός με ἐρώμενον καὶ ὁμιλοῦντα τῇ βασιλίσσῃ Κλεοπάτρᾳ; Μάθε ὅτι αὕτη εἶναι ἤδη γυνή μου (uxor) ἀπὸ πολλοῦ, ἐπειδὴ εἶναι ἐννέα ἔτη, ἀφ' οὗ

συζῶμεν. Σὺ δὲ μὴ δὲν ἐρᾷς τῆς Δρουσίλλης; Ἐγγυῶ δὲ τὴν ζωήν σου καὶ τὴν ὑγείαν ὅτι πρὶν ἢ ἀναγνῷς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἐγνώρισας ἤδη τὴν Τερτούλλαν, ἢ τὴν Τερεντίλλαν, ἢ τὴν Ῥουφίλλαν, ἢ τὴν Σαλβίαν Τιτισσεννίαν, ἢ καὶ τὰς τέσσαρας ὁμοῦ. »

ΙΕ΄.

Ἡ ἔρις ἐγίνετο ἐντονωτέρα ὁσημέραι, ἐπιταχύνουσα τὴν διάλυσιν τῆς φιλίας. Ὡς δὲ πρότερον ἐπὶ Πομπηΐου καὶ Καίσαρος, πάντα τὰ πράγματα εἶχον σάλον καὶ λόγους διαστατικοὺς ἐν τῇ πόλει, τὰ δὲ πρόδρομα σημεῖα καὶ τέρατα ἤρχοντο ἵνα λαλῶσι. Καὶ ἡ μὲν παρὰ τὸν Ἀδρίαν πόλις Πείσαυρα, κληρουχία τοῦ Ἀντωνίου, κατεπόθη, ὑπορραγέντων χασμάτων· ἐξ ἑνὸς δὲ τῶν περὶ Ἄλβαν λιθίνων τοῦ Ἀντωνίου ἀνδριάντων ἀνέβρυεν ἱδρὼς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διατρίβοντος δὲ αὐτοῦ ἐν Πάτραις ἐνεπρήσθη τὸ Ἡράκλειον. Θύελλα δὲ ἐμπεσοῦσα ἀνετρεψε μόνους ἐκ πολλῶν τοὺς ἐν Ἀθήναις κολοσσοὺς τοῦ Εὐμενοῦς καὶ Ἀττάλου, τοὺς ἐπιγεγραμμένους Ἀντωνίους. Ἐφάνη δὲ καὶ δεινὸν σημεῖον περὶ τὴν ναυαρχίδα τῆς Κλεοπάτρας, ἥτις ἐκαλεῖτο Ἀντωνιάς. Διότι χελιδόνες ἐλθοῦσαι ἐνεόττευσαν ὑπὸ τὴν πρύμνην· ἕτεραι δ' ἐπελθοῦσαι ἐδίωξαν ταύτας καὶ διέφθειραν τὰ νεόττια.

ΙΣΤ΄.

Ὁ Ἀντώνιος ἡλαττοῦτο. Εἷς δὲ ὑπελείπετο αὐτῷ πόρος τοῦ ἀναλαβεῖν πάλιν τὴν εὔνοιαν τοῦ τῶν Ῥωμαίων δήμου, τὸ ἀπομέμψασθαι τὴν Κλεοπάτραν. Οἱ φίλοι τοῦ Ἀντωνίου οἱ μὲν συνεβούλευον αὐτὸν τοῦτο δι' ἐπιστολῶν, οἱ δὲ ἤρχοντο αὐτοί. Ἀλλὰ μάτην ὁ Ἀντώνιος ἐπειρᾶτο ἵνα πείσῃ τὴν βασίλισσαν ὅτι ἀνάγκη ἵνα χωρισθῶσι πρὸς ὥραν, ὅτι ὁ χωρισμὸς ἔσται ὀλιγοχρόνιος, ὅτι οὐδεὶς οὐδέποτε ἀναγκάσει αὐτὸν ἵνα καταλίπῃ ἐκείνην. Διότι τί δύνανται τοιοῦτοι λόγοι πρὸς δεήσεις καὶ δάκρυα γυναικὸς ἐμμανῶς ὑπεραγαπωμένης; Ἡ Κλεοπάτρα οὔτε τὰ θέλγητρα τῆς Ὀκταβίας ἠμνημόνησεν, οὔτε τὸ σφαλερὸν τῆς καρδίας τοῦ Ἀντωνίου. Διὸ φοβουμένη μὴ συμβῇ πάλιν ὅ,τι συνέβη πρότερον, μὴ ὁ Ἀντώνιος, μακρὰν ὤν, ἀμνημονήσῃ αὐτῆς, ἡ ὑπερήφανος Αἰγυπτία προῃρεῖτο ἵνα ἐπιχειρήσῃ τὸ πᾶν μᾶλλον ἢ ἵνα γένηται ἐνέχυρον τῆς διαλλαγῆς τῶν δύο αὐτοκρατόρων καὶ ἀποχωρήσῃ ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης. Ἐγνώριζε δὲ ὅτι ἔπρεπεν ἵνα φυλάττῃ πλησίον αὐτῆς μαγγανεύουσα ἀδιαλείπτως τὸν Ἀντώνιον, μὴ ἀναλογιζόμενον ὁπόσον ἡ παρουσία γυναικὸς τοιαύτης ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἠδύνατο ἵνα βλάψῃ τὰ πράγματα. Ἀλλ' ἔπραξεν αὕτη ὅ,τι ἤθελε παρὰ τὴν γνώμην πάντων τῶν φρονίμων. Α. Μ.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Τὰ τέλματα τῆς Φλωρίδος. — Βάτραχος ὁ Ταῦρος.

ΕΞ ΜΗΝΕΣ
ΕΝ
ΦΛΩΡΙΔΙ.

Τοπογραφία. — Ἀνακάλυψις τῆς Φλωρίδος καὶ τῆς βορείας Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Ποντίου δὲ Λέων. — Ἐκβρομαὶ τοῦ Βασκὲζ δ' Ἀϋλὼν, τοῦ Ναρβαὲζ καὶ τοῦ Φερνάνδου δὲ Σότου. — Ἵδρυσις τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου. — Παραχώρησις τῆς Φλωρίδος ταῖς Ὁμοσπόνδοις Ἐπαρχίαις. — Διάτγμα ἐξορισμοῦ τῶν Σεμινολῶν Ἰνδῶν. — Ὁ ἀρχηγὸς Ὀσκέολας. — Κατορθώματα τῶν Ἰνδῶν. — Ὁ Ὀσκέολας καὶ ὁ Μικανόπης αἰχμαλωτίζονται.

Α΄.

Ἡ Φλωρὶς, ταυτὸν μία τῶν ἐπαρχιῶν τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι χερσόνησος ἐπιμήκης, διήκουσα πρὸς μεσημβρίαν πρὸς τὰς Ἀντίλλας νήσους, καὶ καταλήγουσα μέχρις εἰς τὰς νήσους τῆς Βαχάμας, πρώτας γαίας, ἃς εἶδεν ὁ Κολόμβος. Κεῖται δὲ μεταξὺ τῆς 25⁰ καὶ 31⁰ βορείου πλάτους, καὶ 82⁰ καὶ 85΄ δυτικοῦ μήκους. Διαῤῥέεται δὲ ὑπὸ δύο ποταμῶν, τοῦ Ἀπαλαχίκολα καὶ τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου.

Τὰ πρὸς βοῤῥᾶν, καὶ τὸ μέσον τῆς χερσονήσου ταύτης σύγκεινται ἐξ ἀπείρων καταφύτων πεδιάδων· πρὸς δὲ βοῤῥᾶν ἀνελίσσονται συνεχεῖς ταπειναὶ γεωλοφίαι· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, χθαμαλὰ ὄντα, τεναγίζουσι καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, κατακλυζόμενα ποτὲ μὲν ὑπὸ τῶν πλημμυρίδων τοῦ Ὠκεανοῦ, ποτὲ δὲ ὑπὸ τῶν ἀενάων ὄμβρων, ὧν τὰ ὕδατα, μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν ἔξοδον, συμμίγνυνται τοῖς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ συνιστῶσι λίμνας ἀτελευτήτους. Αἱ στυγναὶ καὶ γνοφώδεις αὗται ἐρημίαι, ἃς κατοικοῦσιν αἱ ἄγονοι κυπάρισσοι καὶ αἱ πεῦκαι, μέλανα καὶ λιμνάζοντα ὕδατα, καταφύγιον τῶν ἀπηλπισμένων ἀγρίων, ἑστία τοῦ ἰκτερώδους πυρετοῦ, ἐργαστήριον τοῦ θανάτου, περιέχουσι πολλαχοῦ ὁάσεις ἢ νήσους θαυμαστὰς τὸ κάλλος. Φυτεία δαψιλὴς καὶ συνηρεφὴς, ἄνθη ἀναδίδοντα ἡδίστας ὀσμὰς, πτηνὰ καταστράπτοντα τὰ ὡραιότατα τῶν χρωμάτων, ἀναπνέοντα τὸν ὑπὸ τῆς μαλαρίας διεφθαρμένον ἀέρα, κλαδοῦσι τερπόμενα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπὸ ἀπείρων τελμάτων περιεχομένων νήσων, ὧν αἱ ὄχθαι βρύουσι τῶν παραδοξοτάτων ἑρπετῶν.

Ἐκ δὲ τῶν τριάκοντα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μυριάδων πλέθρων, ἅτινα περιέχει ἡ χερσόνησος Φλωρὶς, τριακόσιαι πεντήκοντα χιλιάδες μόνον γεωργοῦνται, κατοικούμεναι ὑπὸ πεντήκοντα περίπου χιλιάδων ἀνθρώπων. Εἶναι ἄρα ἔρημος εὐρεῖα, ἧς οἱ ἄποικοι ἀπώσθησαν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν θανασίμων πυρετῶν καὶ τῶν σπανίων ἀγρίων ἐγχωρίων κατοίκων.

Β΄.

Ἡ ἱστορία τῆς χώρας ταύτης εἶναι σύντομος καὶ δραματική.

Κατὰ τὸ 1512ον ἔτος, εἴκοσι μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς ἔτεσι καὶ τὴν κατάστασιν τῶν Ἱσπανῶν εἰς τὸν Ἅγιον Δομίγγον, ὁ Πόντιος δὲ Λέων, ἔπαρχος τοῦ Πόρτο Ῥίκου, περιώδευε τὸ πρὸς βοῤῥᾶν συγκρότημα τῶν Καναρίων νήσων. Ὁ γηραιὸς Ἰδάλγος, ἐκτακεὶς ὑπὸ τῶν ἐρωτικῶν αὐτοῦ συμφορῶν καὶ ἐῤῥυτιδωμένος ὑπὸ τῶν πολιτικῶν μεριμνῶν, ἐζήτει τὸ ὕδωρ τῆς Ἥβης, ὅπερ ἐμέλλεν ἵν'

Τὸ ἔνδον τῆς Φλωρίδος. — Οἱ Ἰνδοὶ Σεμινόλαι περικυκλοῦσι τὸν Ἀμερικανὸν στρατηγὸν Γκάινη.

ἀποδώσῃ αὐτῷ τὴν ἀπολομένην νεότητα. Οἱ ἐγχώριοι Καραΐβαι εἶπον αὐτῷ ὅτι ἡ θαυμασία αὕτη πηγὴ ὑπάρχει ἀληθῶς ἔν τινι πρὸς βοῤῥᾶν νήσῳ· ὁ δὲ εὔπιστος Ἱσπανὸς ἔπλευσεν ἐκ ῖσε, καὶ προσωρμίσθη εἰς ἀκτὴν μεγάλης τινὸς χώρας, ἣν ὠνόμασε Φλωρίδα ἀπὸ τῶν ὡραιοτάτων ἀνθῶν, οἷς ἦσαν κατεστρωμένα τὰ παράλια αὐτῆς. Ζητῶν δὲ τὸ θαυμάσιον ὕδωρ τῆς Ἥβης ὁ Πόντιος δὲ Λέων, ἐγνώρισε τὴν βορείαν Ἀμερικήν!

Γ΄.

Μετὰ δέ τινα ἔτη ναύτης τις Ἱσπανὸς, ῥιφθεὶς ὑπὸ τρικυμίας ἐπὶ τῆς ἀτλαντικῆς ἀκτῆς τῆς Φλωρίδος, ἠγόρασε παρὰ τῶν ἐπιχωρίων πολλὰ παχυμερῶς ἐξειργασμένα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πράγματα, ἅτινα, σωθεὶς ὕστερον ὑπό τινος πλοίου, μετεκόμισεν εἰς τὸν Ἅγιον Δομίγγον, οὗτινος οἱ κάτοικοι ἤρξαντο ἔκτοτε ἵν' ἐπιμιγνύωνται πως καὶ ἐμπορεύωνται πρὸς τοὺς ἐγχωρίους. Ὁ δὲ Βασκὲζ δ' Ἀϋλὼν, κατασταθεὶς μετ' οὐ πολὺ (1515) ἔπαρχος τῶν Φλωρίδων, προσωρμίσθη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς πρὸς βοῤῥᾶν Καρολίνης μετὰ τριῶν πλοίων. Ἀλλ' οἱ Ἰνδοὶ Εὖχ εῖς, περικυκλώσαντες αὐτὸν ἀμ' ἀποβάντα, κατέσφαξαν τὰ πληρώματα, αὐτὸς δὲ ἐξέφυγε πολλὰ παθὼν μεθ' ἑνὸς πλοίου.

Οἱ Ἱσπανοὶ, οἵτινες κατεκτήσαντο ἤδη εὐκολώτατα μετ' ὀλίγων ἀνδρῶν τὸ Μεξικὸν καὶ τὸ Περοὺ, καὶ ἠδυνήθησαν ἵνα δαμάσωσιν ἀμαχεὶ τὰ ῥάθυμα, εἰρηναῖα καὶ δουλικὰ τῶν χωρῶν τούτων πλήθη, μάτην ἐπειράθησαν ἵνα ὑποδουλώσωσι καὶ τοὺς ἐγχωρίους Ἰνδοὺς τῆς Φλωρίδος καὶ τῆς πρὸς βοῤῥᾶν ἠπείρου, τοὺς ὀνομαζομένους Ἐρυθρούς (Peaux Rouges). Ἐπειδὴ οὗτοι, μὴ ἔχοντες μήτε πόλεις, μήτε βασιλεῖς, μήτε βασίλεια, μήτε ὁδοὺς, μήτε ὑδραγωγεῖα, ὡς οἱ Μεξικανοὶ καὶ οἱ Περουβιανοὶ, διετέλεσαν ἀείποτε ἄγριοι μὲν ἀλλὰ πολεμικώτατοι καὶ λίαν φιλελεύθεροι.

Ἐκ τῶν ἑκστρατειῶν τοῦ Ποντίου Λέοντος καὶ τοῦ Βασκὲζ δ' Ἀϋλὼν, καθ' ἃς οἱ Ἱσπανοὶ προσηνέγκαντο βαρβαρικώτατα πρὸς τοὺς ἐγ-

χωρίους, οἱ Ἰνδοὶ ἐνόμιζον αὐτοὺς πειρατάς.

Διὸ, ὅτε ὁ Ναρβαέζ, εἷς τῶν κατακτητῶν τοῦ Μεξικοῦ, ἠθέλησε τῷ 1517ῳ ἔτει ἕνα προσορμισθῇ μετὰ ἑξακοσίων ἐργατῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀνατολικῆς Φλωρίδος Τάμπαν, οἱ ἄγριοι Ἰνδοὶ ἐδέξαντο αὐτὸν μετὰ πελέκεων καὶ βελῶν. Μάλιστα δὲ οἱ Γρῆκς καὶ οἱ Σικασῶς, δύο πρώην ἐχθρὰ Ἰνδῶν φῦλα, ἐποιήσαντο ἤδη συμμαχίαν ἐπὶ τοὺς Ἱσπανοὺς, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτοὺς ἐμμανῶς καὶ ἀδιαλείπτως, μέχρις οὗ, ἀφανισθέντων ὑπὸ τριακμίας τῶν πλοίων, διέρθειραν διώκοντες τοὺς Ἱσπανοὺς καθ' ἕνα ἕκαστον. Εἷς δὲ μόνον ἀξιωματικὸς καὶ τρεῖς ναῦται, ἀποφυγόντες τὸν θάνατον, διετέλεσαν ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη αἰχμάλωτοι τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἐσώθησαν μετὰ ἐνέα μηνῶν ἀπείρους ταλαιπωρίας κατὰ γῆν εἰς τὸ Μεξικόν. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ὀνομαζόμενος δὲ Βάκα, ἐγένετο ὁ πρῶτος ἱστορικὸς τῆς βορείας Ἀμερικῆς.

Ἀλλ' ἡ ἀποτυχία τοῦ Ναρβαέζ, ἀντὶ τοῦ κατασταῖσαι εἰς ἀθυμίαν, ἐξέκαυσεν ἔτι μᾶλλον τὸν ζῆλον τῶν βασιλέων τῆς Ἱσπανίας, οἵτινες, καταρτίσαντες νέον στόλον, ἔπεμψαν αὐτὸν ναυαρχοῦντος τοῦ Φερνάνδου δὲ Σότου, ἑνὸς τῶν ἀκολούθων τοῦ Πιζάρου, μετὰ χιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν καὶ διακοσίων ἵππων εἰς τὴν Φλωρίδα. Καταπλεύσας δὲ εἰς τὸν κόλπον Τάμπαν ἐν τῷ 1529ῳ ἔτει ὁ Φερνάνδος δὲ Σότε κατέλαβε τὴν Φλωρίδα ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱσπανίας. Ἀλλ' ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος στρατὸς, ὁ μέγιστος τῶν ὅσων μέχρι τότε εἶδεν ἡ Ἀμερικὴ, ταχέως ἐξησθένησε καὶ διεφθάρη ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν πυρετῶν. Ἐπειδὴ ὁ Σότος, ἀγόμενος ὑπὸ χρυσομανίας, εἰσέδυ εἰς τὸ ἔνδον τῆς ἠπείρου, καὶ διεπορεύσατο μαχόμενος καὶ διαπραγματευόμενος τὰς ἔτι ἀγνώστους χώρας, τὰς Φλωρίδας, τὴν Γεωργίαν, τὰς Καρολίνας, τὴν Ἀλαβάμαν, τὴν Τέννεσσε, τὸν Μισσουρῆν, τὸ Ἀρκανσὰς, ἔνθα ἀπέθανεν ὑπὸ πυρετοῦ. Μόλις δὲ οἱ ἐκ τοῦ μεγάλου ἐκείνου στόλου διασωθέντες ἑκατὸν πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνθρωποι διεπράξαντο πλανώμενοι ἐπὶ δύο ἔτη ἄνευ ἀρχηγοῦ καὶ ἐνδεεῖς πάντων ἵν' ἐπιβῶσι σχεδίης τινὸς τοῦ Μισσισσιπῆ καὶ φθάσωσιν εἰς τὸν Ἅγιον Δομίγγον, διελθόντες ὁδὸν χιλίων πεντακοσίων λευγῶν διὰ μέσου χώρας ἀγνώστου καὶ ὑπὸ ἀγνώστων ἀγρίων φύλων κατοικουμένης.

Τέλος δὲ περὶ τὸ 1565ον ἔτος οἱ Ἱσπανοὶ, ἀφέντες χαίρειν τὰ περὶ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων ὀνειροπολήματα, ἔκριναν ἵνα καταστῶσιν ἄποικοι εἰς τὴν Φλωρίδα· ὁ δὲ Μεδεζ δ' Ἀβίλας ἔκτισε τὴν πόλιν Ἅγιον Αὐγουστῖνον, καὶ ἐποιήσατο ὁμολογίαν πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς, οἵτινες παρεχώρησαν τοῖς Ἱσπανοῖς τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἀκτῶν μέχρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

Δ'.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ὑπὸ μὲν τῶν Ἄγγλων κατῳκίσθησαν ἡ Βιργινία, αἱ Καρολῖναι καὶ ἡ Μασσαχουσσέτη, ὑπὸ δὲ τῶν Γάλλων ὁ Καναδὰς καὶ αἱ Λουϊζιάναι. Ἡ δὲ ἱσπανικὴ ἀποικία τῆς Φλωρίδος ἔπαθε πολλὰ ὑπὸ τῶν πρὸς τὴν μητρόπολιν πολέμων τῆς Εὐρώπης. Ἐπειδὴ ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Δράκου ἐν τῷ 1586ῳ ἔτει· ἐπολιορκήθη δὲ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐν τῷ 1702ῳ ἔτει· παρεδόθη δὲ τῇ Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἐν τῷ 1763ῳ, ἥτις παρεχώρησε πάλιν αὐτὴν ἐν τῷ 1781ῳ τοῖς Ἱσπανοῖς, διατελέσασι κυρίοις αὐτῆς μέχρι τοῦ 1821ου ἔτους, καθ' ὃ οὗτοι ἐπώλησαν τὸ τελευταῖον τὴν Φλωρίδα τοῖς Ἀμερικανοῖς.

Ε'.

Κατεχομένη ὑπὸ τῶν Ἱσπανῶν ἡ Φλωρὶς ἐγένετο ἄσυλον τῶν ἀπὸ τῶν Ὁμοσπόνδων Ἐπαρχιῶν εἰς αὐτὴν καταφευγόντων Ἰνδῶν, μελάνων δούλων, λειποτακτῶν καὶ παντοίων λευκῶν κακούργων. Ἐκ δὲ τῆς συμμιγίας τῶν διαφόρων τούτων φυλῶν καὶ τῶν ἰθαγενῶν Καραϊβῶν ἐγεννήθη ἡ φυλὴ τῶν λεγομένων Σεμινολῶν, τοῦτ' ἔστι ἐξορίστων, φυλὴ ἀτίθασος καὶ αἱμοβόρος, ἥτις καταδιωκομένη ἐχαρακώθη τὸ τελευταῖον ὄπισθεν τῶν ἀπροσίτων δρυμῶν καὶ τῶν ἑλῶν τῆς πρὸς νότον Φλωρίδος, καὶ διετέλεσεν ἔκτοτε λεηλατοῦσα καὶ ληστεύουσα μετὰ τῶν Γρήκς τὰ ἐν τῇ Φλωρίδι καὶ Γεωργίᾳ καὶ Ἀλαβάμᾳ ἀμερικανικὰ καταστήματα, ἀπάγουσα τὰ ποίμνια καὶ τοὺς δούλους, καὶ διαφθείρουσα τοὺς ἀποίκους. Διὸ καὶ ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Σύνοδος ἅμα κατασταθεῖσα ἐψηφίσατο τὸν καθολικὸν ἐκ τῆς χερσονήσου διωγμὸν τῶν Σεμινολῶν καὶ τῶν Γρήκς. Ἔκτοτε ἤρξατο δεινὸς πρὸς αὐτοὺς πόλεμος. Καὶ οἱ μὲν Γρῆκς, πάντες χιλιάδες περὶ εἰκοσιτέσσαρας τὸν ἀριθμὸν, μετηνέχθησαν πρὸς βίαν εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς ἐρήμους· οἱ δὲ Σεμινόλαι ἠναγκάσθησαν ἵν' ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τῆς παραλίας, καὶ συνοικήσωσι τὸ ἔνδον τῆς χώρας, ὅπερ, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, εἶναι ἀκατοίκητον τῆς τελματώδους ἕνεκα καὶ φθοροποιοῦ αὐτῆς φύσεως.

ΣΤ'.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρκεσε τοῖς Ἀμερικανοῖς. Διότι τῷ 1832ῳ ἔτει, ὁ διοικητὴς τῆς Φλωρίδος, προσκαλέσας τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Σεμινολῶν εἰς Paynes-Landing παρὰ τὸν ποταμὸν Ὀκλάβαν, ἐθήλωσεν αὐτοῖς ὅτι ἔπρεπεν ἵνα μετοικήσωσι πρὸς δυσμὰς τοῦ Μισσισσιπῆ, κατὰ τὰς χώρας, ὅπου κατέφυγον οἱ πρώην αὐτῶν σύμμαχοι Γρῆκς, καὶ ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις ἔδιδεν αὐτοῖς τρία ἔτη πρὸς μετοικισμόν. Πρὸς ἀμοιβὴν τῆς εὐπειθείας αὐτοῦ, ἕκαστος οἰκοδεσπότης ἔμελλεν ἵνα λάβῃ 1600 δόλλαρς, ἓν ἐφάπλωμα καὶ μίαν στολήν.

Ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη οἱ Σεμινόλαι ἐφαίνοντο ἑτοιμαζόμενοι ἵνα καταλίπωσι τὴν πάτριον χώραν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1835 ἔτους, ὀλίγαις πρὸ τῆς ὑποχωρήσεως ἡμέραις, τὸ συμβούλιον τῶν ἐκλεκτῶν τῆς φυλῆς τῶν Σεμινολῶν συνῆλθεν αἴφνης εἰς τὸ μέσον τῆς χερσονήσου Φλωρίδος καὶ, ἀποκηρύττον ἔνοχον ἐσχάτης προδοσίας, κατεδίκαζεν εἰς θάνατον πάντα ὅστις ἔμελλεν ἵνα ὑπακούσῃ τοῖς περὶ ἀποδημίας τῆς φυλῆς ἐκ τῆς πατρίδος προστάγμασι τῶν Ἀμερικανῶν.

Ἦτο δὲ τοῦτο ἀποκήρυξις πολέμου τῶν Σεμινολῶν πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν Ὁμοσπονδίαν.

Εἷς τῶν νεωτέρων ἀρχηγῶν, ὁ Πάουελ, υἱὸς Σκώττου πατρὸς καὶ μητρὸς ἀγρίας Ἰνδῆς, εὐδοκίμησε κατὰ τὸ συμβούλιον ἐκεῖνο ἐπὶ δυνάμει λόγου καὶ μίσους τῶν λευκῶν, ἐνεθουσίασε δὲ τοσοῦτον τοὺς Σεμινόλας, ὥστε κατέστησαν αὐτὸν πολέμαρχον, ἐπονομάσαντες Ὀσκέολαν, τοῦτ' ἔστι χείμαρρον εὐγλωττίας.

Ὁ Ὀσκέολας ἐγένετο ἥρως ἐν τῷ λεγομένῳ πολέμῳ τῆς Φλωρίδος, οὗτινος προτιθέμεθα ἵνα διαγράψωμεν συντόμως ἐνταῦθα τὰ ἀξιολογώτατα ἐπεισόδια.

Ζ'.

Τῇ ἐπαύριον τοῦ συμβουλίου ὀκτὼ τῶν ἀρχηγῶν Σεμινολῶν, μεταβουλευσάμενοι, κατέλιπον τὰς τάξεις, καὶ καταφυγόντες ὑπὸ τὰ τηλεβόλα τοῦ φρουρίου τοῦ Βροῦκε, παρέδωκαν ἑαυτοὺς, καὶ ἀπεκάλυψαν τὴν συνωμοσίαν τοῖς Ἀμερικανοῖς, οἵτινες ἔπεμψαν εὐθὺς ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἐν τοῖς πλησίον φρουρίοις δυνάμεις. Ὁ δ' Ὀσκέολας, παραλαβὼν δύο χιλιάδας τῶν ἐρθρομενεστάτων Σεμινολῶν, ἐξεστράτευσεν ἐπὶ τὸν ἀμερικανικὸν στρατόν. Τῇ 25ῃ δεκεμβρίου τοῦ 1835ου ἔτους ἐν τῶν ταγμάτων τοῦ ἐν τῇ Φλωρίδι ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, ἔχον ὀκτὼ ἀξιωματικοὺς, ἓξ τηλεβόλα καὶ πεντήκοντα πυροβολιστὰς, μετέβαινε, στρατηγοῦντος τοῦ χιλιάρχου Δάδη ἀπὸ τοῦ φρουρίου Βροῦκε εἰς τὸ τοῦ Βασιλέως, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς χερσονήσου. Τῇ 28ῃ πρωὶ, ὅτε ἡ πρωτοφυλακὴ ἡτοιμάζετο ἵνα διαβῇ παρὰ τὸν ποταμὸν Οὐίθλεκόχην πυκνωτάτην τινὰ λόχμην, φοβεροὶ πυροβολισμοὶ, ἐκλάμψαντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων, κατέσχον τὴν πορείαν αὐτῶν, πολλοὺς τραυματίσαντες. Καὶ ὁ μὲν χιλίαρχος Δάδης ἐφονεύθη πρῶτος μετὰ πολλῶν ἄλλων· οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶται, καταπλαγέντες τὸ αἰφνίδιον τῆς προσβολῆς, ἐπειράθησαν ἵνα συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ προσβάλωσι τοὺς ἐχθροὺς συνεσπειραμένοι διὰ τῆς λόχμης. Ἀλλὰ, πυροβολούμενοι πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, ἀπεχώρησαν πολλοὺς ἀποβαλόντες καὶ ἐχαρακώθησαν προσκαίρως. Μόνοι δὲ οἱ πυροβολισταὶ διετέλεσαν ἀνθιστάμενοι πυροβολοῦντες ἔτι ἐπί τινα χρόνον. Ἀλλ' οἱ Ἰνδοὶ, κατακλιθέντες πρηνεῖς, ἐπυροβόλουν διὰ τῶν καραβινῶν τοὺς πυροβολιστὰς, οἵτινες ἔπιπτον σωρηδόν. Καὶ ὅτε ἠθέλησαν ἵν' ἀποχωρήσωσιν, εἶδον ὅτι ἦσαν ἤδη περικεκυκλωμένοι ὑπὸ πλήθους ἐρίππων Ἰνδῶν. Ἡ μάχη διετέλεσε γενομένη δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· οἱ Ἀμερικανοὶ, πίπτοντες ἐπάλληλοι, ἠλαττοῦντο τὸν ἀριθμὸν, τὰ δὲ πολεμοφόδια ἐξέλιπον. Αἴφνης οἱ Σεμινόλαι, ἰδόντες αὐτοὺς ἀμηχανοῦντας, ὥρμησαν ὡρυόμενοι οὕτω μανιωδῶς, ὥστε οἱ κρότοι τῶν πυροβόλων δὲν ἠκούοντο ἤδη, ἀνεπήδησαν ἐπὶ τὰ προχώματα, καὶ κατέλαβον τὰ πυροβόλα τῶν Ἀμερικανῶν. Τότε ἤρξατο φρικώδης ἐκ τοῦ συστάδην μάχη, ἥτις δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ· διότι οἱ Ἀμερικανοὶ, ὑποπεσόντες τῷ πλήθει τῶν πολεμίων, ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν ἅπαντες, πλὴν τριῶν, οἵτινες ἀπήχθησαν εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπὸ τῶν νικηφόρων Ἰνδῶν.

Η'.

Κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν αὐτῆς ταύτης τῆς ἡμέρας ὁ ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Βασιλέως στρατηγὸς Θώμψων, ἀναμένων τὴν ἄφιξιν τοῦ χιλιάρχου Δάδη, ἐπορεύθη κατὰ τὸ σύνηθες μετά τινων ἀξιωματικῶν δειπνήσων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἀπέχοντα περὶ διακόσια μέτρα τοῦ φρουρίου. Καθ' ἣν δὲ ὥραν ὁ στρατηγὸς καὶ οἱ κεκλημένοι ἐκάθιζον ἐπὶ δεῖπνον τριάκοντα καραβινῶν πυροβολήσεις ἠκούσθησαν ἀπὸ τῶν παραθύρων καὶ τῆς θύρας, καὶ συμμορία Ἰνδῶν Σεμινολῶν ὥρμησεν ἐπ' αὐτοὺς ἐμμανῶς καὶ ἀγρίως. Τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν, οἱ μὴ φονευθέντες εὐθὺς, ἐξεπήδησαν τῶν παραθύρων· καὶ δύο μὲν αὐτῶν συλληφθέντες ἐφονεύθησαν φεύγοντες, τρεῖς δ' ἔφθασαν σῶοι, ἀγγέλλοντες τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ τὰ γεγενημένα. Μία δὲ μέλαινα θεραπαινὶς κρυφθεῖσα ἔν τινι πίθῳ ἀπέφυγε τὸν θάνατον.

Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς Θώμψων ἐθανατώθη μετὰ τεσσάρων ἀξιωματικῶν· ὁ δὲ Ὀσκέολας, ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ταύτης, ὅστις ὥρμησεν ἵνα τιμωρήσῃ τὸν στρατηγὸν, ἐμβαλόντα ποτὲ αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἀδίκως, ἀφεῖλε, κατὰ τὸ ἔθος τῆς φυλῆς, τὸ δέρμα τοῦ κρανίου μετὰ τῶν τριχῶν, καὶ ἐξήντησε τῆς κνήμης, ὡς ἐπινίκειον πομπὴν τοῦτο προβαλλόμενος. Τὸ αἱματηρὸν τοῦτο δρᾶμα ἀπετελέσθη πρὸ τοῦ φρουρίου τοῦ Βασιλέως, ἔχοντος δώδεκα μὲν τηλεβόλα, φρουρὰν δὲ διακοσίων ἀνδρῶν.

Θ'.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Σεμινόλαι διέδραμον τὴν ἀνατολικὴν Φλωρίδα καὶ τὰ περὶ τὴν λίμνην τοῦ Γεωργίου καταστήματα, ἐπιφέροντες τοῖς Ἀμερικανοῖς παντοίαν φθοράν. Ἡ δὲ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις, μαθοῦσα τὰ γεγενημένα, ἔπεμψεν εὐθὺς τρία τάγματα πεζῶν καὶ δύο ἴλας ἱππέων, ὅπως ἐλευθερώσωσι τὴν ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Βασιλέως πολιορκουμένην ἤδη ὑπὸ τῶν Σεμινολῶν φρουράν. Ἀλλὰ, προσβληθέντες ὑπὸ τούτων κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Οὐίθλεκόχου, ἠναγκάσθησαν καὶ οὗτοι ἵν' ἀποχωρήσωσιν, ἀποβαλόντες τὸ τρίτον τῆς δυνάμεως καὶ πολλὰ τηλεβόλα. Κατὰ δὲ τὴν μεγάλην ἐκείνην συμπλοκὴν ὁ ἀρχηγὸς Ὀσκέολας ἔχων τὴν κεφαλὴν περιδεδεμένην δι' ἐρυθροῦ ἐρεοῦ ὑφάσματος, ἐξ οὗ ἐξηρτῶντο τρία λευκὰ πτερὰ, σύμβολον ἀρχιστρατηγίας, φορῶν δὲ ζωστῆρα πορφυροῦν, ἐμαίνετο, τὸ μὲν παρορμῶν τοὺς Ἰνδοὺς δι' ἀγρίων κραυγῶν, τὸ δὲ μαχόμενος συστάδην καὶ φονεύων πολλοὺς Ἀμερικανοὺς, μέχρις οὗ, τραυματισθεὶς κατὰ τὸν πόδα, ἐκρύβη ὄπισθεν μεγάλου τινὸς δένδρου, καὶ ἐκεῖθεν κατέβαλλεν ἑκάστοτε πυροβολῶν ἕνα λευκόν. Οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ μάτην ἐπυροβόλουν αὐτὸν ἐπὶ μακρὸν, μέχρις οὗ τὸ μὲν δένδρον καταπυροβοληθὲν κατέπεσε διαῤῥαγέν. Ὁ δὲ Ὀσκέολας ἐξέφυγεν.

Ι'.

Ἀγανακτούσης δὲ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Οὐασῖγκτῶνι, ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις κατέστησε τὸν στρατηγὸν Γαΐνην ἀρχιστράτηγον τῶν κατὰ τὴν Φλωρίδα δυνάμεων, αἵτινες ἐπεῤῥώσθησαν ἐκ τούτου ὑπερβαλλόντως. Ὁ Γαΐνης προσορμίσθη μετὰ τριῶν πολεμικῶν ἀτμοπλοίων εἰς τὸν κόλπον Τάμπαν μετὰ τριῶν χιλιάδων στρατιωτῶν καὶ πολλῶν ἐθελοντῶν, καὶ ἐπορεύθη εὐθὺ τὴν ἐπὶ τὸ φρούριον τοῦ Βασιλέως, πολιορκούμενον ἤδη ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν. Ἔφθασε δὲ ἐν καιρῷ· διότι ἡ φρουρὰ, καταπεπονημένη ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἦτο ἕτοιμος ἤδη ἵνα παραδώσῃ ἑαυτήν.

Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐκστρατεία τοῦ στρατηγοῦ Γαΐνου δὲν προὐχώρησε· διότι, ἀποπλανηθεὶς εἰς τὰ ἀπρόσβατα τῆς χώρας ἕλη, ἐκυκλώθη τὸ τελευταῖον καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν τοῦ Ὀσκέολα. Καὶ βλέπων τὸν μὲν στρατὸν ἀπορροῦντα τροφῆς καὶ ἐφοδίων, ἑαυτὸν δὲ τετραυματισμένον ἐποιήσατο ἀνακωχὴν πρὸς τὸν Ὀσκέολαν, ὑπεχώρησεν εἰς τὰ κατὰ τὴν παραλίαν φρούρια καὶ ἐπέστησε τῷ στρατεύματι τῶν στρατηγῶν Σκώττ. Δὲν προτιθέμεθα ἵνα διηγησώμεθα ἐνταῦθα ἁπάσας τὰς περιπετείας τοῦ παραδύξου τούτου πολέμου, καθ' ὃν ὁ ἥρως Ὀσκέολας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ μόλις δύο χιλιάδας ἀγρίων Ἰνδῶν, ἐπολέμησεν ἀνδρείως ἐπὶ μακρὸν πρὸς τοὺς ἀμερικανικοὺς στρατοὺς, οἱστισιν ἐπήνεγκε πολὺν φθόρον. Ἀλλ' οἱ Σεμινόλαι, εἰ καὶ ἐνίκων, ἠλαττοῦντο τὸν ἀριθμὸν ὁσημέραι· διότι, ὀλίγοι ὄντες, δὲν ἠδύναντο ἵνα διαδέχωνται ἐκάστοτε τοὺς διαφθειρομένους ὁμοφύλους· οἱ δὲ ἐθελονταὶ, συῤῥέοντες πανταχόθεν τῆς βορείας Ἀμερικῆς εἰς τὴν Φλωρίδα, τύξησαν τὸν ἀμερικανικὸν στρατὸν εἰς εἴκοσι χιλιάδας.

Μεσοῦντος δὲ τοῦ ὀκτωβρίου ὁ Ὀσκέολας, ἐπαμφοτερίζων καὶ ἀπορῶν, ἔπεμψε κήρυκα εἰς τὸ φρούριον Peyton, ἀγγέλλοντα ὅτι ἐπεθύμει ἵν' ἔλθῃ εἰς λόγους περὶ συμβάσεως, καὶ, λαβὼν τὸν λόγον τοῦ στρατηγοῦ Ζέσσουπ, ἐπκήνωσεν ἀνυπόπτως ὑπὸ τὸ φρούριον μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων αὐτῷ χιλίων διακοσίων πολεμιστῶν Σεμινολῶν, αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες τοσούτους διέφθειραν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου Ἀμερικανούς. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ἄγριοι ἐκοιμῶντο τὴν νύκτα περὶ τὸ φρούριον, οἱ Ἀμερικανοὶ, κυκλώσαντες αὐτοὺς ἐξαίφνης, ἠχμαλώτισαν ἑβδομήκοντα πέντε, ἐν οἷς καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς Ὀσκέολαν καὶ Μικανόπην, οἵτινες ἀπεστάλησαν σιδηροδέσμιοι εἰς τὸ φρούριον τοῦ Σάραντων, ὅπου ἀπέθανον μετά τινα ἔτη. Οἱ δὲ λοιποὶ Σεμινόλαι ἀπήχθησαν δέσμιοι εἰς τὸ Ἀρκανσάς.

ΙΑ'.

Αἰχμαλωτισθέντος τοῦ Ὀσκέολα, οἱ Ἀμερικανοὶ πολυπληθέστεροι ὄντες, καὶ διδαχθέντες ἐκ τῶν παρελθόντων ἀτυχημάτων, εἰσέδυσαν εἰς τὸ ἔνδον τῆς Φλωρίδος μέχρι τῆς ἀπροσίτου λίμνης Ὀκεε-χο-βεε, ἐγείροντες φρούρια καὶ καταλείποντες φρουρὰς ὄπισθεν αὐτῶν, ἀπάγοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ φθείροντες τὰ ζῶα καὶ τὰς κώμας τῶν ἐγχωρίων Ἰνδῶν, μέχρις οὗ, ἀπαντήσαντες ἕτερον ἀπρόσμαχον ἐχθρὸν, τὴν malaria καὶ τὸν ἱκτερώδη πυρετὸν, ἔστησαν. Βλέπων δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας Σεμινόλας διατεθειμένους ἵν' ἄγωσι τοῦ λοιποῦ εἰρήνην, ὁ στρατηγὸς Γέσσουπ ἔγραψε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τοῦ πολέμου ἵνα παύσηται διώκων αὐτοὺς, καὶ δώσῃ αὐτοῖς εἰς κατοίκησιν τὰς ἐσχάτας τελματώδεις πεδιάδας τῆς Φλωρίδος, ἔνθα οὐδεὶς ἄλλος πλὴν αὐτῶν ἠδύνατο ἵνα ζῇ.

Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τοῦ πολέμου ἐπέταξεν αὐτῷ ἵνα ποιήσηται μὲν ἀνακωχὴν πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς κατὰ τὴν ὥραν τῶν πυρετῶν, ἀναλάβῃ δὲ τὸν πόλεμον εὐθὺς ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ἀπαιτῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως ἢ τὴν ἐξόντωσιν τῆς φυλῆς τῶν Σεμινολῶν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ στρατηγὸς Γέσσουπ, ἐλπίζων εὐνοϊκὴν τὴν ἐξ Οὐασιγκτώνος παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ πολέμου ἀναμενομένην ἀπάντησιν, ἤρχετο εἰς λόγους περὶ συμβάσεως τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἀρχηγοῖς Ἰνδοῖς, πολεμικόν τι βρίκιον ἤνεγκε τὰ νέα ἀπάνθρωπα διατάγματα καὶ τὰς μυστικὰς ὁδηγίας τοῦ ὑπουργείου. Ὁ δὲ φέρων αὐτὰ ταγματάρχης Τουΐγγς ἐκύκλωσε κατὰ τὴν νύκτα, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ στρατηγοῦ Γέσσουπ, τοὺς ὑποσπόνδους Ἰνδοὺς, καὶ ἠχμαλώτισε χιλίους διακοσίους, ὧν τριακοσίους πολεμιστάς.

Καὶ ὁ μὲν φιλάνθρωπος στρατηγὸς Γέσσουπ, ἀγανακτήσας τὴν προδοσίαν ταύτην, ἀπέθετο τὴν στρατηγίαν (1838)· οἱ δὲ Ἰνδοὶ, ἐξωργισμένοι ἐπὶ ταῖς προδοσίαις τῶν λευκῶν, κατατρυχόμενοι δὲ ὑπὸ λιμοῦ καὶ παντοίων δεινῶν, καταδιωκόμενοι ὡς ἄγρια θηρία παντοῦ καὶ ἀδιαλείπτως, περιελθόντες εἰς ἀπόνοιαν, ἐξεμάνησαν οὕτω πρὸς τοὺς λευκοὺς ὥστε διασπαρέντες ὡς πεινα λέοι λύκοι καθ' ἅπασαν τὴν Φλωρίδα, ἐνεδρεύοντες, ἐφόνευον ἀνηλεῶς πάντα λευκὸν, ἄνδρας, γυναῖκας, γέροντας, παιδία, καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπὸ τῶν τρικυμιῶν εἰς τὰς ἀκτὰς ῥιπτομένους ναυαγοὺς· ἐπυρπόλουν δὲ τὰς κώμας καὶ τὰ ἀγροκήπια τῶν ἀποίκων. Αἱ ἀξιολογώτατοι πόλεις Ζακσονβίλλη, Ἅγιος Αὐγουστῖνος, Ταλχα-σεε, Ἅγιος Μάρκος, ὧν ἔμπροσθεν ἐφόνευον τοὺς κατοίκους καὶ ἐπυρπόλουν τὰς οἰκίας, ἔπαθον τὰ πάνδεινα ὑπὸ τῆς λύσσης τῶν ἀνθρωπομόρφων ἐκείνων θηρίων. Οἱ κάτοικοι ὡπλίσθησαν πάντες (1840), καὶ ὑπέσχοντο ἀμοιβὴν χιλίων φράγκων πρὸς πάντα ἀποκόπτοντα καὶ ἐκθέτοντα μίαν κεφαλὴν Ἰνδοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δημοσίας πλατείας.

Ἀλλὰ, μὴ ἀρκεσθέντες τούτοις, μετεκόμισαν ἐκ Κούβας ἀγέλας θηρευτικῶν κυνῶν, οὓς οἱ Ἱσπανοὶ μετεχειρίσθησαν πρότερον εἰς κυνηγεσίαν καὶ καταστροφὴν τῶν Ἰνδῶν Καραϊβῶν. Οἱ φοβεροὶ καὶ αἱμοβόροι οὗτοι μολοσσοὶ (blood hounds) ὡδήγουν τοὺς ἀμερικανοὺς στρατιώτας εἰς ἰχνηλασίαν τῶν Σεμινολῶν, οὓς εὑρίσκοντες διέφθειρον ἀπηνῶς. Ἐπὶ δύο ὅλα ἔτη τὰ δάση, αἱ λόχμαι καὶ τὰ τέλματα τῆς μεσημβρινῆς Φλωρίδος περιηχοῦντο ὑπὸ τῶν γρυλλισμῶν τῶν κυνῶν καὶ τῶν κραυγῶν τῶν σπαρασσομένων Ἰνδῶν. Ἀλλ' αἱ φρικώδεις αὗται κυνηγεσίαι, ἂς τοσοῦτον κατέκρινον οἱ φιλάνθρωποι βόρειοι Ἀμερικανοὶ, δὲν ἤρκεσαν εἰς καθολικὴν ἐξόντωσιν τῶν Ἰνδῶν Σεμινολῶν. Ὁ δὲ στρατηγὸς Μακὸμβ, ὁ διάδοχος τοῦ Τέϋλορ, ἐπέτρεψε τοῖς λειψάνοις τῆς ἀθλίας ταύτης φυλῆς

να διαμείνωσι πρὸς καιρὸν ἔν τινι ἀπροσίτῳ νοσερᾷ νήσῳ, μέχρις οὗ δυνηθῶσιν ἵνα μετοικήσωσιν ἀλλαχόσε.

Ἔκτοτε, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ τοῦ 1845ου ἔτους, ἡ Φλωρὶς εἰρήνευσεν ὁπωσοῦν. Τῇδε κἀκεῖσε ἴλαι τινὲς Ἰνδῶν ἀναφαίνονται καὶ ἀφανίζονται, καταδιωκόμεναι ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις στρατευμάτων. Ὅταν δὲ ὁ τελευταῖος Σεμινόλης καταλίπῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὰ πρὸς νότον τῆς Φλωρίδος ἔξουσι κατοίκους μόνον τὰ θηρία τῶν δρυμώνων καὶ τὰ ἑρπετὰ τῶν τελμάτων. Διότι πρὸς ἀποξήρανσιν, ἐκκάθαρσιν καὶ γεωργίαν τῶν ἀπείρων τούτων τελμάτων, ἑστίας παντοίων μιασμάτων καὶ ἀσθενειῶν, ἀπαιτοῦνται ἀμύθητα χρήματα καὶ πόνοι.

Τοιοῦτον πέρας ἔσχεν ὁ ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη διαρκέσας ἄδικος καὶ ὅμως πόλεμος τῆς Φλωρίδος, εἰς ὃν οἱ Ἀμερικανοὶ ἐδαπάνησαν ὑπὲρ ἑκατὸν πεντήκοντα ἑκατομμύρια ταλήρων καὶ ἀπέβαλον περὶ δεκαπέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, διαφθαρέντων ἐκ τῶν ἀσθενειῶν καὶ τοῦ πολέμου.

—

IB.

Ἀγροκήπιόν τι ἐν Φλωρίδι. — Ὁ στρατηγὸς Λορέντης. — Ἡ συνοδία τοῦ ὄφεως. — Ἡ σενορίτα Ἰνεσίλλα. — Γεῦμα κφεολόν. — Παράδοξος ὑπηρέτης.

Τῇ 30ῇ σεπτεμβίου τοῦ 1868ου ἔτους ἔφθασα εἰς τὸν Ἅγιον Αὐγουστῖνον, μίαν τῶν μεγίστων πόλεων τῆς Φλωρίδος, φέρων ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Ἱσπανὸν στρατηγὸν Λορέντονα, γέροντα μικρὸν, ξηρὸν καὶ μελάγχρουν, τύπον τοῦ Ἱσπανοῦ κρεολοῦ, ἀποικήσαντα ἀπὸ πολλοῦ τῆς ἐκ Γουαδελμάλας εἰς τὴν Φλωρίδα.

Ὁ στρατηγὸς με παρεκάλεσεν ἵνα μεταβῶ περὶ τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ ἀγροκήπιον αὐτοῦ, κείμενον περὶ πέντε μίλλια μακρὰν τῆς πόλεως. Ἀνῆλθομεν ἔφιπποι παραπεμπόμενοι ὑπὸ δύο μαύρων δούλων διά τινος ὁδοῦ παρομαρτούσης τῷ ὠκεανῷ καὶ ὁριζομένης ὑπὸ πυκνοῦ πευκῶν δάσους. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους εἴδομεν ἐκπηδῶντα μέγαν ὄφιν τοῦ εἴδους τῶν λεγομένων μαστίγων, οἵτινες, ὑπεραγαπῶντες τὴν ὁσμὴν τῶν ἵππων, ἀκολουθοῦσι κατόπιν ὅπου ἂν εὕρωσιν αὐτούς. Οἱ μὲν ἵπποι, πτοηθέντες, ἐβάδιζον ταχύτερον· ὁ δὲ ὄφις, ὅστις μέχρι τοῦδε προὐχώρει ἕρπων πρὸς ἡμᾶς, ἤρξατο ἤδη ἵνα πηδᾷ. Οἱ δὲ ἵπποι, βλέποντες τὸν ὄφιν πλησιάζοντα, ἐκάλπαζον φεύγοντες ὅσον τάχιστα· ἀλλ' οὗτος ἔφθασεν αὐτοὺς, καὶ πηδῶν ἀτάκτως καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς οὐρᾶς ἦρε τὴν κεφαλὴν μέχρι τοῦ στήθους αὐτῶν. Αἱ πράσιναι καὶ κεχρυσωμέναι λεπίδες τοῦ ὄφεως ἠκτινοβόλουν πρὸς τὸν ἥλιον· οἱ δὲ συριγμοὶ αὐτοῦ ἦσαν οὕτως ὀξεῖς, ὥστε ἐπεκάλυπτον τὸν ἦχον τῶν κωδωνίσκων. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ἵπποι ἐχρεμέτιζον καὶ ἐξέκλινον, ὅπως ἐκφύγωσι τὰς θωπείας τοῦ ἀπεχθοῦς τούτου ἑρπετοῦ, εἷς τῶν δούλων ἀπέταμεν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς μάστιγος.

Ἐξελθόντες τοῦ δάσους, διηλθομεν διά τινος κοιλάδος γεμούσης ἐριοξύλων, ζακχαροκαλάμων καὶ καφεῶν, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσηλθομεν εἴς τινα ὡραιοτάτην ὑπὸ κιτρεῶν ὁριζομένην πάροδον, ἀπολήγουσαν εἰς τὸν φραγμὸν καὶ τὴν πύλην τοῦ ἀγροκηπίου τοῦ στρατηγοῦ.

Ὁ ὑπηρέτης Ἀντώνιος.

Κατέβημεν ἀπὸ τῶν ἵππων ἔμπροσθεν προθύρου μαρμαρίνου κεκοσμημένου γραφικῶς πολλοῖς ἀνθοφόροις ἀγγείοις. Ὁ στρατηγὸς λαβόμενός με τῆς χειρὸς, εἰσήγαγεν εἴς τινα αἴθουσαν, καὶ παραστήσας με τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ἰνές, προὐφασίσατο σπουδαίαν τινὰ ἀσχολίαν, καί με ἀφῆκε μόνον μετ' αὐτῆς.

Ἡ σενορίτα Ἰνὲς ἐξ ἡμισείας κατακλινομένη ἐπί τινος αἰώρας, ἧς ὑπερθεν νέος τις αἰθίοψ ἐκίνει μέγα σκιάδιον, ἕτερος δὲ εἶχε διὰ χειρῶν ἕνα ψιττακὸν καὶ δύο μικροτάτους ἰαβαναίους κύνας, ἠγέρθη ῥαθύμως, ἔνευσέ μοι, καί μοι ἔδωκεν εἰς ἀσπασμὸν τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα. Ὁ θάλαμος ἦτο πλήρης ἑδρῶν καὶ ἀνακλίντρων. Ἀλλ' αἱ κρεόλαι τῶν τροπικῶν προτιμῶσιν ἵνα κῆνται ἐπὶ τῆς αἰώρας, ἥτις εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἔπιπλον τῶν γυναικῶν τῶν χωρῶν τούτων· διότι διατελοῦσιν ἐπ' αὐτοῦ κείμεναι τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας.

Μετὰ τὰς πρώτας φιλοξένους προσρήσεις καὶ δεξιώσεις, καθ' ἃς δύο μέλαιναι θεραπαινίδες μοι προσέφερον καρποὺς καὶ διάφορα κατεψυγμένα ποτά, ἡ κυρία Ἰνεσίλλα, ζητήσασα παρ' ἐμοῦ συγγνώμην τῆς αἰφνιδίας ἀναχωρήσεως τοῦ πατρὸς, πορευθέντος ἵνα λύσῃ ἔριδά τινα τῶν δούλων τοῦ ἀγροκηπίου, ἐξελθοῦσα εἰς τὸν κῆπον, κατέπεσε πάλιν οἱονεὶ καταπεπονημένη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς μου ἐπί τινος ἀμερικανικοῦ θρονίου.

Ἡ δόνα Ἰνεσίλλα εἶναι ὁ τύπος τῶν κρεολῶν τῆς Φλωρίδος· ἐπειδὴ, θυγάτηρ Ἱσπανοῦ καὶ Σκωττίδος μητρὸς οὖσα, μετέχει τῶν καλλονῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων τούτων. Αἱ τρίχες αὐτῆς εἶναι χρυσαῖ, τὸ δέρμα λευκότατον, ὡς ἡ χιών, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ μέλανες, μέγιστοι, σκιαζόμενοι ὑπὸ πυκνῶν καὶ μελαντάτων ὀφρύων. Εἶναι δὲ λεπτόφυής, ὑψηλὴ, εὐγενὴς τὴν συμπεριφοράν, εὔστροφος καὶ καθύλου ἡ ἁρμονιωτάτη τῶν κρεολῶν. Ἡ δὲ φαινομένη αὐτῆς νωθρότης, ἥτις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης θερμότητος τοῦ κλίματος, ὑποκρύπτει πολλὴν ἐμβρίθειαν· διότι, γνωρίζουσα ἓξ διαφόρους γλώσσας, διατελεῖ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διδασκομένη καὶ ἀναγινώσκουσα τὰς σπουδαιοτάτας ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα τῆς Εὐρώπης. Ἡ δὲ ὁμιλία αὐτῆς εἶναι ἐπαγωγὸς καὶ διδακτικωτάτη. Εἶναι δὲ καὶ ἀρίστη μουσουργός.

Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ἡ δόνα Ἰσενίλλα ἀγαπᾷ ὑπερβαλλόντως τὰ ζῶα. Διὸ τὸ ἀγροκήπιον τοῦ πατρὸς αὐτῆς δύναται ἵνα παραβληθῇ πρὸς ἀληθὲς ζωοτροφεῖον. Κλωβία βρίθοντα τῶν σπανιωτάτων καὶ ὡραιοτάτων πτηνῶν τῶν τροπικῶν, κύνες ἰαβανοὶ μικροὶ, ὡς αἱ χεῖρες αὐτῆς, γαλαῖ παντοειδεῖς, εἷς λαλίστατος ψιττακὸς, καὶ εἷς θῆλυς πίθηξ, ἡ κυρία Ζακελίννη, εἶναι ἀχώριστοι αὐτῆς ἑταῖροι.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἀπήρεσα τῇ κυρίᾳ Ζακελίννῃ, ἥτις μυσάττεται πάντα τινὰ, πρὸς ὃν ἡ δέσποινα αὐτῆς προσφέρεται εὐμενῶς. Μὲ ἔκλεψε δὲ κρυφίως τὸ μανδύλιον, τὸ σιγαροδοχεῖον καὶ τὸ βαλάντιον μου, καὶ ἔθηκεν ἀντ' αὐτῶν εἰς τὸ θυλάκιόν μου καρύδια καὶ δαυκία.

Μετ' ὀλίγον, ἐπανελθόντος τοῦ στρατηγοῦ, ἐκαθίσαμεν εἰς δεῖπνον.

— Θέλετε νὰ ἴδητε τὸν Ἀντώνιον; μοὶ λέγει ὁ στρατηγός.

Ἤθη ἐν Φλωρίδι. — Ἡ κρεολὸς σινορίτα Ἰνεσίλλα καὶ ἡ ἀκολουθία αὐτῆς.

— Τίς οὗτος ὁ Ἀντώνιος; ἠρώτησα.

— Εἷς τῶν ὑπηρετῶν μου, ἐκ τῶν ἀρίστων.

Ὁ στρατηγὸς ἐσήμηνε.

Καὶ εἶδον εὐθὺς εἰσερχόμενον μορφάζον παράδοξόν τι ἀνθρωπόμορφον ζῶον, φοροῦν λευκὴν περισκελίδα, καὶ χιτωνίσκιον καὶ πῖλον ἐρυθρόν. Ἦτο δὲ οὗτος μέγας τις πίθηξ ἐκ τοῦ γένους τῶν Χιμπαντζέ. Νύσαντος δὲ τοῦ κυρίου, ὁ Ἀντώνιος, θεὶς ἐν χειρόμακτρον ὑπὸ τὸν βραχίονα, ἤρξατο ἵν' ὑπηρετῇ ἡμῖν, ἀποφέρων, φέρων καὶ σπογγίζων προθυμότατα τὰ τρυβλία.

Ὑπηρέτει ἡμῖν ταχύτερον ἁπάντων ὁμοῦ τῶν λοιπῶν μελάνων ὑπηρετῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἦτο ἰσχυρογνώμων, φαντασιόπληκτος καὶ κλέπτης. Διότι ἀποφέρων τὰ ἐδέσματα ἔδακνε κρυφίως αὐτὰ, καὶ ἐπλήρου τὰ θυλάκια, ἄτινα, καίτοι ἐπιτηρούμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν, ἦσαν πάντοτε μὲ παντοίων βρωμάτων καὶ τρωγαλίων· καὶ ὁ χείριστον, ὅτι μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ἀπερρύφα τὰ λείψανα τῶν καλλίστων οἴνων καὶ ἀπήρχετο εἰς ὕπνον κραιπαλῶν, ἄδων καὶ ἀσχημονῶν πρὸς τὰς ὡραίας ὑπηρέτιδας τῆς ἐπαύλεως.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΑΓΓΛΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ.

Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ παρόντι ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ 599 ἑταιρίαι σιδηροδρόμων. Μεγίστη δ' αὐτῶν εἶναι ἡ λεγομένη London and North Western railway, ἧς ὁ σιδηρόδρομος ἔχει μῆκος 2360 χιλιομέτρων. Ἡ ἑταιρία αὕτη μετεκόμισε κατὰ τὸ 1871ον ἔτος τὸ ἀληθῶς ἄπιστον πλῆθος 37,740,610 ὁδοιπόρων, τοῦτ' ἔστιν ὅσοι εἶναι σύμπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Ἀγγλίας· αἱ δὲ ἀτμάμαξαι αὐτῆς διήνυσαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος περὶ 77,556,463 χιλιόμετρα, ἐν ἄλλαις λέξεσι ἑκατοντάκις τὴν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τῆς σελήνης ἀπόστασιν. Τὰ εἰσοδήματα αὐτῆς ἦσαν 175,442,822 δραχμῶν, ὧν 77,557,150δρ ἐκ τῶν ὁδοιπόρων, 101 78˚,672 ἐκ τῆς μετακομίσεως διαφόρων ἐμπορευμάτων· ἦτοι τοσαῦτα ὅσα εἶναι τὰ εἰσοδήματα τοῦ Βελγίου, καὶ ὀκταπλάσια τῶν εἰσοδημάτων τῆς πτωχῆς Ἑλλάδος.

ΔΟΥΚΑΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΥΠΟ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 294.)

Ἀλέξιος.

Ἠθέλησα,
πρὶν ἢ ἀπέλθω, νὰ σ' ἰδῶ καὶ δεύτερον,
καὶ νὰ σοὶ ἀποδώσω νέας χάριτας.

Δούκας.

Περιττὸν ἦτον, καὶ οὐχὶ ἀκίνδυνον,
ἂν σὲ γνωρίσῃ κατασκόπου ὀφθαλμός.

Ἀλέξιος.

Εἰς σὲ ὀφείλω, ὅτ' εἰς μέθην ἡδονῆς
κ' εἰς πατρικὴν ἀγκάλην ἐνετρύφησα.
Ἀλλ' ὦ σύ, κρύπτων, ὡς εἰς νάρθηκ' ἀρετῆς,
πιστῆς φιλίας ἄθικτον κειμήλιον,
εἰς σέ ν' ἀνοίξω θέλω τῆς καρδίας μου
τὰ ταραχθέντα βάθη, θέλω εἰς τὴν σὴν
τὰς φλόγας νὰ κενώσω, ἂς αἰφνίδιος
σπινθὴρ ἀνῆψε, νὰ ζητήσω ἀρωγὴν
τῆς σῆς ἰσχύος, συμβουλὴν τῆς πείρας σου.

Δούκας.

Ἐπισφαλὲς νὰ μένῃς, ὅταν οἱ λοιποὶ
συμπρέσβεις σου ἀπῆλθον· ὅμως ἐν βραχεῖ
εἰπὲ, καὶ εἴτι δύναμαι, διάταττε.

Ἀλέξιος.

Πλησίον τοῦ πατρός μου εἶδον ἄγγελον
παρηγορίας, κατελθόντα πρὸς αὐτὸν
ἀπὸ τοῦ παραδείσου. Εἰς τὸ βλέμμα της
— διότι γυνὴ ἦτον, — ἀνεβλάστησαν
τὰ ὄνειρα ἐντός μου ὅσα ἔθαλλον
εἰς τὴν αὐγὴν τοῦ βίου· κόσμος μαγικὸς
ἀνέζησ' ἐσβεσμένων ἀναμνήσεων,
καὶ φῶς ἐντός μου ἔλαμψε, κ' ἐνόησα
τὴν λέξιν « Εὐτυχία », ἣν ἦχον πρὶν κενόν.
Θ' ἀπέλθω πάλιν τύχης παίγνιον, φυγὰς,
εἰς πολεμίους λόχους νὰ καταταχθῶ,
χωρὶς ποτὲ τὸ βλέμμα εἰς τὸ βλέμμα της
ν' ἀπαντηθῇ, νὰ θίξ' ἡ χεὶρ τὴν χεῖρά της,
ἢ τ' ὄνομά μου κἂν ν' ἀκούσῃ τοῦ λοιποῦ,
ἐκτὸς ὁσάκις μετ' ἀρῶν προφέρεται,
μεμισημένον καὶ διαβαλλόμενον.
Ἀλλ' εἰς τὸ σκότος θενὰ φέρω θησαυρὸν
κρυπτὸν, ἐλπίδα μόνην, τὴν εἰκόνα της,
καὶ ὅταν λόγχη μὲ φονεύσῃ εὔσπλαγχνος,
θεν' ἀποθάνω, τ' ὄνομά της ἐκφωνῶν.

Δούκας.

Ἀλλ' ἡγεμὼν, τί ταῦτα ἀποδύρεσαι;
Υἱὸς τοῦ Βασιλέως, ὃν μυρίασπις
στρατὸς νὰ ἐνθρονίσῃ ἔρχετ' ἐφ' ἡμᾶς,
ὅτ' ἐν θριάμβῳ θὰ ἐμβαίνῃς αὐριον,
ὑπὸ τῶν ξένων προπεμπόμενος λογχῶν,
δὲν θὰ θηρεύῃς τότε μετὰ στεναγμῶν
τὴν γυναικείαν εὔνοιαν. Τῶν γυναικῶν
πρὸς σὲ τὸν δαφνηφόρον τότε πάλλουσαι
θενὰ πετῶσιν αἱ καρδίαι. (460)

Ἀλέξιος.

Εἰς ἐμὲ
οὐδ' οὗτος εἶναι εἱμαρμένος ὁ καρπὸς
τῆς ἐχθρικῆς μου μοίρας. Τὴν ἐπίκουρον
ξένην ἀσπίδα ἀποκρούει ὁ πατήρ·
δὲν θέλ' εἰς θρόνον ν' ἀναβῇ αἱμόῤῥαντον.
Νὰ τοὺς μακρύνω θέλει τῶν τειχῶν αὐτῶν,
καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν αὐτοὶ τῷ φέρουσι,
τὸν στέφανον προκρίνει τὸν μαρτυρικόν.

Δούκας.

Αυποῦμαι ταῦτ' ἀκούων. Ὅτ' ἡ κάθειρξις
τὸ φρόνημά του καταβάλλει, προφανές.
Τὰ δεσμὰ στέργει, λησμονῶν δικαίωμα
ὅτι δὲν ἔχει ἑαυτὸν νὰ λησμονῇ.
Ἂν Βασιλεὺς ἐχρίσθη, ἔλαβ' ἐντολὴν
οὐχὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ θείαν· κ' εἰς αὐτὴν
ὁ μὴ ἐμμένων, ἀσεβῶς λειποτακτεῖ.
Πρὸς δὲ, τὸν θρόνον ἂν λακτίζῃ, προτιμῶν
τῆς φυλακῆς τὴν δρόσον, τίς τὸν δικαιοῖ
νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἰδίαν δίαιταν
εἰς συγγενεῖς, εἰς φίλους καὶ εἰς ὀπαδοὺς,
καὶ νὰ συμπαρασύρῃ εἰς τὴν τροχιὰν
τὴν σκοτεινήν του καὶ τοὺς δορυφόρους των;
Τὸ στέμμα ὃ ἀρνεῖται εἶναι στέμμα σου·
τὴν παρακαταθήκην ἔλαχεν αὐτοῦ.
Νὰ σοὶ τὸ ἀφαιρέσῃ εἶναι ἁρπαγή.
Καὶ σὺ νομίζεις φόρον πῶς ἀπέτισας
φιλοστοργίας ἐπαρκῆ, ὅταν ἰδὼν
αὐτοκτονοῦντα τὸν πατέρα, ἀποστῆς
τοῦ νὰ τὸν σώσῃς, ἀναλγήτως εὐπειθής;
Δὲν εἶν' εὐσεβεστέρα ἡ ἀπείθεια;

Ἀλέξιος.

Ὁ λόγος σου, ἀντίπνους πρὸς τὸν λόγον του,
πολὺν ἐγείρει σάλον εἰς τὰς φρένας μοι,
καὶ πρὸς τὰ ἐναντία ταλαντεύονται.

Δούκας.

Νομίζεις πλάνης, καταδικόμενος,
εἰς ξένας στέγας τὴν ζωήν σου ἐπαιῶν,
καὶ μὴ εὑρίσκων τὴν χειμαζομένην σοῦ
νὰ κλίνῃς κεφαλήν σου, ὅτι εὐμενῆ
θὰ ἐφελκύσῃς βλέμματα τοῦ ἔρωτος
Εἶσ' ἔτι νέος, Βασιλόπαι· ἀγνοεῖς
τῶν γυναικείων καρδιῶν τὰ μύχια.
Τὴν κλίμακ' ἂν τῆς τύχης ἀναῤῥιφθῇς,
ἀκτῖνες δόξης ἂν σὲ περιβάλωσι,
ταχέως βλέπεις λυομένην εἰς αὐτὲς
τὴν παγετώδη ἀδιαφορίαν των.
Εἰς ὅ,τι λάμπει εὐχερῶς ἐμπίπτουσι,
τὰ ἔλαφρὰ των καίουσαι πτερύγια.
Ἐγὼ, τὰ πρῶτα εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος
τὴν αὐλὴν φέρων, καὶ ἰσχὺν κοπούμενος,
ὑπέρμαχος του ἔπρεπε νὰ ἴστασαι.
Τὰς προτροπάς μου τί θὰ μ' ὑηγόρευε,
πλὴν τῆς στοργῆς ἣν τρέφω πρὸμμᾶς κρυπτήν;
Αἱ περιστάσεις δὲν παλινδρομοῦσιν. Ἦν
ἡ τύχη πέμπει εὔνους μη παμελῆς,
καὶ δρέψον, δ' ἀνδρείας ἀπάσεως,
εὐκλείας δάφνην, καὶ μυρσίνην ἔρωτος.

Ἀλέξιος.

Ἡ φιλικὴ φωνή σου προκαλεῖ θερμὰ
εὐγνωμοσύνης ἐν ἐμοὶ αἰσθήματα,
καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ξένης ἐμὲ,
τῇ διανοίγει ἀσυνήθη ἄποψ.
Ὅτι νὰ βρέξω εἰς τὴν βαϊν τῆς ποθῶ
τὰ δψαλέα χείλη μου, τὸμολογῶ. (520)

Ἀλλ' ἀμφιῤῥέπ' ἡ στάθμη τῆς καρδίας μου.
Τὴν δελεάζεις, πλὴν προστάττει ὁ πατήρ.
Ποῦ θέλω κλίνει ἀγνοῶ. Ἂν πρὸς αὐτὸν,
τότε καὶ πάλιν τῆς τεκούσης με μακρὰν
θενὰ μὲ περιφέρῃ μοῖρα στυγερά.
Ὢ! τότε, τότε μένων σὺ πλησίον της,
εἰς τὴν ψυχήν της μὴ ἀφήσῃς νὰ σβεσθῇ
τοῦ πλάνητος ἡ μνήμη· λέγ' ἐνίοτε,
ἐμπρός της λέγε τοῦ φυγάδος τ' ὄνομα,
ὃν ἡ μορφή της πνταχοῦ θ' ἀκολουθῇ,
ἀκτὶς ἐλπίδος, καὶ παρηγορίας φῶς.

Δούκας.

Ἀλλὰ δὲν εἶπες τ' ὀνομά της, ἡγεμών.

Ἀλέξιος.

Πῶς; Δὲν τὸ εἶπα; Ὅτι ἡ καρδία μου
μεγαλοφώνως ὁμιλεῖ ἐνόμιζον.
Γνωστὸν σοὶ εἶναι τ' ὄνομά της.

Δούκας.

Ἀλλ' εἰπέ...

Ἀλέξιος.

Ἡ Εὐδοκία...

Δούκας.

Εὐδοκία! Ἐννοεῖς...;

Ἀλέξιος.

Τοῦ Ἀλεξίου...

Δούκας.

Πῶς; τοῦ Αὐτοκράτορος
τὴν θυγατέρα;

Ἀλέξιος.

Ταύτην, φίλε, ἐννοῶ·
ἀξίαν, οὐχὶ θρόνου, ἀλλὰ στέμματος
ἀγίας.

Δούκας.

Ἀποδίδεις φόρον δίκαιον
ἐπαίνων εἰς τὴν νέαν βασιλόπαιδα.
Οὐδεὶς ὁ φεύγων τὴν ἰσχὺν τοῦ κάλλους της.
Μαλάσσει καὶ θηρία ἡ γλυκύτης της.
Ἀλλ' ἡγεμὼν, τὸ βέλος πῶς τοῦ ἔρωτος,
ἐκ τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν της τοξευθὲν,
νὰ σὲ πληγώσῃ δύναται;

Ἀλέξιος.

Ἀδύνατον
νομίζεις τοῦτο;

Δούκας.

Ἀλλὰ εἶσθ' ἐξ ἀδελφῶν,
συμφυεῖς κλάδοι ἐκ τῆς ῥίζης τῆς αὐτῆς.

Ἀλέξιος.

Καὶ λοιπὸν λέγεις;...

Δούκας.

Τῶν θεσμῶν τὸ ἄκαμπτον
τῆς Ἐκκλησίας δὲν γνωρίζεις παρ' ἡμῖν,
ἐν μέσῳ ζήσας ξενικῶν αἱρέτεων.
Τὸ λύειν ἔχει παρ' ἐκείνοις καὶ δεσμεῖν,
τὸ νόμους θέτειν, καὶ τοὺς νόμους ἀλλοιοῦν,
ὁ ἄκρος ἱεράρχης. Παρ' ἡμῖν γραπτὸν
ὃ εἶναι, μένει.

Ἀλέξιος.

Κ' εἰς τὸν Αὐτοκράτορα
δὲν συγχωρεῖται;... (556)

Δούκας.

Εἰς τὸν Αὐτοκράτορα;
Τῷ ὄντι... Ἴσως. Πρὸ τοῦ θρόνου κύπτουσιν
ὅλ' αἱ δυνάμεις· κ' ἡ τιάρα πιθανῶς.

Ἀλέξιος.

Ἡ στάθμη τοῦ νοός μου πῶς σαλεύεται!
χρέος τὸ χρέος, πόθος πόθον πολεμεῖ.

Δούκας.

Ἔρχονται. Φύγε. Εἶν' ἡ Αὐτοκράτειρα.
Κατὰ τὴν πύλην τὴν Χρυσῆν προσμένει τις
νὰ σ' ἐξαγάγῃ.

Ἀλέξιος.

Φεύγω πλουσιώτερος
καθ' ἕνα φίλον, καὶ ἓν ὄνειρον χρυσοῦν.
(Ἀπέρχεται).

Δούκας (μόνος).

Ἐν ᾧ σταθμίζεις, φίλατε, φρονεῖς ἡμῶν
νὰ θίξωμεν τὸν νοῦν σου τὸν ἀστάθμητον
εἰς ἐργαλεῖον χρήσιμον, ἢ ἀβλαβές.
Περιφρονεῖς τὸν θρόνον· σ' εἶναι περιττός·
ἀλλ' εἰς ἐμὲ δὲν εἶναι, καὶ θὰ προσδεθῇς
ἑκὼν ἄκων εἰς αὐτὸν, ὡς εἰς ζυγὸν
ὁ βοῦς προσδεῖται, νὰ τὸν σύρῃς πρὸς ἐμέ.
Τὴν Εὐδοκίαν ἀγαπᾷ! Ἀκίνδυνον!
ἡ κἂν θενὰ ἰδῶμεν τοῦ κινδύνου πῶς
ν' ἀπαλλαγῶμεν· Ἀγαπᾷς; Ἀρκεῖ αὐτό.
Τοῦ θώρακός του εὑρομεν τὸ κεχηνός.
(Εἰσέρχεται ἡ Αὐτοκράτειρα ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.)

Εὐφροσύνη.

Λοιπὸν ὁ κῦβος πῶς ἐῤῥίφθη ἔμαθες;
Τὴν εἴδησιν γνωρίζεις;

Δούκας.

Ποίαν εἴδησιν;
Δὲν ἤκουσα...

Εὐφροσύνη.

Οἱ Φράγκοι μᾶς προσβάλλουσι.
Κατάσκοποι ἐλθόντες τὸ ἀνήγγειλαν.
Τοὺς πρέσβεις μόλις εἶδαν ἐπιστρέφοντας
ἀπράκτους, ἤρθη πάνδημος ἀλαλαγμὸς,
καὶ, ἀπὸ λογχοφόρου μέχρι στρατηγοῦ,
πᾶς ἐκινεῖτο, πᾶς ἐζήτει ἔφοδον.
Ἀπὸ τῶν πύργων βλέπεις ὡς πυρίφλεκτον
τὴν πεδιάδα, καὶ ὡς ὄφεις φλογεροὶ
οἱ χαλκοφόροι λόχοι ἐξελίσσονται.
Ἡ πέριξ χώρα τρέμ' ὑπὸ τὸ βῆμά των.
Αἱ μηχαναὶ πυργοῦνται κατὰ τῶν τειχῶν,
κ' ἐνετικαὶ τριήρεις ἀναγόμεναι,
τὸ Χρυσοῦν Κέρας ἤδη παραλλάττουσιν.

Δούκας.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔμαθε;...

Εὐφροσύνη.

Τὰ ἔμαθε.

Δούκας.

Καὶ ποῖα μέτρα ἔλαβε;

Εὐφροσύνη.

Προσεύχεται.

Δούκας.

Ἐπῆλθε τὸ μοιραῖον, Αὐτοκράτειρα.
Ἐνδύθητι ἀνδρείαν. Τὰ σαλπίσματα
τῶν Φράγκων, εἶναι μέλη ἐπικήδεια (595)

τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὑπερήφανον
γλῶσσαν ἀκαίρως πρὸς τοὺς πρέσβεις μετελθὼν
ὁ Αὐτοκράτωρ, ἔσειρε τοὺς κεραυνοὺς
ἐπὶ τὴν κεφαλήν του, οὓς τὴν δύναμιν
δὲν ἔχει ν' ἀποσείσῃ. Τὸ ναυάγιον
ἐγγύς ἐστι· σωθήτω ὅστις δύναται.

Εὐφροσύνη.

Τὸ λέγεις, οὔτε τὴν ὀδὸν δεικνύων μοι
τῆς σωτηρίας, οὔτε χεῖρα τείνων μοι.

Δούκας.

Ἵνα τὴν χεῖρα κουφοτέραν δύναμαι
νὰ σοὶ ἐκτείνω, ἀπηλλάγην, δέσποινα,
τῆς γυναικός μου.

Εὐφροσύνη.

Εἰς αὐτῆς ἀνταλλαγμα
τὴν Εὐδοκίαν θενὰ λάβῃς. Ἔδωκα
ὑπόσχεσιν· καὶ μάτην δὲν ὑπόσχομαι.

Δούκας.

Ὅπερ ἐστὶν, ἀρνεῖται συγκαταθεσιν
τῆς Εὐδοκίας ἡ καρδία.

Εὐφροσύνη.

Ν' ἀρνηθῇ
μητέρα της συγχρόνως καὶ βασίλισσαν
ἐὰν φοβῆσαι, πόσον ἰδιότροπος
ἡ γυναικεία φιλαρέσκεια' ἀγνοεῖς;
Τὸν προκαλοῦντα φεύγει, κ' ἐπιβάλλεται
εἰς τὸν ὑποχωροῦντα· ὀπισθοδρομεῖ,
συντονωτέραν προκαλοῦσα δίωξιν.
Σπανίως χεῖλη γυναικὸς κηρύττουσιν
ὅ,τ' ἡ καρδία ψιθυρίζει. Κεφαλὴν
μὴ ἀνησύχει ἂν θὰ κλίνῃ, νὰ δεχθῇ
τὸ διπλοῦν στέμμα βασιλείας κ' ἔρωτος.
Ἄφες ἡ πρώτη νὰ παρέλθῃ ἔκπληξις,
καὶ ν' ἀποπέσῃ τῆς αἰδοῦς ὁ πρῶτος χνοῦς,
κ' ἡ κεφαλὴ θὰ κλίνῃ, ἢ,... τὴν κάμπτομεν.
Ἀμέλει· ἔχεις ἀσφαλῆ ἐγγύησιν,
καὶ τὴν πασῶν μεγίστην, — τὸ συμφέρον μου.

Δούκας.

Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐπείγει, κ' οἱ κατακτηταὶ
ἐρωτοτρόπου κόρης νὰ προσμένωσι
τὴν ὄρεξιν, ὀλίγον εἶναι πρόθυμοι.
Ὁ θρόνος πίπτει. Σώσωμεν τὰ τρίμματα,
πρὶν ἄλλοι θρόνον ἐξ αὐτῶν ἐγείρωσι,
κ' εἰς ἡμᾶς τάφον.

Εὐφροσύνη.

Ἄρχον, μὴ ὁ ζῆλός σου
προτρέχῃ τῆς φρενός σου. Ἂν τὸν ἔχοντα
τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ ξίφος τὸ βασιλικὸν
ἀλόγως ἐκθρονίσῃς καὶ διαδεχθῇς,
ὁ Αὐτοκράτωρ ἔσται μάρτυς, κ' ἐπὶ σὲ
προδότου ψῆφος ἀποστάτου θὰ ῥιφθῇ.
Ἀλλ' ἂν θραυσθῇ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖράς του,
καὶ εἰς τὸ μέτωπόν του τὸ διάδημα,
συλλέγων ταῦτα, ἥρως ἔσῃ καὶ σωτὴρ.
Ἕτοιμος ἔσω, κ' ἡ στιγμὴ ἐλεύσεται.

Δούκας (φιλῶν τὴν χεῖρά της).

Τὸ γόνυ κλίνω πρὸ τῆς σῆς συνέσεως.

Εὐφροσύνη.

Ὁ Αὐτοκράτωρ. (641)
(Εἰσέρχεται ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ΚΟΜΝΗΝΟΣ μετὰ τοῦ Ἡγουμένου ΑΓΑΠΗΤΟΥ.

Κομνηνὸς (πρὸς τὸν Δούκαν).

Χαῖρε, Ἄρχον. Ἤκουσας
ὅτ' οἱ αὐθάδεις βάρβαροι τῆς Δύσεως
τὴν πόλιν ἀπειλοῦσι;

Δούκας.

Ναὶ, ὦ Βασιλεῦ·
ὡς λέγεται...

Κομνηνός.

Πιστεύεις νὰ τολμήσωσι;
Τὰ ἱερά μας τείχη τῶν αἱρετικῶν
ὁ ποῦς πῶς θὰ πατήσῃ παραδέχεσαι;

Δούκας.

Εἰς τοῦτο ν' ἀπαντήσῃ προσφορώτερον
τὸν ἅγιον νομίζω καθηγούμενον.

Ἀγάπιος.

Ὁ κύριος πατάσσων τοὺς ἀμαρτωλοὺς,
τὰ ὅπλα τῆς ὀργῆς του κατὰ βούλησιν
εἰς πονηροὺς πολλάκις ἐμπιστεύεται.
Ἐκ μελανῆς νεφέλης τὸν πυριφλεγῆ
τῆς ἐκδικήσεώς του πέμπει κεραυνόν.
Μὴ ἐκπλαγῶμεν ἐὰν σύρῃ σήμερον
τῆς τιμωρίας τὴν ῥομφαίαν τρομερὰν,
καὶ μὴ ἀδημονῶμεν. Δὲν ἀνοίξαμεν
εἰς τὴν κακοδοξίαν τὰς ἀγκάλας μας;
Μετ' ὀπαδῶν τὴν Ῥώμης εἰς τὸν Γαλατᾶν,
υἱῶν ἀπάτης, δὲν συνεχωρτίσθημεν;
Δὲν βεβηλοῦσι τὴν Περαίαν ἱερεῖς
τοῦ Ἀντιχρίστου; Καὶ ναοί του τὴν Σιὼν
εἰς φαύλην Βαβυλῶνα δὲν μετέτρεψαν;
Ἀνεκτικοὶ δειχθέντες πρὸς τὴν αἵρεσιν,
ἐσμὲν δικαίως ἔρμαιον αἱρετικῶν.
Εὐχαριστῶμεν τῷ Θεῷ ὅτι το πῦρ
δὲν σφενδονίζει τῆς Γέεννης ἐφ' ἡμᾶς,
τ' ἀνελαβῇ νὰ καύσῃ ταῦτα Γόμορρα.

Κομνηνός.

Ὦ πάτερ, ἅμα ἤκουσα τὴν ἔφοδον,
πρὸ τῶν εἰκόνων ἔπεσα ἐν συντριβῇ,
ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου τέφραν ἔῤῥιψα,
καὶ προσηυχήθην, ἄφ.σιν ἁμαρτιῶν
ὑπὲρ τῆς πόλεώς μας αἰτησάμενος.
Ὦ πάτερ, κάμψον καὶ σὺ γόνυ προσευχῆς·
ὀλονυκτίας ὅλαι ψάλετ' αἱ μοναί·
περὶ τὰ τείχη τὴν τῆς Θεομήτορος
τῶν Ὁδηγῶν εἰκόνα τὴν θαυματουργὸν
ἐν λιτανείᾳ φέρε, κύκλον εἰς αὐτὰ
νὰ περιβάλῃ ἅγιον, τοῦ Σατανᾶ
τὰς ἐνεργείας πάσας ἀποκρούοντα.

Εὐφροσύνη.

Τοῦ Σατανᾶ τὰ ἔργα, εἰς τὴν πόλιν μας,
τῆς εἰδωλολατρείας τὰ βδελύγματα,
πρὸς ἁμαρτίαν καὶ πρὸς σκάνδαλον κοινὸν,
τὰς ἐπιφανεστάτας θέσεις ἔχουσι,
καὶ προκαλοῦσι τὴν ὀργὴν τοῦ οὐρανοῦ.
Ἐξόρκισόν τα, πάτερ, καὶ διάταξον
ν' ἀκρωτηριασθῶσι, καὶ νὰ θραύσωμεν
τὴν πολεμίαν δύναμιν τοῦ πονηροῦ.
Πλὴν ταῦτα μόνα δὲν ἀρκοῦσι, Βασιλεῦ
Μετὰ τὰ θεῖα ἴδωμεν τ' ἀνθρώπινα
Πονηροὶ ἦσαν οἱ κατασκευάσαντες
τὰ εἴδωλα ἐκεῖνα, πλὴν καὶ φρόνιμοι.
Μὴ λησμονῶμεν τὸ σοφὸν τῶν λόγιων·
« Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει. » (693)

Κομνηνός.

Δηλαδή;...

(Εἰσέρχεται ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ).

Κωνστάντιος (πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα).

Τὸν Σγουρὸν ἔξω ἔπεμψεν ὁ στρατηγός.
Ἄδειαν ἔχει νὰ εἰσέλθῃ;

Κομνηνός.

Κέλευσον.

Κωνστάντιος (κράζων πρὸς τὴν θύραν).

Ὁ Ὕπαρχος εἰσίτω!

(Εἰσέρχεται ὁ ΛΕΩΝ Σγουρός).

Κομνηνὸς (πρὸς τὸν Σγουρόν).

Τί ὁ Λάσκαρις
μοὶ ἀναγγέλλει;

Λέων.

Βασιλεῦ, ὁ στρατηγὸς
μὲ στέλλει, εὐσεβάστως σοι τὴν εἴδησιν
νὰ φέρω, ὅτι οἱ ἐχθροὶ προσβάλλουσιν.
Ὁ Βαλδουΐνος τῆς Φλανδρίας κατὰ γῆν,
διὰ θαλάσσης Δάνδολος ὁ Βενετὸς
εἰς ἔφοδον ὁρμῶσι· τὰ πυργώματα
προσβάλλουσι· πυρφόρα ἄνω τῶν τειχῶν
τὰ βέλητων πετῶντα, ἐπινέμονται
τὰς ξυλοδμήτους ἤδη συνοικίας μας.
Τῶν δὲ χαλκοθωράκων ξένων ἱπποτῶν
ἡ ἀσυνήθης ὄψις φέρει ἔκπληξιν
καὶ κινδυνώδη δισταγμὸν εἰς τὸν στρατόν.
Ὁ Λάσκαρις ἐλπίζει ἡ ἐμφάνισις
τῆς θειοτάτης σῆς Μεγαλειότητος
εἰς τὸ πεδίον τῶν μαχῶν τὸ φρόνημα
καὶ τὴν ἀνδρείαν ν' ἀναφλέξῃ τοῦ στρατοῦ.

Κομνηνός.

Εἰς τὸ πεδίον μὲ καλοῦσι τῶν μαχῶν;
Πρέπει νὰ σπεύσω. Εἰ καὶ ὅπλων ἄπειρος,
ἀλλ' ὅμως πρέπει. Δὲν φρονεῖτε χρέος μου
κ' ὑμεῖς πῶς εἶναι; Ἤ, πῶς κρίνετε ὑμεῖς;

Λέων.

Μὴ σ' ἐμποδίζῃ, Βασιλεῦ, ἡ ἔλλειψις
τῆς πείρας τῶν πολέμων. Εἶν' ὁ Λάσκαρις
ἐμπειροτέχνης ἐν αὐτοῖς, ὁ ἔξοχος
στρατῶν κοσμήτωρ καὶ μαχῶν ἡνίοχος.
Παρὰ τοῦ Βασιλέως ἓν εἶν' ἐπαρκὲς,
νὰ θέτῃ τὴν ζωήν του ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
Τίς τὴν σκηπτοῦχον χεῖρα βλέπων φέρουσαν
τὸ ξίφος ἐν κινδύνοις, τίς τὴν κεφαλὴν
τὴν κεχρισμένην, ἀψηφοῦσαν τὰς πληγὰς
καὶ ἀφοσιουμένην, τίς ἐστι δειλὸς
καὶ ἀγενὴς τοσοῦτον, ὥστ' ἐντός του φλὸξ
νὰ μὴ ἀνάψῃ ἀρετῶν ἡρωϊκῶν;

Δούκας.

Ὅτ' ἡ ἀνδρεία δὲν προσμένει τῶν ἐτῶν
τὴν πεῖραν, εἶσαι, Λέων, σὺ ἀπόδειξις.
Ἀλλὰ τῶν Βασιλέων ἄλλ' ἡ ἐντολή.
Τὴν ἱερὰν των κεφαλὴν ὀφείλουσι
πρὸς σωτηρίαν τῶν λαῶν νὰ σώζωσιν.
Εἷς στρατιώτης πίπτων, εἶναι μόνον εἷς·
ὁ Βασιλεὺς δὲ εἶναι σύμπας ὁ λαός.
Ἰδὲ τὸ δένδρον· τοὺς ἀνέμους προκαλεῖ
διὰ τῶν κλάδων, οὓς συντρίβ' ἡ θύελλα·
τὴν ῥίζαν ὅμως σώζει κρύπτον εἰς τὴν γῆν.

Εὐφροσύνη.

Ἀλλ' ὅμως, ἄρχον, αὔτ' ἡ λαίλαψ σήμερον (749)
δένδρον καὶ ῥίζας ν' ἀνασπάσῃ ἀπειλεῖ.
Σωτὴρ ἂν εἶναι τοῦ λαοῦ ὁ Βασιλεὺς,
πότε προσμένει νὰ τὸν σώσῃ ἄλλοτε;
Ἂν τὸν λαὸν οἱ Φράγκοι καταστρέψωσι,
τί θέλει σώσει; Μετ' αὐτοῦ θὰ συντριβῇ·
ἐν ᾧ γενναίως τῶν στρατῶν του προμαχῶν,
αὐτοὺς νὰ φέρῃ δύναται εἰς θρίαμβον,
καὶ, δαφνηφόρος, τοῦ σωθέντος θρόνου του
τὴν εὔκλειαν ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν δύναμιν.

Δούκας.

Εἰς τὴν εὐρεῖαν φρένα σου ἡ κρίσις μου
ὑπήκει εὐσεβάστως, Αὐτοκράτειρα.
Ὁποῖοι ὅμως οἱ πολέμιοι αὐτοὶ,
καθ' ὧν ὁ Αὐτοκράτωρ σπεύδει νὰ ταχθῇ,
γνωρίζετε; Ἡ Δύσις τοὺς ἐξέμεσε
ἀπηνοῦς φόνου λειτουργοὺς αἱμοδιψεῖς,
λεοντοκάρδους ἀνδρίαντας σιδηροῦς.
Ὁ Αὐτοκράτωρ ἂν βαδίσῃ κατ' αὐτῶν,
εἰς τὴν σφαγὴν βαδίζει, θύμα ἱερόν.

Εὐφροσύνη.

Μὴ τὸ κακὸν μελέτα. Μέγας ὁ Θεός.

Ἀγάπιος.

Ἐπὶ τῶν κοκοπίστων ὁ Ἀρχάγγελος
ἂς φέρῃ μόνων τὴν ῥομφαίαν τῆς σφαγῆς!

Λέων.

Εἰς τὴν σφαγήν; Ὦ! ὄχι! Εἰς τὸν θρίαμβον.
Ἡμῶν ἐν μέσῳ θὰ τεθῇ. Προπύργιον,
ἀσπίς του, θώραξ ἔσονται τὰ στήθη μας,
καὶ πρὶν αἰχμὴ τὸν θίξῃ λόγχης ἐχθρικῆς,
θενὰ διέλθῃ τὴν καρδίαν ὅλων μας.
Ὦ Αὐτοκράτορ, μὴ φοβῆσαι, ἀνανδρον
στρατὸν πῶς ἔχεις. Ἐξ Ἑλλήνων σύγκειται.
Οἱ πρόγονοί τῶν, εἰ καὶ τριακόσιοι,
προὐκάλουν μυριάδας. Εἶν' ἐφάμιλλοι
ἐκείνων. Δός τοις Λεωνίδαν, νὰ ἰδῇς
ἂν εἶναι Σπαρτιᾶται. Θάῤῥει, Βασιλεῦ·
ὁδήγησόν τους, κ' ἔσονται ἀνίκητοι.
Δὲν θέλεις πέσει· ὅμως καὶ ἂν ἔπιπτες,
ὁ Βασιλεὺς ὁ θνήσκων ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
ἀθανασίαν ἑτοιμάζ' εἰς ἑαυτόν.

Κομνηνός.

Ὁ ἀνδρικός σου λόγος μὲ κατέπεισεν.
Ἐπίστρεψον ἀμέσως πρὸς τὸν Λάσκαριν.
Ἐντὸς ὀλίγου παρ' αὐτῷ θὰ μάχωμαι.

Λέων.

Ἔτη πολλὰ τῷ θείῳ Αὐτοκράτορι!

(Ἐξέρχεται.)

Κομνηνός.

Τὰ τῆς ἐξόδου πάντα, Βεστιάριε,
διάταξον κατ' ἔθος. Αὐτοκράτειρα,
εἰς τοῦ τρικλίνου τὸ εἰκονοστάσιον
ἐλθὲ νὰ ψάλῃς μετ' ἐμοῦ παράκλησιν.

(Ἐξέρχονται Κομνηνὸς, Εὐφροσύνη καὶ Ἀγάπιος).

Κωνστάντιος (πρὸς τὸν Δούκαν).

Τὸν Βασιλέα ν' ἀποτρέψῃς ἤθελες
νὰ πολεμήσῃ!

Δούκας.

Μάλιστα.

Κωνστάντιος.

Δὲν ἐννοῶ. (795)
Πῶς θὰ τὸν παρεκίνεις πιθανώτερον
ἐνόμιζον.

Δούκας.

Ν' αὐξήσω ὅτι ἔπρεπε
τὸν Βασιλέα ἔκρινες εἰς ἥρωα.
Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μάθε. Ὁ Ἀλέξιος
ἀπῆλθ', ἐπὶ προθέσει πρὸς τὸν θεῖόν του
νὰ μὴ ἀντάρῃ ὅπλα...

Κωνστάντιος.

Παρεφρόνησεν;

Δούκας.

Εἰς δεισιδαιμονίας τοῦ πατρὸς πεισθείς.
Κινεῖ καὶ ἄλλο ὅμως ἐλατήριον
τὰς πράξεις του, ὁ ἔρως.

Κωνστάντιος.

Λέγεις...;

Δούκας.

Ἀγαπᾷ
τὴν Εὐδοκίαν, καὶ πρὸς τὸν πατέρα της
ν' ἀντιταχθῇ δὲν θέλει, καὶ τὸν Φραγκικὸν
στρατὸν ν' ἀποκομίσῃ ἐσχεδίαζεν.
Ἐπικειμένην μάχην ἂν ἰδῇ, αὐτὸς
ἢ θ' ἀποτρέψῃ, ἢ θὰ φύγῃ προλιπών.

Κωνστάντιος.

Καὶ οἱ σκοποί μας;

Δούκας.

Ματαιοῦνται.

Κωνστάντιος.

Ἄτοπον
τὸ πρᾶγμα λέγεις. Ἔχεις τὸν Ἀλέξιον
ἀντεραστήν!

Δούκας.

Ὀλίγον ἐπικίνδυνον.
Ὁ ἀφελής του ἔρως μὲ ὑπηρετεῖ
καὶ δὲν μὲ βλάπτει. Δέσμιον εἰς χεῖράς μου
τὸν παραδίδει. Ὁ ἐρῶν δὲν σκέπτεται.
Πλὴν κατεπείγει ὁ καιρὸς πολύτιμος.
Σὺ τώρα σπεῦσον· πρὸς τοὺς Φράγκους ἄπελθε.
Τὸν Μονφεῤῥάτον εὗρε, καὶ εἰπὲ αὐτῷ
ὅτ' ἡ Μαρία κινδυνεύει· ἐντολὴν
νὰ τὴν φονεύσω μυστικὴν πῶς ἔλαβον,
καὶ νὰ τὴν σώσω θέλων, πέμπω πρὸς αὐτόν.

Κωνστάντιος.

Ἀληθὲς λέγεις;

Δούκας.

Δὲν ἀρκεῖ πῶς πιθανόν;
Καὶ μετ' ἐκεῖνον εὗρε τὸν Ἀλέξιον.
Νὰ ἐπιτείνω τοῦ πατρός του τὰ δεσμὰ,
εἰπέ τῳ, διετάχθην. Κινδυνεύσουσαν
νομίζω τὴν ζωήν του. Ἀνεκάλυψα
ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι δι' ἐγκλήματος
τοὺς ἐξ ἐκείνου φόβους ἀπεφάσισε
νὰ σβέσῃ. Ἔτ' εἰπέ τῳ, τῆς καρδίας του
τὰ ὦτα θίγων, πῶς ἀκούσας παρ' ἐμοῦ
ὁ Αὐτοκράτωρ τὴν εὐχὴν νὰ συνδεθοῦν
οἱ δύο οἶκοι διὰ τῆς ἐνώσεως
τῆς Εὐδοκίας μετ' ἐκείνου, εἰς ὀργῆς
μανίαν παρεδόθη, κ' ἐμελέτησεν
εἰς ἄλλους γάμους, ἢ εἰς μοναστήριον
τὴν θυγατέρα νὰ βιάσῃ. Τοῖς πολλοῖς
τὸν πλοῦτον ταύτης φήμισον τῆς πόλεως,
τὰ λάφυρά της, ἄψυχα καὶ ἔμψυχα, (838)

καὶ ἔξαψον πᾶν πάθος, πρᾶξον, μέτελθε
πᾶν τέχνασμα καὶ πάντα τρόπον· στρατηγοὺς
καὶ στρατιώτας πεῖσον, τῆς ἐφόδου των
μὴ ἀποστῶσι. Τότε, τύχῃ ἀγαθῇ,
ὁ Αὐτοκράτωρ ἂς ἐξέλθῃ ξιφουλκῶν.

Κωνστάντιος.

Θὰ πράξω ὅ,τι γλῶσσα δύναται καὶ νοῦς.

Δούκας.

Ἄπελθε τώρα, καὶ... ὁ δαίμων βοηθός! (845)

Τέλος τοῦ δευτέρου μέρους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΦΥΛΑΚΗ ΤΟΥ ΑΝΕΜΑ ΥΠΟΓΕΙΟΣ.

Οἱ ΑΥΛΙΚΟΙ, ἐν οἷς καὶ ὁ ΔΟΥΚΑΣ. ΑΓΑΠΙΟΣ.

Σπαθάριος.

Ἄρχοντες, εἶπε νὰ τὸν περιμείνωμεν
ὁ Βασιλεὺς ἐνταῦθα προσευχόμενοι.

Ἀγάπιος.

Ἡ Παναγία εἴθε ἡ τῶν Βλαχερνῶν
νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ νικητήν.

Πάντες.

Ἀμήν!

Στρυφνός.

Ἂν προσευχαὶ ἀρκῶσι, δὲν ἐλλείπουσι,
καὶ ὁμολογητέον εἰς εὐλάβειαν
ὅτ' ὑπερβάλλει πάντας ὁ Σπαθάριος.

Ζπαθάριος.

Μετριοφρόνως λέγεις ταῦτα, Ναύαρχε,
σὺ ὅστις ἔξω τῶν βεβήλων θαλασσῶν
τὰ ναυτικά σου ὅλα κατορθώματα
εἰς τοῦτο περιστέλλεις τὸ ἁγίασμα.
Καθ' ὃ, οὐδ' ἥλων δεομένη οὐδ' ἱστῶν,
ἡ ναῦς τῆς ἐκκλησίας εἶναι ἀσφαλής.

Στρυφνός.

Δὲν ἀμφιβάλλω, βλέπων τὸν Σπαθάριον,
ὅτ' εἰς αὐτὴν φρονίμως ἀσφαλίζεται,
ὁπόταν ἔξω μάχηται ὁ Βασιλεύς.

Σπαθάριος.

Ὁ Βασιλεὺς γνωρίζει ποῦ οἱ φίλοι του,
καὶ ποῦ ἡ κυματοῦσα πίστις. Τὸν στρατὸν,
οὐχὶ τὸν στόλον ἐξελέξατο.

Στρυφνός.

Πιστῶς
ὅτι τὸν σώζεις ἐννοῶ, σωζόμενος.

Ἀγάπιος.

Μὴ ἀπατᾶσθε, τέκνα μου· μὴ ἀσφαλῆ
τὴν ἐκκλησίαν, μὴ τὸ κράτος, μὴ ἡμᾶς
εἰπῆτε. Οὔτις σώζει οὐδὲ σώζεται.
Ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας πέλεκυς τομὸς
τῆς ἑτεροδοξίας ἐπικρέμαται,
αὐτὴν τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἀπειλῶν,
κ' ἡμεῖς εἰς διχονοίας δαπανώμεθα,
φιλοπρωτοῦντες, καὶ γηΐνων ἄπληστοι!
Τὴν κόρην τῶν δαιμόνων ἐξορκίσατε.
Ἀνερπισθεῖσα ἀπὸ τῆς κολάσεως, (30)
νκὸν καὶ θρόνον ὑποσαάπτει. Θέλετε
πρωτείων δόξαν, πίστεως ἐπίδειξιν;
Παύσασθ' ἐνταῦθα. Ἀλλαχοῦ τὸ στάδιον.
Ὅπου ὑψοῦται ἡ σημαία τῶν πιστῶν,
ἐκεῖ ἡ πίστις δοκιμάζεται, ἐκεῖ
ὁ ἔσχατος καὶ πρῶτος διακρίνεται.

Δομέστικος.

Μαχαιροφόροι εἴμεθα Βαράγγιοι,
νὰ πολεμῶμεν; Ἄλλων ἔργον εἶν' αὐτό.

Ἀγάπιος.

Πῶς ἄλλων ἔργον, ἐννοῶ. Εἰς αἵματα
ὑμεῖς δὲν ἐντρυφᾶτε. Πλὴν τὴν ἄμυναν
μὴ διὰ τοῦτο διασπᾶτε. Δύναμιν
μὴ ἀφαιρῆτε, ὅταν δὲν προσθέτητε.
Μὴ δι' ἐρίδων ἄλλους σκανδαλίζετε.
Οὐαὶ, ἐῤῥέθη, τοῖς δι' ὧν τὸ σκάνδαλον
γίνεται. Ἔστω ψυχὴ μία ὁ λαος,
καὶ αἱ θελήσεις πᾶσαι μία θέλησις,
τῆς Ῥώμης ἡ τιάρα ἂν δὲν θέλητε
νὰ βεβηλώσῃ τὰ πατριαρχεῖά μας.
Τὴν πρὸς τὸν Βασιλέα ἀφοσίωσιν,
ὁμονοοῦντες καὶ συνασπιζόμενοι,
δι' ἔργων, οὐχὶ λόγων, ἀποδείξατε.

Σπαθάριος.

Τὴν ἀφοσίωσίν του οὐδεὶς δέχομαι
τῆς ἐδικῆς μου ἀνωτέραν νὰ εἰπῇ.

Δομέστικος.

Οὐδὲ τῆς ἐδικῆς μου.

Πριμικήριος.

Πάντες δίδομεν
ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως τὴν ζωὴν ἡμῶν.

Δούκας.

Εὖγε τοῦ ζήλου! Ἀλλ' οὐχ ἧττον, ἄρχοντες,
ὀρθὴ τοῦ ἡγουμένου ἡ παραίνεσις.
Δὲν ἐκτιμᾶτε τοὺς κινδύνους τῶν καιρῶν.
Ἡ τρικυμία τοῦ σιδήρου καὶ πυρὸς,
ἡ ἀπὸ ἄρκτου καὶ δυσμῶν ἐνσκήψασα,
ἐὰν δὲν γίνῃ πᾶν τὸ κράτος εἷς ἀνὴρ,
ἂν ὡς ἐσχάτου δὲν ἀποφασίσωμεν
νὰ πέσωμεν, τὸ κράτος προασπίζοντες,
θὰ κατακλύσῃ θρόνον, κράτος καὶ ἡμᾶς.

Πριμικήριος.

Μὴ ὀλιγοψυχῶμεν. Μὴ καὶ ἄλλοτε
ἐχθροὶ δὲν ἦλθον, καὶ ἀπεδιώχθησαν;

Δούκας.

Ἄλλοτε, ὅτε Πέρσαι, Δᾶκες, Βούλγαροι,
μαλθακοὶ ὄχλοι, καὶ ἀγέλαι ἄγριαι,
εἰς τοὺς ἀκμαίους ἀντετάττοντο στρατούς.
Ἀλλ' ἤδη, ὅ,τι πλέκει ἐξοχώτερον
ἀκμὴ ἀνδρείας, φρενὸς βάθος, τάξεως
καὶ πειθαρχίας εὐκοσμία, καθ' ἡμῶν
ἐπέρχεται, ὡς μάστιξ ἐξολοθρευμοῦ.
Τῶν Γαλατῶν, τῆς Φλάνδρας καὶ τῶν Ἐνετῶν
οἱ ἐν πολέμοις ἀνδρωθέντες γίγαντες,
ἀνένδοτ' εἰς τὰς μάχας, ἥττης ἄγευστοι,
εἰς χαλκᾶ στήθη ψυχὰς στέγοντες χαλκᾶς,
ἰδοὺ οἱ ἐπελθόντες. Οἱ δὲ πρόμαχοι;
Ποῦ ὁ στρατός μας; Τίνες ἀντιστήσονται;

Στρυφνός.

Δίκαιον ἔχεις. Πανσπερμία μισθωτῶν, (80)
λαφυροφάγων ἀπολέμων συρφετὸς,
τοιοῦτος ὁ στρατός μας.

Σπαθάριος.

Ὁ δὲ στόλος μας
στερεῖται ἥλων καὶ ἱστίων καὶ ναυτῶν.

Δούκας.

Ἀληθῆ ταῦτα, ἂν καὶ σεῖς δὲν πταίετε.
Καὶ δισταγμὸς σᾶς μένει τίς ἡ ἔκβασις,
ἐκτὸς ἡ Παναγία ἂν τῶν Βλαχερνῶν
θαυματουργήσῃ, εἰς τὴν σύμπνοιαν ἡμῶν
κ' εἰς τὴν κατάνυξίν μας ἀποβλέπουσα;
Θὰ εἰσελάσῃ ἐν θριάμβῳ κ' ἐν σφαγαῖς
ὁ ξένος εἰς τὴν πόλιν· τὸν ἀπόβλητον
θὰ ἐνθρονίσῃ Βασιλέα· καὶ οὐαὶ
εἰς τοὺς ἐχθρούς του! Ὡς ἐργάται στάσεων,
ὡς τοῦ νομίμου Αὐτοκράτορος φονεῖς,
τὰ ξίφη τῶν δημίων θὰ κορέσωσι.
Φρικτὴ ἡ δίκη τῶν ἀγρίων ἱπποτῶν.

Σπαθάριος.

Εἰς τοῦ Ἰσαακίου τὸν ἐκθρονισμὸν
ν' ἀποδημῶ συνέβη. Δὲν συνήργησα.

Στρυφνός.

Παρὰ τὴν συμβουλήν μου ἔγινε.

Δομεστικος.

Καλὸν
δὲν ἦτον, οὔτε ὅσιον.

Δούκας.

Ὡς ἔγκλημα
τιμωρητέον τότε θὰ μᾶς προσαφθῇ
ὡς καὶ ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν Ἀλέξιον.
Ὁ ἡττηθεὶς μονάρχης ἔσται τύραννος,
κ' οἱ ἀφοσιωθέντες εἰς αὐτὸν ἡμεῖς,
τυράννου ὑπηρέται ἀξιόποινοι.

Στρυφνός.

Ἡ ἀφοσίωσίς μας μήπως ἀφορᾷ
ἢ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον; Ὁ Ἀλέξιος
ἂν βασιλεύῃ ἢ ὁ Ἰσαάκιος,
τοῦ Βασιλέως ὑπηρέται εἴμεθα.

Πριμικήριος.

Ἀναμφιβόλως.

Σπαθάριος.

Ἦν ἂν στέφῃ κεφαλὴν
τὸ στέμμα, ταύτην προσκυνοῦμεν.

Δομέστικος.

Ταύτην, ναί.

Δούκας.

Φεῦ! Σωτηρίας πᾶσ' ἀπώλετο ἐλπίς!

Στρυφνός.

Ἐπαναστάται πρὸς τὴν θείαν βούλησιν
ν' ἀναδειχθῶμεν δὲν ὀνειρευόμεθα.

Δούκας.

Ἀπαγορεύει τοῦτο ἡ εὐσέβεια
κ' ἡ φρόνησις ἐπίσης. Περιμένοντες
τὰς περιστάσεις, κλίνωμεν, ὡς κλίνουσιν.

Σπαθάριος.

Ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἦτον Βασιλεὺς κακός.

Δουκας.

Μνησικακίας τὸν νομίζω ἄμοιρον. (118)

Πριμικήριος.

Ἀγγέλου εἶχε τὴν ψυχὴν, ὡς τ' ὄνομα.

Δούκας.

Ἐὰν ὁ ξένος τὸν ἐπέβαλλε στρατός...

Σπαθάριος.

Ὑποταγὴ θὰ ἦτον τὸ καθῆκόν μας.

Δούκας.

Μὴ ὁμιλεῖτε. Εἶν' ἡ Αὐτοκράτειρα,
ἥτις ἐνταῦθα ἔρχεται μετὰ πολλῶν.
Εἰσέρχεται ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ μετὰ συνοδίας, ἥτις φέρει τὴν ΜΑΡΙΑΝ.

Σπαθάριος.

Δὲν ἤκουσε.

Πριμικήριος.

Σιγᾶτε.

Δομέστικος.

Αὐτοκράτειρα,
πολλὰ τὰ ἔτη καὶ μακρά σου εἴησαν!

Εὐφροσύνη (πρὸς τὸν Ἀγάπιον).

Τὸ μοναστήριόν σου, πάτερ ἅγιε,
λοιπὸν ἀποστασίας ἄντρον ἔγινε,
καὶ προδοσίας τεχνουργεῖον;

Ἀγάπιος.

Δέσποινα,
δὲν θὰ πιστεύσῃς ὅτι...
Σπαθάριος (πρὸς τὸν Μ. Δομέστικον).
Ἀπωλέσθημεν!

Εὐφροσύνη.

Εἰς τὸ πεδίον τῶν μαχῶν ὁ Βασιλεὺς
τὸ αἷμά του ὁπότε χύνῃ δι' ὑμᾶς,
ἐδὼ, ὑπὸ τοῦ θρόνου τὰ θεμέλια
σκάπτ' ὑπονόμους σκότιος ἐπιβουλὴ,
καὶ σκευωρίας πλέκει μετὰ τῶν ἐχθρῶν!

Ἀγάπιος.

Συνεννοήσεις μετ' ἐχθρῶν! Τὴν μισητὴν
συκοφαντίαν ταύτην τίς σ' ὑπέβαλε;

Στρυφνός.

Τὸ οὖς μὴ κλίνῃς εἰς ψευδολογήματα.

Εὐφροσύνη,
(δεικνύουσα ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔχει εἰς τὰς χεῖράς της).

Ἰδοὺ ἡ προδοσία. Ἀναμφίρηστον
ἐδὼ τὴν ἔχω.
(Δεικνύουσα τὴν Μαρίαν).
Κ' ἡ ἐπίβουλος, ἰδού.

Σπαθάριος (κατ' ἰδίαν).

Ἐσώθην!

Εὐφροσύνη.

Ὅπως καθ' ἡμῶν συνωμοτῇ,
ὅπως τὰς πύλας διανοίξῃ τοῖς ἐχθροῖς,
ἐλευθερίας τῇ ἐδόθη ἄνεσις,
κ' ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς μονῆς, ἐξ ἀσφαλοῦς,
ἄδειαν ἔχει καθ' ἡμῶν νὰ κακουργῇ!

Δούκας.

Μὴ ὑποψίας τρέφεις, Αὐτοκράτειρα,
ματαίας;

Εὐφροσύνη.

προσηρχόμην εἰς προσκύνησιν (146)
ἐν ὑπονοίᾳ ταύτην πάντοτ' ἔχουσα,
ὁπότε εἶδα παρὰ τὸ κελλίον της
τινὰ κρυπτοβατοῦντα καὶ προσέρποντα.
Ὑπὸ φρουρῶν μου συλληφθεὶς, παρέδωκεν
ἣν πρὸς ἐκείνην ἔφερεν ἐπιστολήν.
Τίνος; Εἰπέτε; Ἑνὸς τούτων τῶν λῃστῶν,
τῶν ἀπειλούντων τὴν ἁγίαν πόλιν μας,
τοῦ ἀνοσίου Μονφερράτου·

Μαρία.

Ὦ Θεέ!

Εὐφροσύνη.

Ἰδοὺ τὸ γέρας τῆς ἐπιεικείας μας.
Εἰς κακὰς φύσεις εὐποιΐαν σπείρατε,
ἀγνωμοσύνην θὰ θερίσητε. Κρυπτὸν
ἀνέχεσαι τὸν ὄφιν, ὑπορύττοντα
ἡμῶν τὸν τάφον ὑπ' αὐτοὺς τοὺς πόδας μας,
καὶ ὑπὸ τὰς εἰκόνας συσπειρούμενον
τὸ ἔγκλημα, καὶ ἕρπον ἀτιμωρητί;
Ὁ Αὐτοκράτωρ τί ματαίως πολεμεῖ
τοὺς ἐχθροὺς ἔξω, ἂν ἐντὸς τοὺς στέγωμεν;
Προδίδει ὁ προδόταις χαριζόμενος.
Τῶν ἱερῶν κανόνων ἂν ἀνεπαρκεῖς
εἰσὶν αἱ διατάξεις νὰ δεσμεύσωσιν
αὐτὴν εἰς τοῦ κελλίου τὴν σεμνότητα,
τοῦ θρόνου τὴν προδότιν ῥίψον εἰς δεσμὰ,
ἡγούμενε· ἢ βλέπω ἂν οἱ πύργοι μας
εἱρκτὴν δὲν ἔχουν ἄλλην πλὴν τοῦ Ἀνεμᾶ.

Μαρία.

Δεσμὰ μοὶ ἐπισείεις· ἀπειλεῖς εἱρκτήν.
Δύνασαι· πρᾶξον. Μὴ ματαίως ἀπειλεῖς.
Εἰς τοὺς βασιλικούς μου κήπους λέαιναν
γενναίαν εἶχον εἰς κλωβόν. Τὸν φύλακα
ἰδοῦσα νὰ τὴν τύπτῃ, τὸν ἐδίωξα
αἰσχρὸν αἰσχρῶς. Ἐκ τρόμου θὰ ἐξέπνεεν
ἂν εἰς τὸ ὄρος τὴν ἀπήντα ὁ δειλός.
Τίς ὁ ἐχθρὸς τοῦ κράτους ὁ ἐνδογενὴς,
τίς ὁ προδότης πρὸς τὸν Βασιλέα του,
δὲν περιμένω νὰ τὸ μάθω παρὰ σοῦ.
Ἡ προδοσία εἰς τῆς γῆς δὲν κρύπτεται
τὰ ἔγκατα ἐνταῦθα· ὑψηλῶς σοβεῖ.
Σκῆπτρα καὶ στέμμα φέρει, ἕρμαι' ἁρπαγῆς.
Μὴ φειδομένη ὕβρεων, ἀποκαλεῖς
λῃστὴν τῆς Μονφερράτης τὸν Μαρκέσιον,
τὸν ἔνδοξον ἱππότην, τὸν δεσπόζοντα
τῆς Κρήτης, φίλον ἀγχιστέα, τρέφοντα
πρὸς ἐμὲ σπλάγχνον ἀδελφοῦ, κ' ἐκτείνοντα
σκιὰν προστάτιν καὶ μακρόθεν ἐπ' ἐμέ.
Ὁ τοῦ δικαίου ἐπανορθωτὴς, λῃστὴς
δὲν λέγεται, ἀλλ' ὅστις εἰς παράβυστον
τοῦ δάσους, ἐν ἐνέδραις καιροφυλακτῶν,
ἐπὶ τὸ θῦμα ῥίπτεται ἀνύποπτον.
Ὅσῳ τὸ θῦμα μεῖζον μείζων ὁ λῃστής.

Εὐφροσύνη.

Ὁ ὄφις σίζει τῶν ὀδόντων στερηθεὶς,
κ' ἡ γλῶσσά του σταλάζει δηλητήριον.
τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀλυσσόδετον,
εἰς ὑπογείους κλείσατέ την φυλακάς.

Δούκας.

Μὴ διατάττῃς τοῦτο, Αὐτοκράτειρα.
Μὴ ἐπιμένῃς. Γόνυ κάμπτομεν πρὸ σοῦ.

Μαρία.

Ἂν, ἄρχοντες, τὸ γόνυ ἔχετ' εὔκαμπτον,
διὰ σᾶς μόνους κάμψατέ το. Τὸ ἐμὸν (202)
πρὸ τῶν εἰκόνων μόνον κάμπτεται. Οὐδεὶς
τῆς Βασιλίσσης θὰ ἰδῇ τὸ μέτωπον
πρὸ ὑπηκόων κλίνον ἐπαναστατῶν.

Εὐφροσύνη.

Ἀποθρασυνομένη, ἄφρον, μ' ἀψηφεῖς·
καὶ δὲν ἠξεύρεις ὅτ' ὑπὸ τὴν πτερναν μου
νὰ σὲ συντρίψω δύναμαι, ὡς ἀγενῆ
νὰ σὲ προσδέσω δούλην εἰς τὸ ἅρμα μου,
καὶ νὰ σὲ σύρω εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον;
ὅτι τὴν γλῶσσαν τὴν βλασφήμως προπετῆ,
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς φλόγας ἀκοντίζοντας
ἀσέμνους, νὰ ἐκκόψω, καὶ τὸ σῶμά σου
βορὰν νὰ ῥίψω τῶν ὀρνέων καὶ κυνῶν;

Μαρία.

Εἰς ἔργα τῶν δημίων ἂν ἐντέρπησαι,
κυρία εἶσαι. Θέλεις αἷμα; Πίε το.

Εὐφροσύνη.

Καὶ τοῦτο ἔσται ἐν καιρῷ. Πλὴν σύρατε
αὐτὴν ἐν τούτοις εἰς τὸ δεσμωτήριον.
(Εἰσορμᾷ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ΚΟΜΝΗΝΟΣ, μετὰ πολλῶν ΑΥΛΙΚΩΝ καὶ ΟΠΑΔΩΝ).

Κομνηνός.

Ἡ Παναγία σῶσον ἡ θαυματουργός!
Σὺ σκέπε, σὺ βοήθει, σύ με φύλαττε!

Σπαθάριος.

Ἐκλείσθ' ἡ πύλη, Αὐτοκράτωρ. Μὴ φοβοῦ.

Εὐφροσύνη.

Τί εἶναι; Τί συνέβη; Ποία συμφορά;

Κομνηνός.

Δὲν ἕπονται ξιφήρεις; Τῶν σαλπίγγων των
δὲν εἶν' ἐκεῖναι αἱ κλαγγαί; Ἐπέρχονται!
Τεῖχος καὶ πύλαι κατ' αὐτων δὲν στέγουσι.

Εὐφροσύνη.

Λοιπὸν νικῶσιν οἱ ἐχθροί! Ἐνέδωκε
καὶ εἰς φυγὴν ἐτράπη ὁ στρατὸς ἡμῶν!

Κομνηνός.

Δὲν εἶν' ἐκεῖνοι ἄνδρες, εἶναι δαίμονες,
κ' εἰς φλόγας τῆς γεέννης εἶν' αἱ λόγχαι των
ἐμβεβαμμέναι. Ἔφευγον ὡς ποιμνια
ἐμπρός των λόχοι, κ' ἐσκορπίζοντ', ὡς καπνός.
Οἱ θώρακές των ἤστραπτον, καὶ κεραυνοὶ
ἐνέσκηπτον τὰ ξίφη. Ἐν τῷ μεσῳ των,
ὅραμα ἦτον, ἢ δὲν εἶδον ἀληθῶς
τὸν Ἰσαάκ, τὰς κόρας αἷμα στάζοντα,
καὶ διὰ τοῦ σβεστοῦ του βλέμματος, αἰχμῆς
φονικωτέρου, εἰς φυγήν με τρέποντα;

Εὐφροσύνη.

Τί λέγεις, Αὐτοκράτωρ; Σύνελθε. Κενὰς
οἱ φόβοι φαντασίας τερατεύονται.
Ἀπόσειόν τους. Ἀνδρικὴν ἀντίταξον
εἰς τοὺς ἐπερχομένους τόλμην. Φρόντισον
τὴν πόλιν πῶς θὰ σώσῃς, καὶ τὸν θρόνον πῶς.

Κομνηνός.

Φροντίς ματαία! Εἰς αὐτοὺς οὐδὲ στρατὸς
οὐδὲ φρουρίων ἔπαλξις ἀνθίσταται.
Ἀκολουθοῦσι παρὰ πόδας. Τάχιστα
θὰ εἰσπηδήσουν, πῦρ καὶ φόνον φέροντες.
Θενὰ τοὺς ἐρεθίσῃ κ' ἡ ἀντίστασις,
καὶ ἔσται ἄφρων ἅμα καὶ ἀδύνατος. (248)
(Ἕπεται συνέχεια.)

ΤΑ ΝΕΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

ΚΑΙ

Η ΕΠΙΔΟΣΙΣ

ΤΗΣ

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ.

I. Στοιχεῖα Θεραπευτικῆς καὶ Φαρμακολογίας ὑπὸ τοῦ K. Rambuteau, 1872.—II. Λεξικὸν τῆς Θεραπευτικῆς ὑπὸ τῶν K. K. Bouchut καὶ Δεσπρὲς, 1872. — III. Lehrbuch der Pharmacologie, von A. Schroff, 1870. — IV. Ἡ ἰατρικὴ καὶ οἱ ἰατροὶ ὑπὸ τοῦ K. Λιττρὲ, 1872.

Α'.

Δὲν εἶναι ἀμάθεια τὸ ἀμφιβάλλειν περὶ τῆς ἰατρικῆς· διότι καὶ τῶν ἰατρῶν πολλοὶ ὁμολογοῦσι διαῤῥήδην ὅτι οὐδόλως πιστεύουσιν αὐτῇ, καὶ χαίρουσιν ἐξελέγχοντες τὰ ὀνειροπολήματα καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῶν συναδέλφων· τινὲς δὲ καὶ προβαίνουσι μέχρι τοῦ ἀπελπίζειν ὅτι ἡ ἰατρικὴ ἀποτελέσει ποτὲ ἀληθὲς ἐπιστημονικόν τι σύνολον θεραπευτικῶν μεθόδων.

Ὡς δὲ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν ἡ ἰατρικὴ εἶναι ἁπλῶς ἐφαρμογὴ ἐπιστημῶν τινων, ὧν ἐπιδιδουσῶν ἐπιδίδει καὶ αὐτή. Διότι, καθιστῶντες ἰσόῤῥοπον ἔνθεν μὲν τὴν ἐπιδίδουσαν ἀνατομίαν, τὴν φυσιολογίαν, τὴν παθολογίαν, τὴν θεραπευτικὴν, ἔνθεν δὲ τὴν πρακτικὴν ἰατρικὴν, τοῦτ' ἔστι ἐξαρτῶντες ἀδιαλείπτως την ἰατρικὴν ἐκ τῶν ἐπιστημῶν τούτων, δυνησόμεθα μόνον ἵνα καταστήσωμεν σαφεστέραν καὶ ἀσφαλεστέραν τὴν τέχνην τοῦ θεραπεύειν. Καὶ ἡ μὲν ἀνατομία διδάσκει τὴν κατασκευὴν τῶν ὀργάνων, ἡ δὲ φυσιολογία πῶς ταῦτα ἐνεργοῦσιν ὑγιαίνοντα· ἡ δὲ παθολογία πῶς ἐνεργοῦσιν ἀσθενοῦντα· ἡ δὲ θεραπευτικὴ πῶς ἀντενεργοῦσι τοῖς φαρμάκοις.

Αἱ δὲ τέσσαρες αὗται βέβαιοι καὶ μεθοδικαὶ ἐπιστῆμαι εἶναι ἡ ὁπλοθήκη, ἐν ᾗ ὁ ἰατρὸς λαμβάνει τὰ πρὸς τὸν πόλεμον τῶν ἀσθενειῶν χρήσιμα ὅπλα. Ἐπιτελέσει δὲ τὸ καθῆκον αὐτοῦ τοσοῦτον εὐκολώτερον καὶ εὐτυχέστερον, ὅσον ἀκριβέστερον γνωρίσει τὰς ἐκ τῶν ἐπιστημῶν τούτων ὁσημέραι ἐκπορευομένας ἀληθείας, αἵτινες ἀναθρώσκουσι μᾶλλον μᾶλλον λαμπρότεραι καὶ πολυαριθμώτεραι ἀπό τινος χρόνου. Διὸ νομίζομεν ὠφέλιμον ἵνα προσφέρωμεν ἐνταῦθα σύνοψιν τινα τῶν νεωτάτων θεραπευτικῶν ἐξερευνήσεων, δι' ὧν, βαδίζοντες νέαν τινα ὁδὸν, ἀνήχθησαν οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι εἰς πολλὰ πλείστου λόγου ἄξια θεραπευτικὰ ἐξευρήματα.

Β'.

Τὴν ἀρχὴν ἡ πρακτικὴ ἰατρικὴ ἦτο συνημμένη τῇ ἱερωσύνῃ· ἐπειδὴ οἱ ναοὶ τῶν ἀρχαίων ἦσαν ἅμα καὶ νοσοκομεῖα. Τὰ δὲ φάρμακα ἦσαν φυτά. Ὁ Ἱπποκράτης μετεχειρίζετο μόνον τὸν ἐλλέβορον, τοὺς σπόρους τοῦ κρόκου, τὴν ῥίζαν τῆς θαψίας εἰς καθαρτικά. Συνέταττε δὲ τὸ ὀξύμελι καὶ ὑδρόμελι καὶ ἐποίει ἐντρίψεις καὶ φλεβοτομίας. Μετεχειρίζετο ἄρα ὀλίγα φάρμακα καὶ εἶχε πόρους θεραπείας τὴν διαιτητικὴν καὶ τὴν ὑγιεινὴν, ὧν ἔθηκε πρῶτος τὰ χρήσιμα παραγγέλματα. Ὁ ἀείμνηστος ἐμπειρικὸς τῆς Κῶ ἐπίστευεν ὅτι αἱ ἀσθένειαι τείνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν πρὸς τὴν ἴασιν, καὶ ἀπεδέχετο ἐν τῷ ἀνθρώπῳ φύσιν τινὰ ὑγιαστικὴν, ᾗτινι ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ συνεργῇ διά τινος καταλλήλου διαίτης.

Ὁ δὲ ἐκ Βιθυνίας Ἀσκληπιάδης, μαθητὴς τοῦ Ἱπποκράτους, φαίνεται πρῶτος γνωρίσας τὴν ναρκωτικὴν δύναμιν τοῦ μήκωνος. Καθόλου δὲ οἱ ἰατροὶ τῶν σχολῶν τῆς Κῶ καὶ Κνίδου μετεχειρίζοντο ὀλίγιστα φάρμακα. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον, ἐπιδιδούσης ταχέως τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἐξεῦρον τὴν ἐν πολλαῖς ὀργανικαῖς ὕλαις ἐμφωλεύουσαν θεραπευτικὴν δύναμιν. Τὰ δὲ συγγράμματα, ἐν οἷς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Θεόφραστος ἀνεκεφαλαιώσαντο τὴν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βοτανικὴν καὶ ζωολογίαν, ὡδήγησαν τοὺς ἐμπειρικοὺς εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν πρώτων περὶ τῶν θεραπευτικῶν ὑλῶν πραγματευομένων βιβλίων, καὶ μάλιστα τῶν πραγματειῶν περὶ ἰατρικῆς ὕλης τοῦ Σκριβονίου Λάργου, ζῶντος ἐπὶ Κλαυδίου, καὶ τοῦ Διοσκορίδου.

Ὁ Διοσκορίδης, ζῶν ἐπὶ τοῦ Νέρωνος, συμμετέσχεν, ὡς ἰατρὸς, πολλῶν ἐκδρομῶν καὶ πολέμων, καὶ συνέλεξε κατὰ τὰς διαφόρους χώρας, ἃς διεπορεύθη, τὰ παρὰ τοῖς κατοίκοις συνήθη τότε ὄντα φάρμακα, φυτὰ ζῶα καὶ ὀρυκτὰ, ὧν τὰ ἀξιολογώτατα διέγραψεν ἑλληνιστὶ ἔν τινι σπουδαιοτάτῳ βιβλίῳ, ἐξ οὗ μανθάνομεν ἀκριβέστατα τίνα καθόλου ἦσαν τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθη φάρμακα. Τὸ βιβλίον τοῦτο διέμεινε κλασικὸν, ὡς τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀριστοτέλους, μέχρι τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος.

Γ'.

Ὁ Γαληνὸς, ὁ σοφώτατος καὶ συστηματικώτατος τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν, μετεμόρφωσε καὶ προήγαγε τὴν θεραπευτικήν. Ἐπειδὴ ἀκμάσας ὀλίγῳ ὕστερον τοῦ Διοσκορίδου, ἐπεχείρησεν ἵνα δείξῃ πῶς δυνάμεθα ἵνα ὠφελώμεθα ἐκ τῶν πολλῶν πόρων τῶν συλλεχθέντων ὑπὸ τούτου εἰς τὴν ὁπλοθήκην τῆς θεραπευτικῆς τέχνης. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἱπποκράτης ἦτο πεπεισμένος ὅτι πρέπει ἵν' ἀφῶμεν πάντοτε τὴν φύσιν ἵν' ἐνεργῇ σχεδὸν μόνη κατὰ τὰς ἀσθενείας, ὁ ἰατρὸς τῆς Περγάμου ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον ἵνα μεταχειριζώμεθα φάρμακα. Καὶ οὕτως ἀντήλλαξε τὴν παρατηρητικὴν μέθοδον τοῦ Ἱπποκράτους ἀντὶ τῶν ἀφθόνων φαρμάκων, καὶ ἐπήνεγκε τὴν ἐξεύρεσιν τῶν παντοίων ἐκείνων μιγμάτων, τῶν ὀνομαζομένων ἐκλειγμάτων (électuaires).

Ἡ κατὰ τὸν Γαληνὸν ἰατρικὴ ἐγένετο ἄρα ἀρχὴ τῆς πολυφαρμακίας· διότι οὗτος ἐπρέσβευεν ὅτι ἑκάστη οὐσία ἐφύλαττε τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἐν τῷ κοινῷ μίγματι τῶν παντοίων πραγμάτων, ἐξ ὧν συνεκροτεῖτο τὸ ἔκλειγμα, ὅπερ καθιστᾶτο ἄκρα πανάκεια ἀπείρων ἀσθεθενειῶν. Περιφημότατον δὲ τῶν μιγμάτων τούτων ἦτο ἡ λεγομένη Θεριακὴ, ἣν ὁ Βορδὼ ὀνομάζει ἀριστούργημα τοῦ ἐμπειρισμοῦ. Παρασκευασθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου, καὶ τελειοποιηθεῖσα ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου, ἰατροῦ τοῦ Νέρωνος ἡ Θεριακὴ περιεῖχε ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν διάφορα φάρμακα, ὀρυκτὰ, φυτικὰ καὶ ζωϊκὰ, ὧν τινα παραδοξότατα, οἷον γῆν τῆς Λήμνου καὶ σάρκα ἐχίδνης. Ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τὸ ὀπιοῦχον τοῦτο ἔκλειγμα κατεῖχεν ἐν ταῖς φαρμακοποιίαις χώραν λίαν ἔντιμον.

Ἀποθανόντος τοῦ Γαληνοῦ, ἡ ἰατρικὴ συγχεεται τῇ σχολαστικῇ, τῇ θεοσοφίᾳ, τῇ ἀστρολογίᾳ. Ἐπειδὴ ὁ μικρὸς κόσμος (ὁ ἄνθρωπος) ἐνομίζετο ἐπὶ γῆς εἰκὼν τοῦ οὐρανοῦ (τοῦ μεγάλου κόσμου)· πάντες δ' ἐπίστευον ὅτι ὑπάρχει ἐνδότατός τις δεσμὸς ἑκάστου ἀνθρώπου καί τινος ἀστέρος. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ἰατρὸς ἔπρεπεν ἵνα ἐξετάσῃ τοὺς ἀστέρας πρὶν ἐπιχειρήσῃ ἵνα θεραπεύσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπὶ χίλια δὲ ὅλα ἔτη οἱ μὲν φιλόσοφοι καὶ οἱ χημικοὶ κατατρίβουσι τὸν βίον ζητοῦντες τὸν φιλοσοφικὸν λίθον, οἱ δὲ ἰατροὶ τὸ ποτὸν τῆς μακροβιότητος, μέχρις οὗ αἱ κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατοντατηρίδα ἀναφανεῖσαι σχολαὶ τῶν Ἀράβων καὶ τοῦ Σαλέρνου ἐπλούτισαν τὴν φαρμακολογίαν διὰ παμπόλλων ἀξιολόγων φαρμάκων, οἷον τῶν ἁλάτων τοῦ στίμμιος ἢ ἀντιμονίου, τοῦ ἅλατος τοῦ Κρόνου, ἢ τοῦ ὀξικοῦ μολίβδου, τοῦ ἥπατος τοῦ θείου, ἢ θειούχου ἀσβέστου, τοῦ αἰθέρος, τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἅλατος, τοῦ ἐρυθροῦ κατακρούσματος τοῦ ὑδραγύρου, τοῦ νιτρικοῦ, θειικοῦ καὶ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, τοῦ οἰνοπνεύματος, κ. τ. λ.

Δ'.

Οὕτω δὲ, ὅτε ἀρχομένης τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ἀνεφάνη ὁ Παρακέλσης ὁ καιρὸς ἦτο λίαν κατάλληλος πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ περιφήμου τούτου ἰατροῦ. Διότι, ὠφελούμενος ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῦ σπουδαίων ἐξευρημάτων, προήγαγεν οὗτος ἀληθῶς τὴν χημικὴν θεραπευτικὴν καὶ συνεβάλετο μεγάλως εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἰατρικῆς. Πρῶτος οὗτος εἶπεν ὅτι διὰ μόνης τῆς χημείας δύναταί τις ἵνα παρασκευάζῃ ἀληθῆ φάρμακα, ἐπολέμησε τὴν κατάχρησιν τῶν πολυπλόκων μιγμάτων καὶ ἀλειφάτων τοῦ πολυφαρμάκου Γαληνοῦ, καὶ κατέδειξε τὴν ἀνάγκην τοῦ μονῶσαι τὰς πέμπτας οὐσίας, τὰ ἐνεργὰ στοιχεῖα τῶν ἁπλῶν. Ἐπανήγαγε δὲ πάλιν εἰς τιμὴν τὸ ἤδη παραλειφθεν ὄπιον· ἐξεθειασε δὲ τὰς ἐνεργείας τῶν ὀρυκτῶν οὐσιῶν, καὶ κατέδειξε τὴν θεραπευτικὴν δύναμιν τῶν ἁλάτων, τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ σιδήρου, τοῦ ἀρσενικοῦ, τοῦ ἀντιμονίου ἢ στιμμιος, τοῦ κασσιτέρου καὶ τοῦ χρυσοῦ. Αἱ δὲ ἐπιτυχεῖς αὐτοῦ θεραπεῖαι διεβοήθησαν τοσοῦτον, ὅσον ὁ ἀλλόκοτος, ἄτακτος καὶ πλήρης δραματικῶν περιπετειῶν αὐτοῦ βίος.

ΣΤ'.

Κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ἤνθησαν ἀληθῶς πάλιν τὰ γράμ-

ματα καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, ἡ θεραπευτικὴ προσεκτήσατο πολλὰ νέα ἰσχυρὰ φάρμακα, οἷον τὴν ἐμετικὴν τρύγα (tartre stibié), τὴν κίναν, ἢ τὸν περουβιανὸν φλοιὸν, καὶ τὴν ἰπεκακουάναν. Ἐξευρέθησαν δὲ καὶ διεδόθησαν τὰ πολύτιμα ταῦτα φάρμακα λίαν παραδόξως.

Καὶ ἡ μὲν ἐμετικὴ τρὺξ παρεσκευάσθη τὸ πρῶτον ἐν 1630τῷ ἔτει. Ἡ ἐμφάνισις καὶ ἡ χρῆσις τοῦ νέου τούτου συνθέτου στίμμιος ἐξέκαυσε τὰς παλαιὰς διενέξεις, καὶ παρέσχεν ἀφορμην μακρῶν ἐμπαθῶν καὶ κωμικῶν ἐρίδων μεταξὺ τῶν Γάλλων ἰατρῶν καὶ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων. Ἐπειδὴ, ἐν ᾧ ὁ Εὐσέβιος Ῥενωδὼ ἐξέδιδεν ἐν τῷ ἔτει 1653 σύγγραμμα ἐπιγεγραμμένον, « L'antimoine justifié et l'antimoine triomphant, » ἕτερος ἰατρὸς, ὁ Ἰάκωβος Περρὼ ἀνταπεκρίνετο αὐτῷ ἐν ἔτει 1654 διὰ τοῦ « Rabat-joie de l'antimoine triomphant d'Eusèbe Renaudot, » ἐν ᾧ διηγεῖτο ὅτι ἡγούμενός τις, θέλων ἵνα καθαρίσῃ τοὺς ἀσθενοῦντας καλογήρους τοῦ μοναστηρίου διὰ τοῦ ῥηθέντος φαρμάκου, ἀντὶ τοῦ θεραπεῦσαι, ἐφαρμάκευσε δι' αὐτοῦ πάντας τοὺς καλογήρους, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἀντιμόνιον anti-moine. Ὁ δὲ Γουΐ Πατὲν, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἠρνεῖτο τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, δὲν ἀπεκάλει τὴν ἐμετικὴν τρύγα ἄλλως ἢ Στύγιον τάρταρον (Tartare stygié), νομίζων αὐτὴν οὕτω φθοροποιὸν, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς, ἐξ ἧς, ἔλεγεν, ἐκπορεύεται τὸ δηλητήριον τοῦτο. Ἐν τούτῳ δὲ Λουδοβῖκος ὁ δέκατος τέταρτος, ᾧτινι, ἀσθενοῦντι βαρέως ἐν Καλαισίῳ, οἱ ἰατροὶ ἐτόλμησαν ἵνα δώσωσι μεγάλην τινὰ δόσιν ἐμετικῆς τρυγὸς, ἰαθεὶς ἐκ ταύτης, ἐπανήγαγε πάλιν τὸ φάρμακον εἰς μεγάλην τιμήν.

ΣΤ'.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν διάδοσιν δύο ἄλλων σπαιδαιοτάτων φαρμάκων, τοῦ περουβιανοῦ φλοιοῦ καὶ τῆς ἰπεκακουάνας. — Τὸ δένδρον τῆς κίνας, ἐξ ἧς ποριζόμεθα τὸν περουβιανὸν φλοιὸν καὶ τὴν κινίνην, αὐξάνει αὐτοφυῶς καὶ ἐν ἀφθονίᾳ ἐν ταῖς Κορδιλλιέραις τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς Ἰνδοὶ ἐγνώριζον ἤδη ἀπὸ πολλοῦ τὴν δύναμιν τοῦ φλοιοῦ τούτου τοῦ διώκειν τοὺς διαλείποντας πυρετοὺς, ὅτε ἐν ἔτει 1638 ὁ πλημμελειοδίκης δὲ Λόξα ἔδωκε τῇ ἐκ τριταίου πυρετοῦ ἀσθενούσῃ ἀντιβασιλίσσῃ τῆς Περουβίας de Cinchon ἔκβρασμα τοῦ φλοιοῦ τούτου, ἐξ οὗ ἰάθη παντελῶς. Γνωσθείσης δὲ κατ' ὀλίγον τῆς δυνάμεως τοῦ φαρμάκου, οἱ Ἰησουῖται μετεκόμιζον αὐτὸ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ, πωλοῦντες ὑπὸ ὄνομα Κίνχοναν, ἐκέρδαινον πολλὰ χρήματα. Ἀλλ' ὅμως ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἦτο ἔτι λίαν περιωρισμένη, μέχρις οὗ ὁ Ἄγγλος ἰατρὸς Ταλβὼτ ἐθεράπευσε δι' αὐτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου πάσχοντος ὑπὸ κακοήθους διαλείποντος πυρετοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἠγόρασε τὸ ἀπόῤῥητον τοῦ Ταλβὼτ 48,000 φράγκων, ἔδωκε δὲ αὐτῷ ἀξιόλογον ἰσόβιον σύνταξιν, καὶ κατέστησε κοινὸν τὸ ἀπόῤῥητον τῆς θεραπείας τῶν διαλειπόντων πυρετῶν.

Ἡ δὲ ῥίζα τῆς ἰπεκακουάνας ἐγένετο γνωστὴ τὸ πρῶτον ἐν τῷ 1672ῳ ἔτει ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ ἰατροῦ Λεγρὰς, κομίσαντος αὐτὴν ἐκ Βραζιλίας, ἀλλὰ μὴ τιμήσαντος κατ' ἀξίαν τὰς ἰσχυρὰς ἐμετικὰς καὶ καθαρτικὰς δυνάμεις τοῦ φαρμάκου. Μετὰ δέ τινα ἔτη ὁ ἰατρὸς Ἀδριανὸς Ἑλβέτιος προέγραψεν ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν Παρισίων ἀγγελίας, δι' ὧν ἀπήγγελλεν ὅτι εὗρε τέλος τὸ ἀσφαλέστατον φάρμακον τῆς δυσεντερίας. Καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ εὐγενεῖς, καὶ αὐτὸς ὁ διάδοχος ἄναξ, ὁ υἱὸς Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου ἔπασχον δεινῶς ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης, ὁ βασιλεὺς ἐπέταξεν ἵνα τὸ φάρμακον τοῦτο δοκιμασθῇ πρῶτον ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Θεοῦ. Ἀποδειχθείσης δὲ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐδωρήσατο τῷ Ἑλβετίῳ 1000 χρυσᾶ λουδοβίκια, καὶ προήγαγεν αὐτὸν εἰς τὰς μεγίστας ἰατρικὰς τιμάς. Ἔκτοτε δὲ ἡ ἰπεκακουάνα διεδόθη ταχέως εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην.

Ζ'.

Κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην ἑκατονταετηρίδα ἀρχομένην ὁ Γάλλος Βορδὼ ἐπανήγαγεν εἰς τιμὴν τὴν χρῆσιν τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων καὶ μάλιστα τῶν Πυρηναίων. Ἤδη δὲ ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος εὐδοκίμει, ὡς εἴδομεν, τὸ ὄπιον ὡς φάρμακον πολλῶν ἀσθενειῶν. Ὁ δὲ περίφημος Ἄγγλος ἰατρὸς Σύδενχαμ, περιγράφων τὴν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ 1666ου μέχρι τοῦ 1672ου ἔτους ἐπισκήψασαν ἐπιδημικὴν δυσεντερίαν, καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ ὠνομασμένον ἰατρικὸν αὐτῆς laudanum Sydenhami, ἀνακράζει· « Μακαρίζω τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι ὁ πανάγαθος θεὸς ἐδωρήσατο αὐτῷ τὸ φάρμακον τοῦτο, ὅπερ ἐγὼ νομίζω κάλλιστον ἀλεξιφάρμακον οὐ μόνον τῆς δυσεντερίας, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ἀσθενειῶν. Ἐπειδὴ ἄνευ αὐτοῦ ἰατρικὴ δὲν ὑπάρχει! »

Ἀλλ' αἱ ἐνέργειαι τοῦ φαρμάκου τούτου ἐξήγειραν σφοδρὰς καὶ βιαίας ἀμφισβητήσεις ἐν Ἀγγλίᾳ. Διότι ὁ τότε ἐν Ἐδιμβούργῳ τῆς Σκωττίας καθηγητὴς Βράουν διισχυρίζετο ἐμπαθῶς ὅτι ὁ χυλὸς τοῦ μηκωνίου οὐ μόνον δὲν εἶχεν οὐδεμίαν καταπραϋντικὴν δύναμιν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἔπρεπεν ἵνα καταταχθῇ εἰς τὰ ἐρεθιστικὰ (excitantia) φάρμακα· καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λόγων αὐτοῦ κατέπινε μεγάλας δόσεις ὀπίου κατὰ τὰς παραδόσεις, ὁσάκις ἀπεστερεῖτο τῆς φωνῆς.

Η'.

Ἐν αὐτῇ δὲ ταύτῃ τῇ σχολῇ ἐδίδασκε καὶ ὁ Κούλλεν, εἷς τῶν μεγίστων ἰατρῶν τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ᾧτινι ὀφείλομεν χάριν τῆς ἐξευρέσεως τῆς πρωτίστης δυνάμεως τοῦ πορφυροῦ ἀναῤῥίνου (digitalis purpurea), τοῦτ' ἔστι τοῦ ἀνιέναι τὴν κίνησιν τῆς καρδίας καὶ βραδύνειν τὸ συχνὸν τοῦ σφυγμοῦ. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ὁ Οὐΐθεριγγ καὶ ὁ Κάρολος Δαρβῖνος κατενόησαν καὶ τὴν διουρητικὴν αὐτῆς δύναμιν, ἣν ἐκαρπώσαντο πρὸς θεραπείαν τοῦ ὕδρωπος. Ἀλλὰ τῷ Κούλλεν προσήκει ἡ δόξα τοῦ ὁρισμοῦ ὅτι « τὸ ἀνάῤῥινον εἶναι τὸ ὄπιον τῆς καρδίας. »

Θ'.

Ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀρξαμένη ἀληθὴς ἐπίδοσις τῆς χημείας ἔσχε μεγάλην τὴν πρὸς τὴν θεραπευτικὴν ῥοπήν. Διότι οἱ ἰατροὶ ἤρξαντο ἤδη ἵνα μεταχειρίζωνται τὰ καθαρτικὰ ἅλατα τῆς μαγνησίας, τὸν ὑπὸ τοῦ Γουλάρδου ἐξευρεθέντα στυπτικώτατον ὀξικὸν μόλυβδον (acetas blombi), καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ὀδιέρου γνωστὰ γενόμενα ἅλατα τοῦ βισμούθου. Ἅμα δὲ ὁ Ὁλλανδὸς βὰν Σβίετεν διαδίδει τὴν διάλυσιν τῆς διαβρωτικῆς ἄχνης ἢ τοῦ διττοχλωρούχου ὑδραργύρου (Sublimatum corrosivum), ὅπερ οὕτως ἐπωφελῶς ἀντηλλάχθη ἀντὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ συνήθων οὐσῶν ἐπιβλαβεστάτων ὑδραργυρικῶν σκευασιῶν πρὸς θεραπείαν τῶν σιφυλητικῶν νοσημάτων.

Ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα τὰ ὠφέλιμα ἐξευρήματα συνεβάλλοντο μὲν εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς τέχνης, ἀλλὰ δὲν ἐφώτιζον πολὺ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν, καὶ ἤδη ἤγγικεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν οἱ ἰατροὶ ἤρξαντο ἵν' ἐρωτῶσιν ἑαυτοὺς πῶς καὶ διὰ τί ἐνεργοῦσι τὰ φάρμακα. Τοῦτο ἔπραξε πρῶτος ὁ Γάλλος Bichat.

Ι'.

Ὁ Bichat, ἀφ οὗ ἀνενέωσε τὴν ἀνατομίαν καὶ τὴν φυσιολογίαν, ἐπεχείρησεν ἵν' ἐπανορθώσῃ καὶ τὴν θεραπευτικήν. Ἐκπεπληγμένος τὴν σύγχυσιν καὶ τὸ ἀβέβαιον τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο ἵνα τελειοποιήσῃ αὐτὴν παρατηρῶν μεθοδικῶς τὴν ἐνέργειαν τῶν φαρμάκων οὐχὶ ὡς ἔπραττον οἱ πρὸ αὐτοῦ ἰατροὶ, πρὸς τὰς ἀσθενείας, αἵτινες εἶναι φαινόμενα σύνθετα, ἀλλὰ πρὸς τὰ συστήματα τῶν ἱστῶν τοῦ σώματος. Πρὸς δὲ τοῦτο ἐπεχείρησεν ἐν τῷ Hôtel-Dieu, ἐν ᾧ κατεστάθη ἰατρὸς, τριάκοντα μόλις ἐτῶν ὤν, σειρὰν ἀκριβῶν πειραμάτων περὶ τῆς εἰς τοὺς ἱστοὺς ἐνεργείας τῶν φαρμάκων. Ἀλλὰ κακῇ μοίρᾳ ἀπέθανε μετὰ δύο ἔτη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς δημοκρατίας, τὸ δὲ ἔργον τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἔμεινεν ἡμιτελές.

Ἀλλ' ὁ ἔξοχος οὗτος ἰατρὸς ἀνεφάνη προώρως. Οὐδεὶς δὲ τῶν μετ' αὐτὸν διαπρεψάντων ἰατρῶν ᾔσθετο τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἰδεῶν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐκτελέσαι τὸ πρόγραμμα τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Ἡ δὲ ἐπιστήμη ἔμελλεν ἵν' ἀναμένῃ ἀργὸς ἐπὶ ὅλα πεντήκοντα ἔτη τὰ πειράματα καὶ τὰς ἐρεύνας, αἵτινες κατέστρεψαν τέλος ἐπ' ἐσχάτων τὸ τῶν ἐμπειρικῶν σύστημα, καὶ κατέβαλον τὰ θεμέλια τῆς νεωτέρας θεραπευτικῆς τέχνης. Ὀφείλομεν δὲ χάριν τούτου μάλιστα πάντων τῷ Κλαυδίῳ Βερνάρδῳ (Claude Bernard), ὅστις ἀνέλαβε καὶ τελειοποιεῖ ὁσημέραι τὸ λαμπρὸν τοῦ Βιχάτου ἔργον.

Ὁ μὲν ἐμπειρισμὸς εἶναι αὕτως ἐπίμονος καὶ ζώσιμος, ἡ δὲ παράδοσις οὕτως ἰσχυρὰ,

Λάση κινκινῶν ἐν Περουγιῷ.

ὥστε, ὅτε ὁ Κ. Βερνάρδος ἐπεχείρησε πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν τὰς πρώτας αὐτοῦ περὶ ἐπιστημονικῆς θεραπείας παρατηρήσεις, εἶχεν ἵνα παλαίῃ πρὸς τὰς ἀντιλογίας τῶν τότε περιφημοτάτων ἰατρῶν. Ἐν αὐτοῖς δὲ διέπρεπεν ὁ Τρουσσὼ, — ἀνὴρ μεγαλόνους μὲν καὶ εὔστροφος, ἀλλὰ μᾶλλον τεχνίτης ἢ σοφὸς, — ὅστις ἠξίου ὅτι τὰ φάρμακα δὲν ἐνεργοῦσι κατὰ νόμους ἀμετακινήτους, καὶ ὅτι αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς δὲν δύναται ἵνα διορισθῶσιν ἀκριβῶς. Ἀλλ' ὁ Κ. Βερνάρδος διισχυρίζετο ὅτι διὰ τῶν ἐπὶ τῶν ζώντων ζώων πειραμάτων δυνάμεθα ἵνα γνωρίσωμεν σαφῶς πῶς ἐνεργοῦσι τὰ ἰατρικὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁρμώμενος ὁ Κ. Βερνάρδος παρετήρησε πρῶτον πῶς ἐνεργοῦσι τὰ ἐν τῷ ὀπίῳ περιεχόμενα διάφορα ἐν ργὰ στοιχεῖα εἰς τὰ διάφορα ὄργανα τῶν ζώων, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι κατέχουσι δυνάμεις οὐ μόνον διαφόρους ἀλλὰ καὶ ἐναντίας. Ἐποιήσατο δὲ διακόσια πειράματα διὰ τῆς μορφίνης, τῆς ναρσεΐνης τῆς κωδεΐνης, τῆς ναρκοτίνης, τῆς μηκωνίνης καὶ θηβαΐνης, ἐξ ὧν ἐπορίσατο ὅτι ἐκ τῶν ἓξ τούτων σωμάτων τρία μόνον προκαλοῦνται τὸν ὕπνον· τοῦτ' ἔστιν ἡ μορφίνη, ἡ ναρσεΐνη καὶ ἡ κωδεΐνη. Τὰ δὲ λοιπὰ τρία οὐ μονον δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν ναρκωτικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἢ ἐρεθιστικὰ (excitantia), ἢ δηλητήρια ἀντιδράττοντα πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν προτέρων ἢ μεταλλάσσοντα αὐτήν. Κατὰ τὸν Κ. Rabuteau ἡ ναρσεΐνη ἀποκοιμίζει κάλλιον τὰ ζῶα τῆς μορφίνης. Ἀλλ' ὅμως ἡ πρώτη, εἰ καὶ εἶναι ἧττον ἐνεργὸς τῆς δευτέρας ὡς πρὸς τὴν ἀναλγησίαν καὶ τὸν ὕπνον, φαίνεται ὅτι εἶναι προτιμητέα ἐν τῇ θεραπευτικῇ. Ἡ ναρσεΐνη, διδομένη εἰς δόσιν 25 ἑκατοστογράμμων, ἐπιφέρει ὕπνον ἥσυχον καὶ ἐξέγερσιν φαιδρὰν, ἡ δὲ μορφίνη ἐπιφέρει κόπωσιν καὶ ἀηδίαν μετὰ τὸν ὕπνον. Πρέπει δὲ ἵνα προτιμᾶται τῶν ἄλλων ὡς φάρμακον ἀνώδυνον· διότι, καταπραΰνουσα ἢ καὶ ἀφανίζουσα τοὺς πόνους τῶν ἀσθενῶν, παρέχεται

αὐτοῖς φαιδράν τινα εὐεξίαν. Διὸ κατέστη ἀπό τινος ἄριστον ἀλεξιφάρμακον τῶν νευραλγιῶν. Τέλος δὲ ἡ ναρσεΐνη καὶ ἡ μορφίνη ἔχουσι δύναμιν στυπτικὴν, ἣν καρπούμεθα κατὰ τὰς διαῤῥοίας.

Ἕπεται συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ

ΚΑΙ

ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΣΕΩΝ.

Ὁ Κ. Ἀλβὰν κοινοποιεῖ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας σημείωσιν περὶ τῶν ἐπὶ τῆς κρυσταλλώσεως τῶν μετάλλων ἐσχάτως παρ' αὐτοῦ γενομένων πειραμάτων, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι 1ον, ὁσάκις μέταλλόν τι ὑφίσταται ἐκ τῶν ἀλατούχων αὐτοῦ διαλύσεων ὑπ' ἄλλου μετάλλου, τὸ ὑφιστάμενον μέταλλον λαμβάνει μορφὴν μόνον διὰ μικροσκοπίου βλεπτὴν δενδροειδῆ διαφέρουσαν καθ' ἕκαστον μέταλλον· 2ον, ὁσάκις κρυσταλλώσῃ τις ἅλας τι ἐν ἁρμοδίαις περιστάσεσι, τὰ κρύσταλλα λαμβάνουσι μορφὴν δενδροειδῆ μικροσκοπικὴν διαφέρουσαν καθ' ἕκαστον ἅλας.

Οὐδὲν οὕτω παράδοξον καὶ διδακτικὸν ὡς τὰ φαινόμενα τῆς κρυσταλλώσεως τῶν ἀτόμων. Ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, ὅταν τὰ ἄτομα ὁποιουδήποτε σώματος τύχωσιν ἀπολελυμένα ἀλλήλων, τοῦτ' ἔστι μὴ ἦναι συνημμένα, ἕλκουσιν ἄλληλα καὶ συνάπτονται οὐχὶ εἰς μάζαν ἄμορφον καὶ συγκεχυμένην, ἀλλ' ἐκλέγουσιν ἕκαστον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν οἰκείαν χώραν, ὅπως ἀποτελέσωσι φύσει σῶμά τι κανονικὸν καὶ σύμμετρον, κύβον, πρίσμα, καυλὸν θαμνώδη, δικτύδιον ἁρμονικὸν, κ. λ. π, κ. λ. π. Πλεῖστα δὲ σώματα, εἰ καὶ σύγκεινται ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων, διαφέρουσι πλεῖστον ὅσον ἀλλήλων κατὰ τὴν μορφὴν καὶ τὸ χρῶμα· διότι τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὰ ἄτομα συντάσσονται διαφόρως καθ' ἓν ἕκαστον σῶμα. Φαίνεται δὲ παράδοξον λόγου χάριν ὅτι οἱ πολυτιμότατοι λίθοι, οἱ κοσμοῦντες τὰ διαδήματα τῶν ἡγεμόνων καὶ παρὰ πᾶσιν ἐπιζητήσιμοι ὄντες, δὲν εἶναι ἄλλο, ἢ ἄνθραξ, ἄργιλλος, ἄμμος, ἑνὶ λόγῳ, ὕλαι κοινόταται, αἵτινες κεῖνται χύδην ἐν ταῖς δημοσίαις ἀγυιαῖς. Οὐδὲν δὲ τούτου ἀληθέστερον. Διότι πάντες οἱ χημικοὶ γνωρίζουσιν ἐν τῷ παρόντι ὅτι βάσις ἁπάντων τῶν πολυτίμων λίθων εἶναι ὁ κοινότατος ἄνθραξ, ἡ λευκάργιλλος τῆς γῆς καὶ ἡ χαλικῖτις, τοῦτ' ἔστι τὸ ὀξύδιον τῆς χαλικίνης (Silicium), ἐξ οὗ γίνονται οἱ χάλικες, ἡ ἄμμος, κ. τ. λ. Ἀλλὰ διὰ τῆς κρυσταλλώσεως, τοῦτ' ἔστι τῆς κατά τινας φυσικοὺς ἀπαρεγκλήτους νόμους διατάξεως τῶν μορίων, ὁ ῥυπαρὸς καὶ εὔθρυπτος ἄνθραξ μεταβάλλεται εἰς διαφανέστατον, σκληρότατον καὶ πολυτιμότατον ἀδάμαντα, ἡ δὲ παχεῖα γῆ καὶ ἡ ἄμμος εἰς σμάραγδον, σάπφειρον καὶ τοὺς ἄλλους πολυτίμους λίθους. Οὐδὲν δὲ ἄπορον ἂν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη κατορθώσῃ τὸ τελευταῖον ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν ἵνα διαπράξωσιν οἱ ἀλχημισταὶ τοῦ μεσαιῶνος, τοῦτ' ἔστιν ἵνα κατασκευάζῃ ἐκ τῶν κοινοτάτων τούτων ὑλῶν παντοίους πολυτίμους λίθους.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Συνέκδημος ἰατροδικαστικὴ ὑπὸ Ι. Κ. Πύρλα διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς, χειρουργικῆς, καὶ μαιευτικῆς, μελους τῆς ἐν Παρισίους ἀκαδημίας κλ., μέλους τῆς ἐν Πετρουπόλει ἰατρικῆς ἑταιρίας κλπ. Τόμος Β'. δαπάνῃ τοῦ συγγραφέως, ἐν Ἀθήναις 1872.

Τὸ προκείμενον σύγγραμμα τοῦ ἰατροῦ κ. Πύρλα περιλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς ἀνθρωποκτονίας προκύπτοντα διάφορα δικαστικὰ ζητήματα, εἰς ὧν τὴν ὀρθὴν λύσιν ἀπαιτεῖται ἐπίκουρος καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται τὰ ζητήματα ταῦτα μετὰ πολλῆς σαφηνείας, ἐκφέρων καί τινας ὀρθὰς νομικὰς θεωρίας, πολλαχοῦ δὲ καὶ προσθέτει παραδείγματα συντείνοντα εἰς τὴν ὀρθὴν κατάληψιν τῶν λεγομένων. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι οὐ μόνον ἀναγκαιότατον εἰς πάντα ἰατρὸν, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητον ἐπίσης εἰς τὸν νομικὸν, τὸν δικαστὴν καὶ αὐτὸν τὸν δικηγόρον· διότι ἄνευ τῆς εὐκρινοῦς γνώσεως τῶν νομικῶν ἰατρικῶν ζητημάτων πᾶσα ἀπόφασις ἀποβαίνει ἢ ἄδικος ἢ σφαλερά.

Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πρυτανεία τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ἀναγνωρίζουσα τὸ ὠφέλιμον καὶ σπουδαῖον τοῦ συγγράμματος, καὶ θέλουσα νὰ παράσχῃ συνδρομήν τινα εἰς τὸν φιλόπονον συγγραφέα, τῇ ἀποφάσει τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου, ἠγόρασεν ἑκατὸν ἀντίτυπα ἐκ τοῦ προεκδοθέντος ά. τόμου. Διὸ συνιστῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς πάντα ἰατρὸν καὶ νομικόν.

ΙΡΛΑΝΔΙΚΑ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ.

Ἡ ἑπομένη σκηνὴ συμβαίνει ἐν τῷ κομητάτῳ τῆς Ἰρλανδίας Τιππεράρυ.

Εἰς τὸ δικαστήριον παρίστανται ἡ κυρία Ὄβριεν, νεᾶνις ὀρφανὴ καὶ ὡραία, καὶ ὁ γείτων καὶ ἀντίδικος αὐτῆς Κ. Ἄγλιγ, νέος ὡραῖος καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένος. Ἀμφότεροι δὲ ἀντιποιοῦνται ἀπὸ ἓξ ἐτῶν ἀξιολόγων τινῶν γαιῶν κειμένων μεταξὺ τῶν πατρικῶν αὐτῶν κτημάτων. Εἰ δὲ καὶ δικάζονται ἓξ ἤδη ἔτη, καὶ ἐδαπάνησαν ἕκαστος τὰ δύο τρίτα τῆς περιουσίας αὐτοῦ, οἱ δικασταὶ δὲν δύνανται ἵνα ἀποφαίνωνται γνώμην περὶ τοῦ τίς εἶναι ὁ ἀληθῶς κύριος τῶν γαιῶν.

Τῇ 27ῃ ἰουνίου οἱ δύο διάδικοι παρίστανται εἰς τὸ δικαστήριον. Ἐν ᾧ δὲ οἱ δικασταὶ συνδιελέγοντο πρὸς ἀλλήλους, ἐπῆλθε τὸν συνήγορον τῆς νεάνιδος Κ. Κλάρκε αἰφνιδίως ἔννοιά τις, καὶ κλίνων πρὸς αὐτοὺς εἶπε λέξεις τινὰς, αἵτινες ἐκκαλοῦσι γέλωτα.

Ὁ Κ. Χεμφὶλλ, ὁ συνήγορος τοῦ εἰσαγγέλλοντος, ἐπιθυμεῖ ἵνα μάθῃ δι' ἣν αἰτίαν οἱ ὁρκωτοὶ γελῶσιν. Ὁ Κ. Κλάρκε· — Βλέπων τοὺς νέους τούτους γείτονας κατασπαταλῶντας τὴν πατρῴαν περιουσίαν ὑπὲρ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γαιῶν, ἐπῆλθέ μοι αἴφνης ἔννοιά τις... ὅτι ἠδυνάμεθα ἴσως ἵνα τελειώσωμεν τέλος τὴν δίκην ταύτην διά τινος ἡδέος καὶ εὐχεροῦς τρόπου. Ἐπειδὴ ὁ μὲν εἰσαγγέλλων μοι φαίνεται ὅτι εἶναι νέος ἀξιότιμος, ἡ δὲ εἰσαγγέλλουσα εἶναι ἀληθῶς ὡραία καὶ σεμνὴ νεᾶνις. Ἐὰν δὲ διατελῶσι δικαζόμενοι ἔτι ἐπί τινα ἔτη, ἅπασα αὐτῶν ἡ περιουσία δαπανηθήσεται βεβαίως εἰς δικηγόρους καὶ δικαστὰς, οἵτινες, γνωρίζω καλῶς, πάντες ἐπιθυμοῦσιν ἤδη ἵνα μηδεὶς αὐτῶν ἀδικηθῇ.

Ἡ νεᾶνις, ἐρωτηθεῖσα τί φρονεῖ περὶ τῆς προτάσεως τοῦ Κ. Κλάρκε, ἐρυθριᾷ,... ἀπορεῖ,... καὶ ἀποκρίνεται δάκνουσα τὸν λιχανὸν,... ὅτι δέχεται νὰ νυμφευθῇ τὸν ἀντίδικον.

Ὁ Κ. Κλάρκε πρὸς τὸν ἀντίδικον (γοργῶς). — Κύριε, θέλεις νὰ νυμφευθῇς τὴν νέαν ταύτην;

Ὁ ἀντίδικος (γοργῶς). — Μάλιστα, κύριε (Πλατεῖς γέλωτες).

Ὁ Κ. Κλάρκε — Τῇ ἀληθείᾳ μοι φαίνεται παραδοξότατον ὅτι ἐπὶ τὸν νοῦν οὐδεν ἦλθεν ἐπὶ τοσαῦτα ἤδη ἔτη ἡ εὔκολος αὕτη λύσις. (Γέλωτες.)

Ὁ Κ. Γίβσων, συνήγορος τῆς κυρίας Ὄβριεν, νομίζει ὅτι ὁ γάμος πρέπει νὰ τελεσθῇ εὐθύς.

Εἷς τῶν ὁρκωτῶν — Δότε αὐτοῖς τοὐλάχιστον μιᾶς ἡμέρας ἀναψυχήν. (Γέλωτες.)

Ὁ Κ Γίβσων. — Ἡ νεᾶνις ἐπιθυμεῖ ἵνα ὁ γάμος τελεσθῇ εὐθύς.

Ὁ Κ. Κλάρκε — Μάλιστα· ἀλλ' εἴμεἤδη εἰς τὰ κυνικὰ καύματα. Κάλλιον νὰ τελεσθῇ περὶ τὸν ἐπερχόμενον σεμτέμβριον (Νέοι γέλωτες). Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐγκαλῶν μὴ φυλάξῃ τὴν ὑπόσχεσιν, ἔσεται ἔνοχος διαλύσεως ὑποσχεθέντος γάμου, καὶ ὑποστήσεται ζημίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν γαιῶν.

Ἡ γελοία αὕτη δίκη λαμβάνει τέλος ὑπὲρ τοῦ ἐγκαλοῦντος, ἀλλ' ἐπὶ τῷ νυμφευθῆναι μετὰ δύο μῆνας τὴν ἐγκαλουμένην. Ἡ δὲ κρίσις ἐκτελεσθήσεται μόνον πρὸ τῆς τελετῆς τοῦ γάμου.

Οἱ δύο μελόνυμφοι προσκαλοῦσι τοὺς δικαστὰς, τοὺς συνηγόρους καὶ τοὺς ὁρκωτοὺς εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ γάμου.

Ὁ Κ. Γίβσων — Κατὰ τὴν παροιμίαν πάντα καλὰ τὰ εἰς καλὸν τελευτῶντα. « Tout est bien qui finit bien. »

Η ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ.

Α'.

Ἐπ' ἀληθείας, ἔλεγέ ποτε ὁ σιδηρουργὸς Βέρνερ, πρὸς τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας δὲν γίνονται μὲν πλέον θαύματα, ἀλλὰ συμβαίνει ἐνίοτε ὅτι ἄνθρωπός τις, ὢν παρὰ τὸ βάραθρον, κινδυνεύῃ ἵνα κατακρημνισθῇ εἰς αὐτό. Ἀλλ' αἴφνης ἀόρατός τις χεὶρ, ὑπερφυής τις δύναμις, κατέχει τὴν πτῶσιν αὐτοῦ καὶ ἀνέλκει αὐτὸν ἐκ τῆς ἀβύσσου. Ἀναμιμνησκόμενος δὲ ὕστερον τὸ συμβὰν νομίζει αὐτὸ θαῦμα.

Τὸ κατ' ἐμὲ ἰλιγγιῶ ἔτι καὶ νῦν ἀναλογιζόμενος τὸν κίνδυνον, ὃν ἐκινδύνευσα, ἐὰν μή μοι ἀγαθός τις δαίμων ἤρχετο εἰς βοήθειαν, ἐμβάλλων μοι τελευταίαν τινὰ σωτηρίας ἰδέαν.

Γνωρίζετε ὅτι παιδίον ἔτι ὢν ἔμεινα ὀρφανὸς πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ ἄνευ οὐδενὸς συγγενοῦς. Ἀλλὰ φιλάνθρωπός τις σιδηρουργός με παρέλαβεν εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ ὅπως μάθω τὴν σιδηρουργίαν. Ὅτε δὲ παρελθόντος τοῦ πρώτου τῆς μαθητείας ἔτους, μοι ἐπλήρωσε τὸ πρῶτον τὴν ἐργασίαν τοῦ πρώτου μηνὸς, « Πέτρε, μοι εἶπε, νομίζω φρόνιμον νὰ σοι δώσω μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ νὰ καταθῶ εἰς τὸ ταμεῖον τῶν ἐργατῶν. » Καὶ οὕτως ἔπραξε· διότι οὐδεὶς ἐτόλμα ἵν' ἀντιλέγῃ αὐτῷ.

Τὴν κυριακὴν τῶν τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων με ἤγαγεν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἐργατῶν, ἔνθα κατεγράφην εἰς μέγα βιβλίον καὶ ἔλαβον βιβλιάριον, ἐν οὗ τῇ μὲν πρώτῃ σελίδι ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομά μου, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡ παρακαταθήκη μου, ἑπτὰ τάληρα. Ἡ χαρά μου λαμβάνοντος τὸ βιβλιάριον τοῦτο ἦτο ἀνέκφραστος· ἐπειδὴ ἔβλεπον ἐν αὐτῷ τὸν πρῶτον καρπὸν τῆς ἐργασίας μου. Διότι οὐδὲν ἡδύτερον ἐν τῷ βίῳ τοῦ δύνασθαι λέγειν πρὸς ἑαυτόν· « Ἤδη ἔχεις μικρὰν περιουσίαν, ἣν ἐκτήσω δικαίως, ἐργαζόμενος. »

Ἐκράτουν δὲ ἡδέως ἐν ταῖς χερσὶ τὸ βιβλιάριον. Πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀνεγίνωσκον ἐν αὐτῷ τὸ ὄνομά μου καὶ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων. Μοὶ ἐφαίνετο δὲ παράδοξον ὅτι τὸ ὄνομά μου ἦτο γεγραμμένον ἐκεῖ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἐκεῖνος παρίστανεν ἑπτὰ τάληρα, ὅτι τὰ ἑπτὰ ταῦτα τάληρα ἦσαν ἰδικάμου, καὶ ὅτι εἷς ἄνθρωπος καταλείπει ἄλλῳ τινὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἀντὶ ἑνὸς γεγραμμένου στίχου, καὶ διατελεῖ δίδων αὐτῷ τὰς οἰκονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις.

Ἔχαιρον δὲ τοσοῦτον ἐπὶ τῷ πρώτῳ τούτῳ κτήματι, ὥστε κατέστην φιλάργυρος καὶ ἐμηχανευόμην παντοίας στερήσεις, ὅπως αὐξήσω τὸν θησαυρόν μου, ὅστις μετ' οὐ πολὺ ηὐξήθη εἰς τάληρα 7.

Κατά τινα δὲ κυριακὴν ἀπήντησα τὸν φίλον μου Παλατικὸν τινὰ, πρὸς ὃν διηγούμενος τὰ περὶ τὴν περιουσίαν μου, ἔδειξα αὐτῷ τὸ βιβλιάριόν μου.

— Τί δαίμονα δύνασαι νὰ κάμνῃς μὲ τόσον ολίγα χρήματα, ἀπεκρίθη μοι οὗτος καγχάζων καὶ αἴρων ὑπεροπτικῶς τοὺς ὤμους. Μάθε ὅτι μόνον οἱ πλούσιοι δύνανται νὰ τρυφῶσι καὶ τοκίζωσι τὰ χρήματα αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον δέ τις δὲν εἶναι πλούσιος, εἶναι οὐτιδανὸς, καὶ ματαία πᾶσα φειδωλία. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔῤῥιψε τὸ βιβλίον εἰς τὸν ἀέρα, κραυγάζων· — Ἰδοὺ, ἰδοὺ πετᾷ ἡ περιουσία τοῦ βαθυπλούτου Πέτρου Βέρνερ!

Τὸ βιβλίον κατέπεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ὑβρίσθη· καὶ ἀπομάξας αὐτὸ εὐλαβῶς, ὡς εἰ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ συγγνώμην, ἔθηκα πάλιν αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιον.

Β'.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων ἐξεῤῥάγη ἐν τῇ πόλει, μεγάλη πυρκαϊὰ, καθ' ἣν ἐκάη μετὰ πολλῶν ἄλλων οἰκιῶν καὶ ἡ ἀποθεματικὴ τράπεζα. Κατεπλάγην δὲ μαθὼν ὅτι τὰ βιβλία αὐτῆς ἐκάησαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἅπασα ἡ περιουσία μου.

— Ἀνόητε, μοὶ λέγει πάλιν ὁ φίλος μου, τί κλαίεις; Ἢ ἀγνοεῖς ὅτι ἡ πόλις ἐγγυᾶται ὑπὲρ τῶν παρακαταθηκῶν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ τῶν ἐργατῶν; Ἔχεις τὴν ἔγγραφον ἀπόδειξιν· ἄρα θὰ πληρωθῇς. Ἀλλὰ γνώρισον καλῶς ὅτι, ἂν θέλῃς, δυνάμεθα, ὠφελούμενοι ἀπὸ τῆς περιστάσεως ταύτης, νὰ πλουτήσωμεν διὰ μιᾶς ἀμφότεροι. Μὲ ἦλθεν ἔννοιά τις. Δεῖξόν μοι πάλιν τὸ βιβλιάριόν σου. Εὖγε! ἀνέκραζεν οὗτος, βλέπων αὐτὸ μετὰ προσοχῆς· Εὖγε! Βλέπεις τὰς λέξεις ταύτας; « Ἐλήφθησαν σήμερον παρὰ τοῦ ἐργάτου Βέρνερ 7 τάληρα. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον. Προσθέτω πρὸς τὸν ἀριθμὸν 7 δύο μηδενικὰ, καὶ μεταβάλλω αὐτὸν εἰς 700. Ἄρα δύνασαι νὰ παρασταθῇς ζητῶν ἑπτακόσια τάληρα. Τίς δύναται νὰ σοι ἀποδείξῃ ὅτι δὲν λέγεις ἀληθῆ;

Ἐγὼ δὲ,

— Ὄχι, φίλε, ὄχι! οὐδέποτε ἐπιτρέψω σοι ἵνα πράξῃς τοιαύτην ἄτιμον πρᾶξιν.

— Ἄφες, ἄφες, λέγει οὗτος. Ἰδὲ πόσον εἶναι εὔκολον. Καὶ ὁρμήσας εἰς τὴν τράπεζαν, ἔλαβε τὸν κάλαμον, καὶ προσέθηκε ταχέως πρὸς τὸν ἀριθμὸν 7 δύο μηδενικά.

Ἀφεῖλον τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὸ βιβλιάριον, ἐν ᾧ ἀνεγίνωσκον ἤδη τὰς λέξεις· « Ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ σιδηρουργοῦ Βέρνερ τάληρα 700 » οὕτως ἐπιτηδείως γεγραμμένας, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο ἵν' ἀπορήσῃ περὶ τῆς πλαστογραφίας. Ἄλλως τε δὲ τὸ μέγα βιβλίον τοῦ ταμείου τῶν ἐργατῶν ἦτο κεκαυμένον.

Καὶ ἐγὼ μὲν ἠγανάκτουν· ὁ δὲ φίλος ἤρξατο ἵνα ᾄδῃ καὶ χορεύῃ, ἵνα μοι διηγῆται τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πλουσίων ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ πλούτου ἐγγ νόμενα ἡμῖν ἀγαθά. « Τοῦ λοιποῦ, μοι ἔλεγε, χρείαν δὲν ἔχεις νὰ ἐργάζησαι ἀπορῶν τῶν ἀναγκαίων. Ἀλλ' ἔχων τὰ χρήματα ταῦτα δύνασαι νὰ περιοδεύῃς τὴν γῆν ἐν ἁμάξῃ, κομψῶς ἐνδεδυμένος καὶ τρυφῶν. 700 τάληρα εἶναι θησαυρὸς ἀνεξάντλητος. Εἴμεθα ἤδη πλούσιοι.

Γ'.

Διήγαγον ἄϋπνος τὴν νύκτα. Τῇ δ' ἐπαύριον ὁ σιδηρουργὸς κύριός μου, βλέπων με διατεταραγμένον τὴν ὄψιν καὶ καταπεπονημένον, μὲ ἠρώτησε τί ἔχω; Ἀλλά δὲν ἠδυνήθην ἵνα εἴπω αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅτε ἡ γυνὴ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ με προσηγόρευον φιλοφρόνως ἐπιεζόμην ὑπὸ τῆς λύπης. « Νομίζουσιν, ἔλεγον πρὸς ἐμαυτὸν, ὅτι εἶσαι ἔτι καὶ νῦν νέος τίμιος καὶ ἀγαθὸς, ὡς πρότερον· διότι ἀγνοοῦσιν ὅ,τι ἔπραξας, καὶ τί διανοεῖσαι ἵνα πράξῃς. » Ἐφοβούμην ἀδιαλείπτως μὴ προφέρω λόγον τινα ἄφρονα, καὶ ὅταν με ἠρώτων τί εἶχον, δὲν ἠδυνάμην ἵν' ἀποκριθῶ εὐθὺς. Μὴ τολμῶν δὲ τοῦ λοιποῦ ἵνα φέρω τὴν φειδωλίαν μου καὶ παρουσιάσω τὸ βιβλίον εἰς τὴν τράπεζαν, ἔκαμπτον τὸν ὁδὸν ὅπως μὴ διαβαίνω τὴν ἀγυιὰν ὅπου κατέστησαν αὐτὴν ἐκ νέου. Ἐφύλαττον δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀπόῤῥητον τὸ ἀνόσιον ἔργον ὅπερ εἰ καὶ μὴ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπετελέσθη ἤδη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

Δ'.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος ἡ ὑπηρέτις τοῦ ἐπιστάτου τῆς τραπέζης τῶν ἐργατῶν προσέδραμεν εἰς τὸ σιδηρουργεῖον, καὶ ἰδοῦσα με ἱστάμενον παρὰ τὴν πύλην, παρεκάλεσεν ἵνα δράμω τὴν ταχίστην εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου αὐτῆς.

— Ἐμὲ ζητεῖ ὁ ἐπιστάτης τῆς τραπέζης; ἠρώτησα τρέμων αὐτήν.

— Ναὶ, σε, σπεῦσον.

Ὁ ἀλγῶν τὴν ψυχὴν βλέπει πανταχοῦ ἀπαισίους εἰκόνας. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιστάτου με κατέπληξεν. Ἀλλὰ, λογιζόμενος τοῦτο ὅτι δὲν παρουσιάσθην ἔτι ἵνα λάβω τὰ 700 τάληρα, ἐθάῤῥησα καὶ ἠκολούθησα μετ' αὐτῆς.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΩΝ

ΓΕΡΜΑΝΩΝ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ.

Αἱ μεγάλαι ἐφημερίδες τοῦ Βερολίνου προτρέπουσι τὴν κυβέρνησιν τῆς νέας γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἵνα προσέξῃ εἰς τὴν μᾶλλον μᾶλλον ἐπιδίδουσαν μετανάστευσιν τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἥτις ἀπό τινος χρόνου ἐπαπειλεῖ ἵνα βλάψῃ τὴν βορείαν Γερμανίαν, σπανίζουσαν ἤδη γεωργῶν καὶ βιομηχάνων, καὶ ζητοῦσιν ἵνα ἡ κυβέρνησις προλάβῃ τὸ κακὸν τοῦτο, ἐξ οὗ κινδυνεύει ἵνα ἐρημωθῇ ἡ νέα αὐτοκρατορία.

Ἡ τελευταία ἔκθεσις τοῦ γραμματέως τῆς γερμανικῆς ἑταιρίας τῶν μεταναστῶν λέγει ὅτι 6,534 Γερμανοὶ ἀπέβησαν εἰς Νέαν Ὑόρκην μόνον κατὰ τὸν τελευταῖον Ἀπρίλιον, τοῦτ' ἔστι δὶς πλείονες ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Οἱ πλεῖστοι τῶν μεταναστευόντων πορεύονται πρὸς δυσμὰς εἰς τὸ Μιχικὰν ἢ τὸ Ἰλλινουά.

Ἡ γερμανικὴ ἑταιρία τῆς Νέας Ὑόρκης ἔχει ἴδιον ταμεῖον πρὸς βοήθειαν τῶν ἀπόρων. Τὸ ταμεῖον τοῦτο διατηρεῖται διὰ δημοσίων προσφορῶν καὶ διά τινος φόρου ἐπιτεθειμένου ἑκάστῳ ἐπιβάτῃ.

Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν μεταναστευτῶν, οἵτινες ἔφθασαν εἰς τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας ἐν τῷ 1871ῳ ἔτει, εἶναι 346,938. Ἐν αὐτοῖς δὲ εἶναι 142,210 γυναῖκες καὶ 204,728 ἄνδρες, ὅπερ ἀναλογεῖ πρὸς 1000 ἀνθρώπους μεταναστεύοντας ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐκ Γερμανίας.

* * *

Ἐν Ἀμερικῇ κατέστη νεωστὶ νέα τις θρησκεία, ἥτις ἐπαγγέλλεται τὸν ἀφανισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἄνευ δηλητηρίου, ἄνευ ὅπλων, ἄνευ βίας καὶ σφαγῶν, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ τῆς γενικῆς καὶ ἐπιμόνου ἀγαμίας ἁπάντων τῶν μετεχόντων καὶ πρεσβευόντων τὸ δόγμα αὐτῆς. Διότι, λέγουσιν οἱ προφῆται τῆς νέας ταύτης θρησκείας, ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οὕτω βραχὺς, ἀθλιώτατος καὶ ἀνωφελέστατος, ὥστε δὲν εἶναι οὗτος ἄξιος ἵνα διαιωνίσῃ τὸ γένος αὐτοῦ.

ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ.

Ἐκ τινος ἐσχάτως ἐκδοθέντος βιβλίου ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, ὅπερ μεγάλως ἤγειρε τὴν κοινὴν περιέργειαν, πραγματευόμενον περὶ τῶν ἐκ τῆς αταργήσεως τοῦ διαζυγίου ἐν Γαλλίᾳ ἐκπορευομένων μεγάλων κακῶν, ἐρανιζόμεθα τὰ ἑξῆς.

Α΄.

Νέος τις ἐντιμότατος καὶ φιλεργότατος ἀπαντᾷ νεάνιδά τινα ἀνήκουσαν εἰς ἔντιμον καὶ γνωστὴν οἰκογένειαν, ἐρᾶται αὐτῆς, ζητεῖ εἰς γάμον καὶ νυμφεύεται αὐτήν. Ἀλλ' ὁ τάλας βλέπει ὅτι ἠπατήθη, ὅτι ἡ νεᾶνις ἦτο ἤδη ἔγκυος τὸν δεύτερον μῆνα πρὸ τοῦ γάμου...

Ἀγανακτῶν προσέρχεται πρὸς τοὺς δικαστὰς, οἵτινες ἀποκρίνονται αὐτῷ·

— Δὲν δυνάμεθα νὰ πράζωμεν ἄλλο ἢ νὰ ἀποκηρύξωμεν τὴν πατρότητα.

— Ἀλλὰ δύναμαι νὰ νυμφευθῶ ἄλλην;

— Ἐν ὁσῳ αὕτη ζῇ, δὲν δύνασαι νὰ νυμφευθῇς ἄλλην.

— Καὶ ἐὰν αὐτὴ ζήσῃ πλέον ἐμοῦ;

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον. Ἀνάγκη να μένῃς ἄγαμος, ἐν ὅσῳ ζῇ.

— Ἀλλ' ἐγὼ θέλω νὰ ἔχω οἶκον... τέκνα... φέροντα τὸ ὄνομά μου...

— Τοῦτό σοι εἶναι ἀδύνατον.

— Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδικόν!... μιαρόν!... ἀποτρόπαιον!...

— Τοιοῦτος εἶναι ὁ νόμος.

Β΄.

Νεᾶνίς τις ἀπαντᾷ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς νέον τιμώμενον παρὰ πάντων. Ἀποδέχεται τὸν ἔρωτα αὐτοῦ· τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπογράφεται καὶ ὁ γάμος τελεῖται.

Ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς ἐκκλησίας καὶ διαρκοῦντος τοῦ γεύματος τῶν γάμων, ὁ γαμβρὸς ἐξέρχεται καὶ γίνεται ἄφαντος. Ἔφυγε δὲ ἀποφέρων τὴν προῖκα, καταλείπων τὴν γυναῖκα παρθένον μὲν, ἀλλ' ἀπογεγυμνωμένην τῆς προικός. Ἡ τάλαινα πρσέρχεται πρὸς τοὺς δικαστὰς, οἵτινες ἀποκρίνονται πρὸς αὐτήν·

— Κυρία μου, εἶσαι ἀτυχεστάτη. Ὁ σύζυγός σου εἶναι ἄνθρωπος φαυλόβιος.

— Διὰ δὴ τοῦτο ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ νυμφευθῶ ἄλλον.

— Ἀδύνατον.

— Διὰ τί; Τί ποιητέον;

— Πρέπει νὰ περιμένῃς.

— Νὰ περιμένω τί;

— Ἕως οὗ ὁ ἀνήρ σου ἐπανέλθῃ ἢ ἀποθάνῃ.

— Καὶ ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ; ἢ ἐὰν ζήσῃ πλέον ἐμοῦ;

— Τοσούτῳ χεῖρον.

— Ἀλλ' ἐὰν ἠγάπων τινά.

— Ἀτιμάζεσαι.

— Τὰ δὲ τέκνα μου; Διότι ἐνὶ λόγῳ εἶμαι γεγεννημένη πρὸς τὸ εἶναι μήτηρ.

— Ἔσονται νόθα.

Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄδικον!... μιαρόν!... ἀποτρόπαιον!... Διότι ἐγὼ εἶμαι ἀναίτιος.

Τοιοῦτος ὁ νόμος.

— Ἀλλὰ, κύριοι δικασταὶ, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔχετε τὰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις ὑπὲρ τῶν ἐμπρηστῶν, τῶν ἀνδροφόνων καὶ τῶν πατροκτόνων, καὶ κατά τινας ἐνιαυσίους ἑορτὰς, ὁπότε προσφέρωνται καλῶς ἐπί τινα καιρὸν, ἐλευθεροῦται αὐτοὺς τελείως. Εἴμεθα λοιπὸν χείρονες καὶ τῶν δολοφόνων;

— Μάλιστα.

—Σᾶς ἐπαναλέγω... τοῦτο εἶναι μιαρώτατον!... ἀποτρόπαιον!...

— Τοιοῦτος ὁ νόμος.

ΔΙΠΛΟΥΣ ΦΟΝΟΣ.

Γράφουσιν ἀπὸ Γερσάου (λίμνης τῆς Λουκέρνης).

Τραγικόν τι συμβὰν κατέπληξε σήμερον τοὺς κοσμοπολίτας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἡσύχῳ ταύτῃ πόλει. Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Μυλλέρου κατοικεῖ ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς ἀμερικανή τις χήρα μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτῆς θυγατέρων, ὧν ἡ μία ὡραιοτάτη καὶ ἐρασμιωτάτη.

Κατά τινα εἰς Ζυρίχην πορείαν ἐγνώρισαν νέον τινὰ μαθητὴν Πολωνὸν, ὅστις ἠράσθη μιᾶς τῶν νεανίδων. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ τῆς νεάνιδος ἐρασθείσης αὐτοῦ, ἐζήτησεν αὐτὴν παρὰ τῆς μητρὸς εἰς γάμον.

Ἀλλ' ἡ μήτηρ δὲν ἠθέλησεν ἵνα κατανεύσῃ τὸν γάμον καὶ ἀπῆλθε τούτου ἕνεκα ἐκ τῆς Ζυρίχης. Ὁ δὲ Πολωνὸς μαθητὴς, μὴ ἀποκαρτερήσας, ἠκολούθησε κατόπιν τῆς ἐρωμένης, καὶ κατέλυσεν εἴς τι οἰκοτροφεῖον κείμενον παρὰ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Μυλλέρου, εἰς ὃ κατῴκει ἡ ἐρωμένη αὐτοῦ, ὀνομαζόμενον οἰκοτροφεῖον τοῦ Ἡλίου. Ἐπειράθη δὲ πολλάκις ἵν' ἀπαντήσῃ καὶ διαλεχθῇ πρὸς τὴν νεάνιδα κατὰ μόνας· ἀλλὰ μάτην. Διότι ἡ μήτηρ ἐπετήρει αὐτὴν αὐστηρότατα· ἡ δὲ νεᾶνις ἐμήνυσε τέλος αὐτῷ ὅτι ὁ γάμος ἦτο ἀδύνατος, καὶ ὅτι ἔπρεπεν ἵνα παύσῃ μνηστεύων αὐτήν.

Σήμερον περὶ τὴν τετάρτην ὥραν ἡ νεᾶνις ἐξῆλθεν εἰς περίπατον ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Γερσάου εἰς Βρούννεν μετὰ μιᾶς τῶν ἀδελφῶν καὶ δύο οἰκείων νέων Ἄγγλων. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησε τὸν Πολωνὸν μαθητὴν, ὅστις πλησιάσας ἐζήτησεν ἵνα εἴπῃ τι αὐτῇ. Οἱ δύο Ἄγγλοι παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵν' ἀποχωρήσῃ. Ὅμως ἐκείνη κατέπεισεν αὐτοὺς ἵν' ἀφῶσιν αὐτὴν ἐπί τινας στιγμὰς μόνην μετὰ τοῦ Πολωνοῦ, λέγουσα ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποπέμψῃ τέλος αὐτόν. Συναινεσάντων δὲ τῶν δύο Ἄγγλων, ἡ νεᾶνις συνδιελέγετο ἤδη πρὸς τὸν Πολωνόν. Αἴφνης ἀκούεται διπλῆ ἐκπυρσοκρότησις. Ὁ μαθητὴς ἐξεῖλεν ἐν ρεβόλβερ ἐκ τοῦ θυλακίου, καὶ ἐπυροβόλησε πρῶτον μὲν κατὰ τὸ στῆθος τὴν νέαν Ἀμερικανίδα, ὕστερον δὲ ἑαυτὸν κατὰ μέτωπον. Οἱ δύο Ἄγγλοι καὶ οἱ ἀδελφὴ ὥρμησαν ἐπ αὐτούς· ἀλλ' εὗρον ἀμφοτέρους ἤδη ψυχορραγοῦντας.

* * *

Δύο ἀτμόπλοια ἦσαν ἕτοιμα ἵν' ἀποπλεύσωσιν ἐκ Σαὶντ Λουὶ ὅπως κατέλθωσι τὸν Μισσισσιπῆ. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἀπόπλου ἔπρεπεν ἵνα ἐπισκοπήσωσιν αὐτὰ δύο δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἀποτεταγμένοι ἵνα βλέπωσιν ἂν τὰ ἀτμόπλοια ἦναι εἰς καλὴν κατάστασιν. Οἱ ὑπάλληλοι ἀπετέλεσαν ἤδη τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀτμοπλοίων, ἑτοιμαζομένου ἵν' ἀποπλεύσῃ πρῶτον.

Ἀλλὰ τοῦτο παρώργισε τοὺς ἐπιβάτας τοῦ δευτέρου· διότι ἡ σύγχρονος ἀναχώρησις δύο περὶ ταχύτητος ἀμιλλωμένων ἀτμοπλοίων ἐνθουσιᾷ τοὺς Ἀμερικανοὺς τοσοῦτον, ὥστε πολλάκις παρεκτρέπονται εἰς στοιχήματα παράφρονα.

Οἱ ἐπιβάται τοῦ δευτέρου ἀτμοπλοίου ὁρμῶσιν εἰς τὸν πλοίαρχον, πρὸς ὃν λέγουσιν.

— Ὑστεροῦμεν! Ἂς ἐκπλεύσωμεν καὶ ἡμεῖς, μὴ ἀναμένοντες τὴν ἐπίσκεψιν

— Ναὶ, ἀποκρίνεται αὐτοῖς ὁ πλοίαρχος· ἀλλὰ γνωρίζετε ὅτι ἐπίκειταί μοι ζημία 500 δόλλαρς, ἐὰν ἀποπλεύσω, μὴ ὑποστὰς τὴν ἔννομον ἐπίσκεψιν.

— Εἴμεθα πρόθυμοι νὰ καταθέσωμεν ἡμεῖς τὰ 500 τάλληρα. Καὶ ἅμ' ἔτος, ἅμ' ἔργον, ἀγείρουσιν ἔρανον, καθ' ὃν συλλέγονται πλῆθος ταλήρων εἰς τὸν πῖλον τοῦ πλοιάρχου.

— Ἑκατὸν,... ἑκατὸν πεντήκοντα,... διακόσια,... διακόσια πεντήκοντα... Ἀρκοῦσιν, ἀνακράζει ὁ πλοίαρχος. Δὲν θέλω περισσότερα· διότι τὸ παρανόμημα τιμωρεῖται διὰ ζημίας 500 δόλλαρς· ἀλλ' ὁ καταμηνύσας αὐτὸ λαμβάνει 250. Ἐὰν δὲ εἰσαγγείλω αὐτὸς ἐμαυτὸν, πληρώσω ζημίαν μόνον 250 ταλήρων.

Καὶ οὕτως ἔπραξε. Τὰ δύο ἀτμόπλοια ἐξέπλευσαν ὁμοῦ· οἱ δὲ ἐπιβάται τοῦ παρανομήσαντος ἀτμοπλοίου ἐκέρδησαν ὑπὲρ τὰς 30 χιλιάδας λιρῶν.

* * *

Πρό τινων ἡμερῶν κύων τις κυνηγετικὸς λυσσῶν, ἐκφυγὼν ἔκ τινος τῶν ἐν τῇ κώμῃ Βουζιβὰλ ἀγροκηπίων, περιέτρεχε τοὺς ἀγροὺς ἀπὸ μιᾶς ὥρας, μέχρις οὗ ἀπήντησε τὴν γυναῖκα κηπουροῦ τινος ἐξερχομένην τοῦ οἴκου μετὰ τῶν δύο αὐτῆς ἀνηλίκων τέκνων. Βλέπουσα κινδυνεύοντα τὰ φίλτατα, ἅτινα καταπεφοβημένα ἔμενον ἀκίνητα, καὶ μὴ δυναμένη ἵνα φύγῃ μετ' αὐτῶν, ἡ μήτηρ, ἀγομένη ὑπὸ τῆς φιλοστοργίας, ἔστη θαρραλέως μεταξὺ τοῦ λυσσῶντος κυνὸς καὶ τῶν τέκνων, ὅπως φυλάξῃ αὐτά. Τότε δὲ ὁ κύων ὥρμᾳ ἐπὶ τὴν μητέρα, ἥτις ὁράττει αὐτὸν τοῦ λαιμοῦ καὶ πειρᾶται ἵν' ἀποπνίξῃ αὐτόν. Ἀλλὰ μάτην· ἐπειδὴ αἱ χεῖρες καὶ αἱ κνῆμαι αὐτῆς εἶναι ἤδη καταπεπληγωμέναι ὑπὸ τῶν ὀνυγμάτων τοῦ ζώου, καὶ λειποθυμοῦσα ἐκ τῆς αἱμορραγίας, ἀπελπίζει τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων. Ἀλλ' εὐτυχῶς, ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς αὐτῆς οἱ γείτονες, προσέδραμον ἔνοπλοι καὶ ἐδυνήθησαν ἵν' ἀπαλλάξωσιν αὐτὴν τοῦ λυσσῶντος ζώου, φονεύοντες αὐτὸ διὰ μυρίων πληγῶν.

ΔΥΓΚΕΥΣ.

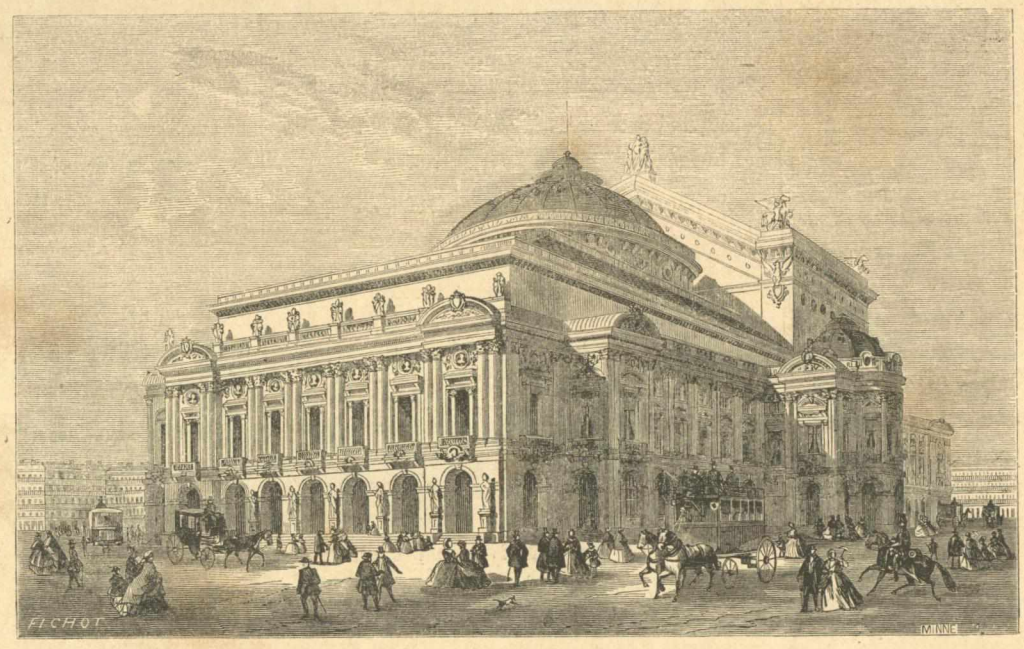

Τὸ νέον θέατρον τῶν Παρισίων.

ται ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς, διέρχεται διὰ τῶν ἀπείρων πεδιάδων τῆς Ῥωσσίας, διὰ τῆς Μόσχας καὶ Νόβγορωδ, διαπερᾷ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, καὶ ἀνερχομένη τὴν μακρὰν καὶ λαμπροτάτην κοιλάδα τοῦ Ὄξου, καταλήγει εἰς τὰ στενὰ τοῦ Καβοὺλ, εἰς τὴν πύλην τὴν πρὸς ἰάπυγα (nord-ouest) τῶν Ἰνδιῶν, δι' ὧν εἰσέρχονται πάντοτε τὰ ἐμπορεύματα καὶ αἱ τῶν κατακτητῶν εἰσβολαί.

Γ'.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων ὁδῶν ἡ πρώτη ἐπερατώθη μέχρι τοῦ Βρενδεσίου διὰ τῆς γενομένης διατρήσεως τοῦ Κενησίου ὄρους· οἱ δὲ Ἄγγλοι διέρχονται αὐτὴν ἐντὸς τριάκοντα ὡρῶν, ὅπερ μεγάλως βλάψει τὴν Μασσαλίαν. Ἡ δὲ μέση ἀπέχει ἔτι πολὺ τοῦ τελειωθῆναι, εἰ καὶ εἶναι λυσιτελεστάτη τῇ Τουρκίᾳ. Ἐν τῷ παρόντι ἑταιρίαι τινὲς ἐργάζονται μὲν ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη ἵνα σπεύσωσι· διότι ἡ ἐμπορία τῆς οἰκουμένης δὲν ἀπολείπει εὐκόλως τὰς ὁδοὺς ἃς ἅπαξ ἔτεμεν. Ἡ διάβασις τῆς Ἀσίας γίνεται ὡς γνωστὸν ἔτι διὰ καρβανίων, τρόπου παχυμεροῦς, βραδέος καὶ δαπανηροῦ, ὅστις δὲν παρέχει τοῖς ἐμπόροις τὴν ἀναγκαίαν ἀσφάλειαν. Πρό τινων ἐτῶν συνέστη ἑταιρία τις ὀνομαζομένη Ἑταιρία τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Εὐφράτου, ἥτις ὅμως φαίνεται μὴ ἐπιτυγχάνουσα τοῦ σκοποῦ· διότι ὁ τοιοῦτος σιδηρόδρομος δὲν δύναται ἵν' ἀνταμείψῃ τοὺς ἐπιχειρήσαντας αὐτὸν, ἐὰν μὴ φθάσῃ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ μέχρι τοῦ Δουνάβεως. Ἐὰν δὲ ἡ ὁδὸς αὕτη ἐκτελεσθῇ, μέγα μέρος τοῦ ἐμπορίου τῆς μέσης Ἰνδικῆς καὶ ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας μέλλει ἵνα κατέλθῃ καὶ συγκεντρωθῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ εἰς Σμύρνην. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔπρεπεν ἵνα ὁ Σουλτάνος καὶ ὁ Σὰχ τῆς Περσίας κατασκευάσωσιν ὁδοὺς καταλληγούσας εἰς τὸν μέγαν τοῦτον σιδηρόδρομον, ὡς οἱ μικροὶ ῥύακες ἐκβάλλουσιν εἰς μέγαν τινὰ ποταμόν. Προσθετέον δὲ ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη διερχομένη διὰ τῆς Ἀσίας δύναται ἵνα αὐξήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ὁδοῦ, ἥτις μέλλει ἵνα συνάψῃ τὴν Βιέννην τῇ Κωνσταντινουπόλει. Διότι ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν εἶναι ἀληθῶς οὔτε κέντρον βιομηχανίας οὔτε καταναλώσεως, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον πόλις ἐμπόρων καὶ τραπεζιτῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς δύναται ἵν' αὐξηθῇ ὑπερμέτρως ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, ἐὰν ὁ σουλτάνος κατασκευάσῃ τοὺς σιδηροδρόμους τούτους.

Περὶ δὲ τῆς τρίτης μεγάλης παραλλήλου ὁδοῦ ἡ Ῥωσσία γνωρίζει κάλλιον παντὸς ἄλλου τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Ἀλλ' ὡς γνωστὸν πᾶν ὅ,τι γίνεται ἐν Ῥωσσία καλύπτεται ὑπὸ μυστηριώδους σκότους, οὐδὲν δὲ πράττεται ἐν τῷ φανερῷ. Ἐὰν δὲ ἡ Ῥωσσία θελήσῃ ἵνα συμμετάσχῃ τῆς καθολικῆς τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν κινήσεως, δὲν πρέπει ἵν' ἀρκῆται κατασκευάζουσα μόνον σιδηροδρόμους καὶ στρατηγικὰς ὁδούς, ἀλλὰ καὶ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἐν τῷ παρόντι ὑπάρχουσιν ἐν Ῥωσσίᾳ ἑταιρίαι, αἵτινες προτίθενται ἵνα κατασκευάσωσι σιδηροδρόμους φέροντας μέχρις εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κασπίας θαλάσσης· ἑτέρα δέ τις ἑταιρία προτίθεται ἵνα συνάψῃ τὴν ὁδὸν ταύτην ἑτέρῳ σιδηροδρόμῳ κατασκευασθησομένῳ πρὸς ἀνατολὰς, ἀνερχομένῳ τὸν Ὄξον ποταμὸν διὰ τῆς Κίβας καὶ Βουχάρας, καὶ καταλήγοντι εἰς τὰ ὅρια τῶν Ἰνδιῶν, εἰς ἃ ἔφθασαν ἤδη ἀπὸ μεσημβρίας οἱ ἐν Ἰνδίαις σιδηρόδρομοι τῶν Ἄγγλων. Ἀλλὰ βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ Ἄγγλοι οὐδὲ ἓν κιβώτιον ἐκπέμψουσι διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ, κἂν γένηται τελειωτάτη, ταχίστη καὶ ἐλάχιστα δαπανηρά, δι' ἔλλειψιν ἀσφαλείας. Διότι ὁ μὲν ἀπὸ Βομβάης καὶ Καλκούττης εἰς Μασσαλίαν πλοῦς εἶναι ἠσφαλισμένος πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν, ἀπὸ δὲ Μασσαλίας εἰς Λονδῖνον καὶ τἀνάπαλιν ἕκαστος δύναται ἵνα περιφέρηται ἐλεύθερος χάριν τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ φιλελευθέρου τῶν δύο κυβερνήσεων. Ἀλλ' ὅμως, ἐάν ποτε ἡ Ῥωσσία μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σιδηροδρόμων αὐτῆς φανῇ ὅτι δὲν ζητεῖ ἔτι ἵνα δεσπόζῃ τῆς οἰκουμένης, ἢ δι' αὐτῆς διερχομένη μεγάλη ἀρκτικὴ ὁδὸς ἔσεται ἀξιολογωτάτη πρὸς τὴν μετακόμισιν τῶν ἐμπορευμάτων τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Κίνας, τῆς Ἰαπωνίας καὶ τοῦ Τιβετικοῦ ὀροπεδίου.

Δ'.

Ἐπῆλθε δὲ ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν τοῦ πρακτικοῦ βίου τῶν πεπαιδευμένων ἐθνῶν ἕνεκα τῆς τοποθεσίας αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀπορεῖ οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων. Ἐπειδὴ αἱ Ἀθῆναι μετὰ τοῦ τριπλοῦ αὐτῶν εὐρυχώρου καὶ εὐσκεποῦς λιμένος κεῖνται ἐπὶ τῆς μάλιστα πεπατημένης ὁδοῦ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ εὐθεῖα ὁδὸς, ἡ φέρουσα ἀπὸ τοῦ Κενησίου ὄρους εἰς Σουέζ, δύναται νὰ διαπεράσῃ τὴν Ἤπειρον, τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν Αἰτωλίαν, καὶ, διατείνουσα παρὰ τὴν Πελοπόννησον, φθάσῃ εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου καὶ τελευταῖον εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐὰν μὴ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχέδιον τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις, ὡς εἴδομεν ἀλλαχοῦ, δύναται, διερχόμενος διὰ τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ἵνα καταλήξῃ εἰς Ἀθήνας, ἀφοῦ πρῶτον διέλθῃ διὰ τῶν Θηβῶν καὶ παρὰ τὴν ἀποψυχθεῖσαν λίμνην τῆς Κωπαΐδος.

Ὁ σιδηρόδρομος οὗτος ἀρχόμενος ἀπὸ Πειραιῶς φθάσει εἰς τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, οὗτινος τὸ ἔδαφος εἶναι 80 μέτρα ὑπὲρ τὰς δύο θαλάσσας. Ἀπὸ δὲ τούτου δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἐμπόδιον ἐφ' ὅλης τῆς ἀκτῆς τῆς Πελοποννήσου μέχρι τῆς ἐν τῇ ἑξόδῳ τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου κειμένης πόλεως Πατρῶν. Τὰ δὲ δύο ἀκρωτήρια, ἅτινα μεταβάλλουσι τὸν κόλπον εἰς λίμνην, ἀπέχουσιν 1800 μέτρα ἀλλήλων, καὶ δύνανται ἵνα συζευχθῶσι διὰ γεφυρῶν. Αἱ δὲ διαβεχόμεναι αὐτὴν λίμναι, πεδιάδες καὶ κόλποι ἄγουσιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἄρτας. Ἀπὸ δὲ ταύτης κοιλάς τις διατείνει πρὸς τὰ Ἰωάννινα, ὅθεν ἄλλη κοιλὰς μακρὰ, στενὴ καὶ καρποφόρος, ἡ τοῦ Ἀώου, κατέρχεται πρὸς τὸ αὐτὸ μέχρις εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἐν Ἠπείρῳ Αὐλῶνος, ἔνθα καταλήξει ὁ σιδηρόδρομος. Ἡ δὲ στενοπορία, ἡ διαχωρίζουσα τοὺς δύο ῥοῦς, εἶναι ὀλίγον ὑψηλοτέρα τῆς θαλάσσης καὶ δύναται ἵνα διατρυπηθῇ διὰ σήραγγος ἡμικλινοῦς ἑκατοντάδων τινῶν μέτρων.

Ἐὰν ὁ σιδηρόδρομος οὗτος ἐκτελεσθῇ, ἕκαστος δυνήσεται ἵνα μεταβαίνῃ ἐν διαστήματι δέκα ὡρῶν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς τὸν Αὐλῶνα, λιμένα εὐρύχορον, ὅστις ἐγένετο ἐξαίρετος ὅρμος καθ' ὅλον τὸν μεσαιῶνα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αὐλῶνος τὰ ἀτμόπλοια δύνανται ἵνα φθάνωσιν εἰς Βρεντήσιον, διαπερῶντα ἐν πέντε ὥραις τὴν Ἀδριατικὴν, μόνην θάλασσαν, ἣν οἱ εὐρωπαῖοι ὁδοιπόροι διαπεράσουσι μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐρχόμενοι εἰς Πειραιᾶ τὸν μάλιστα προέχοντα πρὸς τὴν ἀνατολὴν τόπον τῆς Εὐρώπης. Εἶναι δὲ ἀναμφίβολον ὅτι οἱ περιοδευταὶ καὶ τὰ ἐμπορεύματα προτιμήσουσι πάσης ἄλλης τὴν ὁδὸν ταύτην, φέρουσαν αὐτοὺς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Παρισίους. Διὰ δὲ τοῦ σιδηροδρόμου τούτου ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς καταστα θήσεται εἷς τῶν μεγίστων λιμένων τῆς ὑφηλίου καὶ ἀξιολογώτατον ἀφετήριον (tête de tigne) τῶν μεγάλων σιδηροδρόμων τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλὰ μάλιστα ὠφεληθήσεται ἡ Ἑλλὰς ἐκ τούτου ἐν τῷ παραχρῆμα· ἐπειδὴ τοιαύτη ὁδὸς δὲν δύναται ἵνα κατασκευασθῇ ἄλλως ἢ ἐκ τῶν χρημάτων τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ τὰ ἔργα ἐκτελεσθήσονται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ἐὰν δὲ δαπανηθῶσιν 90 ἑκατομμύρια, τὰ 50 μενοῦσιν ἐν τῷ τόπῳ, τοῦτ' ἔστι τὸ τετραπλάσιον τῶν χρημάτων, ὅσα κυκλοφοροῦσι σήμερον ἐν Ἑλλάδι. Ἡ εὐημερία τῶν κατοίκων αὐξηθήσεται καὶ μετ' αὐτῆς ἡ κοινὴ ἀσφάλεια καὶ ἡ ἡσυχία. Αἱ Ἀθῆναι κατασταθήσονται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὸ κέντρον τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὸ δὲ ἀνατολικὸν ζήτημα διαφερόντως εὐλυτώτερον. Συμφέρει δὲ τῇ Εὐρώπῃ ὅπως ἡ τοιαύτη ὁδὸς ἐκτελεσθῇ ὅσον τάχιστα· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν ἵνα δείξωμεν τὴν πρὸς τοῦτο προθυμίαν ἡμῶν.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ κατασκευὴ τοῦ σιδηροδρόμου τούτου ἀναβάλλεται καθ' ἑκάστην, ἡ δὲ ἑλληνικὴ κυβέρνησις φαίνεται τυφλόττουσα πρὸς τὴν ἄπιστον μεταβολὴν καὶ εὐτυχίαν, ἣν οὗτος ἠδύνατο ἵνα ἐπιφέρῃ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· διότι ἡ Ἑλλὰς κατασταθήσεται προϊόντος τοῦ χρόνου πρωτεύουσα τῆς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ πόλις Ἀσίας ἐμπορίας. Μυριάδες περιοδευτῶν μέλλουσιν ἵνα διέρχωνται τὴν Ἑλλάδα, καταλείποντες πολλὰ χρήματα, καὶ ἐπισκεπτόμενοι ἀφόβως τὸ ἔνδον τῆς χώρας. Τὰ γεννήματα τῆς Πελοποννήσου τιμηθήσονται ἐπαξίως· εἰς δὲ τὰ λουτρὰ τῆς Ἑλλάδος φοιτήσουσι πολλοὶ ξένοι, φέροντες εἰς τὸ ἔσω τοῦ τόπου τὴν παιδείαν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἑπτακέφαλος ὕδρα τῆς ληστείας καταστραφήσεται· ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία ἐπιδώσει θαυμασίως, ὁ δὲ Πειραιεὺς ἔσεται εἷς τῶν ἐμπορικωτάτων λιμένων τῆς Μεσογείου, αἱ δὲ Ἀθῆναι κέντρον τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ε'.

Πρό τινων ἐτῶν Βέλγοι τινὲς προὔτειναν τῇ ἑλληνικῇ κυβερνήσει νέον τινὰ σιδηρόδρομον φέροντα ἀπὸ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Σουνίου διὰ τῆς Βοιωτίας καὶ Θεσσαλίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐκεῖθεν δὲ μέλλοντα ἵνα ἑνωθῇ τοῖς σιδηροδρόμοις τοῦ Δουνάβεως. Ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις

αὕτη ἔσεται μᾶλλον λυσιτελὴς τῇ Τουρκίᾳ καὶ ταῖς παραδουναβίοις ἡγεμονίαις· διότι αὕτη δὲν εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς δύσεως· ἐκτὸς ἂν ἑνωθῇ μετὰ γραμμῆς ἀτμούσης εἰς Αὐλῶνα. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δέον ἵνα διατρυπηθῇ ὁ Πίνδος, οὗτινος τὰ παρὰ τὸ Μέτσοβον στενὰ ἔχουσιν ὕψος 1225 μέτρων.

ΣΤ'.

Πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ λέγονται περὶ τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, πάντες δὲ ὁμοθυμαδὸν ὁμολογοῦσι ὅτι τὸ ἔργον εἶναι ἀναγκαιότατον καὶ ἔσεται λυσιτελέστατον, διότι δι' αὐτοῦ ἑνωθήσονται αἱ δύο ἀκταὶ τῆς Ἑλλάδος, τὰ δὲ πλοῖα ἀπαλλαχθήσονται τῶν ἀπὸ τοῦ περίπλου τῆς Πελοποννήσου κινδύνων καὶ ἀργοποριῶν, συντέμνοντα κατὰ δεκατέσσαρας ὥρας τὸν ἀπὸ Μασσαλίας καὶ Νεαπόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν πλοῦν.

Ὑποτίθεται ὅτι τὸ ἔργον ἀπαιτήσει δαπάνην 12—15,000,000, ποσὸν ἄσημον πρὸς τὰς ἐξ αὐτοῦ ἀναμενομένας ὠφελείας· διότι ἡ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἐξωρυχθεῖσα τάφρος δύναται ἵνα χρησιμεύσῃ ἔτι. Ἀλλ' ἐὰν οἱ Ἕλληνες μὴ ἠσχυνόμεθα τὴν ἐργασίαν τῶν χειρῶν, τὸ ἔργον ἠδύνατο ἵνα ἐκτελεσθῇ εὐτελέστερον· διότι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἠδύνατο ἵνα μεταχειρισθῇ πρὸς τοῦτο τὸν ἀργὸν καὶ ἀνωφελῆ αὐτῆς στρατὸν, ὅστις ἀποῤῥοφῶν πάντα τὰ εἰσοδήματα τῆς χώρας, δὲν ἐπιτρέπει αὐτῇ ἵν' ἐπιχειρήσῃ οὐδὲν δημόσιον ἔργον.

Παρὰ δὲ ταῦτα κυκλοφοροῦσιν ἐν Ἑλλάδι πολλὰ ἄλλα σχέδια, περὶ τῆς ἀποψύξεως τῆς Κωπαΐδος, τῆς ἐκκαρπώσεως τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων, καὶ τῆς καταστάσεως εὐρωπαίων γεωργῶν ἀποίκων κ. λ. π. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότατον εἶναι οὐχὶ τὸ ὀνειροπολεῖν πολλὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ τὸ ἐπιτελέσαι πρῶτον τὰς ὠφελιμωτάτας καὶ μᾶλλον κατεπειγούσας.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΙΝΝΕ.

Ἅπαντες οἱ θαυμασταὶ τῶν εὐγενῶν καὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ὧν περιοδευταί τινες, διαπορευόμενοι τὰς ἀγνώστους ἔτι χώρας τῆς γῆς, διαγράφουσι μὲν αὐτὰς, ζητοῦσι δὲ ὁδοὺς καὶ τρόπους ὅπως ἡμερώσωσι καὶ παιδεύσωσι τοὺς ἀγρίους αὐτῶν κατοίκους, οἵτινες εἶναι προωρισμένοι ἵνα συμμετάσχωσί ποτε καὶ οὗτοι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, θαυμάσουσι βεβαίως τὴν τόλμην νεάνιδος διαπρεπούσης ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ, καταλειπούσης πατρίδα, τιμὰς, φίλους καὶ συγγενεῖς, πρὸς οὐδὲν τιθεμένης τοὺς ἀπὸ τῆς φύσεως, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θηρίων κινδύνους καὶ ἐπιχειρούσης μόνης τὰς παραβολωτάτας περιοδείας ἐν ταῖς διακεκαυμέναις ἐρημίαις τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ δεσποινὶς Ἀλεξάνδρα Τίννε, γεννηθεῖσα ἐν Haye τῆς Ὁλλανδίας τῇ 17 ὀκτωβρίου 1835, ἦτο θυγάτηρ ἑνὸς τῶν πλουσιωτάτων εὐγενῶν Ὁλλανδῶν, τοῦ ἀντιναυάρχου Φιλίππου Φρειδερίκου Τίννε. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν Ἐλβετίᾳ ἐν ἔτει 1844, ἡ νεᾶνις, ἀγομένη ὑπὸ σφοδροτάτου πρὸς τὰς περιηγήσεις καὶ τὰς γεωγραφικὰς ἐξευρέσεις ἔρωτος, διέδραμε μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, τὴν Τουρκίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Συρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ προέβη μέχρι τῆς Νουβίας καὶ τῆς ἔσω Ἀφρικῆς, ὅθεν, ἀποθανούσης τῆς μητρὸς, ἠναγκάσθη ἵνα ἐπανέλθῃ μόνη εἰς Κάϊρον. Τὴν διήγησιν τῆς περιοδείας ταύτης ἐξέδωκε πρό τινων ἐτῶν ὅ τε θεῖος αὐτῆς Ι.Ε. Τίννε, μέλος τῆς βασιλικῆς γεωγραφικῆς ἑτσιρίας τοῦ Λονδίνου (Geographical Notes of expeditions in central Africa, by three dutch ladies), καὶ ὁ Γερμανὸς γεωγράφος Heuglin, ὅστις ἐστάλη πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος Γερμανοῦ περιοδευτοῦ Βόγελ.

Ἐπανελθοῦσα ἐκ τῆς τολμηροτάτης ἐκείνης περιοδείας, ἡ δεσποινὶς Τίννε, δὲν ἡσύχασεν. Ἀλλ' ἐπεχείρησεν ἑτέραν ἐπικινδυνωδεστέραν ἐκδρομὴν εἰς τὸ ἔνδον τῆς Ἀφρικῆς, ἀναβᾶσα ἀπὸ τῆς Βαρβαρίας, ἔνθα, προδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὁδηγῶν, ἐληστεύθη καὶ ἐφονεύθη μετὰ τῶν ἓξ εὐρωπαίων αὐτῆς ὑπηρετῶν ὑπὸ τῶν ἡμιαγρίων νομάδων τῆς Σαχάρας Θουαρέγγ. Ἡ δεσποινὶς Τίννε ἐπεβάλλετο τὴν λύσιν ἑνὸς τῶν μεγίστων γεωγραφικῶν προβλημάτων, ἤτοι τὴν διαγραφὴν τῆς χώρας, ἔνθα τὰ ὕδατα τῆς μέσης Ἀφρικῆς διαμοιράζονται μεταξὺ τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, τῆς λίμνης Τσὰδ, τῆς τοῦ Βένουε καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ Νίγρου ποταμοῦ· καὶ βεβαίως ἔμελλεν ἴν' ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, ἐὰν μὴ ἀπέθνησκε δολοφονηθεῖσα πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς Βορνού. Καθ' ὁδὸν συνηντήθη μετὰ τοῦ Γερμανοῦ ἰατροῦ Νάχτιγαλ, πορευομένου εἰς λύσιν τοῦ αὐτοῦ γεωγραφικοῦ προβλήματος, καὶ γράψαντος ὕστερον πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου τὰ κατὰ τὸν οἰκτρὸν θάνατον τῆς ἀτυχοῦς νεάνιδος. Κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ ἰατροῦ Νάχτιγαλ οἱ συνοδεύοντες τὴν δεσποινίδα Τίννε εὐρωπαῖοι ὑπηρέται ἦσαν ὀλίγοι, οἱ δὲ ἐγχώριοι ἄπιστοι καὶ δόλιοι. Αἱ δὲ περὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς κομιζομένων θησαυρῶν διαδοθεῖσαι παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Σαχάρας φῆμαι προὐκάλεσαν τὸν οἰκτρὸν θάνατον, ὃν δὲν ἠδυνήθη ἵν' ἀποτρέψῃ οὔτε τὸ θάρρος, οὔτε ἡ καλοκαγαθία αὐτῆς.

Ἡ δεσποινὶς Ἀλεξάνδρα Τίννε.

ΤΙ ΑΠΕΒΑΛΕΝ

Η ΓΑΛΛΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ.

Προσαρτηθείσης τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας τῇ νέᾳ Γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ, ἡ Γαλλία ἀπέβαλε δώδεκα μεγάλας πόλεις, ἤτοι τὸ Στρασβοῦργον, τὸ Κολμὰρ, τὸ Μὲτζ, τὴν Σαβέρνην, τὴν Σχλεστὰτ, τὸ Βίσεμβουργ, τὸ Χαγενάου, τὴν Μυλούζην, τὸ Sarreguemines, τὴν Θιονβίλλην, τὸ Chateau-Salins, καὶ τὴν Σααρβούργην. Ταύταις προσθετέον 94 πολίχνια καὶ 1750 κώμας, κατοικουμένας ὑπὸ 1,600,000 ἀνθρώπων, δώδεκα φρούρια, τρία ὁπλοστάσια, ἓν πυριτοποιεῖον, τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Στρασβούργου, 460,000 πλέθρων δασῶν, 370 χιλιόμετρα πλωτῶν ποταμῶν, 300 χιλιόμετρα διωρύγων, 735 χιλιόμετρα σιδηροδρόμων, 88,500,000 φράγκων ἐγγείων κτήσεων, 62,400,000 φράγκων ἀμέσων φόρων, τρεῖς τραπέζας, τὸ νομισματοκοπεῖον τοῦ Στρασβούργου, δύο καπνουργεῖα καὶ ὑπὲρ τὰ χίλια παντοῖα ἐργοστάσια.

Ἡ ἁλιεία τῶν πελεκάνων.

ΕΞ ΜΗΝΕΣ ΕΝ ΦΛΩΡΙΔΙ[1].

ΙΓ΄.

Δάση, ἕλη, καὶ τέλματα τῆς Φλωρίδος. — Ὁ μέγας κυπαρισσών. — Δάση ἐν τοῖς ὕδασιν. — Οἱ ἁλιεῖς πελεκᾶνες. — Ἡ κοιλὰς τῶν μυκήτων.

Ἡ θέα τῶν δασῶν τῆς Φλωρίδος καταπλήττει πάντα μὴ ἰδόντα ποτὲ τὴν παράδοξον καὶ ὑπερφυῆ φυτείαν τῶν τροπικῶν. Ἐπειδὴ φαίνονται μακρόθεν ὡς ἀπέραντος πράσινος πεδιὰς κειμένη ἐπὶ μυριάδων στύλων, ἢ μᾶλλον ὡς ἄθροισμα παμμεγίστων ἀλεξιβρόχων. Μέχρις εἴκοσι ποδῶν ὕψους ὑπὲρ τῆς γῆς αἱ ὑπερμεγέθεις ῥίζαι τῶν κυπαρίσσων, ἐξ ὧν σύγκεινται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ δάση ταῦτα, οὐσαι περιεστραμμέναι, ἀγκυλώδεις, ὀφιοειδῶς περιπεπλεγμέναι καὶ κοῖλαι, ἀπεργάζονται ξύλινα σπήλαια λαβυρινθώδη, παρατείνοντα μακρὰν ὑπὸ τὰ τναγίζοντα ὕδατα, ἅτινα πληροῦσιν ἀδιαλείπτως πᾶσαν τὴν τῶν δασῶν ἐπιφάνειαν.

Ἐκ τῆς νοσώδους ταύτης περιπλοκῆς τῶν περιεστραμμένων κοίλων καὶ σαπιῶν ῥιζῶν ἀναπηδῶσι θρασεῖς, σρριγῶντες, γυμνοὶ κλάδων καὶ ὑπερφυᾶς τὴν εὐθυγραμμίαν καὶ τὸν ὄγκον, οἱ ἀρωματώδεις κορμοὶ τῶν κυπαρίσσων, καὶ μετεωριζόμενοι ἐκ μιᾶς ὁρμῆς μέχρις εἰς ὕψος τεσσαράκοντα μέτρων ὑπὲρ τοῦ ἐδάφους, διακλαδοῦνται ἄϋφνης εἰς θυσάνους πλατεῖς καὶ ὁριζοντείους, οἵτινες, ἑνούμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἀπεργάζονται θόλους συνεχεῖς καὶ ἀπεράντους, ὑφ' οὓς βρύουσι παντοῖα πτηνῶν καὶ ἑρπετῶν γένη.

Εἰ δὲ καὶ εἴμεθα ἤδη ἐν ὥρᾳ θέρους καὶ μεγάλης ξηρασίας, οὐδεὶς ὁδοιπόρος δύναται ἵνα διέλθῃ διὰ τοῦ λαβυρίνθου τούτου τῶν ῥιζῶν, μὴ ποδηγετούμενος ὑπὸ ἐμπείρων ἐγχωρίων ὁδηγῶν· διότι ἄλλως ἵπποι καὶ ἱππεῖς γίνονται ἄφαντοι εἰς τὰ τέλματα, ὧν τὰ βορβορώδη ὕδατα ἀποπνέουσιν ἀείποτε τῶν ἐπιβλαβεστάτων ἀναθυμιάσεων. Ὅταν ἑρπετόν τι κινῆται ἐν αὐτοῖς, χρωματίζονται ὡς ἡ ἶρις, ἀφόρητον ἀναδίδοντα φωσφόρου δυσωδίαν· διότι τὰ τέλματα ταῦτα γίνονται οὕτως εἰπεῖν ἐκ τῆς συμμιγίας καὶ τῆς σήψεως παντοίων ζωτικῶν ὑλῶν.

Οἱ βάτραχοι, αἱ χελῶναι, οἱ φρύνοι καὶ αἱ σαλαμάνδραι διώκουσιν ἐπὶ τῆς ἐλαιώδους αὐτῶν ἐπιφανείας τὰς ὑδροβίους νύμφας, ἐξ ὧν τρέφονται· οἱ δὲ μύες καὶ οἱ σκίουροι ἐκβάλλουτι πανταχόθεν τὰς ὀξείας αὐτῶν κεφαλὰς ἐκ τῶν ξυλίνων φωλεῶν. Οἱ δὲ πράσινοι ψιττακοὶ κρώζουσιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυπαρίσσων, ζητοῦντες καρποὺς, οὓς ὑπεραγαπῶσι. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀκούεται κωφός τις τρυσμὸς, μηνύων τὴν ἄφιξιν σμήνους φαιῶν πελεκάνων. Τὰ ὑπεμνεγέθη ταῦτα ὄρνεα περίπτανται ἐπί τινα χρόνον ὑπὲρ τοῦ δάσους, πτερυσσόμενα μετὰ κρότου ὁμοίου πρὸς ἔκρηξιν πυροβόλων· ἔπειτα δὲ καταπίπτουσι π ρὶ ἡμᾶς ἐπὶ τῶν δένδρων. Τούτους δὲ διαδέχονται ἀγέλαι λάλων πελαργῶν καὶ γεράνων, καὶ σμήνη λάρων καὶ ἐναλίων κοράκων.

Ἀντικρὺ ἡμῶν, κεχωρισμένον διὰ βαθέος ἕλους, ἀνίσταται παλαιὸν στέλεχος ξηρᾶς τινος κυπαρίσσου, κατοικούμενον ἐν πάσαις ταῖς στέγαις ὑπὸ διαφόρων ζώων, ἅτινα φαίνονται ὅτι δὲν ζῶσιν ὡς λίαν καλοὶ γείτονες. Ἐπί τινος νησίδος σχηματιζομένης ὑπὸ μιᾶς τῶν κολοσσαίων ῥιζῶν τοῦ δένδρου, σηπομένης ἐν τῷ μέσῳ τῶν στασίμων ὑδάτων, εἶναφωλεά τις κεκοιλασμένη ἔν τινι ἐκφύματι, περιέχουσα δύο δωμάτια, ἓν μὲν μέγα, τὸ δ' ἕτερον μικρὸν, ἠνοιγμένα ἀμφότερα ἐπὶ μέρη ἀντικείμενα, καὶ κατοικούμενα τὸ μὲν ὑφ' ἑνὸς φρύνου τὸ δὲ ὑπό τινος ὕδρου. Λαμπυρίς τις πράσινος καὶ λευκόστικτος ἐκάθισε πετομένη ἐπὶ τῆς νησίδος καὶ κατέτρωγε παρὰ τὰ δύο δωμάτια μετ' ἄδρῶν φραγμάτων νύμφην τινὰ, ἣν ἀνήρπασεν ἐκ τοῦ ἕλους. Ἀλλ' ἰδοὺ ἄϋφνης παρίσταται κεφαλή τις δυσειδὴς, κωνικὴ καὶ ὀξεῖα κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ μικροτέρου τῶν δωματίων, καὶ σῶμά τι πελιδνὸν, ἰξῶδες, ἀκροχορδονῶδες, τὸ σῶμα εἰδεχθοῦς τινος πελωρίου χάσκοντος φρύνου προχωρεῖ πρὸς τὴν λαμπυρίδα, ἥτις διατελεῖ διώκουσα τὰς περιδινουμένας νύμφας.

Ὁ φρύνος ἁρπάζει τὸ ἄφρον ἔντομον καὶ καταπίνει αὐτὸ μορφάζων. Ἀλλὰ τότε ὕδρος τις (vipère d'eau), ἔχων τὴν κεφαλὴν τριγωνοειδῆ, ἐνεδρεύων κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ μείζονος δωματίου, ὅπου κατοικεῖ, ὁρμᾷ πηδῶν ἐπὶ τὸν φρύνον, διελαύνει αὐτῷ τοὺς νεφροὺς διὰ τῶν ἰοβόλων αὐτοῦ ἀγκίστρων, καὶ ἀποχωρήσας εἰς τὸ στόμιον τῆς φωλεᾶς αὐτοῦ, περιμένει ὑψωθεὶς ἐφ ἑαυτοῦ, τὴν ἐνέργειαν τοῦ πεφαρμακευμένου αὐτοῦ δήγματος. Ὁ φρύνος πληγωθεὶς, ἀφίνει τὴν λείαν, πειρᾶται μάτην ἵνα πηδήσῃ, ἵνα ἐπιστραφῇ, καὶ κρώζων κωφῶς καὶ τρέμων, ἀνατρέπεται ὕπτιος, κατεχόμενος ὑπὸ τῶν τελευταίων σπασμῶν τῆς ἀγωνίας.

Τότε ὁ ὄφις, ἑρπύσας πρὸς τὸ πτῶμα τοῦ φρύνου, ἀνοίγει βραδέως τὸ στόμα, ὡς λίχνος ἑτοιμαζόμενος εἰς καλὸν δεῖπνον, δράττεται τοῦ πελωρίου φρύνου τῆς κεφαλῆς, καὶ ἄρχεται ἵνα καταπίνῃ αὐτὸν ἐπιπόνως. Ἀλλὰ, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ καταβροχθίσῃ τὴν λ ίαν, πελαργός τις καταπίπτει ἐπ' αὐτόν. Ὁ δὲ ὄφις, ἔχων τὸ στόμα πλῆρες, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μεταχειρισθῇ τους φοβεροὺς αὐτοῦ ὀδόντας, ἠττᾶται εὐκόλως καὶ φονεύεται ὑπὸ τοῦ πελαργοῦ, εἰ καὶ ἀνασκιρτᾷ, καὶ ἐπιπλέκεται, καὶ πλήττει αὐτὸν διὰ τῶν συστροφῶν τῆς μακρᾶς αὐτοῦ οὐρᾶς.

Ἀλλ' ὁ νικήσας πελαργὸς περιῆλθε μετ' οὐ πολὺ εἰς ἀπορίαν. Διότι ἤρξατο ἴν' ἐφέλκηται δυσκόλως τὸ πτῶμα τοῦ ἑρπετοῦ, ὑπερπετόμενος ἐπιπόνως τοῦ ἕλους, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ στήλαιον καμπῆς μεγάλης τινὸς κυπαρίσσου, ὅπου ἀφῆκεν αὐτό. Ἀλλὰ τότε ζεῦγος πελεκάνων, ἔχον τὴν κεφαλὴν κεκρυμμένην ἐν ταῖς πτέρυξιν, κοιμώμενον πλησίον, ἐξυπνίσθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μαγειρείου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐπανῆλθεν ἤδη ἐκ τῆς ἁλιείας, ἥτις δὲν ἐπέτυχεν· ἐπειδὴ οἱ θύλακες, ἐν οἷς τὰ ζῶα ταῦτα ἀποταμιεύουσι συνήθως τοὺς ἀγρευθέντας ἰχθῦς, ἦσαν κενοί. Διὸ, συμβουλευσάμενοι μετ' ἀλλήλων, καὶ μετά τινα μάχην τῆς συνειδήσεως πρὸς τὴν ὄρεξιν (διότι ὁ πελεκὰν εἶναι, ὡς γνωστὸν, πτηνὸν ἀγαθὸν καὶ τίμιον), καθ' ἣν ἡ ὄρεξις ἐπεκράτησε φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἐβράδυναν προδοτικῶς τῆς οὐρᾶς τοῦ ὄφεως, οὗτινος ὁ πελαργὸς ἐκράτει διὰ τοῦ ῥάμφους τὴν κεφαλήν. Τότε ἤρξατο μεγάλη ἀμφισβήτησις, φιλονεικία καὶ λοιδορίαι, καὶ δὲν ἠκούετο ἄλλο ἐπί τινας στιγμὰς εἰμὴ πτερυγίσματα, ψόφοι συγκρουομένων ῥαμφῶν καὶ χυλουμένων κακύγκοι κραυγαί. Οἱ ἀντίδικοι, λυσσῶντες μᾶλλον μᾶλλον, ἀφῆκαν τὸν ὄφιν, περὶ οὗ ἠμφισβήτουν. Ὁ δὲ ἔκειτο ἀργὸς ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ μέλανος σπηλαίου. Εἴδομεν δὲ αὐτὸν καταδυόμενον εἰς τὴν τρύπαν, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐγένετο ἄφαντος· ὅπερ ἰδόντες οἱ διαπληκτιζόμενοι πελεκᾶνες καὶ πελαργοὶ μετεμελήθησαν μὲν, ἀλλ' ὀψέ· διότι ἡ τρύπα ἦτο πλέον τοῦ δέοντος στενὴ, καὶ μάτην ἐπειράθησαν ἵν' ἀνεύρωσι καὶ ἀναλάβωσι

[1] Συνέχ. ἀπὸ σελ. 329.

Τὰ τέλματα τῆς Φλωρίδος. — Ὁ διαμφισβητούμενος ὄφις.

τὴν διεκφυγοῦσαν λείαν. Προσέβλεπον δὲ ἀλλήλους συγκεχυμένοι καὶ περίλυποι· διότι ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ σπηλαίου ἔλαμπον δύο πυροὶ ὀφθαλμοί, φεγγοβολοῦντες ὡς ἄνθρακες ἐν τῷ σκότει, καὶ ἠκούσθη τρίζων τις καγχασμὸς γλαυκὸς, ἤτις, καταγελῶσα τῆς μωρίας αὐτῶν, ἔτρωγε τὸν ὑφαιρεθέντα ὄφιν. Τὸ νουθέτημα ἦτο νομίζω ἄξιον ἑνὸς ὄφεος.

Ἐν τῇ κυπαρίσσῳ ταύτῃ, ἐφ' ἧστινος τὰς ῥίζας ἀνεπαύοντο τὰ ἔνυδρα ὄρνεα, ἦσαν περὶ εἴκοσι κατοικούμενα οἰκήματα. Καὶ ἐν μὲν τῷ δαπέδῳ, τῷ ὕδατι, καὶ τῇ ὑλύϊ ἦσαν χελῶναι, καὶ ὄφεις ἔνυδροι. Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ὀροφῇ κατῴκουν αἱ γλαῦκες καὶ αἱ ἐνυδρίδες. Αἱ δὲ ἀνώτεραι ὀροφαὶ κατείχοντο ὑπὸ μυῶν τῶν καλουμένων congas, καὶ σαύρων. Τέλος δὲ εἰς τοὺς ὀρόφους ἔβρυε πλῆθος ἀμύθητον ἐντόμων, αἱ μεγάλαι νυκτόβιοι χρυσαλλίδες, αἱ ἀράχναι μυγαλαῖ καὶ οἱ ἰοβόλοι σκορπίοι. Οἱ δὲ ψιττακοὶ καὶ οἱ χαρίεντες σαΐουροι ἔπαιζον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κλάδων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἠκούσαμεν κραυγὰς ἀπηχεῖς ἐνύδρων ὀρνίθων, οἵτινες ἐφαίνοντο συνελθόντες πολλοὶ εἴς τινα ὀλίγον ἡμῶν ἀπέχοντα ὄρμον. Διέβημεν πυκνούς τινας θάμνους, ὅπως ἴδωμεν τίς ἡ αἰτία τοῦ ἀήθους ἐκείνου θορύβου, καὶ ἔστημεν κεκρυμμένοι ἐντὸς αὐτῶν. Κρατῶν τὸν κυνηγετικόν μου κύνα τοῦ περιδεραίου καὶ κατέχων σχεδὸν τὴν ἀναπνοὴν, ἀντιμείφθην καλῶς τοῦ κόπου διὰ θεάματος ἀληθῶς παραδόξου, ὅπερ ἠδυνήθην ἵνα θεωρήσω κατὰ σχολήν.

Περὶ πεντήκοντα λευκοὶ πελεκᾶνες ἐκάθισαν στοιχηδὸν περὶ τὰ κράσπεδα τοῦ ὄρμου, καταδύντες μέχρι τοῦ μέσου σώματος εἰς τὸ ὕδωρ. Ἵσταντο δὲ ὀρθοὶ, αἴροντες τὸν λαιμὸν καὶ περιμένοντες ὡς ὁπλοφοροῦντες στρατιῶται τὸ σημεῖον τοῦ ἀγελάρχου, ὅστις μετ' ὀλίγον ἤρξατο νὰ κραυγάζῃ hoeu Korr! hoeu Korr! Παρευθὺς δὲ ἐκινήθη πᾶσα ἡ ἀγέλη, πατάσσουσα τὸ ὕδωρ διὰ τῶν πτερύγων καὶ ἐμβαπτίζουσα τὸν προεκτεταμένον λαιμόν. Τὰ δὲ δύο ἄκρα τοῦ στοίχου, προβαίνοντα ταχύτερον τοῦ μέσου, ἐσχημάτιζον εὐρεῖαν ἡμισέληνον, ἥτις κατεῖχε πᾶσαν τὴν τοῦ ὄρμου περιφέρειαν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου εἰς τὸ ἕτερον πτηνὸν διάστασις ἦτο μεμετρημένη καὶ ἴση τῷ τῶν πτερύγων πετάσματι, οὐδεὶς ἰχθὺς ἠδύνατο ἵνα ἐκφύγῃ τὸν κύκλον τῶν ἀπειλητικῶν ῥαμφῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν πτερύγων. Οἱ δὲ πελεκᾶνες συνώθουν τοὺς ἰχθῦς, ποιοῦντες διὰ τῶν μυρίων αὐτῶν πτερύγων ἀληθῆ δίκτυον ἢ σαγήνην συνεχῆ καὶ πυκνήν. Ὁ κύκλος αὐτῶν συνεστέλλετο κατ' ὀλίγον· οἱ δὲ ἰχθῦς, ἀποροῦντες ὕδατος, ἐπήδων εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐκολύμβων προπετῶς, ἀρίνοντες βορβορώδη τροχιὰν ὄπισθεν αὐτῶν. Τότε δὲ πέντε ἢ ἓξ πελεκᾶνες, οἱ παχύτατοι καὶ ἰσχυράτατοι τῆς ἀγέλης, ἤρξαντο ἕν' ἁλιεύωσιν. Ἐπειδὴ, ἀτρεμοῦντες κατὰ τὰ ἔσχατα τοῦ κόλπου, ἁρπάζοντες τοὺς διερχομένους ἰχθῦς, κατεβρύχιζον αὐτοὺς μεθοδικῶς εἰς τὸν ὑπὸ τὸν οἰσοφάγον αὐτῶν κεκρυμμένον ὑπερμεγέθη θύλακον. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ οἱ συνέταιροι, οἵτινες διετέλουν τύπτοντες διὰ τῶν πτερύγων τὸ ὕδωρ, ἐφαίνοντο φροντίζοντες ὅπως μὴ ἐκφύγῃ αὐτοὺς ἡ λεία.

Πρὸς δὲ τούτοις, προσελκυσθὲν ὑπὸ τῆς θαυμαστῆς ταύτης ἁλιείας πᾶν τὸ πτερωτὸν ἔθνος τῆς γειτονίας, συνῆλθεν εἰς τὰ χείλη τοῦ ὅρμου, πληροῦν τὸν ἀέρα κακοήχων κραυγῶν. Ἦσαν δὲ ταῦτα παράσιτα, ζητοῦντα τροφὴν ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν καὶ συνετῶν τούτων ἁλιέων. Συνελθόντες δὲ μυρίοι εἰς τοὺς σωροὺς τῶν ἐπὶ τῆς ὄχθης συσσωρευμένων χαλίκων, οἱ κόρακες ἐφιλονείκουν περί τινων κλαπέντων τεμαχίων ἰχθύων. Νέφη δὲ λάρων καὶ ἑναλίων χελιδόνων ἵπταντο ἄνω καὶ κάτω ὑπὲρ τοῦ ὕδατος, καταλαμβάνοντα λεπτά τινα ἐκφεύγοντα τοὺς πελεκανας ἰχθύδια. Δύο δὲ ἢ τρεῖς τολμηρότεροι κόλυμβοι (grèbes) παρεισῆλθον εἰς τὸν κύκλον, καταδυόμενοι καὶ ἀγρεύοντες αὐθαδῶς ἐνώπιον τῶν πελεκάνων, ἀποφεύγοντες δεξιῶς τοὺς φοβεροὺς αὐτῶν ῥαμφισμούς. Ἔνιοι δὲ φαλακροκόρακες (cormorans) καθίσαντες ἐπί τινων παλαιῶν εἰς τὸ ὕδωρ καταδύντων στελέχων, κατέπιπτον ὡς βέλη ἐπὶ τῶν μεγίστων ἰχθύων, οὓς ἥρπαζον, καὶ ῥίπτοντες εἰς τὸν ἀέρα, καὶ καταλαμβάνοντες διὰ τοῦ ῥάμφους ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, κατέπινον αὐτοὺς ἐν ἀκαρεῖ.

Πρὸς τοὺς αὐθάδεις τούτους ἅρπαγας οἱ πελεκᾶνες δὲν ἔλεγον οὐδέν· διότι ἐγνώριζον ὅτι ἦσαν κλέπται φοβεροὶ τό τε σῶμα καὶ τὴν ῥώμην. Μετ' αὐτοὺς δὲ ἤρχετο ὁ παμμιγὴς ὄχλος τῶν ἀσθενῶν καὶ αἰσχυνομένων, τῶν λοφωτῶν, καὶ τῶν μικρῶν ἐρωδιῶν, οἵτινες, καθίσαντες ἐπὶ τῶν πέριξ δένδρων, παρίσταντο μετὰ κενοῦ στομάχου εἰς τὸ ὀρεκτικώτατον τοῦτο θέαμα. Ἐξέτεινον δὲ τοὺς τραχήλους ὡς ἕλαστρα, καὶ ἔστρεφον ἐπτοημένους τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐσκίρτων συστρεφόμενοι ὑπ' ὀργῆς ἐπὶ τῶν κλάδων, κραυγάζοντες κραυγὰς ἐγγαστρομύθων.

Ἀλλὰ πάντων θαυμαστότατον ἐφάνη ἡμῖν ὁ δίκαιος διαμερισμὸς τῆς ἄγρας.

Ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ ἡ ἁλιεία ἔλαβε τέλος, οἱ πελεκᾶνες, ταχθέντες κύκλῳ ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἤρξαντο ἵνα ἐκκ.νῶσιν ἕκαστος δικαίως τὸν θύλακον, ἐξέθεντο τὸ περιεχόμενον ἐνώπιον αὐτῶν, φροντίζοντες ὅπως συντρίβωσι τὴν κεφαλὴν τῶν ἔτι σπαρασσόντων ἰχθύων. Τότε δὲ, βοήσαντος τοῦ ἀρχηγοῦ, οἱ πελεκᾶνες, λαβόντες ἕκαστος ἕνα ἰχθὺν, κατέπιον. Ἀναβοήσαντος δὲ πάλιν τοῦ ἀρχηγοῦ, νέος ἐγένετο μερισμὸς, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἐμπλησθέντες δὲ τῶν ἰχθύων, οἱ πελεκᾶνες ἐστίλβωσαν ἐπιμελῶς τὰ βεβρεγμένα αὐτῶν πτερὰ, καὶ ἀνέκαψαν τὸν τράχηλον ἐπὶ τοῦ νώτου. Ἔπειτα δὲ καθαρισθέντες ἐτράπησαν ἐπὶ νήδυμον ὕπνον.

Ἐπεθύμουν ἵνα ποιήσω τὸ αὐτό· ἀλλὰ βλέπων τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα σπάνια πτηνὰ, κατελήφθην ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ κυνηγοῦ, καὶ ἐπυροβόλησα κυάνεόν τινα ἐρωδιὸν, καθίσαντα ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς μου.

Πρὸς τὸν κρότον τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως τοῦ τυφεκίου πᾶς ὁ ὅμιλος τῶν ποικίλων τούτων ὀρνίθων διεσπάρη πανταχόσε. Καὶ οἱ μὲν πελεκᾶνες ἀπέπτησαν ἐν τάξει, ἀκολουθούντων τῶν φαλακροκοράκων καὶ τῶν κοράκων· οἱ δὲ λάροι καὶ αἱ χελιδόνες ἀπέπτησαν πτερυγίζοντες εἰς τὸ μέσον τοῦ ἕλους. Οἱ δὲ ἐρωδιοὶ, εἴτε ἐκ θαῤῥους, εἴτε ἐκ βλακίας, διετέλεσαν καθήμενοι ἀφρόντιδες καὶ ἀτάραχοι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων τοῦ δάσους.

Κατέδυμεν δὲ διώξοντες τὸν πληγωθέντα ἐρωδιὸν εἴς τινα ἀδιέξοδον λόχμην. Ἀλλ' ἆρα διεισδύντες εἰς αὐτὴν, ἔστημεν, ἐκφωνοῦντες φωνὰς θαυμαστικάς. Βαθεῖά τις καὶ μυστηριώδης φάραγξ ἔχαινε πρὸ ἡμῶν. Εἶχε δὲ πλάτος μόλις τριάκοντα μέτρων καὶ παρέτεινεν ἐπ' ἄμετρον μῆκος. Πυκνὸν ἦτο τὸ ἐν αὐτῇ σκότος· διότι τὰ ἑκατέρωθεν ἀφορίζοντα αὐτὴν δένδρα, περιπλεκόμενα ἀπεπνίγοντο ὑπὸ τῶν ὑπερμεγεθῶν ἀριστολοχιῶν καὶ ἄλλων παρασίτων φυτῶν, ἅτινα ἀπετέλουν θόλον ἀδιάβατον τῷ φωτί.

ΙΔ΄.

Ἤμεθα ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν μυκήτων! Ἡ χαράδρα ἔβρυε τῶν παραδοξοτάτων μορφῶν καὶ χρωμάτων, μυκήτων μικροσκοπικῶν συνηθροισμένων κατὰ μυριάδας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σεσηπότος στελέχους, ἢ γιγαντιαίων καὶ παχέων ὡς τὰ γηραιὰ στελέχη τῆς φάραγγος. Ἀφόρητός δέ τις ὀσμὴ εὐρῶτος, καὶ ἀναθυμιάσεις πτωμάτων κατέλαβον ἡμᾶς διεισδύντας ἐν αὐτῇ. Τὰ τενάγη τῶν στασίμων ὑδάτων ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ ὑποχλώρου λιμνάζοντός τινος ἐλαίου, ὅπερ ἐλάχιστα κινούμενον ἐχρωματίζετο ἰριδοειδὲς ἰάνθινον. Τὸ δὲ ἔδαφος ἦτο κεχρισμένον ὑπὸ ὑπολεύκου ἐλαιώδους τινὸς ἐξανθήματος, ἐφ' οὗ ὠλίσθαινον ἀδιαλείπτως οἱ πόδες ἡμῶν. Οὐδὲν ἄλλο φυτὸν, ἢ οἱ μύκητες καὶ τὰ μνία, ἠδύνατο ἵνα ζῇ ἐν τῷ ἀκαθάρτῳ καὶ παραδόξῳ τούτῳ ἄντρῳ. Παλαιὰ δὲ στελέχη ἑκατονταετῶν δένδρων, ἀναβεβρωμένα ὑπὸ τῆς ὑγρότητος, ἔκειντο ἔνθα καὶ ἔνθα ἰσχνὰ καὶ κατεσκελευσμένα, μὴ χρησιμεύοντα εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς τὸ ἐπιτρέφειν τοὺς μύκητας, οἵτινες ηὐξάνοντο ἐρρωμένως ἐπὶ τῆς φυτικῆς ταύτης σηπεδόνος. Ἦσαν δὲ ἐπ' αὐτῶν οἱ μύκητες οἱ λεγόμενοι ἀπιόσπορα, μεγάλοι παχνώδεις καὶ διαφανεῖς ὄγκοι, ἐξ ὧν σταλάζει ὑπόξανθόν τι καὶ λιμῶδες ὑγρόν· οἱ λεγόμενοι phylacies, οἵτινες ὁμοιάζουσι πρὸς κλάσματα συνηθροισμένων ἀνθράκων, ὧν ἡ ἐπαφὴ εἶναι ἰώδης καὶ λίαν ἐπικίνδυνος· οἱ λεγόμενοι lentiums, οὕτω λευκοὶ καὶ λαμπροὶ, ὥστε ἐνόμισεν ἄν τις αὐτοὺς ὅρμον μαργαριτῶν· καὶ ἀναμὶξ παχεῖαι ἄγαυαι ὁμοιάζουσαι πρὸς τοὺς πίλους τῶν Κινέζων, ἔχουσαι χρῶμα κοκκύγινον διαπεποικιλμένον λευκοῖς στίγμασι. Ἔπειτα δὲ παρίστατο ἡμῖν τὸ εἶδος τῶν λυκοπερδίων, τῶν γιγάντων τοῦ γένους τῶν μυκήτων, ὧν τινες ἦσαν ὑψηλοὶ ὡς παῖδες, φοροῦντες πίλους ἔχοντας ὑπὲρ δύο μέτρα τὴν διάμετρον, ἄλλοι δὲ ῥοδόχροοι καὶ ὅμοιοι πρὸς πλατὰ ἀξελίβροχα. Ἄλλοι δὲ πλείονες οἱ λεγόμενοι pezires ἦσαν ὁμοιόμορφοι πρὸς μεγάλους λέβητας.

Προϋβαίνομεν στοιχηδὸν καὶ οὐχὶ ἀφόβως εἰς τὸ ἄγκος τοῦτο τῆς προκαταλυσμαίας φυτείας, ἐν ᾧ ἐφαίνετό μοι ὅτι τέρας τι παράδοξον, λείψανον τῶν παρελθόντων αἰώνων, διασεσωσμένον ἐν τῷ εὐρῶτι τούτῳ, ἔμελλεν ἵνα ἐπιφανῇ. Ἀλλ' αἴφνης ὁ ὑπηρέτης μου, ὅστις ἦλθεν ὕστατος, ὠλίσθησεν ἐπί τινος σεσηπότος στελέχους, καὶ πεσὼν, προσέκρουσεν ἕνα τῶν παχυτάτων λυκοπερδίων μυκήτων. Ὁ μύκης ἐξέῤῥηξε βροντῶν ὡς ἔκρηξις τυφεκίου καὶ ἐῤῥίψεν εἰς τὸν ἀέρα νιφάδα σπόρων. Τότε ἡ χαράδρα ὅλη περιηχήθη ὑπὸ φοβεροῦ κρότου, καὶ πάντες οἱ μύκητες, οἱονεὶ θέλοντες ἵνα ὑπερασπίσωσι τὴν κατοικίαν αὐτῶν ἀπὸ τῶν εἰσβαλόντων βεβήλων ξένων, ἐξεῤῥάγησαν ὡς πυροβόλα ὅπλα!

Ἐκπεπληγμένοι ὑπὸ τῶν φοβερῶν τούτων κρότων, τετυφλωμένοι ὑπὸ τῆς ἐρυθρᾶς κόνεως, ἥτις πίπτουσα ὡς βροχὴ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς, ἐνέβαλεν ἡμᾶς εἰς πταρμὸν καὶ βῆχα, ἐτράπημεν εἰς φυγὴν, λησμονήσαντες τὸν πληγωθέντα κυάνεον ἐρωδιόν. Πρὸς κατανόησιν τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου τῶν ἐκπυρσοκροτούντων μυκήτων ῥητέον ἐνταῦθα ὅτι οἱ μύκητες τοῦ εἴδους τῶν λυκοπερδίων ἔχουσιν, ὡς πολλὰ ἄλλα φυτὰ, τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐκρήγνυσθαι θορυβωδῶς κατὰ τὴν ὡριμότητα, ἅμα ψαύσαντός τινος αὐτούς. Ἡ φύσις ἐχαρίσατο αὐτοῖς τὴν ἰδιότητα τοῦ διασπείρειν τοὺς σπόρους αὐτῶν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις.

Καὶ ἰδοὺ πῶς οἱ μύκητες ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τρεῖς ἀτρόμους κυνηγούς. Καὶ τὸ μὲν συμβὰν ἦτο κωμικόν· ἀλλ' αἱ συνέπειαι ἐγένοντο ὀδυνηραί· διότι τῇ ἐπαύριον κατελήφθημεν ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ, εἴχομεν δὲ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ βλέφαρα οὕτως ἐξωγκωμένα, ὥστε δὲν ἠδυνάμεθα ἵνα βλέπωμεν...

ΙΕ΄.

Διαγραφὴ ἑνὸς vivero. — Ἡ ἁλιεία. — Οἱ ἐγχειριζόμενοι ἰχθῦς. — Ἀξιοθαύμαστα χρώματα τῶν περὶ τοὺς τροπικοὺς ἰχθύων. — Ἡ σφύρα.

Εἶμαι ἔν τινι vivero, ἢ ἁλιάδι τῆς Φλωρίδος, ἧς ὁ μὲν ναύκληρος εἶναι ἐκ τῶν Κανάριων νήσων, ὁ δὲ πηδαλιοῦχος Ἀμερικανὸς, οἱ δὲ τέσσαρες ναῦται Ἱσπανοὶ, ὁ δὲ μάγειρος Αἰθίοψ. Ἐξέρχομαι δὲ ἐπὶ μεγάλην ἁλιείαν.

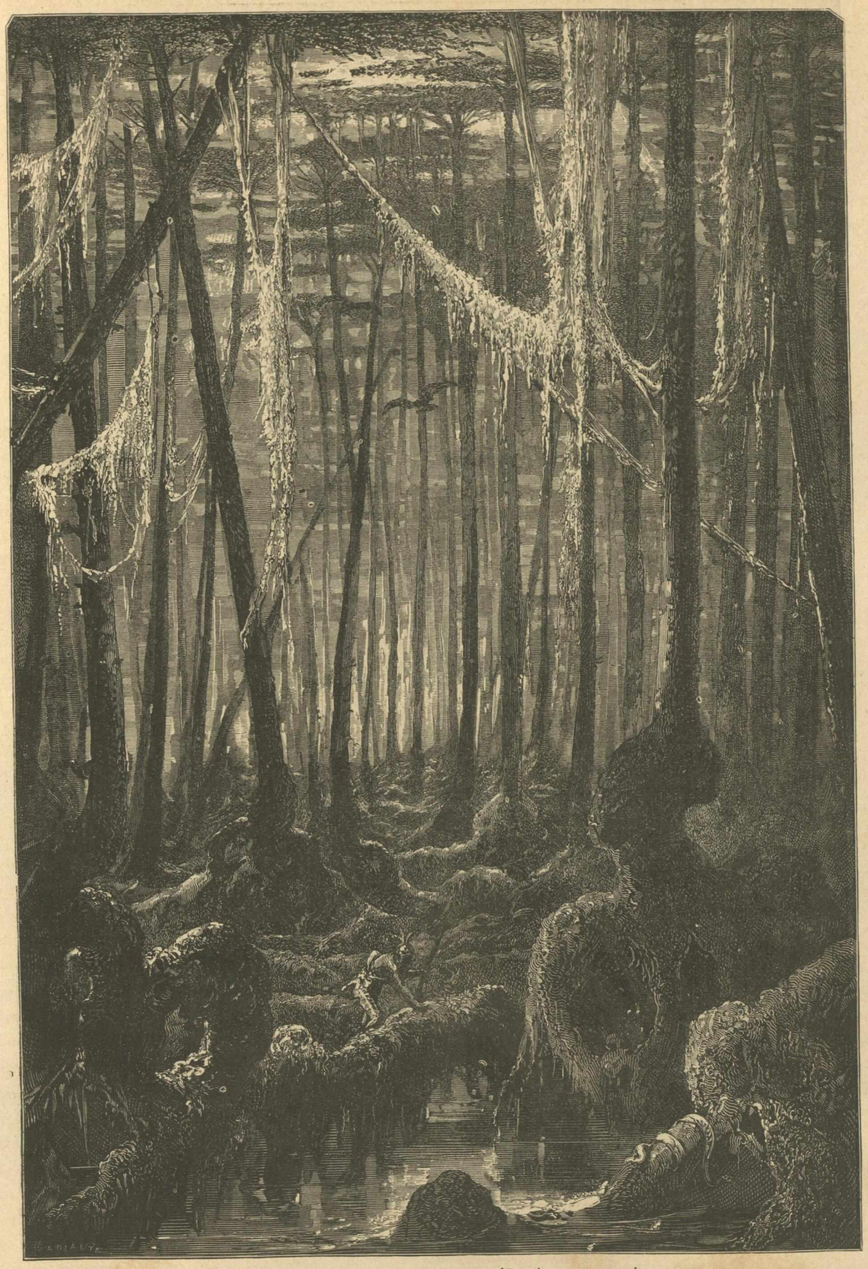

Δάση καὶ τέλματα τῆς Φλωρίδος. — Ὁ μέγας κυπαρισσών.

Δάση καὶ τέλματα τῆς Φλωρίδος. — Τὸ βασίλειον τῶν μυκήτων.

Ἡ ἁλιὰς ἔχει σχῆμα μεγάλης γοελέττας, καὶ, χωροῦσα περὶ τοὺς ἑξήκοντα τόννους, ἀντέχει καλῶς πρὸς τὰ κύματα καὶ εἶναι λίαν ταχύπλους. Καὶ ὅμως ἐκπλήττεταί τις ἐκ τῆς πρώτης ὄψεως τὴν διάστασιν τῶν δύο αὐτῆς ἱστῶν καὶ τοῦ σχήματος τοῦ καταστρώματος. Διότι τὸ μέσον τῆς ἁλιάδος, ἢ τὸ τέταρτον τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ πλοίου, κατέχεται ὑπὸ τοῦ ἰχθυοτροφείου. Κεχωρισμένον ἀπὸ τῆς πρώρας καὶ τῆς πρύμνης δι' ἰσχυρῶν διαφραγμάτων, περικεκαλυμμένον ἔνδον διὰ ψευδαργύρου, συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ πολλῶν τρυπῶν τοῦ πυθμένος, κεκαλυμμένον ὑπὸ ψευδοῦς τινος καταστρώματος, ἔχοντος δύο θυρίδας, τὸ λεγόμενον vivero ἢ ἰχθυοτροφεῖον τῶν πλοίων τούτων εἶναι ἁπλῶς δεξαμενή, εἰς ἣν ῥίπτονται καὶ φυλάττονται ζῶντες οἱ ἀγρευόμενοι ἰχθῦς.

Πάντα δὲ τὰ ἐν Ἀβάνᾳ καὶ ταῖς Ὁμοσπόνδοις Πολιτείαις κατασκευαζόμενα ἁλιευτικὰ πλοῖα εἶναι κεχορηγημένα μὲ τοιαύτη δεξαμενή, ἀποτεταγμένη εἰς τὸ διαφυλάττειν ἀπὸ τῆς σήψεως τοὺς ἰχθῦς, οἵτινες μετακομίζονται ἐν αὐτῇ εἰς μεγάλας διαστάσεις καὶ πωλοῦνται ζῶντες.

Εἶναι ἡ δεκάτη ὥρα τῆς ἑσπέρας. Γράφω δὲ ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ ναυκλήρου, ὃν οὗτος φιλοφρόνως μοι παρεχώρησε. Καταπεπονημένος ὑπὸ τοῦ ἀπὸ τῶν κυνηγετικῶν μου ἐκδρομῶν καμάτου, ἠθέλησα ἵν' ἀποκοιμηθῶ. Ἀλλ' ἅμα κατακλιθεὶς ἀκούω κινουμένους, τρώγοντας, ξέοντας μυρίους κανθάρους ναυτιώδη ἀπόζοντας ὀσμήν. Τὰ ἔντομα ταῦτα εἶναι ἀληθὴς μάστιξ τῶν ἀκτῶν τῆς Φλωρίδος. Κατέφαγον τὸν πώγωνα καὶ τοὺς ὄνυχας τῶν χειρῶν μου, τὸ δὲ πρό ὠπάν μου ἔχει ἔτι φανερὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν οὐλάς. Προσέβαλον δὲ καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ πέλματα τῶν ὑποδημάτων μου. Τῷ δὲ πρωῒ ἠφανίσθησαν μετὰ τοῦ σκότους, κρυβέντες εἰς τὸν ἄντλον καὶ ὄπισθεν τῶν σανίδων τοῦ πλοίου, εἰς τὰς ὁπάς, ἃς ὀρύσσουσι διὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν ἀποστάζοντος δριμέος ὑγροῦ, ὅπερ εἶναι οὕτω καυστικόν, ὥστε μαλάσσει καὶ τὸ σκληρότατον ξύλον.

Ὁ ἄνεμος ἔπνευσεν οὔριος, καὶ μετά τινων ὡρῶν πλοῦν ἤρξατο ἡ ἁλιεία. Κατεστάθην εἰς τὴν πρώραν μετὰ δύο ὁρμιῶν. Καὶ πρῶτον ἀνείλκυσα μίαν μαινίδα (Sarde), ἑλκουσαν βάρος πέντε χιλιογράμμων. Ὁ ἰχθὺς ἐφαίνετο νεκρός. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐξήρχοντο τῶν κογχῶν, ἡ κοιλία ἦτο ἐξωγκωμένη, ὁ δὲ σάκκος τοῦ στομάχου ὑψοῦτο μέχρι τοῦ ῥύγχους καὶ ἐφαίνετο οἱονεὶ ἀποπνίγων αὐτόν.

Ἐγνώριζον ἐκ πείρας ὅτι οἱ ἐν τοῖς βάθεσι τοῦ ὠκεανοῦ ἀγρευόμενοι ἰχθῦς φαίνονται, ἐξερχόμενοι τοῦ ὕδατος, ἀσφυκτοῦντες. Διότι ὁ ἐν τῇ νηκτικῇ κύστει τῶν ἰχθύων ἐγκεκλεισμένος ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, μὴ πιεζόμενος ἔτι ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ὑδάτων, ἀραιοῦται καὶ ἐξογκοῖ τοσοῦτον αὐτήν, ὥστε ἀποπνίγει τὸν ἰχθύν. Πῶς ἄρα δυνάμεθα ἵνα διαφυλάττωμεν ζῶντας τοὺς ἐν τῷ ὠκεανῷ ἀγρευομένους ἰχθῦς;

Ἐπορεύθην πρὸς τὸν ναύκληρον καὶ ἠρώτησα αὐτὸν τοῦτο. Ἐκεῖνος δὲ ἐμειδίασε καί με προσεκάλεσεν ἵνα καταβίσω τὸν ὑπ' ἐμοῦ ἀγρευθέντα ἰχθὺν εἴς τι παρ' αὐτῷ κείμενον μέγα δοχεῖον πλῆρες ὕδατος. Ὁ ἰχθὺς ἀνετράπη ὡς νεκρὸς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος.

Ἐπί τινος μικρᾶς τραπέζης, φωτιζομένης ὑπὸ δύο λυχνιῶν, ἦτο συλλογὴ ποικίλων σιδηρῶν σωλήνων. Ὁ ναύκληρος ἔλαβεν ἕνα σωλῆνα, καὶ, ἐξελὼν τὸν ἰχθὺν τοῦ ὕδατος, ἔθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ, διαπεράσας δι' αὐτοῦ τὴν πλευράν, ἐτρύπησε τὴν ἐξωγκωμένην κύστιν τοῦ ζώου. Ἐν ἀκαρεῖ ὁ ἐν τῇ κύστει ἀὴρ ἐξῆλθε συρίζων διὰ τοῦ σωλῆνος, ὁ δὲ ἰχθὺς ἀναβιώσας ἤρξατο ἵνα τινάσσηται, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὴν μεγάλην δεξαμενὴν ἐκολύμβα ἀνέτως.

Ὁ ναύκληρος διετέλεσε διατρυπῶν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπαλλήλως καθ' ὅλην τὴν νύκτα πάντας τοὺς ἀγρευομένους ἰχθῦς, καὶ ῥίπτων αὐτοὺς εἰς τὸ ἰχθυοτροφεῖον. Ἡ ἄγρα διετέ-

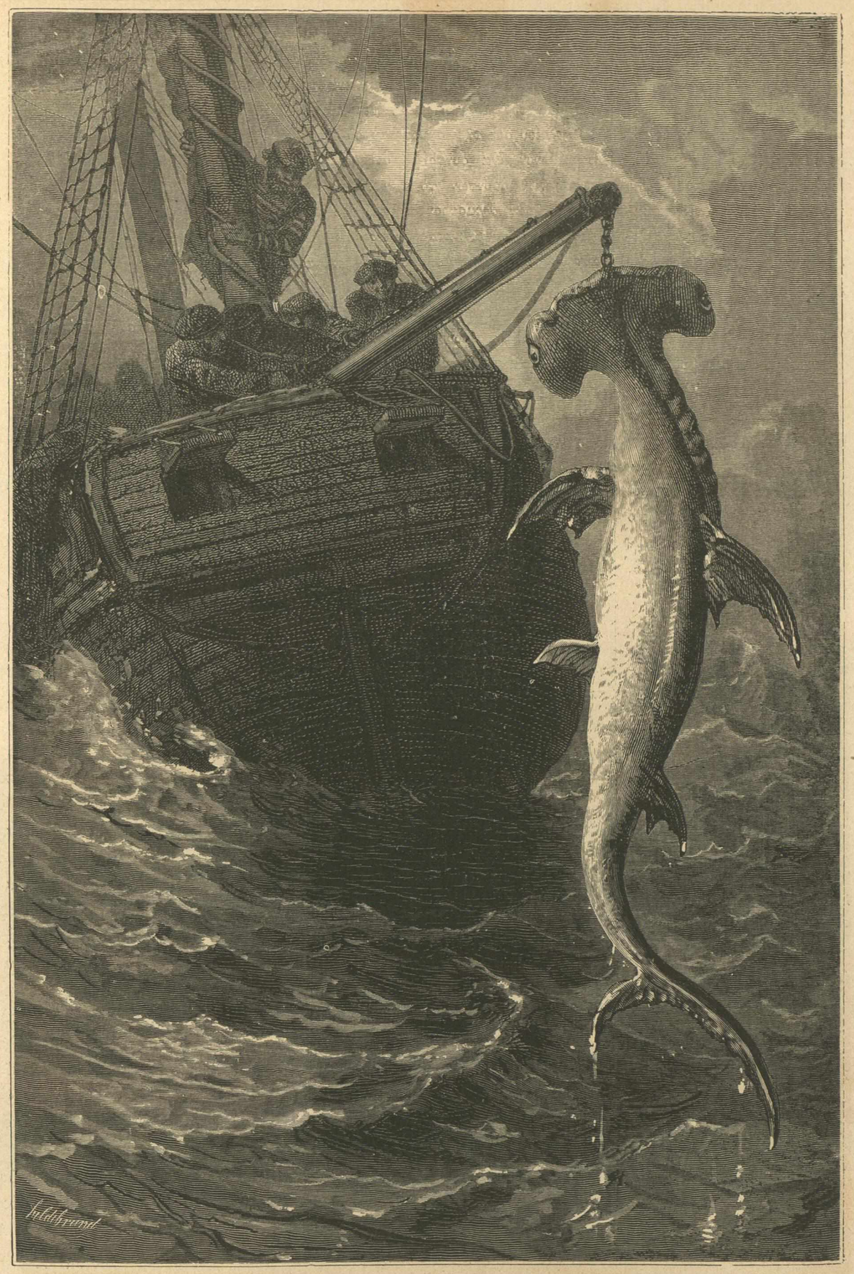

Ἡ ἁλιεία κατὰ τὰς περὶ τοὺς τροπικοὺς θαλάσσας. — Ἡ Σφύρα.

λεσε γινομένη ἄφθονος μέχρι τῆς πρωΐας. Μόνος δ' ἐγὼ ἤγρευσα περὶ τεσσαράκοντα ἰχθῦς, ἐν οἷς καὶ μίαν ἀραδωτὴν ὕαιναν (loup de mer), ἔχουσαν μῆκος τεσσάρων ποδῶν.

Ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐκάθισα ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆς δεξαμενῆς, ὅπως ἴδω ἀνέτως τοὺς ἐν αὐτῇ συνηθροισμένους ἰχθῦς. Οὐδὲν παραδοξότερον καὶ διδακτικώτερον τοῦ θεάματος τῶν ποικιλομόρφων, ποικιλοχρόων καὶ φοβερῶς ἐξοπλισμένων κατοίκων τούτων τοῦ ὠκεανοῦ, συνελθόντων πρὸς βίαν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ εἱρκτῇ. Αἱ μαινίδες καὶ οἱ λάβρακες συμπαρανήχονται ὑπεκφεύγοντες τοὺς μεγάλους ἰχθῦς, οἵτινες προτιμῶσιν ἵνα κατέχωσιν ἐπιμόνως τὸν βυθὸν τῆς δεξαμενῆς. Καὶ ἡ μὲν κλεπτικὴ κρεολὸς (cleptique créole) εἶναι ὑσγινοβαφὴς, αἱ δὲ μαινίδες χαλκόχρεες τὸ σῶμα, τὴν δὲ κεφαλὴν πορφυρᾶ, ἕκαστον δὲ λέπος αὐτῶν εἶναι μελανῶς κατεστιγμένον. Ὁ λεγόμενος vivanet doré ἔχει τὴν μὲν ῥάχιν ὑποκυανίζουσαν ὡς ὁ χάλυψ, τὴν δὲ κοιλίαν ῥοδόχροα, διατεμνομένην ὑπὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χρυσῶν ταινιῶν. Καὶ αἱ μὲν γνάθοι εἶναι κεχρυσωμέναι, τὰ δὲ χείλη ὕσγινα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἰριώδεις. Ἕτερον εἶδος μαινίδων ἔχει τὸ μὲν σῶμα μίλτινον, τὰς δὲ λεπίδας περιεχομένας ὑπὸ ταινίας ἀργυρᾶς. Ὦ τῆς ποικιλίας! ὦ τῆς ἁρμονίας τῶν χρωμάτων τῶν ἐναλίων τούτων κατοίκων τῶν τροπικῶν! Ἐνίοτε ἡ ἀργυρᾶ λεγομένη περιστικτὴ μὶς (Trichiurus lepturus), ἐπανορθουμένη ἐπὶ τῆς οὐρᾶς, ὑψοῦται καθέτως ἐκ τοῦ βάθους τῆς δεξαμενῆς, κινουμένη ἑλικοειδῶς ὡς ὄφις, ἐξαίρουσα τοῦ ὕδατος τὴν μεγάλην αὐτῆς γνάθον, ὡπλισμένην διὰ κοπτερωτάτων ὀδόντων. Τότε αἱ μαινίδες καὶ οἱ λάβρακες διασκορπίζονται ἔντρομοι εἰς παντοίας διευθύνσεις, ὅπως συνέλθωσι πάλιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀγέλην εἰς ἄλλην τινὰ γωνίαν τῆς δεξαμενῆς. Παρὰ δὲ τοὺς ταινιοειδεῖς τούτους ἰχθῦς, οἵτινες ἐξελίσσουσιν εἰς μυρίους γραφικοὺς ἑλιγμοὺς τὰ πολυχρώματα αὐτῶν σώματα ὕσταται ἀκίνητος ὡς κορμὸς δένδρου ὁ λεγόμενος ἵππος ἢ μεγαλωπὸς, μαινὶς γιγαντιαία, ἔχουσα μῆκος τεσσάρων μέτρων, ἧς ἡ νωτιαία πτέρυξ ἀπολήγει εἰς μακρὰν μεμβρανώδη μάστιγα.

Οἱ δὲ ἀστακοὶ ἀναμένουσι φοβεροὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν πανοπλίαν ἕν τινι γωνίᾳ τοῦ ἰχθυοτροφείου τοὺς ἐκ τῶν πληγῶν τοῦ ἀγκίστρου λειποθυμοῦντας ἰχθῦς, οὓς ἁρπάζουσι καταπίπτοντας καὶ καταβροχθίζουσιν ἐν ἀκαρεῖ, ἀπαλλάττοντες οὕτω τοὺς ἐπιζῶντας τῆς ἀπὸ τῆς σήψεως τῶν ἀποθανόντων ἰχθύων διαφθορᾶς τοῦ ὕδατος.

Ἀναμένοντες τὸν ἄνεμον, οἱ ναῦται ἐρρίψαν εἰς τὴν θάλασσαν ὁρμιὰν καρχαρίου συγκειμένην ἐξ ἀλύσεως σιδηρᾶς καταληγούσης εἰς φοβερὸν χαλύβδινον ἄγκιστρον, οὗ ἐξηρτᾶτο μέγα τεμάχιον λίπους. Αἴφνης ἡ ἄλυσις ἐντείνεται καὶ φοβεροὶ τιναγμοὶ κραδαίνουσι τὸ πλοῖον καὶ τὴν στρέβλην (cabertan), ἥτινι ἡ ἄλυσις εἶναι προσδεδεμένη. Οἱ τέσσαρες ναῦται ἀνεπήδησαν ὡς ἠλεκτρισθέντες, καὶ, λαβόμενοι τοῦ μοχλοῦ, ἀνείλκυσαν ἐπιπόνως μετά τινα λεπτὰ πελωρίαν καὶ ἰσχυρὰν τινα κεφαλὴν ἕξωτῶν ὕδανος. Ἦτο δὲ αὕτη ἡ κεφαλὴ τερατώδους τινὸς σφύρας (marteau), οὕτως ὀνομαζομένης ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτῆς πρὸς σφῦραν, ἧς τὰ δύο ἄκρα πεπιεσμένα τετραγωνικῶς εἶχον ἕκαστον ἕνα στρογγύλον, κίτρινον, φωσφόρον ὀφθαλμόν. Τὸ θηρίον διηγωνίζετο πρὸς τὸν θάνατον ἐμμανῶς, ἔτυπτε τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτοῦ οὐρᾶς, καὶ πειρώμενον ἵνα συντρίψῃ διὰ τῆς τριπλῆς σειρᾶς τῶν ὀδόντων τὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διατρυπῆσαν ἄγκιστρον, ἐξηνεύγετο κρουνοὺς αἵματος, οἵτινες, καταῤῥέοντες τοῦ σώματος αὐτοῦ, κατεχρωμάτισαν ἐρυθρὰν πᾶσαν τὴν περιὶ θάλασσαν.

Ἡ σφύρα εἶναι ἐκ τῶν σαρκοβορωτάτων ἰχθύων, οὓς ἐκτρέφουσι τὰ ὕδατα ταῦτα. Οἱ ναῦται ἀφῆκαν αὐτὴν κρεμαμένην μέχρις οὗ ἐξέπνευσε· διότι γνωρίζουσιν ἐκ πείρας ὁπόσον ἐπικίνδυνοι εἶναι οἱ τελευταῖοι τιναγμοὶ τῶν μεγάλων τούτων ἰχθύων, οἵτινες, διαγωνιζόμενοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐφόνευσαν πολλάκις πολλοὺς ἁλιεῖς καὶ ἀνέτρεψαν πολλὰ πλοῖα.

Ἐντὸς 14 ὡρῶν ὁ ναύκληρος καὶ οἱ ναῦται ἐκέρδησαν ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας φράγκων. Ἀλλ' ἡ θαυμαστὴ αὕτη ἁλιεία ἐξέλιπεν αἴφνης περὶ τὴν δεκάτην· διότι οἱ καρχαρίαι, οἱ σκύλλοι, τὰ σελάχη, καὶ ἄλλοι ἀδηφάγοι ἰχθῦς, διαδραμόντες τὸν περὶ ἡμᾶς βυθὸν, ἀπεδίωξαν πάντας αὐτοῦ τοὺς κατοίκους.

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ [1].

ΙΖ΄.

Οὐδέποτε εἶδεν ἡ οἰκουμένη τοιαύτας πολέμου παρασκευάς. Καὶ ὁ μὲν Ὀκτάβιος ἦρχε πάντων τῶν πρὸς ἑσπέραν χωρῶν. Ὄπισθεν δ' αὐτοῦ συνίστατο ἡ Ἰταλία, ἡ Γαλατία, ἡ Ἱσπανία, ἡ Ἰλλυρία καὶ ἡ Σαρδώ. Ὁ δὲ Ἀντώνιος εἶχε τὴν Θρᾴκην, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Αἴγυπτον, πᾶσας τὰς ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους τεταγμένας χώρας τῆς Ἀσίας καὶ τοὺς πλείστους τῶν πρὸς ἀνατολὰς οἰκούντων αὐτονόμων δυναστῶν. Ἦσαν δὲ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν μὲν ἐῤῥωμενέσταται χιλιάδες ταγματικῶν, εἴκοσι δὲ χιλιάδες ἱππέων, οἷς προσετίθετο πλῆθος ἀναρίθμητον ἐπικούρων. Ὁ στόλος τοῦ Ἀντωνίου, καλῶς κατεσκευασμένος καὶ κεχορηγημένος παντοδαπαῖς μηχαναῖς, συνίστατο ἐκ πεντακοσίων νεῶν, ἐν αἷς αἱ περιβόητοι τριήρεις τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλ' ἡμιόλιοι ἐπιτηδείων πληρωμάτων.

Ἀλλ' αἱ δυνάμεις τοῦ Ὀκταβίου, εἰ καὶ ἦσαν ἐλάττονες, συνιστάμεναι ἐκ 250 νεῶν, εἶχον τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, ὅτι ἐκυβερνῶντο ὑπ' ἀνυπερβλήτων ναυτικῶν, ἐν οἷς διέπρεπον καὶ πάντες οἱ παλαιοὶ πειραταὶ τοῦ Σέξτου Πομπηΐου. Αἱ νῆες αὐτοῦ δὲν ἦσαν ἐπιδεικτικῶς πεπηγυῖαι πρὸς ὕψος, οὐδὲ ὄγκον, ἀλλ' εὔστροφοι καὶ ταχεῖαι καὶ πεπληρωμέναι ἀκριβῶς. Ἐναυάρχει δὲ αὐτῶν ἀνὴρ ἔμπειρος τῶν κατὰ θάλασσαν ἀγώνων, ὁ Ἀγρίππας, κυβερνῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Ὀκταβίου, ὅστις, ἀντὶ εὐφυίας καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς, εἶχε τοὐλάχιστον τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, ὅτι ὑπεστέλλετο μετριάζων ἐν καιρῷ, ἐπιτρέπων τοῖς στρατηγοῖς ἵνα πράττωσι κατὰ τὸ δοκοῦν.

Ἀλλὰ πῶς στρατηγὸς ἔμπειρος, οἷος ἦτο ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, ἔχων τοιοῦτον δεδοκιμασμένον στρατὸν, προὐτίμησεν ἵνα διακινδυνεύσῃ περὶ τῶν ὅλων, ναυμαχῶν μᾶλλον ἢ πεζομαχῶν; καὶ ταῦτα ἐν ᾧ ἔβλεπεν ὅτι δι ἀπορίαν πληρωμάτων συνηρπάζοντο ὑπὸ τῶν τριηραρχῶν ἐκ τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος ὀνηλάται καὶ θεριστα καὶ ἔφηβοι, αἱ δὲ πλεῖσται τῶν νεῶν ἦσαν ἀποδεεῖς καὶ μοχθηρῶς πλέουσαι; Αἰτία τούτου ἐγένετο πάλιν ἡ Κλεοπάτρα, ἥτις ἐφρόντιζεν οὐχὶ ὅπως γένηται χρήσιμος πρὸς τὸ νικᾶν, ἀλλ' ὅπως ἀσφαλίσῃ ἑαυτῇ εὔκολον φυγὴν, ἐὰν ἐνικᾶτο ὁ Ἀντώνιος.

Καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ, συνέχων τὸ ναυτικὸν ἐν Τάραντι καὶ Βρεντησίῳ, ἔπεμπε πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀξιῶν ἵνα μὴ διατρίβῃ τὸν χρόνον, ἀλλ' ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν μετὰ τῶν δυνάμεων, ὑποσχόμενος ἵνα παράσχῃ τῷ στόλῳ αὐτοῦ ἀκωλύτως ὅρμους καὶ λιμένας, ὑποχωρήσῃ δὲ ἵππου δρόμον ἀπὸ θαλάσσης, μέχρις οὗ οὗτος ἀποβῇ ἀσφαλῶς καὶ στρατοπεδεύσηται. Ὁ δὲ Ἀντώνιος παίζων τούτοις προὐκαλεῖτο τὸν Ὀκτάβιον εἰς μονομαχίαν, εἰ καὶ ἦτο πρεσβύτερος· εἰ δὲ φεύγοι τοῦτο, ἠξίου ἵνα τὰ στρατεύματα διαγωνίσωνται περὶ Φάρσαλον, ὡς πρό τινων ἐτῶν ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Πομπήιος.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀντώνιος ὡρμίζετο περὶ τὸ Ἄκτιον, ὁ Ὀκτάβιος ἐξέρχεται παρὰ τὴν Νικόπολιν καὶ καταλαμβάνει τὴν ἐν Ἠπείρῳ Τορύνην. Θορυβουμένων δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀντώνιον, διότι ὑστέρει αὐτοῖς τὸ πεζικὸν, ἡ Κλεοπάτρα σκώπτουσα, « Τί φοβεῖσθε, ἔλεγεν, ἐπειδὴ ὁ Καῖσαρ κάθηται ἐπὶ τῇ τορύνῃ; »

« Ὦ αὐτοκράτορ, τί τῶν τραυμάτων τούτων ἢ τοῦ ξίφους καταγνοὺς, ἐν ὕλοις πονηροῖς ἔχεις τὰς ἐλπίδας; Αἰγύπτιοι καὶ Φοίνικες ἐν θαλάσσῃ μαχέσθωσαν, ἡμῖν δὲ γῆν δὸς, ἐφ' ἧς εἰώθαμεν ἑστῶτες ἀποθνήσκειν, ἢ νικᾶν τοὺς πολεμίους, » ἔλεγεν ἀνακλαύσας πρὸς αὐτὸν εἷς τῶν ἀρχαίων πεζομάχων ταξιαρχῶν τῶν Φιλίππων καὶ Φαρσάλων, ὅστις πολλοὺς ἠγωνίσατο μετὰ τοῦ Ἀντωνίου ἀγῶνας. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, μηδὲν ἀποκριθεὶς πρὸς ταῦτα, ἀλλὰ νεύσας διὰ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ προσώπου, οἷον παρορμῶν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θαῤῥεῖν, παρῆλθε φαινόμενος ὅτι δὲν εἶχε χρηστὰς ἐλπίδας.

Ὁ δὲ Καῖσαρ, ἀπαντήσας περὶ τὴν νύκτα ἄνθρωπόν τινα ἐλαύνοντα ὄνον, καὶ πυθόμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ ὀνηλάτης, γνωρίσας αὐτόν, « Ἐγὼ μὲν ὀνομάζομαι Εὔτυχος, ἀπεκρίθη, ὁ δὲ ὄνος μου Νίκων. »

[1] Συνέχ. ἀπὸ σελ. 294.

ΙΗ΄.

Καὶ κατ' ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὰς ἑφεξῆς τρεῖς τὸ πέλαγος, κυμανθὲν ὑπὸ σφοδροῦ πνεύματος, ἐνεπόδισε τὴν μάχην· ἀλλὰ τῇ πέμπτῃ, γενομένης γαλήνης, οἱ δύο στόλοι ἦλθον εἰς χεῖρας, ἐν ᾧ ἡ Κλεοπάτρα ἵστατο ἀναμένουσα τὸ ἀποβησόμενον μετὰ τῶν ἑξήκοντα αὐτῆς νεῶν ἐν τῷ ἔνδον τοῦ κόλπου, οὗτινος ὁ Ἀντώνιος ἐφύλαττε τὴν εἴσοδον. Ἦτο δὲ ὁ ἀγὼν μᾶλλον πεζομαχία καὶ τειχομαχία ἢ ναυμαχία. Διότι αἱ μὲν βαρεῖαι νῆες τοῦ Ἀντωνίου, συνδεδεμέναι οὖσαι διὰ τετραγώνων ξύλων, δὲν ἠδύναντο ἵνα καταφέρωσιν ἐνεργοὺς τὰς τῶν ἐμβολῶν πληγάς· αἱ δὲ τοῦ Καίσαρος ἀπεθραύοντο τὰ ἔμβολα συμφερόμεναι ἀντίπρωροι πρὸς χαλκώματα στερεὰ καὶ τραχέα, εἰ καὶ ἐνέπιπτον τρεῖς καὶ τέσσαρες περὶ μίαν τῶν Ἀντωνίου, ὧν τὰ πληρώματα ἀπεκρούοντο μὲν τοὺς ἐχθροὺς, μαχόμενα ὡς ἀπὸ ξυλίνων πύργων διὰ δοράτων καὶ πυροβόλων καὶ καταπελτῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο ἵνα καταδιώξωσιν αὐτούς. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ναυμαχία ἦτο ἔτι ἄκριτος, ἡ Κλεοπάτρα βλέπουσα τινὰς τῶν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου μαχομένων νεῶν τοῦ Ἀντωνίου διασπασθείσας, καὶ φοβηθεῖσα μὴ περικυκλωθῇ ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὥρμησε διὰ μέσου τῶν μαχομένων εἰς φυγήν. Καὶ εἶδον τότε πάντες τὴν ναυαρχίδα Ἀντωνιάδα, διερχομένην αἰφνιδίως διὰ τῶν μαχομένων, αἴρουσαν τὰ πορφυρᾶ αὐτῆς ἱστία, καὶ πετῶσαν, ὡς ἐπτερημένον πτηνὸν πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἐφέλκουσαν τὰς ὀγδοήκοντα αἰγυπτίας ναῦς. Καὶ οἱ μὲν ἐχθροὶ ἐκπλήττονται, βλέποντες φεύγουσαν τὴν βασίλισσαν καὶ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον, οἱ δὲ φίλοι δὲν τολμῶσιν ἵνα πιστεύσωσι τὸ γινόμενον· διότι ἡ μάχη, ἀκμάζουσα ἔτι, εἶναι ἄκριτος. « Τότε, λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐγένετο φανερὸν ὅτι ὁ Ἀντώνιος δὲν διῳκεῖτο ὑπὸ τῶν ἰδίων λογισμῶν οὔτε στρατηγοῦ, οὔτε ἀνδρὸς, ἀλλ' ὡς εἴπέ τις ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἐρῶντος ζῇ ἐν ἀλλοτρίῳ σώματι, εἵλκετο ὑπὸ τῆς γυναικὸς ταύτης, ὥσπερ συμπεφυκὼς καὶ συμμεταφερόμενος αὐτῇ. Διότι, ὡς εἶδε τὴν ναῦν ἐκείνης ἀποπλέουσαν, ἐκλαθόμενος πάντων, καὶ προδοὺς καὶ ἀποδρὰς τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους καὶ ἀπολνήσκοντας, ἐπήδησεν εἰς τινα πεντήρη, καὶ παραλαβὼν δύο τῶν φίλων, ἔτρεχεν ὡς μαινόμενος κατόπιν ἐκείνης, ἥτις, ἀπολωλεκυῖα ἤδη, ἔμελλεν ἵνα προσαπολέσῃ καὶ τοῦτον· » καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, οὗτινος πρῶτον καθῆκον ἦτο τὸ τιμωρεῖν τοὺς λειποτακτοῦντας, κατέλιπε πρῶτος τὴν ἑαυτοῦ τάξιν. Ἀλλ' ὁ Δίων ὁ Κάσσιος διηγεῖται τὸ συμβὰν κατ' ἄλλον τινὰ καὶ ἴσως πιθανώτερον τρόπον. Βλέπων, λέγει, τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον φεύγοντα πλησίστιον πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ὁ Ἀντώνιος ἐνόμισεν ὅτι, καταληφθεὶς ὑπὸ πανικοῦ φόβου, λειποτακτήσας ἀπῆγεν ἄκουσαν τὴν Κλεοπάτραν, καὶ ἔδραμεν ὅπως ἐπαναγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν μάχην. Ἀλλ' ἦτο ἤδη ὀψέ· διότι ἡ μὲν Κλεοπάτρα δὲν ἠθέλησεν ἵνα ἐπανέλθῃ, οἱ δὲ ναύαρχοι αὐτῆς ἀπεφήναντο διαῤῥήδην ὅτι δὲν ἤθελον ἵνα ὑπακούσωσιν εἰμὴ μόνον τοῖς προστάγμασι τῆς βασιλίσσης. Τότε ὁ Ἀντώνιος, μὴ δυνάμενος ἵνα ἐπανέλθῃ μόνος εἰς τὴν μάχην, ὥχετο φερόμενος ἀνάρπαστος ὑπ' αὐτῆς πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἀκρίτου ἔτι τῆς μάχης οὔσης.

ΙΘ΄.

Ὁ Ἀντώνιος, ἀναληφθεὶς εἰς τὴν φεύγουσαν ναυαρχίδα τῆς Κλεοπάτρας, ἐκάθισεν εἰς τὴν πρῷραν καὶ, ἐχόμενος τῆς κεφαλῆς ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν, διέμεινεν ἐπί τινα χρόνον οἰονεὶ ἐμβρόντητος, μέχρις οὗ ἀφυπνίσθη ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν διωκουσῶν αὐτὸν λιβυρνίδων τοῦ Καίσαρος, ὧν μία, πατάξασα τὴν ἑτέραν τῶν ναυαρχίδων, περιερόμβησε, καὶ πεσοῦσαν πλαγίαν ἐκυρίευσεν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα, βεβαίως ἠχμαλωτίζοντο τότε, ἐὰν μὴ οἱ διώκοντες, νομίζοντες ὅτι συνέλαβον ἤδη αὐτοὺς, ἀπείχοντο τῆς διώξεως τῆς ἑτέρας ναυαρχίδος, ἐφ' ἧς ἐσώθησαν εἰς τὸ Ταίναρον. Ἐκεῖ αἱ περὶ τὴν Κλεοπάτραν συνήθεις γυναῖκες συμφιλιώσασαι πάλιν ἀμφοτέρους, ἔπεισαν ἵνα συνδειπνήσωσι καὶ συγκαθεύδωσιν.

Ἤδη δὲ ἠθροίζοντο περὶ αὐτοὺς εἰς τὸ Ταίναρον τὰ ἀπὸ τῆς τροπῆς διασωθέντα πλοῖα καί τινες τῶν φίλων, ἀγγέλλοντες ὅτι τὸ μὲν ναυτικὸν ἀπώλετο, τὸ δὲ πεζὸν ἐνέμενεν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος ἔπεμψεν ἀγγέλους πρὸς τὸν Κανίδιον, πρίστάττων αὐτῷ ἵν' ἀναχωρήσῃ κατὰ τάχος μετὰ τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Ἀσίαν· αὐτὸς δὲ, ἑτοιμαζόμενος ἵν' ἀποπλεύσῃ ἀπὸ τοῦ Ταινάρου εἰς τὴν Λιβύην, ἐκλέξας μίαν ὁλκάδα κομίζουσαν πολλὰ χρήματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη, διεμοίραζεν αὐτὰ τοῖς φίλοις, παρακινῶν αὐτοὺς κλαίοντας καὶ ἀρνουμένους ἵνα λάβωσι καὶ σώζωσιν ἑαυτοὺς τὴν ταχίστην.

Κ΄.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Ἀντώνιον καὶ Κλεοπάτραν μέχρι τῆς εἰς τὸ Ταίναρον ἀῤῥίζεως. Ἰδωμεν δὲ τί συνέβη μετὰ τὴν φυγὴν αὐτῶν ἐν Ἀκτίῳ. Ὁ στόλος τοῦ Ἀντωνίου, ἀντέστη μὲν πολὺν χρόνον πρὸς τὸν τοῦ Καίσαρος, ἀλλὰ, βλαφθεὶς μεγάλως ὑπὸ τοῦ ἐπελθόντος κλύδωνος, ἐτράπη περὶ τὸ ἑσπέρας, ἀπολεσθέντων ἀνδρῶν μὲν πεντακισχιλίων, τριακοσίων δὲ πλοίων αἰχμαλωτισθέντων. Ὁ δὲ στρατὸς, μαθὼν τὴν φυγὴν τοῦ Ἀντωνίου, δὲν ἠδύνατο ἵνα πεισθῇ ὅτι οὗτος ἔφυγεν ἀληθῶς, ἀπολιπὼν δεκαεννέα τάγματα ἀηττήτων πεζῶν καὶ περὶ δισμυρίους καὶ δισχιλίους ἐῤῥωμενεστάτους ἱππεῖς, καὶ προσεδόκα ἵνα ἴδῃ αὐτὸν ἐπανερχόμενον. Ἐπεδείξατο δὲ τοσαύτην πίστιν καὶ ἀρετὴν, ὥστε καὶ τῆς φυγῆς αὐτοῦ φανερᾶς ἤδη γενομένης, συνέμεινεν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. περιορῶν ἐπιπρεσβευόμενον αὐτῷ τὸν Καίσαρα. Τέλος δὲ, ἀποδράντος νύκτωρ τοῦ στρατηγοῦ Κανιδίου, καὶ καταλιπόντος τὸ στρατόπεδον, γενόμενοι κατ' ὀλίγον πάντων ἔρημοι, καὶ προδοθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν, οἱ στρατιῶται προσεχώρησαν πρὸς τὸν Ὀκτάβιον, ὅστις ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ διηλλάχθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, διανείμας ταῖς κακοπαθούσαις καὶ λιμωττούσαις ἑλληνικαῖς πόλεσι τὸν ἐκ τοῦ πολέμου περισσεύσαντα σῖτον, καὶ πολλὰ χρήματα.

ΚΑ΄.

Ὁ Ἀντώνιος, φθάσας εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ προπέμψας ἐκ Παραιτονίου τὴν Κλεοπάτραν εἰς Αἴγυπτον, διετέλεσε πλανώμενος ἐν τοῖς ἐρήμοις αἰγιαλοῖς μετὰ δύο φίλων, τοῦ Ἕλληνος ῥήτορος Ἀριστοκράτους καὶ τοῦ Ῥωμαίου Λουκιλίου. Ἀλλὰ, βλέπων καὶ τὰς ἐν Λιβύῃ δυνάμεις ἀποστατούσας, μετεκομίσθη ὑπὸ τούτων εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου εὗρε τὴν Κλεοπάτραν ἐπιχειροῦσαν ἔργον ἀπονενοημένον καὶ παραβολώτατον. Διότι, θέλουσα ἵνα σώσῃ τὸν στόλον, ἤρξατο ἵνα μετακομίζῃ αὐτὸν διὰ ξηρᾶς ὑπὲρ τὸν ἀρσινοΐτην ἰσθμὸν, ἔχοντα πλάτος ὑπερ τὰ τριακόσια στάδια. εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν· ἐλπίζουσα ὅτι, καταστᾶσα μετὰ τῶν πλοίων καὶ χρημάτων εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, ἔμελλεν ἵν' ἀπορύγῃ τὴν δουλείαν καὶ διαφυλάξῃ μέρος τῆς ἀρχῆς. Ἀλλὰ τῶν περὶ τὴν Πέτραν Ἀράβων συνδραμόντων καὶ καυσάντων τὰς πρώτας ὑπερνεωλκησθείσας ναῦς, ἀπέσχετο τοῦ ἔργου καὶ κατῴκησεν ἐν τοῖς βασιλείοις τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀναμένουσα τὰ ἀπερησόμενα. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, καταληφθεὶς ὑπὸ μελαγχολίας, ἀφήσας τὴν πόλιν καὶ τὰς μετὰ τῶν φίλων διατριβὰς, κατεσκεύασεν ἑαυτῷ οἴκησιν ἔναλον παρὰ τὴν νῆσον Φάρον, προβαλὼν χῶμα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ διῆγεν αὐτόθι μονάζων καὶ φεύγων τοὺς ἀνθρώπους, λέγων ὅτι ἠγάπα καὶ ἐζήλου τὸν βίον Τίμωνος τοῦ μισανθρώπου· διότι, ὡς ἐκεῖνος, ἀδικηθεὶς καὶ ἀχαριστηθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων, ἠπίστει καὶ ἐδυσχέραινε πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους [1].

[1] Ἐξῆ δὲ ὁ Τίμων οὗτος ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ, διεκωμῳδήθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Πλάτωνος ὡς δυσμενὴς καὶ μισανθρωπος· διότι ἐκκλίνων καὶ ἀποφεύγων τὴν συναναστροφὴν ἁπάντων, ἁσπάζετο μόνον καὶ κατεφίλει τὸν νέον Ἀλκιβιάδην, ἡγεύρων, ἔλεγεν, ὅτι ἔσεται πολλῶν κακῶν αἴτιος τοις Ἀθηναίοις. Ἔβλεπε δὲ μόνον ἐξ ἁπάντων τῶν Ἀθηναίων τὸν Ἀπήμαντον, ὡς ὅμοιον αὐτῷ τὸ ἦθος καὶ ζηλοῦντα τὴν δίαιταν

ΚΒ′.

Ἐν τούτῳ δὲ ἦλθε πρὸς τὸν Ἀντώνιον ὁ στρατηγὸς Κανίδιος αὐτάγγελος τῆς ἀποβολῆς τῶν ἐν Ἀκτίῳ δυνάμεων, καὶ ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰουδαῖος Ἡρώδης καὶ πάντες οἱ κατὰ τὴν ἀνατολὴν δυνάσται καὶ σύμμαχοι αὐτοῦ ἀποστάντες προσῆλθον τῷ Καίσαρι. Ἀλλ' ἐφάνη μὴ διαταραχθεὶς ὑπὸ τῶν δεινῶν τούτων ἀγγελιῶν· ἀλλ' ἀποτεθειμένος ἄσμενος πᾶσαν ἐλπίδα, τὴν μὲν τιμωνείαν ἐκείνην δίαιταν καὶ μελαγχολίαν ἐκλιπών, ἀπῆλθε πάλιν πρὸς τὴν Κλεοπάτραν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ ἐτράπη ὡς πρότερον πρὸς δεῖπνα καὶ κώμους, καὶ πότους μεθημερινούς, ὡς εἰ προπαρεσκευάζετο εἰς θάνατον. Ἔπεμπον δὲ καὶ πρὸς τὸν Καίσαρα πρέσβεις εἰς τὴν Ἀσίαν, ἡ μὲν αἰτουμένη τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, ὁ δὲ ἀξιῶν ἵνα ζῇ ἐν Ἀθήναις ὡς ἰδιώτης, ἐὰν μὴ ἐπετρέπετο αὐτῷ ἵνα διαμένῃ ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀλλ' ὁ ὠμὸς καὶ πολυμήχανος Καῖσαρ τοὺς μὲν λόγους τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ πρώην ἑνὸς τῶν τριῶν καὶ γαμβροῦ αὐτοῦ δὲν ἤκουε, πρὸς δὲ τὴν Κλεοπάτραν ἀπεκρίνετο κατὰ μὲν τὸ φανερὸν ὅτι πρέπει πρῶτον ἵνα παραιτηθῇ τῆς βασιλείας καὶ καταθέσῃ τὰ ὅπλα, κρυφίως δὲ συνεβούλευεν αὐτῇ ἵνα ἐκδιώξῃ ἢ θανατώσῃ τὸν Ἀντώνιον, ἐὰν ἤθελεν ἵνα διατηρήσῃ τὴν ἀρχήν. Ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Ἀντώνιος, καὶ νικηθείς, ἔσεται πάντοτε ἐπικίνδυνον πρόσκομμα τῶν φιλοδόξων αὐτοῦ βουλευμάτων· ὅτι δὲν ἠδύνατο ἵνα δεσμεύσῃ αὐτὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν εἰς τὸ θριαμβευτικὸν ἅρμα. Ἄλλως τε ὁ στρατηγὸς οὗτος εἶχεν ἔτι μικρὸν στρατὸν, καὶ ἠδύνατο ἵνα ὑποστῇ πολιορκίας, ἵν' ἀμύνηται, καὶ τέλος ἵνα μεταφέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἱσπανίαν ἢ τὴν Γαλατίαν. Ἀλλ' ἄλλως εἶχον τὰ κατὰ τὴν Κλεοπάτραν, ἥτις συνήθροισεν ἤδη ἐν ταῖς κρύπταις τῶν βασιλείων ἅπαντας αὐτῆς τοὺς διαβεβοημένους θησαυροὺς καὶ ἠπείλει ὅτι ἔμελλεν ἵνα καύσῃ τὰ πάντα μεθ' ἑαυτῆς, ἐὰν ὁ Καῖσαρ προσεφέρετο βαρβαρικῶς πρὸς αὐτήν. Οὗτος δὲ φοβηθεὶς περὶ τῶν χρημάτων, μὴ αὕτη, τραπομένη εἰς ἀπόγνωσιν, διαφθείρῃ καὶ καταφλέξῃ τὸν πλοῦτον, προσέπεμπεν αὐτῇ ἀδιαλείπτως ἐλπίδας τινὰς φιλανθρώπους. Ἔπεμψε δὲ καί τινα τῶν ἀπελευθέρων πρὸς τὴν βασίλισσαν, ὅστις ἐντυγχάνων αὐτῇ μακρότερα τῶν ἄλλων καὶ τιμώμενος διαφερόντως, παρέσχε τῷ Ἀντωνίῳ ὑπόνοιαν προδοσίας· διὸ συλλαβὼν οὗτος ἐμαστίγωσε καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν κατησχυμένον πρὸς τὸν Καίσαρα, γράψας ὅτι, ἐὰν μὴ φέρῃ τὸ πρᾶγμα μετρίως, δύναται ἵνα συλλάβῃ καὶ κρεμάσῃ τὸν φέροντα τὴν ἐπιστολὴν ἀπελεύθερον, ἵν' ἀμφότεροι ἔχωσι τὸ ἴσον. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἥτις ἐταλαντεύετο ἴσως ἐπί τινα χρόνον μεταξὺ τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς βασιλείας, μεταμεληθεῖσα, ἤρξατο ἵνα θεραπεύῃ αὐτὸν πάλιν περιττῶς· διότι, διαγαγοῦσα ταπεινῶς καὶ πρεπόντως ταῖς τύχαις τὴν γενέθλιον ἑαυτῆς ἡμέραν, ἑόρτασε τὴν τοῦ Ἀντωνίου ὑπερβαλλομένη πᾶσαν λαμπρότητα καὶ πολυτέλειαν, ὥστε πολλοὶ τῶν κεκλημένων ἐπὶ δεῖπνον ἐλθόντες πένητες ἀπῆλθον πλούσιοι.

Ἔκτοτε διεσκεδάσθησαν τὰ νέφη τῆς ζηλοτυπίας καὶ δυσπιστίας, καὶ ἀμφότεροι, ἐννοοῦντες ὅτι μόνος ὁ θάνατος ἠδύνατο ἵν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῶν ἐπικρεμαμένων δεινῶν τῆς δουλείας, ἐδόθησαν πάλιν εἰς τρυφὴν καὶ ἡδυπάθειαν, καὶ διῆγον εὐπαθοῦντες ἐν δείπνων περιόδοις. Διότι ἡ Κλεοπάτρα ἐγνώριζε καλῶς ὅτι οὐδέποτε ὁ ψυχρὸς καὶ ἀπαθὴς Ὀκτάβιος, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ὀκταβίας, ἠδύνατο ἵνα ἐρασθῇ αὐτῆς, ὡς ὑπεδείκνυον οἱ κρύφιοι αὐτοῦ ἀποστόλοι· ὅτι ὁ Καῖσαρ δὲν ἤθελεν ἵν' ἀπολαύσῃ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς βασιλίσσης, ἀλλ' ἐβουλεύετο πρῶτον μὲν ἵνα σφετερίσηται τοὺς θησαυροὺς, ὕστερον δὲ ἵνα κοσμήσῃ τὸν θρίαμβον αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ, διὰ τῆς βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου, τῆς ἀγερώχου καὶ ἀποκεκηρυγμένης ταύτης ἐχθρᾶς τῶν θεῶν τοῦ Καπιτωλίου, δεδεμένης διὰ χρυσῶν ἁλύσεων. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, βλέποντες αὐτὴν, ἐλησμόνουν ἂν τότε ὅτι ὁ πόλεμος ἦτο ἐμφύλιος, ὁ δὲ νικηθεὶς ἦτο ὁ περιφημότατος καὶ δημοφιλέστατος τῶν Ῥωμαίων στρατηγῶν, καὶ εἷς τῶν τριῶν.

ΚΓ′.

« Οὐ θριαμβεύσομαι, οὐδὲ λήψεται τοὺς θησαυρούς μου, » ἐκραύγαζεν ἡ Κλεοπάτρα. Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἴσιδος παρὰ τὴν βασιλικὴν ἀκρόπολιν ἦτο μέγα ὠχυρωμένον μαυσωλεῖον. Ἐκεῖ ἡ Κλεοπάτρα συνεφόρει νυχθήμερον τοὺς ἀμυθήτους τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Αἰγύπτου θησαυροὺς, χρυσὸν καὶ ἄργυρον, σωροὺς μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων, ἀγγεῖα πολύτιμα λιθοκόλλητα, ἀρώματα καὶ πολυτίμους ἱστοὺς, καλλιτεχνήματα, βιβλία, ἔβενον ἐλέφαντα, κινάμωμον καὶ ὅ,τι ἄλλο πλείστης σπουδῆς ἄξιον. Πάντες οἱ ναοὶ, πάντα τὰ βασίλεια, πάντα τὰ ἐργαστήρια τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπέστειλαν αὐτῇ ὅ,τι εἶχον πολυτιμότατον.

Τὸ ἀνάλωτον τοῦτο φρούριον, εἰς ὃ δὲν ἠδύνατο τις ἵνα εἰσέλθῃ, εἰμὴ ἀνελκόμενος ἄνωθεν διὰ σχοινίων μέχρι τῶν ὑψηλοτάτων αὐτοῦ ἐπάλξεων, καὶ οὗτινος αἱ καταῤῥακτώδεις πύλαι ἅπαξ κλεισθεῖσαι δὲν ἠνοίγοντο, ἔμελλεν ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἔσχατον καταφύγιον τῇ βασιλίσσῃ, ἐὰν ἔβλεπεν ὅτι οὐδεμίαν ἔπρεπεν ἵν' ἀναμένῃ ἐπιείκειαν παρὰ τοῦ Καίσαρος. Ἀπὸ δὲ τοῦ βάθους τῶν κατακομβῶν τούτων, ἐν αἷς ἀπεταμιεύθησαν οἱ θησαυροὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ αἵτινες ἐνεπλήσθησαν ὁσθῶν καὶ στυππείου καὶ ῥητίνης καὶ θείου, καὶ ἐποτίσθησαν ὑπὸ ἐλαίου καὶ ἀσφάλτου, ἡ θέλησις μιᾶς γυναικὸς περιφρόνει τὸν κύριον τῆς οἰκουμένης.

ΚΔ′.

Ἀμφότεροι ἔκριναν ἄρα ἵν ἀποθάνωσι μᾶλλον ἢ παραδώσωσιν ἑαυτοὺς αἰχμαλώτους τῷ νικητῇ. Καὶ ὁ μὲν Ἀντώνιος ἠδύνατο ἵνα τύχῃ τοιλάχιστον εὐκλεοῦς τέλους αὐτοχειριαζόμενος, ἐὰν δὲν ἀπέθνησκε μαχόμενος πρὸς τὸν ἐπερχόμενον Ὀκτάβιον. Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα, φοβουμένη τὰς ἀπὸ τῶν πληγῶν ὀδύνας, καὶ πᾶν δυνάμενον ἵν' ἀσχημίσῃ τὸ ὡραῖον αὐτῆς σῶμα, καὶ θέλουσα ἵνα τύχῃ ἀνωδύνου θανάτου, συνῆγε παντοδαπὰ φάρμακα καὶ προσέφερουσα αὐτὰ τοῖς καταδεδικασμένοις εἰς θάνατον, ἤλεγχε τὴν δύναμιν ἑκάστου, παριστα-μένη ταῖς ἀγωνίαις τῶν ἀποθνηκόντων. Ἄλλως τε δὲν ἦτο ἄπειρος τῶν τοιούτων· διότι γνωρίζομεν ὅτι αὕτη ἐφαρμάκευσεν ἤδη τὸν νεώτερον ἀδελφὸν καὶ σύζυγον αὐτῆς Πτολεμαῖον τὸν Νεώτερον, καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην. Λέγεται δὲ ὅτι ὀλίγῳ πρὸ τῆς ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίας ὁ Ἀντώνιος ἤρξατο ἵνα ὑποπτεύηται ἤδη ὅτι ἡ βασίλισσα ἐβουλεύετο ἵνα φαρμακεύσῃ αὐτόν· διὸ δυσπιστῶν δὲν ἐγεύετο οὐδενὸς πρὶν ἢ αὕτη γευθῇ πρώτη. Ἐσπέραν δέ τινα ἡ Κλεοπάτρα, προγευσαμένη κατὰ τὸ σύνηθες πρώτη τῶν πάντων, ἀφεῖλε τοῦ στεφάνου αὐτῆς ῥόδον, καὶ ἀπεφύλλισεν ἡσύχως ἐν τῷ ἰδίῳ ποτηρίῳ. Ἔπειτα δὲ, προτείνουσα τὸ ποτήριον τῷ Ἀντωνίῳ, παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα πίῃ μετ' αὐτῆς. Ὁ Ἀντώνιος κατένευσε καὶ ἔφερεν ἤδη τὸ ποτήριον εἰς τὸ στόμα. Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα, ἀποσπῶσα τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἔῤῥωκε τὸ ποτήριον εἴς τινα παριστάμενον δοῦλον, ὅστις, πιὼν, καταληφθεὶς ὑπὸ δεινῶν σπασμῶν, ἀπέθανεν εὐθύς. « Βλέπεις, λέγει τότε πρὸς αὐτὸν ἡ Κλεοπάτρα περὶ τίνος γυναικὸς ὑποπτεύεις; Τὸ ῥόδον ἦτο πεφαρμακευμένον. Ἰδὲ ἐκ τούτου ὅτι δὲν ἀπορῶ οὔτε τρόπων οὔτε περιστάσεων ὅπως σε καταστήσω ἐκποδὼν, ἐὰν ἠδυνάμην ἵνα ζῷ ἄνευ σοῦ. »

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι τὰ μὲν ὀξέα φάρμακα ἐπιφέρουσιν ὀδυνηρὸν τὸν θάνατον, τὰ δὲ πράότερα βραδὺν, διηπόρει ἐπὶ μακρὸν, μέχρις οὗ ὁ ἰατρὸς Ὄλυμπος ἀπεκάλυψεν αὐτῇ ὅτι μόνον τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος, ἐφελκόμενον κάρον ὑπνώδη καὶ βαθμιαίαν ἀμαύρωσιν τῶν αἰσθητηρίων, ἐπέφερε τέλος ἡδύτατον τὸν θάνατον ἄνευ σπασμῶν καὶ ὀδυνῶν.

ΚΕ′.

Ἡ καταστροφὴ ἐπήρχετο ταχεῖα καὶ φοβερά. Ἀλόντος καὶ κατασκαφέντος τοῦ Πηλουσίου, ὁ Ὀκτάβιος ἐστρατοπέδευεν ἤδη ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τέλος κατεστάθη περὶ τὸν ἱππόδρομον. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἀποκραιπαλήσας, ἀντεπεξῆλθεν αὐτῷ ἐκ τῆς πολεως, καὶ ἠγωνίσατο λαμπρῶς καὶ ἀπονενοημένως, καταδιώξας μέχρι του στρατοπέδου τοὺς ἱππεῖς τοῦ Καίσαρος. Μεγαλυνόμενος δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ, παρῆλθεν ὡπλισμένος εἰς τὰ βασίλεια καὶ κατεφίλει τὴν Κλεοπάτραν, καὶ, προσκαλέσας τινὰ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην προθυμότατα ἀγωνισθέντων στρατιωτῶν, ἔδωκεν αὐτῷ ἀριστεῖον χρυσοῦν θώρακα καὶ κράνος. Ἀλλ' οὗτος, ἅμα λαβὼν ταῦτα, ἠτιμόλησε διὰ νυκτὸς εἰς τὸν Καίσαρα.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἐν' ᾧ ὁ Ὀκταβιος Καῖσαρ ἡτοιμάζετο ἵν' ἐπιχειρήσῃ τὴν διπλῆν ἐκείνην προσβολὴν, δι' ἧς ἐμελλεν ἵνα κυριεύσῃ τῆς πόλεως τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἦλθε τις πρὰ τοῦ Ἀντωνίου, προκαλουμένου αὐτὸν εἰς μονομαχίαν. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἀπεκρίθη αὐτῷ ψυχρῶς μειδιῶν ὅτι « ἐὰν προαιρῆται ἵν' ἀποθάνῃ, ἔχει ἐνώπιον αὐτοῦ πολλὰς ὁδούς. » Τότε ὁ Ἀντώνιος, ἰδὼν ὅτι κάλλιστος θάνατος ἔσται αὐτῷ ὁ διὰ τῆς μάχης, ἔκρινεν ἵνα πολεμήσῃ πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν. Προσέταξε δὲ τοῖς ὑπηρέταις ἵνα ὑπηρετῶσιν αὐτὸν ἑστιώμενον προθυμότερον, λέγων ὅτι ἦτο ἄδηλον ἂν αὐτοὶ μὲν ὑπηρετήσωσιν αὔριον ἑτέρους δεσπότας, αὐτὸς δὲ κῆται σκελετός· διότι ἐζήτει ἐκ τῆς μάχης θάνατον εὐκλεᾶ μᾶλλον ἢ σωτηρίαν καὶ νίκην.

ΚΣΤ′.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ πόλις ἦτο ἐν κατηφείᾳ καὶ προσδοκίᾳ τοῦ φοβεροῦ μέλλοντος, ἠκούσθησαν αἰφνιδίως, μεσούσης τῆς νυκτὸς, ὀργάνων παντοδαπῶν ἁρμονίαι, καὶ βοὴ ὄχλου μετ' εὐασμῶν καὶ πηδήσεων σατυρικῶν, ὥσπερ θιάσου ἐξελαύνοντος διὰ τῆς μέσης πόλεως ἐπὶ τὴν πρὸς τοὺς πολεμίους τετραμμένην ἔξω πύλην. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ὁ Διόνυσος ἀπέλειπε τὸν Ἀντώνιον. Ἅμα δὲ ἡμέρᾳ, ὁ Ἀντώνιος, ἱδρύσας τὸ πεζικὸν ἐπὶ τῶν πρὸ τῆς πόλεως λόφων, ἐθεᾶτο τὰς αἰγυπτίας ναῦς ἀναγομένας καὶ φερομένας πρὸς τὰς τοῦ Καίσαρος εἰς ναυμαχίαν. Ἀλλ' αἴφνης, γενόμενα πλησίον ἀλλήλων τὰ πληρώματα ἀμφοτέρων τῶν στόλων, ἀντὶ τοῦ ἐλθεῖν εἰς χεῖρας, ὕψωσαν τὰς κώπας, καὶ οἱ δύο στόλοι, ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους, καὶ συμπιλιωθέντες, ἐπέπλεον ἀντίπρωροι πρὸς τὴν πόλιν. Πρὸς τὴν θέαν τοῦ λειποτακτήσαντος στόλου ἐξεμάνη ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἠθέλησεν ἵνα πολεμήσῃ εὐθὺς κατὰ ξηράν. Ἀλλὰ, προδοθεὶς ὑπὸ τῶν ἱππέων, ἡττηθεὶς δὲ τοῖς πεζοῖς, ὑπεχώρησεν εἰς τὴν πόλιν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήθους ὑβριζόντων καὶ καταρωμένων αὐτὸν φυγάδων, κραυγάζων ὅτι ἐπροδόθη ὑπὸ τῆς βασιλίσσης. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, φοβηθεῖσα τὴν ὀργὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπόνοιαν, κατέφυγεν εὐθὺς εἰς τὸ μαυσωλεῖον, ἀφῆκε τοὺς καταῤῥάκτας, οὓς ἔκλεισε διὰ κλειθρων καὶ βαρέων μοχλῶν, καὶ ἔπεμψε τοὺς ἀπαγγελοῦντας αὐτῷ ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ πιστεύσας καὶ εἰπὼν πρὸς ἑαυτόν. « Τί βραδύνεις, Ἀντώνιε, ἀφ' οὗ ἡ τύχη ἀφεῖλέ σοι τὴν μόνην πρόφασιν τοῦ φιλοψυχεῖν; » εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ παραλύων καὶ διαστέλλων τὸν θώρακα. « Ὦ Κλεοπάτρα, εἶπε, δὲν λυποῦμαι στερούμενός σου· διότι μετ' οὐ πολὺ ἔσομαι πλησίον σου· ἀλλὰ διότι ἐφωράθην δειλότερος γυναικὸς ὁ τηλικοῦτος αὐτοκράτωρ! » Προσκαλέσας δὲ τὸν πιστὸν αὐτοῦ ὑπηρέτην Ἔρωτα, ὅστις ὑπεσχετο ἀπὸ πολλοῦ ἵνα θανατώσῃ αὐτὸν χρείας τυχούσης, ἀπήτει τὴν ὑπόσχεσιν. Ὁ δὲ ὑπηρέτης, λαβὼν τὸ ξίφος, προσεποιήθη μὲν ὅτι ἤθελεν ἵνα φονεύσῃ τὸν κύριον αὐτοῦ, ἀλλ' ἀποτρέψας τὸ πρόσωπον, ἀπέκτεινεν ἑαυτόν. — « Εὖγε, ὦ Ἔρως, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος, ὅτι μὴ δυνηθεὶς αὐτὸς, διδάσκεις ἐμὲ ἵνα πράξω ὅτι πρέπει. » Καὶ διελάσας ἑαυτὸν τῷ ξίφει κατὰ τὴν κοιλίαν, κατέπεσεν εἰς τὸ κλινίδιον. Ἀλλ' ἡ πληγὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος, καὶ ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου παρεκάλει ὁ δύστηνος τοὺς ὑπηρέτας ἵν' ἀποσφάξωσιν αὐτόν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι, φοβούμενοι τὴν ὀργὴν τοῦ Καίσαρος, ἔφευγον μακρὰν αὐτοῦ, μάτην βοῶντος καὶ σφαδάζοντος, μέχρις οὗ ἦλθε παρὰ τῆς Κλεοπάτρας Διομήδης ὁ γραμματεὺς, ὅπως ἀγάγῃ αὐτὸν εἰς ἐκείνην· Μαθὼν δὲ ὅτι ἡ Κλεοπάτρα ἔζη ἔτι, ἀφῆκε προθύμως ἵνα μετακομίσωσιν αὐτὸν πρὸς ἐκείνην.

ΚΖ′.

Ἡ Κλεοπάτρα, ἰδοῦσα προσκομιζόμενον τὸν Ἀντώνιον, τὰς μὲν θύρας τῆς ἀκροπόλεως δὲν ἤνοιξεν, ἀλλὰ φανεῖσα ἐκ τῶν θυρίδων, καὶ ῥίψασα σειρὰς καὶ καλώδια, ἀνεῖλκεν αὐτὸν μετὰ τῶν δύο γυναικῶν, ἃς μόνας ἐδέχθη μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸν τάφον.

Οὐδὲν θέαμα, λέγει ὁ Πλούταρχος ἐξ οὗ ἐρανιζόμεθα πολλαχοῦ αὐτολεξεὶ τὴν παθητικωτάτην διήγησιν τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντωνίου, ἐγένετο οἰκτρότερον. Καθημαγμένος, καὶ δυσθανατῶν, εἵλκετο ὀρέγων τὰς χεῖρας εἰς ἐκείνην, καὶ παραιωρούμενος. Αἱ δύο γυναῖκες ἀνέλκουσιν αὐτὸν ἐπιπόνως. Τὸ φορτίον ἀνέρχεται ... Ἀλλ' αἱ χεῖρες τῶν γυναικῶν πονοῦσι,... ἀπαυδῶσι,... καὶ ὁ Ἀντώνιος μένει πρὸς ὥραν μετέωρος, κινδυνεύων ἵνα κρημνισθῇ πρὸς τὰ κάτω, καὶ τείνων πρὸς τὴν ὁλοφυρομένην βασίλισσαν χεῖρας ἱκέτιδας. Ἡ Κλεοπάτρα ἀγωνιᾷ,... κραυγάζει,... ὀράττεται τῶν σχοινίων,... προσβοηθεῖ,... καὶ τέλος ἀνέλκει τὸν αὐτοκράτορα μέχρι τῶν προμαχώνων. Ἀλλὰ τότε βλέπει αὐτὸν ἐκπνέοντα, καὶ κατακλίνασα περιερῥήξατο τὰ ἱμάτια, καὶ ὁλοφυρομένη καὶ τύπτουσα καὶ σπαράττουσα τὰ στέρνα, καὶ ἀσπαζομένη, ἑκάλει αὐτὸν δεσπότην καὶ ἄνδρα καὶ αὐτοκράτορα, καὶ παρ' ὀλίγον ἐλησμόνει τῶν αὐτῆς κακῶν οἴκτῳ τῶν ἐκείνου. Καταπαύσας δὲ τὸν θρῆνον αὐτῆς ὁ Ἀντώνιος, ἐζήτησεν οἶνον. Πιὼν δὲ παρήνεσεν αὐτὴν μὲν « ἵνα σώσῃ ἑαυτὴν, ἐὰν ἠδύνατο, ἄνευ αἰσχύνης, αὐτὸν δὲ μὴ θρηνῇ ἐπὶ ταῖς ὑστάταις ταύταις μεταβολαῖς, ἀλλὰ μᾶλλον μακαρίζῃ, ὧν ἔτυχε καλῶν, ἐπιφανέστατος ἀνθρώπων γενόμενος καὶ πλεῖστον ἰσχύσας, καὶ ἤδη τὸν ἀγενῶς Ῥωμαῖος ὑπὸ Ῥωμαίου νικηθείς. » Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπευσεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Κλεοπάτρας.

ΚΗ′.

Ὁ δὲ Ὀκτάβιος, βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο ἵνα πείσῃ διὰ λόγων καὶ ψευδῶν ὑποσχέσεων τὴν Κλεοπάτραν, ἤρξατο ἵνα ἀπειλῇ αὐτήν. Ὑπὸ τὸ δέρμα τῆς ἀλώπεκος ἐφάνη τότε ἡ τίγρις δεικνύουσα τοὺς ὄνυχας αὐτῆς. Οἱ υἱοὶ αὐτῆς Καισαρίων καὶ Ἄντυλλος ἠχμαλωτίσθησαν φεύγοντες κρυφίως ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐφυλάσσοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ὁ Ὀκτάβιος ἐμήνυσεν αὐτῇ ὅτι ἐὰν μὲν παρέδιδεν ἑαυτὴν ζῶσαν, τὰ τέκνα αὐτῆς βασιλεύσουσιν, ἐὰν δὲ μὴ, αἰχμάλωτα ὄντα, ἀποθανοῦσιν εὐθύς. Πέμψας δὲ τὸν Προκλήϊον καὶ τὸν Γάλλον προσέταξεν αὐτοῖς ἵνα πειραθῶσιν ἐκ παντὸς τρόπου ὅπως συλλάβωσιν αὐτὴν ζῶσαν· διότι, ὡς εἴδομεν, ὁ Ὀκτάβιος, οὐ μόνον ἐφοβεῖτο περὶ τῶν θησαυρῶν, ἀλλ' ἐνόμιζε μέγαν πρὸς δόξαν τοῦ μελετωμένου θριάμβου ἵνα καταγάγῃ εἰς Ῥώμην αἰχμάλωτον τὴν βασίλισσαν τῶν Αἰγυπτίων.

Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα, φοβουμένη προδοσίαν τινὰ, δὲν ἠθέλεν ἵν' ἀνοίξῃ τὰς ὀχυρῶς ἀποκεκλεισμένας θύρας, ἀλλ' ἦλθεν εἰς λόγους αὐτοῖς διά τινος ὀπῆς. Διελέχθησαν δὲ ἐπὶ μακρὸν, ὁ μὲν Προκλήϊος προσκαλῶν αὐτὴν ἵνα θαῤῥῇ καὶ πιστεύῃ τοῖς λόγοις τοῦ Καίσαρος, ἡ δὲ αἰτουμένη ἐγγράφως ἑαυτῇ μὲν ἀσφάλειαν, τοῖς δὲ τέκνοις τὴν βασιλείαν. Ἀπελθόντος δ' αὐτοῦ, πλησιάσας ὁ Γάλλος, ἤρξατο ἵνα διαλέγηται πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐμήκυνεν ἐπίτηδες τὸν λόγον, μέχρις οὗ ὁ Προκλήϊος,

αὐτοῦ. Συνεστιωμένων δέ ποτε τῶν δύο μισανθρώπων κατά τινα ἑορτὴν, καὶ τοῦ Ἀσημάντου εἰπόντος, « Πόσον καλὸν εἶναι, ὦ Τίμων, τὸ συμπόσιον ἡμῶν! » — « Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ Τίμων, ἐὰν σὺ δὲν ἦσο ἐνταῦθα. » Λέγεται δὲ ὅτι, ἐκκλησιαζόντων ποτὲ τῶν Ἀθηναίων, ἀνέβας ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐπέταξε σιωπὴν, καὶ πάντων προσδοκώντων ἵν' ἀκούσωσι ἀξιόλογόν τι· « Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Τίμων, ἔχω μικρὸν οἰκόπεδον, ἐν ᾧ ἐφύη συκῆ τις, ἐξ ἧς ἤδη πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐκρεμάσθησαν. Ἐπειδὴ δὲ μέλλω νὰ οἰκοδομήσω τὸν τόπον, ἐνόμισα καλὸν ἵν' ἀγγείλω δημοσίᾳ, ὅτι, ἐάν τινες ὑμῶν ἐθέλωσιν ἵν' ἀπαγχονίσωσιν ἑαυτοὺς, πρέπει νὰ σπευσωσι, πρὶν ἡ ἐκκοπῇ ἡ συκῆ. » Λέγεται δὲ ὅτι, ἀποβανόντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος παρὰ τὴν θάλασσαν, τὸ κῦμα περιελθὸν κατέστησε τὸν τάφον αὐτοῦ ἄδηλον καὶ ἀπροσπέλαστον τοῖς ἀνθρώποις. Ἦτο δὲ ἐπιγεγραμμένος·

Ἐνθάδ' ἀπορρῆξας ψυχὴν βαρυδαίμονα κεῖμαι.
Τοὔνομα δ' οὐ πεύσεσθε, κακοὶ δὲ κακῶς ἀπόλοισθε.
(Πλούταρχ. ἐν βίῳ Ἀντωνίου).

κατασκοπήσας τὸ φρούριον, καὶ προσαναβὰς ταχέως διὰ κλιμάκων μετὰ δύο ὑπηρετῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαυσωλεῖον διὰ τῆς ἀνοικτῆς θυρίδος, δι' ἧς αἱ γυναῖκες ἀνείλκυσαν καὶ ἐδέξαντο τὸν Ἀντώνιον, καὶ κατέβαινε σπεύδων πρὸς τὴν θύραν, ἀφ' ἧς ἡ Κλεοπάτρα συνδιελέγετο πρὸς τὸν Γάλλον. Ἀλλὰ μία τῶν συγκαθειργμένων τῇ Κλεοπάτρᾳ γυναικῶν, ἰδοῦσα τὴν προδοσίαν, ἀνέκραξε « Τάλαινα Κλεοπάτρα, ζωγρῇ. » Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, μεταστραφεῖσα, καὶ ἰδοῦσα ὄπισθεν αὐτῆς τὸν Προκλήϊον, ὥρμησεν ἵνα φονεύσῃ ἑαυτὴν διὰ τῶν ξιφιδίων, ὧν ἦτο παρεζωσμένη. Ἀλλ' οὗτος προσδραμὼν ταχέως, καὶ κρατῶν αὐτῆς δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν· « Ἀδικεῖς, εἶπεν, ὦ Κλεοπάτρα καὶ τὸν Καίσαρα, καὶ σεαυτὴν, στεροῦσα αὐτὸν τῆς ἀφορμῆς πρὸς τὸ ἐπιδείξασθαι τὴν χρηστότητα αὐτοῦ, καὶ διαβάλλουσα τὸν πραότατον τῶν ἡγεμόνων ὡς ἄπιστον καὶ ἀδιάλλακτον. » Καὶ ταῦτα λέγων ἀφεῖλε τῶν χειρῶν αὐτῆς τὸ ἐγχειρίδιον, ἐξέσεισε τὴν ἐσθῆτα αὐτῆς μὴ κρύπτοι τι φάρμακον, καὶ ἐφύλαττε μέχρις οὗ, φθάσαντες οἱ φρουροὶ, ἀπήγαγον αὐτὴν δεδεμένην εἰς τὰ βασίλεια, ἐν οἷς ὁ ἀπελεύθερος Ἐπαφρόδιτος ἐπετάχθη ἵνα φυλάττῃ αὐτὴν ζῶσαν, καὶ ἐπιμελῆται, προσφέρων αὐτῇ τὰ πάντα πρὸς τὸ ῥᾷστον καὶ ἥδιστον.

ΚΘ'.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Καῖσαρ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν διαλεγόμενος πρὸς Ἄρειον τὸν φιλόσοφον καὶ δίδων αὐτῷ τὴν δεξιάν. Εἰσελθὼν δ' εἰς τὸ γυμνάσιον, καὶ ἀναβὰς ἐπί τι βῆμα, προσεκάλεσε τοὺς ὑπὸ δέους ἐκπεπληγμένους καὶ προσπίπτοντας Ἀλεξανδρινοὺς ἵνα θαῤῥῶσι· διότι ἔδιδε συγγνώμην αὐτοῖς τῶν ἡμαρτημένων, πρῶτον μὲν διὰ τὸν κτίστην τῆς πόλεως Ἀλέξανδρον, δεύτερον δὲ θαυμάζων τῆς πόλεως τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος· τρίτον δὲ χαριζόμενος Ἀρείῳ τῷ φιλοσόφῳ. Μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἦλθε πρὸς τὴν Κλεοπάτραν, ἥτις κατέκειτο ταπεινῶς, κατεχομένη ὑπὸ λύπης καὶ θορύβου, καὶ ἀσθενοῦσα. Ἰδοῦσα τὸν φοβερὸν αὐτῆς ἐχθρὸν, ἡ βασίλισσα ἀνεπήδησε μονοχίτων, ἐξηγριωμένη τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ ὑπότρομος Τὸ στέρνον αὐτῆς ἦτο μεστὸν πληγῶν, ὡς ἡ ψυχὴ αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ οὕτω διακειμένης δὲν κατεσβέσθη ἀλλ' ἐξέλαμπεν ἔτι ἐν αὐτῇ τὸ τῆς ὥρας ἰταμὸν. Ὁ Καῖσαρ παρεκάλεσεν αὐτὴν μειλιχίως ἵνα κατακλιθῇ, καὶ ἐκάθισε πλησίον αὐτῆς, ἀρχομένης ἵνα δικαιολογῆται, καὶ τρεπούσης τὰ πεπραγμένα εἰς ἀνάγκην καὶ φόβον τοῦ Ἀντωνίου. Ἀλλὰ, βλέπουσα τὸν Καίσαρα ἀντιλέγοντα καὶ ἐξελέγχοντα αὐτὴν, μετήρμοσατο ἑαυτὴν πρὸς οἶκτον καὶ δέησιν ὡς εἰ ὑπερεπόθει τὸ ζῆν, καὶ προσέδωκεν αὐτῷ καταγραφὴν τῶν θησαυρῶν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Καῖσαρ ἀνεγίνωσκεν, εἷς τῶν ἐπιτρόπων, ὁ Σέλευκος, ἤλεγχεν αὐτὴν αὐθαδῶς ὡς κρύπτουσαν καὶ διακλέπτουσαν τινάς. Ἐκείνη δὲ ἀναπηδήσασα, καὶ λαβομένη αὐτοῦ τῶν τριχῶν, ἐνεφόρει πολλὰς κατὰ τὸ πρόσωπον πληγάς. Τοῦ δὲ Καίσαρος μειδιῶντος καὶ κακαπραύνοντος αὐτήν. « Ἀλλὰ δὲν εἶναι δεινὸν, ἀνέκραγεν, ὦ Καῖσαρ, ἐὰν σὺ μὲν ἠξίωσας ἵνα ἔλθῃς καὶ ὁμιλῇς πρὸς ἐμὲ κακοπαθοῦσαν, οἱ δὲ πρώην δοῦλοί μου κατηγορῶσιν ἤδη ἀναιδῶς ὅτι φυλάττω ὀλίγα τινα πράγματα οὐχὶ ὑπὲρ ἐμαυτῆς ἡ τάλαινα, ἀλλ' ὅπως χαριζομένη αὐτὰ τῇ Ὀκταβίᾳ καὶ τῇ μικρᾷ σοι Λυδίᾳ, δυνηθῶ ἴσως δι' ἐκείνων ἵνα τύχω συγγνώμης παρὰ σοῦ. » Ὁ δὲ Καῖσαρ, ἀκούων ταῦτα, ὑπερεχαίρετο, νομίζων αὐτὴν παντάπασιν φιλοψυχοῦσαν, καὶ ἀποβαλοῦσαν πᾶσαν αὐτοχειρίας πρόθεσιν, ἑτοιμαζομένην δὲ ἵν' ἀπέλθῃ εἰς Ἰταλίαν. Εἰπὼν δὲ πρὸς αὐτὴν ὅτι καὶ ταῦτα ἐπιτρέπει καὶ κατὰ τὰ ἄλλα χρήσεται αὐτῇ λαμπρότερον πάσης ἐλπίδος, ἀπῆλθε νομίζων ὅτι ἐξηπάτησεν αὐτὴν, ἐξηπατημένος δὲ μᾶλλον. Διότι ἡ Κλεοπάτρα, ἠξεύρουσα τὴν ἐν Ῥώμῃ ἀναμένουσαν αὐτὴν αἰσχύνην, ἔκρινεν ἀπὸ πολλοῦ ἵν' ἀποθάνῃ, ὡς ἔζησε, βασίλισσα ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῆς, ἐν τοῖς βασιλίοις τῶν προπατόρων Πτολεμαίων, ὧν ἦτο ἡ τελευταῖα ἀπόγονος. Διὸ ἐπειράθη ἵνα διαβουκολήσῃ αὐτὸν, ὑποκρινομένη ὑποταγὴν καὶ προετοιμάζουσα ὄπισθεν δῶρα ὑπὲρ τῆς Ὀκταβίας, ὅπως αὕτη μεσολαβήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς παρὰ τῷ ἀδελφῷ. Οἱ δὲ φύλακες, βλέποντες αὐτὴν ἀναλαμβάνουσαν τὰς ἐλπίδας, μειδιῶσαν καὶ ἀποταμιεύουσαν τοὺς ὑπολειφθέντας αὐτῇ θησαυροὺς, ἐπαύσαντο ἀγρυπνοῦντες ὡς πρότερον περὶ αὐτήν. Ἐν αὐτοῖς δὲ διέπρεπεν ἐπιφανής τις Ῥωμαῖος νεανίσκος, ὁ Κορνήλιος Δολοβέλλας, ὅστις ἐρασθεὶς αὐτῆς, ὑπεσχέθη ἵνα προμηθεύσῃ αὐτῇ τὸ ποθούμενον ὄργανον τοῦ θανάτου, ὅπερ καὶ ἔπραξεν, ἐξαγγείλας αὐτῇ κρυφίως ὅτι ὁ μὲν Καῖσαρ ἔκρινεν ἵν' ἀναχωρήσῃ πεζῇ διὰ Συρίας μετά τινας ἡμέρας, ἐκείνην δὲ ἵνα πέμψῃ εὐθὺς εἰς Ῥώμην μετὰ τῶν τέκνων. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα, ἀκούσασα ταῦτα, παρεκάλεσε τὸν Καίσαρα ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῇ ἵν' ἀποδῷ τὰς ἐπικηδείους τιμὰς τῷ Ἀντωνίῳ.

Λ'.

Κομισθεῖσα ἐπὶ τὸν τάφον καὶ ἀσπαζομένη τὸν σαρκοφάγον τοῦ Ἀντωνίου μετὰ τῶν συνήθων γυναικῶν, « Ὦ φίλτατε Ἀντώνιε, ἐκραύγαζε γοερῶς ἡ Κλεοπάτρα, ὅτε αἱ χεῖρές μου σὲ ἔθαψαν ἦσαν ἐλεύθεραι, σπένδω δὲ νῦν αἰχμάλωτος οὖσα καὶ φρουρουμένη μὴ βλαφθῇ ὑπὸ τῶν κοπετῶν καὶ τῶν θρήνων τὸ δοῦλον τοῦτο σῶμα, τὸ τηρούμενον ἐπὶ τοὺς κατὰ σοῦ θριάμβους. Πρόσδεξον δὲ εὐμενῶς τὰς τελευταίας ταύτας τιμὰς, ἐπειδὴ ἡ Κλεοπάτρα ἀπάγεται αἰχμάλωτος εἰς Ῥώμην. Καὶ ζῶντας μὲν ἡμᾶς οὐδὲν ἐχώρισε, κινδυνεύομεν δὲ ἵν' ἀνταλλάξωμεν τοὺς τόπους ἀποθανόντες· διότι σὺ μὲν ὁ Ῥωμαῖος κεῖσαι ἐνταῦθα, ἐγὼ δ' ἡ δύστηνος ἀπάγομαι αἰχμάλωτος εἰς Ἰταλίαν, τοσαύτην τῆς τῶν προγόνων σου μεταλαβοῦσα χώρας μόνον, ὅσος ὁ τάφος Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐνταῦθα θεοὶ προὔδωκαν ἡμᾶς, τρέπομαι πρὸς τοὺς τῆς Ῥώμης, καὶ ἱκετεύω αὐτοὺς ἵνα μὴ περιΐδωσι ζῶσαν τὴν σεαυτοῦ γυναῖκα, μηδ' ἐν ἐμοὶ θριαμβευόμενον σεαυτόν· ἀλλ' ἐνταῦθά με κρύψον μετὰ σεαυτοῦ καὶ σύνθαψον· ἐπειδὴ, εἰ καὶ κατεχομένη ὑπὸ μυρίων κακῶν, οὐδὲν νομίζω οὕτω μέγα καὶ δεινὸν, ὡς τὸν βραχὺν τοῦτον χρόνον, ὃν ἔζησα χωρίς σοῦ. »

Τοιαῦτα ὀλοφυραμένη, καὶ στέψασα καὶ κατασπασαμένη τὸν τάφον τοῦ Ἀντωνίου ἐπανῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια καὶ προσέταξεν ἵν' ἀγάγωσιν αὐτῇ λουτρόν. Λουσαμένη δὲ καὶ κατακλιθεῖσα ἠρίστα λαμπρὸν ἄριστον. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ παρέστη ἀγρότης τις φέρων τῇ βασιλίσσῃ κάλαθον. Οἱ φύλακες ἠρώτησαν αὐτὸν τί φέρει. Οὗτος δὲ, ἀνοίξας καὶ ἀφελὼν τὰ φύλλα, ἔδειξε τὸν κάλαθον ἐπίπλεων σύκων. Θαυμασάντων δὲ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, παρεκάλει αὐτοὺς ἵνα λάβωσι, καὶ πιστεύσαντες ἄφησαν αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν βασίλισσαν.

ΛΑ'.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἡ Κλεοπάτρα, ἔχουσα ἕτοιμον ἐπιστολὴν γεγραμμένην καὶ κατασεσημασμένην, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Καίσαρα, καὶ ἀποπέμψασα τοὺς φύλακας, πλὴν τῶν δύο αὐτῆς πιστῶν θεραπενίδων Εἴρας καὶ Χαρμίου, ἔκλεισε τὰς θύρας τοῦ θαλάμου. Ἅμα δὲ ἰδοῦσα ἑαυτὴν μόνην, ἁρπάζει τὸν κάλαθον καὶ ἀναῤῥίπτουσα τὰ φύλλα « Ἰδοὺ ἡ ἀσπὶς, ἰδοὺ ὁ σωτήρ μου! » ἀνακράζει βλέπουσα τὸν ὄφιν. Ὁ ὄφις καὶ ἡ γυνὴ, οἱ ἀρχαῖοι φίλοι συναντῶνται. Ὁ ὄφις μένει περιεσπειραμένος, μαγγανευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀπεγνωσμένου βλέμματος τῆς βασιλίσσης. Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα, λαβοῦσα βελόνην χρυσῆν ἐκ τῆς κόμης αὐτῆς, κεντᾷ καὶ διαγριαίνει τὸν ὄφιν, ὅστις ἐκμανεὶς δάκνει αὐτῆς τὸν βραχίονα.

ΛΒ'.

Ἐν τούτῳ ὁ Καῖσαρ λύσας τὴν ἐπιστολὴν, ἰδὼν ὅτι ἡ Κλεοπάτρα παρεκάλει αὐτὸν ἵνα θάψῃ αὐτὴν παρὰ τὸν Ἀντώνιον, ἐννόησεν εὐθὺς τὸ πεπραγμένον. Καὶ πρῶτον ὥρμησεν αὐτὸς εἰς βοήθειαν τῆς βασιλίσσης, ἔπειτα δὲ ἔπεμψεν εὐθὺς τοὺς σώσον-

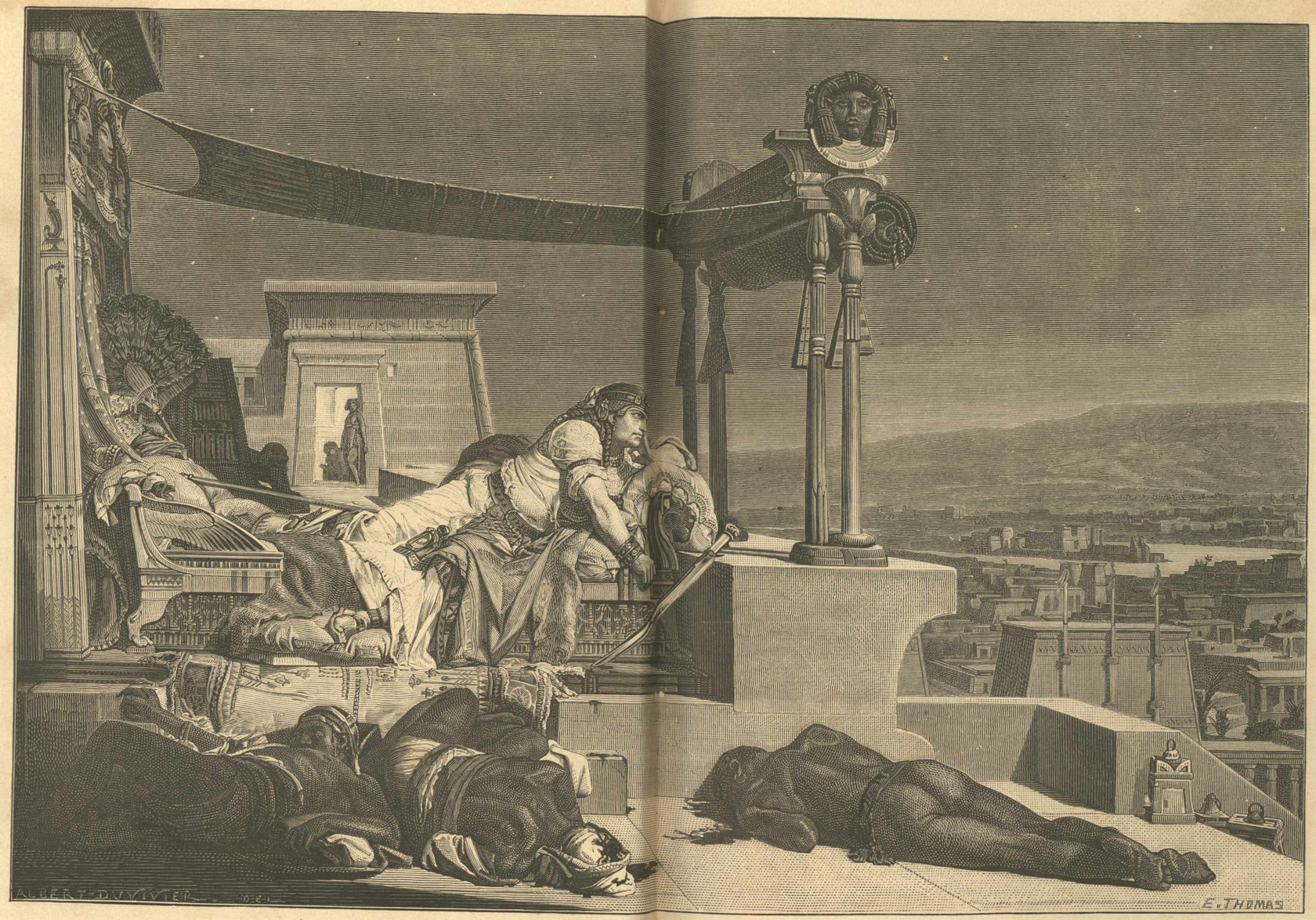

Αἱ κακαὶ ἀγγελίαι. — Θάνατος τοῦ Αντωνίου.

τας αὐτήν. Ἀλλ' ἦτο ἤδη ὀψέ· διότι ἡ καταστροφὴ ἐπῆλθε ταχεῖα. Ὅτε δὲ οἱ ἀποσταλέντες ἔφθασαν, εὗρον τοὺς φύλακας ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γεγενημένων, καὶ ἀνοίξαντες τὰς θύρας εἶδον τὴν βασίλισσαν νεκρὰν κατακειμένην ἐν κλίνῃ χρυσῇ, βασιλικῶς κεκοσμημένην. Τῶν δὲ θεραπαινίδων αὐτῆς ἡ μὲν Εἴρας ἀπέθνησκε παρὰ τοὺς πόδας· ἡ δὲ Χάρμιον, πεφαρμακευμένη καὶ αὐτή, κατεκόσμει ἤδη σφαλλομένη καὶ καρηβαροῦσα τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης διάδημα. Εἰπόντος δέ τινος ὀργίλως.—«Καλὰ ταῦτα, Χάρμιον;»—«Κάλλιστα, ἀπεκρίθη ἐκείνη, καὶ πρέποντα τῇ ἀπογόνῳ τοσούτων βασιλέων,» καὶ ἔπεσε νεκρὰ παρὰ τὴν κλίνην τῆς δεσποίνης.

Πολλὰ ἐλέχθησαν περὶ τοῦ τρόπου δι' οὗ ἀπέθανεν ἡ Κλεοπάτρα, τὴν δὲ ἀλήθειαν οὐδεὶς γνωρίζει, λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐπειδὴ ἐλέχθη ὅτι ἐφόρει καὶ φάρμακον ἐν κνηστίδι κοίλῃ, ἣν ἔκρυπτεν ἐν τῇ κόμῃ· ἀλλ' ὅμως οὔτε κηλὶς ἐξήνθησε τοῦ σώματος, οὔτ' ἄλλο φαρμάκου σημεῖον. Ἀλλ' οὐδὲ τὸν ὄφιν εἶδον οἱ προσελθόντες· τινὲς δὲ ἔλεγον ὅτι εἶδον τοὺς συρμοὺς αὐτοῦ παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἔνιοι δὲ βεβαιοῦσιν ὅτι εἶδον καὶ τὸν βραχίονα τῆς Κλεοπάτρας ἔχοντα δύο νυγμὰς λεπτὰς καὶ ἀμυδράς, ᾧ τινι φαίνεται ὅτι ἐπίστευσε καὶ ὁ Καῖσαρ· διότι ἐν τῷ ἐν Ῥώμῃ γενομένῳ ὕστερον ἀπὸ τοῦ πολέμου τούτου θριάμβῳ ἐκομίζετο τὸ εἴδωλον τῆς Κλεοπάτρας ἔχον περιεσπειραμένην περὶ τὸν βραχίονα ἀσπίδα.

Ὁ Καῖσαρ, εἰ καὶ λυπηθεὶς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς γυναικὸς, ἐθαύμασεν οὐδὲν ἧττον τὴν εὐγένειαν καὶ προσέταξεν ἵνα ταφῇ τὸ σῶμα αὐτῆς λαμπρῶς καὶ βασιλικῶς μετὰ τῶν δύο γυναικῶν. Ἀπέθανε δὲ ἡ Κλεοπάτρα ζήσασα ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ τούτων δύο καὶ εἴκοσι βασιλεύσασα.

Ἡ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ.[1]

Ε'.

Ἐβάδιζον μετὰ τῆς νεάνιδος, ἥτις ἦτο ἀγαθὴ, εὐειμὴς καὶ ἁγνὴ τὴν ὄψιν.

— Διὰ τί με βλέπεις οὕτως, ἠρώτησα αὐτήν;

— Ὁ πατήρ μου, μοι ἀποκρίνεται αὕτη ἦτο κλειδοποιὸς, ὡς σύ. Ἀναμιμνήσκομαι δὲ τοῦτο ὅτι πολλάκις μοι ἔλεγεν· « Ὁ κλειδοποιὸς, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ ἰατρὸς εἶναι ἰσότιμοι. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι τῷ μὲν πρώτῳ ἐμπιστεύομεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν, τῷ δὲ δευτέρῳ τὸ σῶμα, τῷ δὲ τρίτῳ τὴν περιουσίαν.

— Αἰ, ὡραία κοράσις, εἶπον πρὸς αὐτήν. Ἠξεύρεις ὅτι δὲν εἶσαι μωρά. Πῶς ὀνομάζεσαι;

— Αἰκατερίνη.

— Ὡς ἡ μήτηρ μου.

Μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διευθυντοῦ τῆς τραπέζης. Ἦτο κατεστρωμένη ὑπὸ ταπήτων, πλήρης εἰκόνων καὶ καθρεπτῶν, λυχνούχων καὶ πολυτελῶν ἐπίπλων. « Ἄ! εἶπον κατ' ἐμαυτόν· ἰδοὺ ἡ πολυτέλεια τῶν πλουσίων. »

Μετ' ὀλίγον ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ διευθυντὴς, φέρων πολυτελές τι κιβώτιον, ὅπερ, θραυσθέντος τοῦ κλειδίου, με παρεκάλει ἵν' ἀνοίξω. Καὶ τρεπόμενος πρὸς τὴν ὑπηρέτιδα,

— Εἶμαι λίαν πολυάσχολος, λέγει αὐτῇ, καὶ δὲν δύναμαι νὰ περιμένω. Μεῖνε ἐνταῦθα μετὰ τοῦ κλειδοποιοῦ, μέχρις οὗ ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον.

Ἐν ᾧ δὲ κατεγινόμην περὶ τὸ ἔργον,—Πόσον εἶναί τις εὐτυχὴς, κατοικῶν ἐν οὕτω πολυτελεῖ οἰκίᾳ, ἔλεγον πρὸς τὴν ὑπηρέτιδα. Νομίζω ὅτι μεγάλως θὰ λυπηθῇς, ἐὰν ποτε ἀναγκασθῇς νὰ καταλίπῃς τοὺς ὡραίους τούτους τάπητας, ὅπως κατοικήσῃς μετὰ τοῦ ἀνδρός σου πενιχράν τινα οἰκίαν.

— Ἔχω σχολὴν νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἀδιάφορον εἶναι ἂν μεταχειρίζηταί τις χρυσᾶ ἄντε κασσιτέρινα κοχλιάρια, ἂν πατῇ ἐπὶ πολυτελῶν ταπήτων ἢ ἐπὶ γυμνῶν σανίδων. Τὸ κυριώτατον πάντων ἐν τῷ βίῳ εἶναι ἡ εἰρήνη, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀγαθὴ συνείδησις.

Πρὸς τὰς λέξεις ταύτας ἀφῆκα τὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα κατέπεσον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀχλὺς μέλαινα κατεκάλυψε τὴν ὅρασίν μου. Ἐκείνη δὲ ἤρξατο νὰ γελᾷ καὶ μέμφηταί με ὡς ἀδέξιον σιδηρουργόν. Τέλος δὲ μετὰ πολλὰς δοκιμασίας ἤνοιξα τὸ κιβώτιον, ὅπερ περιήστραψε τοὺς ὀφθαλμούς μου διὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων τιμαλφῶν ἀδαμάντων.

Ἡ Αἰκατερίνη προβᾶσα μέχρι τῆς θύρας, προσεκάλεσε τὸν κύριον αὐτῆς. Ἐκεῖνος δὲ προσέδραμεν. Ἀλλ' ἅμα ἰδὼν τὸν ἐν τῷ κιβωτίῳ κόσμον, ἔλαβέ με τοῦ βραχίονος, καὶ,

— Τί ἔγινεν ἡ ἀδαμαντίνη πόρπη; κραυγάζει. Σὺ ἀφεῖλες αὐτήν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐξέλθῃς ἐντεῦθεν πρὶν ἢ αὕτη εὑρεθῇ.

— Ἀλλὰ, κύριε, κραυγάζει ἡ Αἰκατερίνη, ἐγὼ ἤμην παροῦσα καὶ δύναμαι νά σοι βεβαιώσω ὅτι ὁ νέος οὗτος δὲν ἀφεῖλεν οὐδὲν ἐκ τοῦ κιβωτίου.

— Σιώπα! Εἶσαι καὶ σὺ συνένοχος. Μείνετε ἐνταῦθα, μέχρις οὗ ἔλθει ἡ γυνή μου· διότι ἐγὼ μὲν ἐξετάσω τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ μου τὰ σά.

Ἀδύνατον ἵνα διαγράψω τὴν ἀδημονίαν μου. Τρέμω δὲ μέχρι τοῦ νῦν ὁσάκις ἀναμιμνήσκομαι ὅτι, ἐρευνῶντες τὰ ἐνδύματά μου, προσεφέροντο πρός με οὐχὶ ὡς πρὸς ἄνθρωπον ἢ δοῦλον, ἀλλ' ὡς πρὸς κτῆνος.

Φυσικῶς δὲν εὗρον οὐδὲν οὔτε ἐπ' ἐμοῦ, οὔτε ἐπὶ τῆς Αἰκατερίνης. Ἐξελθὼν δὲ τοῦ ἐπαράτου οἴκου, διεπορευόμην ὡς μαινόμενος τὰς ἀγυιὰς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα. Πανταχοῦ δὲ αἱ ἀνημμέναι λαμπάδες καὶ ἡ εὐφρόσυνος θυμηδία τῆς ἑορτῆς ἐδείκνυόν μοι ὅτε ἐσβέσθη ἐν ἐμοὶ πᾶσα εὐφροσύνη, καὶ ὥμοσα μῖσος ἄσπονδον πρὸς τοὺς πλουσίους.

ΣΤ'.

Ὁ φίλος μου Παλατινὸς, μαθὼν τῇ ἐπαύριον τὴν συμφορὰν μου, ὑπερεχάρη.

— Βλέπεις, μοὶ λέγει, ἄθλιε ἠλίθιε, πῶς οἱ πλουσιοι προσφέρονται πρὸς ἡμᾶς τοὺς πτωχούς. Ἐπειδὴ ἀποστρέφονται φύσει πάντα τὸν μὴ ἔχοντα μήτε ἀξίωμά τι, μήτε πλοῦτον, καὶ ἀποκαλοῦσιν εὐθὺς αὐτὸν κλέπτην καὶ οὐτιδανόν. Ἐλπίζω δὲ ὅτι μετὰ τὸ μάθημα τοῦτο οὐδόλως διστάσεις, καὶ δυνάμενος, ἵν' ὠφέλῃς αὐτοῖς ὅσον πλεῖστα χρήματα.

Αἱ συμβουλαὶ τοῦ πονηροῦ τούτου δαίμονος καὶ ἡ ὕβρις, ἣν ὑβρίσθην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ τραπεζίτου, παρέλυον ἤδη τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μου, καὶ ἡτοιμαζόμην ἵνα παρασταθῶ τέλος εἰς τὴν τράπεζαν ὅπως ζητήσω καὶ λάβω τὰ 700 τάληρα.

Ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον ἡ Αἰκατερίνη προσέδραμεν αἰφνιδίως εἰς τὸ ἐργαστήριον, καὶ λαμβάνουσά με τῆς χειρός,— Δόξα τῷ Θεῷ! ἀνακράζει. Ἰδοὺ ἡμεῖς τελείως ἀπηλλαγμένοι τῆς κατηγορίας. Ἐπειδὴ σήμερον ὁ κύριός μου ἔλαβεν ἐπιστολὴν παρὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, δηλοῦσαν ὅτι, ἀφελοῦσα αὐτὴ τὴν ἀδαμάντινον πόρπην τοῦ κιβωτίου, ἐλησμόνησε νὰ ἐμβάλῃ πάλιν εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς.

Ζ'.

Παρῆλθεν ἤδη ἑβδομὰς, καθ' ἣν ἠσθόμην αὔξοντα τὸν πρὸς τὴν ἐνάρετον ταύτην νεάνιδα ἔρωτά μου. Νομίζων δὲ ὅτι καὶ αὕτη με ἠγάπα, καὶ βλέπων ὅτι μόνον πρόσκομμα τοῦ γάμου μου ἦτο ἡ ἔλλειψις χρημάτων, παροτρυνόμενος δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ φίλου Παλατινοῦ, ἔκρινα τὸ τελευταῖον ἵνα παρασταθῶ θαρραλέως καὶ ζητήσω τὰ 700 τάληρα.

Προσερχομένου πρὸς τὴν τράπεζαν ἡ καρδία μου ἐπάλλετο σφοδρότατα. Εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον, ὅπου ἵστατο ὁ τραπεζίτης, ὅστις μὲ ἐξύβρισεν. Τρὶς ἐπειράθην ἵνα προτείνω τὸ βιβλιάριον, καὶ τρὶς μοὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο κεκολλημένον ἀναποσπάστως ἐν ταῖς χερσί μου. Τέλος ἤνοιξα καὶ ἔδειξα αὐτὸ τῷ τραπεζίτῃ. Οὗτος δὲ, θεὶς τὴν διόπτραν ἐπὶ τῆς ῥινὸς, ἐξήτασεν ὀλίγον τὸ ἔγγραφον. Περὶ ἡμᾶς ἦτο πανταχόθεν πολλὴ σιγὴ, καὶ δὲν ἠκούετο ἄλλο ἢ ἡ μονότονος κροῦσις τοῦ ἐκκρεμοῦς ὡρολογίου καὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου.

— 700 τάληρα, λέγει, ῥίπτων πρός με γοργὸν ἐπιστικὸν βλέμμα ὁ τραπεζίτης. Τόσον νέος καὶ ἤδη ἀποταμιεύσω τόσα χρήματα! Πλησίασον. Θέλεις ἄργυρον, χρυσὸν ἢ χάρτην;

— Χάρτην καὶ χρυσόν.

Καὶ ἤρξατο ἵνα καταθέτῃ ἐπὶ τῆς τραπεζης σωρὸν χαρτίνων καὶ χρυσῶν νομισμάτων. Ὕστερον δὲ μὲ παρεκάλεσεν ἵνα ἐλέγξω τὸν λογαριασμόν. Ἀλλ' αἱ χεῖρές μου ἔτρεμον τοιουτοτρόπως ὥστε δὲν ἠδυνάμην, νὰ μετρήσω τὰ χρήματα. Μὲ ἠρώτησε ἂν ἦσαν ἀκριβῶς 700 τάληρα. Ἐγὼ δὲ μὴ δυνάμενος ἵνα λαλήσω, κατένευσα ἁπλῶς.

Ἡτοιμαζόμην ἤδη ἵν' ἀπέλθω ἀποφέρων τὰ χρήματα, ὅτε ὁ τραπεζίτης θεωρῶν με προσεκτικῶς,

— Δὲν εἶσαι σὺ, μοὶ λέγει, ὁ νέος σιδηρουργὸς, ὅστις μοι ἤνοιξε κιβώτιόν τι τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ.

— Ναὶ, ἀπεκρίθην αὐτῷ, τρέμων καὶ ὠχριῶν.

— Χαίρω βλέπων σε πάλιν. Εἶσαι νέος τίμιος, καὶ λυποῦμαι μεγάλως ὅτι σε ὕβρισα ἀναιτίως, καὶ ἔτι μᾶλλον ὅτι δὲν ἐφρόντισα μέχρι τοῦδε ἵν' αἰτήσω παρὰ σοῦ συγγνώμην τῶν ἀδίκων ὑποψιῶν, αἵτινες βεβαίως σὲ ἐλύπησαν. Εἰ καὶ λίαν ὀψὲ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας τοῦ αἰτῆσαι ἤδη παρὰ σοῦ συγγνώμην. Ἐπειδὴ δὲ ἐγενόμην ἄδικος εἰς σὲ, ἐὰν δύνωμαι νὰ σε ὠφελήσω τι, εὐχαρίστως πράξω τοῦτο, εὐκαιρίας τυχούσης. Ἀλλὰ τί ἔχεις; Διὰ τί τρέμεις καὶ ὠχριᾷς; Ἆρα πάσχεις; Μὴν εἶσαι ἄῤῥωστος;

Ἄ! τίς δύναται ἵν' εἴπῃ τὴν ἔκστασιν τῆς καρδίας ἐν τοιαύτῃ περιστάσει. Ἤμην ἐκεῖ, κρατῶν διὰ τῆς τρεμούσης χειρὸς τὰ χρήματα. Οὐδέποτε εἶδον οὐδὲ ἔψαυσα τοσαῦτα χρήματα. Καὶ πρῶτον ἐπημφοτέριζον ἐπὶ τὴν ἄκραν χαρὰν καὶ τὴν ἄκραν λύπην. Ἀλλὰ βλέπων τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μετανοοῦντα καὶ προσφερόμενον πρός με οὕτω φιλανθρώπως, ὁμολογοῦντα μετὰ παῤῥησίας τὸ σφάλμα αὐτοῦ, κατεβλήθην ἐξ ὑπερφυοῦς τινος δυνάμεως, ἥτις ἠνάγκασέ με ἵνα προσπέσω ἐνώπιον τῆς θείας δίκης.

Η'.

Ἔπεσον ἐπὶ γόνατα καὶ ἀνέκραγον.—Ὄχι, ὄχι, κύριε, δὲν εἶμαι νέος τίμιος καὶ ἀγαθὸς, ὡς νομίζεις. Ὄχι, ἀλλ' ὁ ἀθλιώτατος τῶν κακούργων. Ἀνάλαβε τὸ ἀργύριόν σου. Τὰ χρήματα ταῦτα δὲν εἶναι ἰδικά μου· διότι ἡ ἀπόδειξις εἶναι πεπλαστογραφημένη. Εἶμαι οὐτιδανὸς κλέπτης.

Καὶ διηγήθην αὐτῷ τὰ πάντα.

Ὁ τραπεζίτης ἦτο ἄνθρωπος καλοκάγαθος. Ἰδών με μετανοοῦντα καὶ ὑπερλυπούμενον, ἤγειρέ με προσηνῶς. Μοὶ ὑπέσχετο ἵνα μοὶ συγχωρήσῃ, ἀλλ' ἤθελεν ἵνα τιμωρήσῃ τὸν Παλατινὸν ὅστις συνεβούλευσατό με τὴν ἄτιμον ταύτην πρᾶξιν. Ἀλλ' ἀπέτρεψα αὐτὸν τούτου· διότι, ἐὰν κατηγόρει αὐτοῦ πλαστογραφίαν, ἐξ ἀνάγκης ἔπρεπεν ἵνα διώκωμαι καὶ ἐγὼ ὡς συναίτιος.

Καὶ ὁ μὲν Παλατινὸς ἐπετάχθη ἵνα καταλίπῃ τὴν ταχίστην τὴν πόλιν. Ὁ μετὰ τῆς Αἰκατερίνης ἀῤῥαβὼν μου ἐωρτάσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ τραπεζίτου, ὅστις συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν εὐτυχίαν μου, ἐκπροικίσας αὐτὴν, καὶ χορηγήσας μοι τὰ ἀναγκαῖα χρήματα εἰς ἀγορὰν ἐργαστηρίου καὶ ἐργαλείων. Διὸ εὐγνωμόνων πρὸς αὐτὸν ἔθηκα τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῷ πρώτῳ μοι γεννηθέντι παιδίῳ.

(Κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Auerbach.

1 Συνέχ. ἀπὸ σελ. 239 καὶ τέλος.

ΔΟΥΚΑΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΥΠΟ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 334.)

Εὐφροσύνη.

Πῶς! Ταῦτα λέγεις, Αὐτοκράτορ, καὶ ὑμεῖς
ἀκούετε, κ' ἐντός σας αἴσθημ' ἀνδρικόν,
παλμὸς γενναῖος δὲν ἐξανεγείρεται;
Εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κράτους καὶ τῆς πίστεως
θὰ κύψωμεν αὐχένα εἰς ὑποταγήν,
ἀμαχητὶ τὴν πόλιν παραδίδοντες;
Τί λέγετε; Τί λέγεις, Βεστιάριε;

Δούκας.

Ἂν τί μοι λέγει ἡ καρδία ἐρωτᾷς,
μὲ παροτρύνει, δέσποινα, εἰς ἄμυναν·
θρόνον καὶ πόλιν πίπτοντα νὰ σώσωμεν.
Ἀλλ' ἐπὶ τούτου ἄλλη ν' ἀκουσθῇ φωνὴ
εἶν' ἀναγκαῖον. Πρέπ' ἡ τῆς συνέσεως
καὶ ἡ τῆς πείρας· πρέπει ὁ Σπαθάριος
τί ἐγγυᾶται νὰ εἰπῇ, ἂν ὅργανα
ἀμύνης ἔχῃ, ἂν τὸν Αὐτοκράτορα
ὑπόσχηται νὰ σώσῃ ὑπ' εὐθύνην του.

Στρυφνός.

Οὐαὶ, ἂν ἄλλη δὲν μᾶς μένῃ ἄγκυρα!

Σπαθάριος.

Τὸ ἄνθος εἶχε τοῦ στρατοῦ ὁ Λάσκαρις.
Συνήχθη δι' ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν.
Εἰς ἴδρυσιν τροπαίων τὸν ἐγύμνασα.
Ἂν ἐσκορπίσθη, πάλιν πῶς νὰ συνταχθῇ;
Στρατὸς δυσκόλως αὐτοσχεδιάζεται.
Ἀνύστακτος οὐχ ἧττον εἶν' ὁ ζῆλός μου,
ἴν' ἀναστήσω νέον· πλὴν χρειάζονται
ὀλίγος χρόνος καὶ πολλὰ ὑπέρπυρα.

Δομέστικος.

Ὧν ἀμφοτέρων, ὡς γνωστὸν, σπανίζομεν.

Δούκας.

Ἀλλ' εἰς τὸν στόλον ἴσως ἂν προσφύγωμεν ..

Εὐφροσύνη. (πρὸς τὸν Στρυφνόν.)

Τὰ πλοῖα ἔχεις ἀξίωμαχ', ἀδελφέ;

Στρυφνός.

Εἰσί τινες τοῦ στόλου αἱ ἀτέλεται...

Σπαθάριος.

Μόνον σαθρὰ τὰ πλοῖα καὶ ἀνδρῶν κενά.

Στρυφνός.

Τὰ διετήρουν πρὸς εἰρήνην. Πόλεμον
οὐδεὶς τοσοῦτον προσεχῆ προέβλεπεν.
Εἰσὶν ἀφωπλισμένα. Εἰς μὴ δέοντα
ἐὰν δὲν δαπανῶμεν, στόλον προσεχῶς
νὰ καταρτίσω δὲν θὰ εἶναι δύσκολον.

Δομέστικος.

Ὁ Ναύαρχος ἐπίσης θέλ' ὑπέρπυρα.

Κομνηνός.

Ἀρκοῦσιν. Εἶναι προφανέστερον φωτός·
Ἕρημοι στόλου, ἔρημ' εἶμεθα στρατοῦ.
Ὑπὸ τὴν πτέρναν τῶν ἀγρίων ἱπποτῶν
τὰ πάντα συντριβέντα καταῤῥέουσι.
Τί ποιητέον; Γνώμην, συμβουλὴν ζητῶ.

Ἀγάπιος.

Εὐχὰς νὰ δώσω μόνον ἐγὼ δύναμαι.

Σπαθάριος.

Ὁ Μέγας ἂς λαλήσῃ Βεστιάριος.

Στρυφνός.

Ναὶ, ἂς εἰπῇ.

Δούκας.

Διότι ἐπικίνδυνος,
μοὶ δίδετε τὸν λόγον. Δὲν θεν' ἀρνηθῶ.
Τὴν γνώμην ἔχω, ἄρχοντες, ὅτι κοινὸν
καθῆκον ἡμῶν εἶναι, ὅσῳ πνέομεν,
ὅσῳ ῥανὶς μᾶς μένει θερμοῦ αἵματος,
νὰ μένωμεν ἐνταῦθ' ἀμετακίνητοι,
νὰ πέσωμεν ἐνταῦθα ἀμυνόμενοι.

Εὐφροσύνη.

Γενναία γνώμη!

Δούκας.

Γνώμη, μόνον δι' ἡμᾶς.
Ἀλλ' ἄλλην ἔχω περὶ Αὐτοκράτορος.
Ἂν ἀπωλέσθη τὸ παρὸν, φροντίσωμεν
μὴ καὶ τὸ μέλλον ἔτι συναπολεσθῇ.
Ἡμῶν καθῆκον εἶναι ν' ἀποθάνωμεν·
τοῦ Βασιλέως, νὰ σωθῇ.

Εὐφροσύνη.

Ἀποσκιρτῶν
τοῦ θρόνου! Δραπετεύων!

Δούκας.

Τῶν ἐλπίδων μας
τὴν παρακαταθήκην σώζων.

Λέων Σγουρὸς (εἰσέρχεται δρομαῖος).

Βασιλεῦ!
Ἐδὼ σ' εὑρίσκω! Ἄπελπις ὁ Λάσκαρις
μὲ στέλλει.

Κομνηνός.

Πῶς εἰσῆλθες;

Λέων.

Φεύγων ὅμιλος
μ' εἰσήγαγε, καὶ, μόλις φθᾷς, διέταξα
κ' ἐκλείσθησαν αἱ πύλαι. Τίς καταστροφή!
Τίς ὀργὴ θεία ἐφ' ἡμᾶς ἐπέπεσε!
Τὴν νίκην ἤδη ἔδρεπεν ὁ Λάσκαρις,
καὶ ἐκ τῶν πύργων, ὅπου εἶχεν ἱδρυθῇ,
τῆς Βενετίας ἔπιπτε τὸ Γόμφαλον,
καὶ ἀπεσπῶντο τῶν τειχῶν αἱ κλίμακες,
ὅτε ἠκούσθη ἀγγελί' ἀπαίσιος·
« Ὁ Αὐτοκράτωρ φεύγει! » Φοβερᾶς στιγμῆς!
Ἦχεῖ ἡ φήμη ἐπὶ πάντα τὸν στρατὸν
καθὼς ἡ σάλπιγξ τῆς ἐσχάτης κρίσεως.
Λειποψυχοῦσι καὶ οἱ ἀνδρειότεροι·
λύοντ' αἱ τάξεις· φυγὴ, τρόμος πανταχοῦ.
Προστάζει μάτην, ἀπειλεῖ ὁ Λάσκαρις,
προσβάλλει μόνος τῶν ἐχθρῶν τὰς φάλαγκας·
οὐδεὶς ἀκούει καὶ οὐδεὶς ἀκολουθεῖ.
Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μ' ἐξαπέστειλε.
Σὲ ἱκετεύει, Βασιλεῦ, εἰς τὸν στρατὸν
νὰ ἐπιστρέψῃς, ὅσῳ σώζεται στρατός.

Εὐφροσύνη.

Λοιπὸν... τὰ πάντα καταῤῥέουσι λοιπόν;

Δούκας.

Ἂν κατὰ κράτος ἐτροπώθημεν, πρὸς τί
ὁ Αὐτοκράτωρ εἰς κινδύνους νὰ ῥιφθῇ;

Κομνηνός.

Ἂν νὰ νικήσῃ ἀπηλπίσθη, παρ' ἐμοῦ
τί περιμένει;

Λέων.

Πολεμῶν νὰ φονευθῇ.
Τὸ ξίφος ἂν ἐγείρῃς καὶ τὸ λάβαρον,
ἡ ὄψις ἴσως σ' ἡ φωνή σου, Βασιλεῦ,
εἰς νίκην τρέψουν τὴν ἐπαίσχυντον φυγήν.
Ἀλλ' ἂν καὶ πέσῃς, στεφηφόρος μαχητὴς,
ὁ θάνατός σου ἔσται πάλιν θρίαμβος.
Τὸ αἷμα Βασιλέως, εὐκλεῶς χυθὲν,
τὴν τιμὴν σώζει τὴν τὸ μέλλον σώζουσαν.

Δούκας.

Τῶν Βασιλέων ἡ ζωὴ, οὐχὶ αὐτῶν,
ἀλλ' εἶναι τῶν λαῶν των κτῆμα. Δαψιλεῖς
αὐτῆς νὰ εἶναι δικαιοῦνται οὐδαμῶς.
Τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων εἶναι κιβωτὸς
ὁ Βασιλεὺς, σημαία τῆς ὑπάρξεως
τῆς ἐθνικῆς. Μὴ πέσῃ ἡ σημαία μας,
καὶ μὴ ἡ κιβωτός μας καταποντισθῇ.

Κωνστάντιος (εἰσορμῶν).

Ὦ Αὐτοκράτορ! Παντελὴς διάλυσις!
Οἱ Σταυροφόροι εἰσπηδῶσι νικηταί.
Τὸ γόμφαλόν του ἔπηξεν Δάνδολος
εἰς τὰς ἐπάλξεις, ὑπὲρ τὸ Κοσμίδιον.
Ἐπὶ τὰ τείχη ἀσπὶς λάμπει Φραγκικὴ,
κ' ἐπὶ τὴν πόλιν γλῶσσαι φέρονται φλογός.
Μικρὸν εἰσέτι, κ' εἶναι δοριάλωτος.

Κομνηνός.

Ἀκούεις; Τί προτείνεις, Αὐτοκράτειρα;

Εὐφροσύνη.

Νὰ μείνῃς, θάῤῥος ἐμφυσῶν εἰς τὸν λαὸν,
αὐτοὺς τοὺς λίθους ἀνιστῶν εἰς ἄμυναν.
Ἀλλ' ἐὰν ἄλλως ἐκτιμᾷς τὸ χρέος σου,
τὸ στέμμ' ἂν πρέπῃ νὰ τεθῇ ἐν ἀσφαλεῖ,
ἐγὼ θὰ μείνω εἰς τοῦ θρόνου τὴν φρουράν,
ἀγρύπνως καθ' ἁρπάγων προφυλάττουσα
καὶ κατὰ κλονουμένων πίστεων αὐτόν.

Κομνηνός.

Νὰ συσκεφθῶμεν πρέπει, Βεστιάριε.
Ἄγε πάτερ, μεθ' ἡμῶν καὶ σὺ ἐλθέ.

(Ἐξέρχεται μετὰ τῶν δύω).

Δούκας.

(Ἐξερχόμενος, πρὸς τὸν Κωνστάντιον).
Καὶ σὺ κατόπιν. Ἡ στιγμὴ ἐπίσημος.
Νὰ πράξῃς ἔσο ἕτοιμος.

Κωνστάντιος.

Εἶμ' ἕτοιμος.

Εὐφροσύνη (πρὸς τὸν Λέοντα).

Ὕπαγε, Λέων. Σταθερὸς ὁ Λάσκαρις

ἂς μείνῃ, ὅπως καὶ ἡμεῖς θὰ μένωμεν.

(Ὁ Λέων Σγουρὸς ἐξέρχεται).

(Ἡ Εὐφροσύνη στρέφεται πρὸς τὴν Μαρίαν, ἥτις κρατεῖται ὑπὸ στρατιωτῶν.)

Ἤδη πρὸς σέ. Ἀψήφως ἂν ν' ἀναισχυντῇς
καὶ νὰ προδίδῃς ὅτι θὰ σ' ἐπιτραπῇ
νομίζῃς, ἀπατᾶσαι. Ἀλλὰ χάλασον
τὴν ἐπηρμένην ἐωσφορικὴν ὀρρύν·
τὴν σιγὴν λύσον, ὑπὲρ λόγους προπετῆ.
Ἰδοὺ τὸ καταγγέλλον γράμμα· ἐπὶ σὲ
ὅτι ἐκτείνει τὴν σκιὰν τοῦ ξίφους του
ὁ Μονφερράτος γράφει, καὶ μᾶς ἀπειλεῖ,
τῆς κεφαλῆς σου τρίχα ἐὰν θίξωμεν.
Τὴν τρίχα λέγει; Ὦ τὴν κόμην τὴν χρυσῆν
θὰ λάβῃ πᾶσαν, μετ' αὐτῆς τῆς κεφαλῆς.
Ὅτ' οἱ ἐχθροὶ νικῶσι, κοραβαντιᾶς.
Εἶν' ἡ χαρά σου πρώρα. Πρὶν φθάσωσι
μέχρι τοῦ θρόνου, ὃν φρουρῶ, εἰς αἵματα
θενὰ σφαλῶσι, πτῶμα θὰ πατήσωσι,
τὸ σπαῖρον πτῶμα τῆς προδότου φίλης των.
Πρὶν διατάξω τὴν δικαίαν σου ποινὴν,
ὁμίλει εἴτι ἔχεις ν' ἀπολογηθῇς.

Μαρία.

Ἀπολογοῦνται ἥττονες πρὸς κρείττονας,
κ' εἰς ἀποστάτας ἐπιβάλλονται ποιναί.
Ἐγγίζ' ἡ ὥρα τῆς ποινῆς· κ' ἐμοῦ αὐτῆς
ἐγγίζουσ' οἱ σωτῆρες ἡ ἐκδικηταί.

Εὐφροσύνη.

Ὅρια ἔχει κ' ἡ μακροθυμία μου·
Τὴν ἀλαζῶνα, ἄρχοντες, ἠκούσατε.
Πᾶσα της λέξις ἀσεβείας ἔγκλημα.
Δεσμεύσατέ την, εἰς ἐξομολόγησιν
διὰ βασάνων λύσατε τὰ χείλη της,
καὶ τὴν ἀξίαν τιμωρίαν δότε τῃ.
Τί σιωπῶντες ἵστασθε; Ὑπάγετε.

Μαρία.

Τοῦ Ἰσαὰκ Ἀγγέλου εἰμὶ σύζυγος,
χρισθεῖσα τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκράτειρα,
τῶν Οὔγγρων Βασιλέων κόρη. Ἄρχοντες,
ὅστις τολμᾷ, τεινάτω χεῖρα ἐπ' ἐμὲ
τὴν κεφαλήν μου δότω εἰς τὸν δήμιον.
Εἰμὶ αἰχμάλωτός σας. Τί διστάζετε;

Εὐφροσύνη.

Νὰ λήξῃ πρέπει ἡ ἀναίσχυντος σκηνή.
Ἄβε αὐτὴν δεσμίαν, Πριμικήριε.

Πριμικήριος.

Καιρὸς δὲν εἶναι οὗτος αὐστηρότητος,
ἀλλ' εἶν' ἐπιεικείας καὶ διαλλαγῆς.
Ἀρίωμεν ἀλλήλοις τὰ ὁρλήματα,
ἵν' ἀφεθῶσι καὶ ἡμῖν.

Εὐφροσύνη.

Ὑποκριτά!
Τὴν προσταγήν μας τέλεσον, Σπαθάριε.

Σπαθάριος.

Διάταξόν με εἰς τὰ στίφη τῶν ἐχθρῶν
νὰ ἐπιπέσω, νὰ ἐκπνεύσω πολεμῶν,
σοὶ ὑπακούω. Εἶναι χρέος κ' ἔργον μου.
Ἀλλὰ δημίου μὴ ζητῇς καθήκοντα
νὰ ἐξασκήσω. Εἶμ' ἀνεπιτήδειος.

Εὐφροσύνη.

Ὁποῖος εἰς πολέμους, σὲ ἠξεύρομεν.
Σὺ, Ναύαρχε;

Στρυφνός.

Ἀρνεῖται ὁ Σπαθάριος
εἰς ὃν ἀνήκει ἡ φροντὶς τῶν κατὰ γῆν.
Ἐγὼ τί ἐπεμβαίνω;

Εὐφροσύνη.

Ναὶ, συγχώρησον.
Θαλάσσιος πῶς εἶσαι ἥρως λησμονῶ.
Δειλοί! Σιγᾶτε σπαίροντες ὡς τοὺς ἰχθῦς,
κ' ἐκόπη ὡς τὸ αἷμα καὶ ἡ πίστις σας,
ἅμα τῶν ὅπλων σᾶς προσέβαλε κλαγγή.
Τὰς χαμερπεῖς σας ὑποκλίσεις στρέφετε
πρὸς ὃν φρονεῖτε ἥλιον ἀνίσχοντα.
Μὴ σπεύδετε. Εἰσέτι εἰς τὸ νεῦμά μου
αἱ κεφαλαί σας δύνανται νὰ πέσωσιν,
ὦ ἄρχοντές μου. Ταύτην ἀπαγάγετε,
διακάσατέ την, καὶ καταδικάσατε.
Τὸ διατάττω, καὶ οὐαὶ τῷ ἀπειθεῖ!
Ὁ Αὐτοκράτωρ διατάττει δι' ἐμοῦ.

Δούκας (εἰσερχόμενος μετὰ σπουδῆς).

Ὁ Αὐτοκράτωρ, ὦ Αὐγούστα...

Εὐφροσύνη.

Τί λοιπόν;

Δούκας.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ
σταθμίσας μετὰ πλείσσα ταλαντεύματα,
ἵνα τὸ σκῆπτρον μὴ εἰς χεῖράς του θραυσθῇ,
ἵν' ἀποτρέψῃ ἀφ' ἡμῶν τὸν κεραυνὸν
καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ του, ἀπεφάσισε...

Εὐφροσύνη.

Τί; Λέγε.

Δούκας.

Ξένας ἀποκρούων συμβουλὰς,
ῥάσσον καὶ σχῆμα ἐνεδύθη μοναχοῦ,
κ' ἐξῆλθε μόνος καὶ λανθάνων τῶν πυλῶν.

Εὐφροσύνη.

Ὁ Αὐτοκράτωρ!

Δούκας.

Ἔφυγε.

Στρυφνός.

Πῶς; Ἔφυγε!

Σπαθάριος.

Ἡ Παναγία σώσαι.

Δομέστικος.

Σῶσον, κύριε!

Πριμικήριος.

Ποῦ ἀντιλήπτωρ, βοηθὸς καὶ σκεπαστής;

Σπαθάριος.

Ποῖον συμβάν!

Δομέστικος.

Ὦ φρίκη.

Στρυφνός.

Τί γινόμεθα;

Μαρία.

Λοιπὸν δὲν διατάττεις; Ἰδοὺ ἄφωνοι
αὐτοὶ ἐμπρός σου. Στήλη ἔγινες ἅλός;
Ὁ κεραυνὸς ἐσβέσθη εἰς τὰ χείλη σου;
Ποῦ σου ἡ ὕβρις; Ποῦ ὁ λόγος ὁ θρασύς;
Ὕπαγε, κλίνον μέχρι γῆς τὴν κεφαλήν,
ἀφ' ἧς τὸ στέμμα ἔπεσε τὸ ἁρπαγέν·
τέφραν καὶ σάκκον φέρε, καὶ γονυπετὴς
ἔλεος ζήτει παρ' ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ.
Ἴσως ψυχίον εὐπλαγχνίας σοὶ ῥιφθῇ.

Εὐφροσύνη.

Περίστειλον ἀκόμη, — μὴ βιάζεσαι, —
τοῦ ἑωσφόρου τὴν ὑπερηφάνειαν.
Κενὸς νομίζεις πῶς ὁ θρόνος ἔμεινε,
κ' ἐπιπηδᾷς ἀμέσως; Μὴ βιάζεσαι.
Ἀκόμη ἔχω ἐπ' αὐτοῦ τὸν πόδα μου·
καὶ, κτῆμά μου, τὸ σκῆπτρον εἰς ὃν βούλομαι
θὰ παραδώσω, πρὶν μ' ἐκπέσῃ τῆς χειρός.
Ὁ Αὐτοκράτωρ πάρεστιν! — Ἀλέξιε
Δούκα, τὴν χεῖρα σοὶ τῆς Εὐδοξίας μου
προσφέρω, ἄρχον, καὶ τὸν θρόνον μετ' αὐτῆς.
Ἰδοὺ ὁ Βασιλεύς σας. Γόνυ κλίνατε!

Δουκας.

Τῶν ὑπερτίμων δώρων, Αὐτοκράτειρα,
ἕκαστον μεῖζον τοῦ ἑτέρου θεωρῶ,
κ' εὐγνωμοσύνης εἰμὶ πλήρης δι' αὐτά.
Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν πανδήμων συμφορῶν,
τοῦ ὑμεναίου δᾷδας πῶς ν' ἀνάψωμεν
εἰς τὰς λυσσώσας φλόγας τῆς πυρκαϊᾶς;
Πάντων πασχόντων, μόνος νὰ εὐδαιμονῶ
οὐδ' εὐσεβὲς θὰ εἶναι οὐδὲ ὅσιον.
Ὡς πρὸς τὸν θρόνον, ζῇ αὐτοῦ ὁ κύριος,
ὁ οὐρανόθεν κεχρισμένος. Εἰς αὐτὸν
ὀφείλω σέβας, πίστιν καὶ ὑποταγήν.
Ἐν ὅσῳ πνέει, δὲν τολμῶ νὰ ἐπιβῶ.

Εὐφροσύνη.

Μὴ δίσταζε. Ὁ θρόνος ἔμεινε κενὸς
Τοῦ Ἀλεξίου.

Δούκας.

Ζῇ ὁ Ἰσαάκιος.

Εὐφροσύνη.

Σὺ τοῦτο λέγεις;

Σπαθάριος.

(ἰδίως πρός τινας τῶν ἀρχόντων).
Πόση αὐταπάρνησις!

Δομέστικος (πρὸς τὸν Σπαθάριον).
Τίς οἶδεν ὁ σκορπίος ποῦ ἐγκρύπτεται.

Δούκας (τῇ Εὐφροσύνῃ).

Δεσπόζοντα τοῦ θρόνου τὸν Ἀλέξιον
ἐν πίστει ὑπηρέτουν. Ἐγκαταλειφθεὶς
ὁ θρόνος, κτῆμα τοῦ νομίμου ἄρχοντος
ἐστὶν ἐκ νέου. Τούτῳ πίστιν χρεωστῶ.

Εὐφροσύνη.

Εἶν' ἀπιστία, βέλτιστε, ἡ πίστις σου.
Νόμιμος ἄρχων εἶναι ὁ Ἀλέξιος.

(θόρυβος καὶ κραυγαὶ λαοῦ ἔξωθεν).

Δούκας.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν. Ἀλλ' ἐκείνους ἄκουσον.

ΛΑΟΣ (ἔξωθεν).

Πολλὰ τὰ ἔτη! Εἰς πολλὰ, πολλὰ, πολλά.

Ἄλλοι.

Ὁ Αὐτοκράτωρ πολλὰ ἔτη καὶ πολλά!

Εὐφροσύνη.

Τί δηλοῖ τοῦτο;

Μαρία.

Τίς ὁ εὐφημούμενος;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ (προπορευόμενος τοῦ λαοῦ, πρὸς τοῦ Δούκαν ἰδιαιτέρως).

Ἐξετελέσθη. Σοὶ τὸν φέρω.

Δούκας.

Πρόφθασον
τὸν ἄλλον. Παῦσον τὰς ἐφόδους. Ἄνοιξον
τὰς πύλας. Σπεῦσον.

Κωνστάντιος.

Πάντα προητοίμασα.

(Ἐξέρχεται.)

Κατόπιν τοῦ Κωνσταντίου εἰσορμῶν ΛΑΟΣ, εἰσάγει τὸν ΙΣΑΑΚ Ἄγγελον. Ἡ Μαρία τρέχει πρὸς αὐτὸν).

Μαρία.

Ὁ Αὐτοκράτωρ! Ὕψιστε! Εὐλογητὸν
Τὸ ὄνομά σου.

Ἰσαάκ.

Ποῦ εἰμὶ; Ποῦ φέρομαι;

Ἀγάπιος.

Εἰς τὰς Βλαχέρνας, παρὰ τὸ ἁγίασμα.

Μαρία.

Εἰς τὰς ἀγκάλας προσφιλοῦς συζύγου σου.

Ἰσαάκ.

Ὦ γλυκυτάτης εἰς τὰ ὦτά μου φωνῆς!
ὦ ἱεροῦ ἐδάφους, ὃ ἀσπάζομαί.
Ἐλθὲ, Μαρία, ἐπὶ τὴν καρδίαν μου·
συζύγου δέξαι φίλημα, — σχεδὸν πατρός.
Τὴν εὐτυχίαν ταύτην, φεῦ! ἀπέμαθα.
Μέ θάλπ' ἡ θέρμη τῆς γλυκείας σου χειρὸς,
καὶ τοῦ ἡλίου ἡ ἀκτίς. Φῶς, εἶναι φῶς
τὸ περικεχυμένον. Τὸ αἰσθάνομαι.
Χρυσοῦν προσψαύει τὰ σβεστά μου βλέφαρα.
Ὦ δῶρον οὐρανόθεν προπεμπόμενον,
γλυκὺ τοῦ πλάστου νεῦμα, χάρμα τῆς ψυχῆς,
τῇ διανοίγεις σύ τὰς πύλας τὰς χρυσᾶς
εἰς τὴν μεγάλην τοῦ θεοῦ πανήγυριν.
Δὲν καταβαίνεις εἰς τὰ μαῦρα σπήλαια
τῶν ἐσαεὶ κλεισθέντων τούτων ὀφθαλμῶν·
ἀλλὰ περίλαμπέ με. Ἂν ἐντός μου νὺξ
ὑπάρχῃ, ἔστω κἂν ἡμέρα πέριξ μου·
καὶ ὅταν θὰ ἐκπνεύσω, τάφον δότε μοι
ὑπὸ φωτὸς ἀφθόνως αὐγαζόμενον.

Λαός.

Πολλὰ τὰ ἔτη καὶ μακρά σου, Βασιλεῦ!
Πολλά σου, Αὐτοκράτορ Ἀγγελώνυμε!

Ἰσαάκ.

Αἱ εὐφημίαι αὗται αἱ ξενήκουστοι
τί θέλουσι; πρὸς τίνα ἀποτείνονται;
Ἀλλαχοῦ, τέκνα, τὰς εὐχάς σας φέρετε.
Τὸ σκῆπτρον δότε εἰς ἀκμαίαν χεῖρα. Τί
ἐπὶ τοῦ θρόνου θέλει πτῶμ' ἀόμματον;
Εἰς δύω τάφων τὸ μεταίχμιον εἰμί.
Ἐκ τοῦ ἑνὸς ἐξῆλθον, καὶ πρὸς ἕτερον
βαδίζω. Πρέπει ὁ ὀξυδερκέστερος
εἰς θυελλώδεις, ὡς οἱ σήμερον, καιροὺς
νὰ ἔχ' εἰς χεῖρας τὸ κοινὸν πηδάλιον.
Εἰς ἐμὲ δότε τόπον ἀναπαύσεως.

Δούκας.

Οἱ ἤγ μόνες ἄλλον ἀναπαύσεως
δὲν ἔχουν τόπον, πλὴν τοῦ τάφου, Βασιλεῦ.
Θυσία εἶναι καὶ ἀγὼν ὁ βίος των.
Τὸ ἐπιβεβλημένον μὴ ἀπόκρουε,
ἀλλὰ πειθάρχει τῷ Θεῷ. Φωνὴ οὖ
φωνὴ Κυρίου. Ἂν ἐσβέσθη σου τὸ φῶς,
ἐντός σου λάμπει παμφαὴς διάνοια,
ἥτις ἀκούει καὶ ὁρᾷ, καὶ ἄνωθεν
ὁ Ζωοδότης φῶς σοι πέμπει χάριτος.
Πρὸς σὲ ὁ λαὸς κράζει. Σῶσον τὸν λαόν.

Ἰσαάκ.

Ὁ Δούκας εἶναι· φωνὴ φίλη κ' ἐν δεινοῖς!

Εὐφροσύνη.

Ὦ προδοσίας τέρας ἀποφώλιον.
Τὸ δηλητήριόν σου σίζων ἐξεμεῖς,
δολερὲ ὄφι, εἰς τὸ αἷμά μου τραφείς.
Ἀρά, ὁποία ἐπὶ τὸν πωλήσαντα
ἀντ' ἀργυρίου φαύλου τὸν Θεάνθρωπον,
ἐπὶ τὴν ἄνομόν σου κεφαλὴν ἀρά!
Ἀρὰ κ' εἰς τοῦτο τὸ τυφλὸν γερόντιον!
Δὲν τῷ ἀρκεῖ ὁ τάφος· θρόνον ἀπαιτεῖ,
ἵν' ἀποθέσῃ τὸ σαθρόν του σκέλεθρον!
Ἀρὰ καὶ εἰς τὸν ὄχλον τὸν θρασύδειλον,
τὸν ἐν βορβόρῳ ἕρποντα καὶ δάκνοντα!
Ἀρὰ, μέχρις ἐσχάτης γενεᾶς, ἀρά!

Ἰσαάκ.

Ὁποία πλήττει τὸν ἀέρα φρίττοντα
φρικώδης βλασφημία! Ἦτον γυναικὸς
φωνή! Κακοφωνία γνώριμος. Τίς ἦν;

Μαρία.

Δὲν εἶν' ἐκείνη, ἥτις τῆς βασάνου σου
προΐστατο, τὰς κόρας ὅταν σ' ἔσβεσαν;

Ἰσαάκ.

Ἡ Εὐφροσύνη! Φοβερά ἐνθύμησις!

Δούκας.

Ἡ Εὐφροσύνη, τὴν αὐθαδῆ γλῶσσάν της
ἀδυνατοῦσα νὰ κρατήσ' εἰς χαλινὸν,
καὶ ταύτην βεβηλοῦσα τὴν πανήγυριν.
Παραφροσύνη εἶναι ἡ θρασύτης της·
πλὴν κινδυνώδεις οἱ παράφρονες εἰσίν.
Ἐπίτρεψόν μοι, Βασιλεῦ, τὴν φρούρησιν
αὐτῆς, ἂν θέλῃς, καὶ φροντίζω.

Ἰσαάκ.

Λάβε την.

Εὐφροσύνη (τῷ Δούκᾳ).

Εἶν' εὐκλεὲς τὸ ἔργον καὶ σοῦ ἄξιον.
Νῦν δεσμοφύλαξ, μετ' ὀλίγον δήμιος.

Δούκας. (ἰδίως τῇ Εὐφροσύνῃ).

Σὲ σώζω, ἄφρον. Δὲν τὸ βλέπεις;

(Πρὸς τοὺς Στρατιώτας).

Φύλακες,
Χωρεῖτε· Φέρετέ την εἰς τὸν οἶκόν μου.
Ἐκεῖ ἂς μείνῃ καθειργμένη. Ἄπιτε.

(Ἀπέρχονται Στρατιῶται μετὰ τῆς Εὐφροσύνης).

Ἰσαάκ.

Τῶν Βασιλέων ὦ ἀνάγκη στυγερά!
Εἰς τὸν ὀδὸν τοῦ θρόνου δὲν ἐπάτησα,
καὶ τιμωρία εἶν' ἡ πρώτη πραξίς μου.
Ὦ! Ν' ἀποτρέψω τοῦτο τὸ ποτήριον
τῶν γηραιῶν χειλέων δὲν μοὶ δίδοται;
Τυφλὸς, καὶ ὁδηγίας χρῄζων, ὁδηγὸς
ἐγὼ τῶν ἄλλων ἔσομαι; Καὶ ποῦ τὸ φῶς;
Ποῦ τῶν βημάτων τῶν ὑποτρεμόντων μου
ἡ βακτηρία;

Λαὸς (ἔξωθεν).

Ζήτω ὁ Ἀλέξιος
εἰς πολλὰ ἔτη!

Δούκας.

Βασιλεῦ, ἰδοὺ αὐτή.

(Εἰσέρχεται πλῆθος εἰσάγον τὸν ΑΛΕΞΙΟΝ Ἄγγελον, περιστοιχιζόμενον ὑπὸ ἱππotῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ ΜΟΝΦΕΡΡΑΤΟΣ. Μετὰ τῶν εἰσελθόντων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ).

Δούκας. (τῷ Κωνσταντίῳ ἰδίως).

Εὖγε, τὰ πάντα κατ' εὐχὴν ἐπέρανας.

Ἀλέξιος. (βιπτόμενος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός του).

Ὦ πάτερ, πάτερ! Τρισευδαίμονος στιγμῆς!

Ἰσαάκ.

Ἀλέξιε, σὺ εἶσαι! Μοῦ εἰσήκουσε
τὰς διαπύρους προσευχὰς ὁ Κύριος!
Πρὶν ἀποθάνω, τ' οὐρανοῦ ἀπέναντι
ἐλεύθερος, σὲ σφίγγω εἰς τὸ στῆθός μου.
Αἰσθάνομαι τὸν βίον ἀναθάλλοντα·
νεάζον ῥέει τῆς καρδίας μου τὸ πῦρ.
Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σου βλέπω, ἐπὶ σοῦ
τὸ γῆράς μου ἐρείδων, κ' ἐπὶ τῆς πιστῆς
φιλτάτης ὁδηγοῦ μου, τῆς Μαρίας μου,
τῆς ἀνοδίας πάλιν θ' ἀποπειραθῶ,
εἰς ἣν καλοῦμαι ὑπὸ τοῦ καθήκοντος.

Μαρία.

Ἡ χεὶρ του καὶ ἡ χεὶρ μου θὰ σὲ φέρωσι
διὰ τῶν ἀκανθώνων πάντων τῆς ζωῆς·

Μονφερράτος.

Ὦ Αὐτοκράτορ, οἱ ἱππόται τοῦ Σταυροῦ
σοὶ προσφωνοῦσι Χαῖρε! Ἐνεδύθημεν
δικαιοσύνης ὅπλα, καὶ ὁ ἅγιος
πατὴρ ἐν Ἰκτικάνῳ τὰ νικήσωσι,
εἰς τρόμον τῆς κακίας νὰ τὰ φέρωμεν
καὶ εἰς ἀδικημάτων ἐπανόρθωσιν.
Ὁ νικὼς οὗτος Βασιλόπαις, στηριχθεὶς
εἰς τὰς πιστάς μας λόγχας, ἦλθε προκαλῶν
τοὺς παρανόμους ἅρπαγας τοῦ θρόνου σου.
Τὰ τείχη ταῦτα ἤδ' ὑπὸ τὴν πίεσιν
τῶν σιδηρῶν μας θυρεῶν ἐνέδιδον,
κ' ἡ πόλις ἦτον εὐρὺ πέλαγος φλογῶν,
ὅτε, κληθέντες φιλικῶς, μανθάνομεν
πῶς ῥίψασπις ὁ ἅρπαξ ἐδραπέτευσεν.
Ἀνάβα εἰς τὸν θρόνον, ὃν σοι δίδουσι

τὸ θεῖον χρισμα, ἡ βασιλική σου φρὴν,
καὶ ἡ ῥομφαία ἡ δικαιοδότις μας,
καὶ μὴ λησμόνεις τι ὀφείλεις εἰς αὐτήν.
Ἐπὶ τὸν θρόνον παρὰ σοὶ, ἐκ δεξιῶν
τὴν φίλην σύνευνόν σου ἀναβίβασον,
νὰ σοὶ κερδίζῃ τὴν λατρείαν τῶν λαῶν·
κ' ἐξ εὐνούμων τὸν υἱόν σου κάθισον,
νὰ σὲ στηρίζῃ διὰ τῆς ἀνδρείας του,
καὶ ὅπλων ἀ ὁ Πάππας καθηγίασε
Τῆς μοναρχίας σὺ θὰ εἶσαι κεφαλή,
ἐκείνη, ἡ καρδία, καὶ αὐτὸς ἡ χείρ.

Ἰσαάκ.

Γενναῖοι ἄνδρες, τοῦ δικαίου πρόμαχοι,
εἰς τὴν φωνήν σας τὴν εἰλικρινῆ θαῤῥῶν
καὶ εἰς τὰς δύω φίλας βακτηρίας μου,
τὸν θρόνον ἀναβαίνω τρέμοντι ποδί.
Ἡ θεία χάρις ἔστω μοι εἰς φωτισμόν,
κ' ἡ Θεοτόκος ἔστω ὁδηγήτρια.
Τῆς δ' ὑμετέρας μεγαθύμου ἀρωγῆς
οὐδέποτ' ἐπιλήσμων φωραθήσομαι.
Εὐγνωμοσύνη ἔσται πᾶς ὁ βίος μου.
Ὑμῶν οἱ θησαυροί μου καὶ τὰ ὅπλα μου·
ὑμῶν οἱ στόλοι. Δι' αὐτῶν περάνατε
τὸ θεῖον ἔργον, κ' αἱ εὐχαί μου μεθ' ὑμῶν.

Μαρία (τῷ Μονφερράτῳ).

Αὐξάν' ἱππότα, καὶ διπλασιάζεται
ἡ χάρις, ὅταν χαριέντως γίνεται.
Τὸ στέμμα ὃ ἡ χεὶρ σου δίδ' ἡ εὐγενὴς
μᾶς εἶναι διὰ τοῦτο προσφιλέστερον.
Παρ' ἡμῶν δέζαι ἐνδεὲς ἀντίδωρον,
φιλίαν ὑπὸ χρόνου ἀναλλοίωτον.

Μονφερράτος.

Τιμαλφεστέραν στέμματος καὶ θησαυρῶν.

Ἀλέξιος.

Ἀήττητοι ἱππόται, εἰς τὰς τάξεις σας
ἄσυλον εὗρον, κ' εἰς τοὺς νόμους σας τραφεὶς,
τιμῆς καὶ ὅπλων ἔλαβον διδάγματα.
Ὁ ἐν ἐκείναις ἀνδρυνθεὶς βραχίων μου
εἰς σᾶς ἀνήκει. Ὑπὲρ σκῆπτρον μὲ τιμᾶ
τὸ ξίφος ὃ ἐν μάχαις μοὶ ἐδώκατε.
Ὑπὲρ ὑμῶν τὸ σῦρω, καὶ σεμνύνομαι
κ' ἐπὶ τοῦ θρόνου ὧν στρατιώτης σας.
Ἐνταῦθ' ἂν μὲ δευμεύσῃ τὸ καθῆκόν μου
ὅταν εἰς χώρας θὰ νικᾶτε ἱερὰς,
μετὰ τῶν σημαιῶν σας ἡ σημαία μου,
καὶ μεθ' ὑμῶν θὰ εἶναι ἡ καρδία μου·
τῆς δὲ ἰσχύος ἣν μοὶ δαψιλεύετε
ἡ πρώτη χρῆσις, εἴτι τοὺς λαοὺς ἡμῶν
διῄτησι συμφέρον, εἴτις πρόληψις,
νὰ παύσῃ φίλους ἀπὸ φίλων διαιροῦν,
νὰ πέσῃ μεταξύ μας πᾶν προτείχισμα,
καὶ τους λαοὺς εἰς μίαν πίστιν, κ' ἕνωμα
ἓν νὰ συνδέσῃ ἀδιάλυτος δεσμός.

Μονφερράτος.

Τὰς προσφοράς σας ἄσμενοι δεχόμεθα.

Λαός.

Πολλὰ τὰ ἔτη, Αὐτοκράτορ Ἰσαάκ!
Πολλὰ τὰ ἔτη καὶ πολλὰ, Ἀλέξιε!

Ἀγάπιος.

Ὁ κύριος τῶν θρόνων καὶ δυνάμεων,
ὁ διανοίγων τοῦ νοὸς τοὺς ὀφθαλμούς,
καταπεμψάτω τὸ οὐράνιόν του φῶς
ἐπὶ τοὺς ποδηγέτας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ,
καὶ εὐλογήτω τὴν κληρονομίαν του,
εἰς σωτηρίαν καὶ ἁγιασμόν!

Λαός.

Ἀμήν!

Ἰσαάκ.

Ἔλθετε πάντες μετ' ἐμοῦ. Εἰς τὸν ναὸν
κλίναντες γόνυ, τὴν εὐχαριστήριον
δοξολογίαν ἄσωμεν· ἀντίληψιν
τοῦ φωτοδότου ἐπικαλεσώμεθα
ἐν μετανοίᾳ, κ' ἐν καρδίας συντριβῇ.

Λαός.

Εἰς πολλὰ ἔτη, Αὐτοκράτορες, πολλά!

(Ἐξέρχεται ὁ Ἰσαὰκ, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς Μαρίας, καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ πάντων. Ὁ ΑΛΕΞΙΟΣ θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ΔΟΥΚΑ ἄρτι ἐξερχομένου).

Ἀλέξιος.

Μίαν στιγμήν. Ἡ πίστις ἡ κρυφία σου,
ἡ ἐν σκοτίᾳ ἔργα πράξασα φωτὸς,
τὸν ἁρπαγέντα θρόνον μᾶς ἀπέδωκε.
Τὰ πέδιλα ἃ φέρεις τὰ βατράχεια,
Βεστιαρίου σύμβολα, σοὶ μένουσιν,
ἀλλ' εἰσὶ δεῖγμα εὐτελὲς τῆς χάριτος
ἧς παρ' ἡμῶν τυγχάνεις. Τοῦ πατρὸς κ' ἐμοῦ
σὺ ὁ πιστὸς καὶ μόνος ἔσῃ σύμβουλος,
σὺ τοῦ Μονάρχου τοῦ τυφλοῦ ὁ ὀφθαλμὸς,
ὁ ποδηγέτης σὺ τῆς ἀπειρίας μου.
Ἀλλ' ἀφ' οὗ δόξαν μ' ἔδωκας καὶ δύναμιν,
τῶν δώρων ἔτι δὸς τὸ φθονητότερον,
τὴν εὐτυχίαν. Ποῖον φέρει ὄνομα,
σὺ τὸ ἡξεύρεις.

Δούκας.

Τὸ εἰκάζω.

Ἀλέξιος.

Ν' ἀναβῇ
ἐπὶ τὸν θρόνον μετ' ἐμοῦ ἐνέργησον
ἡ Εὐδοκία· Τότε μόνον θέλγητρα
ζωὴ καὶ θρόνος δι' ἐμὲ θὰ ἔχωσιν.

Δούκας.

Αἱ διατάξεις τῶν κανόνων αὐστηρῶς
κωλύουσι. ...

Ἀλέξιος.

Κανόνας καὶ κωλύματα
μὴ λέγε. Ἀντιστάσεις δὲν ἀνέχομαι.
Μὴ λέγε.

Δούκας.

Αὐτοκράτορ!

Ἀλέξιος.

Τοῦτον τὸν βαθμὸν
καὶ τὸν πομπώδη τίτλον δὲν ἀνέλαβον,
εἰμὴ διότι ὁ βαθμὸς μὲ δικαιοῖ
νὰ θέλω καὶ νὰ πράττω. Ἠπατήθησαν
οἱ ῥασσοφόροι, ἂν φρονῶσι παίγνιον
καὶ σκύβαλόν των ὅτι θενὰ μ' ἔχωσιν.
Εἰπέ τους πῶς ἐτράφην εἰς στρατόπεδα·
ὄχι κανόνας, λόγχην πῶς ἐσπούδασα,
καὶ, ὡς ἡ λόγχη, θρασύνομαι, δὲν κάμπτομαι.
Ἐὰν μ' ἐπιπροσθῶσιν οἱ κανόνες των,
εἰσὶν, εἰπέ τους, ἄλλοι εὐκαμπτότεροι,
οὓς νὰ ἐκλέξω δύναμαι, ἂν βιασθῶ,
μικρὸν φροντίζω ἂν ὁ τούτους ἐξηγῶν
φορῇ τιάραν, ἢ ἂν καμηλαύχιον.

Δούκας.

Ἰδοὺ, ὦ Αὐτοκράτορ, ὁ Ἡγούμενος.
Σίγα ἐμπρός του, καὶ τὸν βολιδοσκοπῶ.

Ἀγάπιος (εἰσερχόμενος).

Ὁ Αὐτοκράτωρ σᾶς προσμένει εἰς τὸν ναόν.
Ὁ Πατριάρχης ἔφθασε, καὶ ἄρχεται
ἡ τῆς δοξολογίας τελετή.

Ἀλέξιος.

Εὐθύς.

(Πρὸς τὸν Δούκαν).

Μὲ συνοδεύεις;

Δούκας.

Ἕπομαι. Ὑπάγετε.

(ἐξέρχεται ὁ Ἀλέξιος).

Ἀγάπιος.

Ὀπίσω μένεις, ἄρχον, σὺ ὁ πάντοτε
ἐν εὐλαβείᾳ εἰς τὰς θείας ἑορτὰς
καταλαμβάνων πρῶτος τὸ στασίδιον;
Σὺ πρὸς τὰ θεῖα ἀμελής;

Δούκας.

Ἡγούμενε,
ἡγούμενε, τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα
ὁμίχλη κρύπτει εἰς τοὺς ἀμβλυόντας
ἡμᾶς. Τίς οἶδεν ἂν πρὸς τὰ γενόμενα
θὰ ἐπινεύσῃ εὐλογῶν ὁ οὐρανός;
ἢ ἂν θὰ πέμψῃ τῆς ὀργῆς του ἄγγελον
ἐν φλογερᾷ ῥομφαίᾳ;

Ἀγάπιος.

Βεστιάριε,
σὺ ταῦτα λέγεις! Τοῦ λαοῦ τοὺς ἐκλεκτοὺς,
τοὺς κεχρισμένους ἀποκρούεις τοῦ Θεοῦ!
Κατὰ τὸν μόλις ἱδρυθέντων στρέφεσαι!

Δούκας.

Δίκαιον ἔχεις αὐστηρῶς ἐπιτιμῶν·
Τῆς συνειδήσεώς μου εἶσαι ὁδηγός.
Δεχθῶμεν ὅτι ἐπικέκλωσται. Κενὰ
μὴ σπεύδωμεν ζητοῦντες. Τὰ κενώτερα
χειρότερα. Ὡς κεῖνται μᾶλλον κείσθωσαν,
καὶ πειθαρχοῦντες κλίνωμεν τὴν κεφαλήν.
Δίκαιον ἔχεις. Ἄκουσον, Ἡγούμενε·
Ὁ Αὐτοκράτωρ ὁ ἀρτίως ἐξελθὼν —
ἀπόῤῥητον τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ μάθε το· —
ἐρᾷ τῆς Εὐδοξίας Κομνηνῆς, αὐτὴν
τοῦ θρόνου θέλων καὶ τῆς κοίτης μέτοχον.

Ἀγάπιος.

Τῆς Εὐδοξίας; Πλὴν δὲν εἶν' ἐξ ἀδελφῶν;

Δούκας.

Βεβαίως εἶναι.

Ἀγάπιος.

Τότε;

Δούκας.

Πῶς; Ἐκπλήττεσαι;
Ἡγούμενε, τὴν πεῖραν ἔχεις πολιάν.
Πρὸ τῶν κανόνων κλίνει ὁ πολὺς λαὸς,
πρὸ τῶν ἀρχόντων οἱ κανόνες κλίνουσι.

Ἀγάπιος.

Οἱ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἴσως. Σύμφημι·
ἀλλὰ εἰσὶ καὶ ἄλλοι, ὑπεραίροντες
καὶ τὰς ὑψίστας κεφαλάς, ἀνένδοτοι,
ὧν οὐδὲ πύλαι ᾅδου κατισχύουσιν,
οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὡς ὑέλινοι
θρόνοι καὶ σκῆπτρα κατ' αὐτῶν συντρίβονται.

Δούκας.

Ἀλλὰ τὸ εἶπας, πείσας με. Ἀσύμφορον,
κατὰ τοῦ θρόνου τοῦ νομίμου πράττοντες,
τοὺς μόλις ἱδρυθέντας νὰ κλονίσωμεν.
Παρὰ τῶν Βασιλέων ἐπείκειαν
ἐὰν ζητῶμεν, νὰ τοῖς τὴν ἀρνώμεθα
δίκαιον εἶναι! Σέβας δὲν ὀφείλομεν
καὶ εἰς τὰ σφάλματά των, ἀν' ὧν σώζουσι
διὰ τῶν ἀρετῶν των; Κρίσις αὐστηρὰ
δὲν εἶναι αὐτὸ τοῦτο, ἐπανάστασις,

Ἀγάπιος.

Ὡς ἡ ἐν τούτοις ἀνοχὴ, ἀσέβεια.
Ὑπὲρ τοὺς ἐπιγείους τούτους Βασιλεῖς
τὸν Βασιλέα λάτρευε τῶν οὐρανῶν.

Δούκας.

Εὐσεβῆ λέγεις· ἀλλ' αὐτῶν ἡ δύναμις.
Τὸ σκῆπτρον ἐπιβάλλει τὰς θελήσεις των·
καὶ ὁ μὴ κλίνων συνετῶς τὴν κεφαλὴν,
τὴν διακινδυνεύει.

Ἀγάπιος.

Μὲ πτοεῖ μικρὸν
τῶν Βασιλέων δύναμις. Ὑπὲρ αὐτὴν
ὁ Κύριος ὑψοῦται τῶν δυνάμεων.
Ὡς ἄνθρωπος, τῶν πάντων εἰμὶ ἔσχατος·
ὡς ἱερεὺς πρωτεύω τοῦ πρωτεύοντος.
Ἡ ἀσθενής μου αὖτη χεὶρ ὡς ἀνοιγῇ,
κραυνοὺς ῥίπει κορυφὰς συντρίβοντας.
Ἔχω τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν.

Δούκας.

Ἡγούμενε,
τὸ δεσμεῖν ἔχεις, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπείκοντας
εἰς τὰ δεσμά σου. Τὴν ῥομφαίαν σου στομοῖ
τὸ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν σέβας τῶν πιστῶν,
τὴν ἀκωκήν της ἀψηφοῦσ' οἱ ὀπαδοὶ
ἑτέρας ἐκκλησίας.

Ἀγάπιος.

Ὁ Ἀλέξιος...

Δούκας.

Αἴ, σεβαστέ μοι ἄνερ! λέγων τύραννος
ὁ ἔρως, ὅτι εἶναι, ὅτι ἀλλοιοῖ
καὶ φρένας καὶ καρδίαν, ἀκατάληπτον
ὁμιλῶ γλῶσσαν εἰς τὴν σὴν ἀγνότητα.
Ἀλλ' ὅτ' εἰς ξένα ἤθη ὁ Ἀλέξιος,
εἰς τὴν σκιὰν τοῦ Πάππα ὅτ. κῦξησεν,
ὅτι καὶ στέμμα τῷ ὀφείλει καὶ ζωὴν,
γνωστὸν σοὶ εἶναι, κ' ἐννοεῖς πῶς ἃ ζητεῖ
ἂν οἱ κανόνες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μας
ἀκάμπτως τῷ ἀρνῶνται, ἄλλους δύναται
εὐκαμπτοτέρους νὰ ἐκλέξῃ.

Ἀγάπιος.

Ἀπειλεῖς
λέγων αὐτά;

Δούκας.

Φοβοῦμαι καὶ ἀπεύχομαι,
Ὦ! πίστευσόν μοι. Τὰς ἠνίας χάλασον,
μὴ συντριβοῦν ταθεῖσαι, ἡ ἀφηνιῶν
ὁ ἵππος, ἀποτρέξῃ. Ὑποχώρησον.
Παρασκευάζει ἤτταν ἡ ἀντίστασις.

Ἀγάπιος·

Ἡ ἐκκλησία οὔποτε ὑποχωρεῖ.
Νικᾷ καὶ ἡττωμένη.

Δούκας.

Τοῦτο ἀπαντᾷς,

Ἀγάπιος.

Λοιπὸν μᾶς φέρει πρότασιν, καὶ ἀπαιτεῖ
ἀπάντησιν;

Δούκας.

Ναὶ, πάτερ.

Ἀγάπιος.

Ἡ ἀπάντησις,
Ἰδοὺ αὐτή· Ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας της
ἡ ἐκκλησία τῷ μετανοήσαντι·
φωτίζει καὶ στηρίζει τὸν δισταζοντα·
τὸν δ' ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ τραχυνόμενον
ὡς ψωραλέον ἀποκλείει πρόβατον.
Ἂν δέ τις ἀποστάτιν αἴρῃ κεφαλὴν,
τὴν καταβάλλει, εἰ καὶ στέμμα φέρουσαν,
ἡ φλογερὰ ῥομφαία, ἡ ἐξ οὐρανοῦ
τὸν μέγαν ἀποστάτην καταῤῥίψασα.

Δούκας.

Εὐφήμει, πάτερ! Ὕπαγε ὀπίσω μου!

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

ΤΖΩΝ ΒΡΑΟΥΝ
Ο ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ.[1]

Ι΄.

Ἡ δίκη τοῦ Βράουν ἀπησχόλει τοὺς πάντας. Ἡ Ὁμοσπονδία ἐκύμαινεν ἅπασα, καὶ πάντα τὰ πράγματα εἶχον σάλον καὶ λόγους διαστατικούς. Ὁ διοικητὴς τῆς Βιργινίας Κ. Βάϊζ, ἐκπαθὴς ὑπ' ὀργῆς καὶ αἴσχους γενόμενος ἐκ τῆς ἐξ ἀπροσδοκήτου ταύτης ἐπιδρομῆς τοῦ Βράουν, καθ' ἣν ὀλίγοι τινὲς, τοιοῦτον ἐπίβουλον ἐπιχειρήσαντες τόλμημα, ἀντέστησαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πρὸς τὸν ἐπιχώριον αὐτοῦ στρατὸν, προσεκάλεσε μέγα μέρος τοῦ ὁμοσπονδικοῦ στρατοῦ, ὅπως καταλάβῃ τὴν Καρόλου πόλιν (Charlestown), ὅπου ἔμελλεν ἵνα δικασθῇ ἡ περιβόητος αὕτη δίκη. Ἐξέβαλε δὲ τῆς πόλεως ἅπαντας τοὺς ὑπόπτους, ὡς συμπαθοῦντας ἢ ἀποκλίνοντας πρὸς τοὺς καταλυτάς. Ἡ ἀστυνομία ἐπετήρει αὐστηρότατα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀβλαβεῖς ὁδοιπόρους καὶ ἐμπόρους. Ὁ δὲ λαὸς, παροξυνθεὶς, ὕβριζε καὶ ἐκακοποίει τοὺς εἰς τὴν πόλιν πανταχόθεν τῆς Ὁμοσπονδίας συῤῥέοντας ξένους, ὡς καταλυτάς. Οἱ δὲ κατὰ τὴν νύκτα ἐν ταῖς ὁδοῖς τεταγμένοι φύλακες ἐπετάχθησαν ἵνα πυροβολῶσι πάντα τὸν μὴ ἀποκρινόμενον πρὸς τὸ σύνθημα, ὡς καταλυπήν.

ΙΑ΄.

Ταῦτα προεμήνυον ὁποία τις ἔσται ἡ δίκη. Ἐπειδὴ ὁ Βράουν ἦτο ἤδη καταδεδικασμένος πρὶν δικασθῇ. Διότι ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ προὔκειτο ἵνα δικασθῇ οὐχὶ πλέον ἔνοχός τις, ἀλλὰ περὶ τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων τῆς Ὁμοσπονδίας, ἤτοι ἅπαντες οἱ ἀμείλικτοι ἐχθροὶ τῶν νοτίων, οἱ φιλελεύθεροι καταλυταὶ τῆς δουλεμπορίας.

ΙΒ΄.

Κατὰ τὴν ἐν Χάμπερς-Φέῤῥυ γενομένην σύντομον ἀνάκρισιν ὁ Βράουν ἀπεκρίνατο λίαν ἀταράχως. — « Ἠθέλησα, ἔλεγεν, ἵνα ἐλευθερώσω δούλους. Ἐφόνευσα ἀκουσίως τοὺς θελήσαντες ἵνα με φονεύσωσιν. Ὧν δὲ κύριος τῆς πόλεως, ἠδυνάμην, ἂν ἤθελον, ἵνα καύσω τὰς οἰκίας, καὶ σφάξω τοὺς κατοίκους αὐτῆς, ὅπερ οὐδόλως ἔπραξα. Καὶ ἐγὼ μὲν μετεχειρίσθην ἐπιεικῶς τοὺς αἰχμαλώτους, ὑμεῖς δὲ με ἐχνηλατήσατε ὡς ἄγριον θηρίον. Εἷς τῶν υἱῶν μου ἀπέθανεν· ὁ δὲ ἕτερος ψυχορῥαγεῖ. Ἀλλὰ δὲν λυποῦμαι τὸν θάνατον αὐτῶν, ἐπειδὴ ἀπέθανον ἐνδόξως. »

Ὁ υἱὸς τοῦ Βράουν, ὅστις ἐτελεύτησε τῇ 18, ὡμολόγησεν ὅτι οἱ ἀποστάται ἐνόμιζον ὅτι ἔμελλον ἵνα λάβωσι ταχεῖαν ἐπικουρίαν παρὰ τῶν βορείων. Καίπερ δὲ ἠκρωτηριασμένος καὶ τετραυματισμένος, ἀνέστη ἐπιπόνως, καὶ, — « Δὲν μετανοῶ, ἀνέκραξε, τὰ παρ' ἡμῶν πραχθέντα, καὶ ἀσμένως ἂν καθιέρουν ἐμαυτὸν, κἂν ἔμελλον ἵνα ζῶ μυρία ἢ καὶ ἑκατοντάκις μυρία ἔτη, ὑπὲρ τοῦ δικαίου, περὶ οὗ ἠγωνισάμεθα. »

Ἀλλ' ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν τοῦ Βράουν Κόπιε δὲν ἐπεδείξατο τὴν αὐτὴν τῷ ἀδελφῷ γενναίαν γνώμην, ὃ δὲ βεβαιούμενος ὅτι συμμετέσχε τῆς ἐπαναστάσεως ἄκων καὶ δυσχεραίνων. — « Ἀλλὰ διὰ τί ἐπολέμησας καὶ ἐπυροβόλησας τοὺς στρατιώτας; ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ δικασταί. » — « Αἴ, κύριοι, ἀπεκρίθη, δὲν γνωρίζετε λοιπὸν τὸν Βράουν! Ὅταν ζητήσῃ τι, ἀδύνατον ἴν' ἀπονεύσῃ τις. »

Ἄλλος δέ τις τῶν ἀποστατῶν πρῶτον μὲν ἐργάτης τυπογράφος καὶ γραμματοδιδάσκαλος, ὕστερον δὲ ἀρχηγὸς συμμορίας ἐν Κανσᾷ,

1 Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 89.

κατώρθωσεν ἴν' ἐκφύγῃ καὶ φθάσῃ εἰς τὰ ὄρη μετὰ τοῦ Χαρλέτ. Αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν προεγράφησαν ἀντὶ χιλίων δόλλαρς.

ΙΓ΄.

Τῇ 19 ὀκτωβρίου οἱ δεσμῶται ἤχθησαν εἰς Καρόλου πόλιν, ἔνθα ἡ δίκη ἔμελλεν ἵνα κριθῇ τῇ 25. Διότι πάντες ἔσπευδον ἵν' ἴδωσιν αὐτὴν ἀποτετελεσμένην. Οἱ Βιργινιανοσυνῆλθον ἀθρόοι περὶ τὴν ἅμαξαν, ἐν ᾗ ἐφέρετο ὁ ἄτρομος Βράουν, οὗτινος τὸ ὄνομα κατέστη ἤδη γνωστὸν αὐτοῖς πρὸ πολλοῦ. Καὶ εἶδον αὐτὸν ὠμογέροντα ἔτι, μέτριον τὸ ἀνάστημα, ἰσχνὸν, μυώδη, κατατετραυματισμένον, κατεσχισμένον καὶ παρημελημένον, ὡς θηρίον. Καὶ ὁμὲν πώγων αὐτοῦ ἦτο μακρὸς καὶ ἀργυρίζων, πολιὰ δὲ λευκόφαιος ἡ κόμη, ἀτάκτως διακεχυμένη ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ μέτωπον· αἱ δὲ δασεῖαι ὀφρύες ἐσκίαζον τὸ λεπτοφυὲς καὶ πανοῦργον αὐτοῦ βλέμμα· ἡ εἰς εὐθεῖα, καὶ τὸ μὲν ἄνω γεῖλος λεπτὸν, τὸ δὲ κάτω παχὺ καὶ ἡδυπαθές· ἡ δὲ σιαγὼν πλινθοειδὴς, ὡς εἶναι καθόλου αἱ τῶν ἰσχυρογνωμόνων ἀνθρώπων. Τοιαύτη τις ἦτο ἡ εἰκὼν τοῦ καταλυτοῦ Βράουν, παραδόξου κράματος θρησκευτικῆς ἀγνείας καὶ θηριωδῶν ὁρμῶν, θράσους ὑπερβάλλοντος καὶ στωϊκῆς ἀταραξίας, ὑψιλοφροσύνης καὶ βαρβαρότητος.

Κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ὁμοσπονδίας ἑκάστη δίκη, πρὶν ἡ εἰσαχθῇ εἰς τὰ συνήθη δικαστήρια, πρέπει ἵνα κριθῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου λεγομένου ὁρκωτικοῦ δικαστηρίου. Ἀλλὰ προκειμένης ἐσχάτης προδοσίας καὶ συνωμοσίας κατὰ τῆς πολιτείας, γίνεται παρασκευαστική τις ἀνάκρισις ἐνώπιον εἰδικοῦ τινος συνεδρίου, οὗτινος τὰ μέλη ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ. Ὅπως δὲ ἡ δίκη εἰσαχθῇ εἰς τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον, ἡ κρίσις αὐτῶν πρέπει ἵνα ἦναι ὁμόψηφος.

ΙΔ΄.

Τῇ 25 ὀκτωβρίου τὸ εἰδικὸν συνέδριον συνῆλθεν εἰς τὴν Καρόλου πόλιν, προεδρεύοντος τοῦ ταγματάρχου Δανβενπὸρτ. Ὁ πρόεδρος παρίσταται εἰς τὰς κιγκλίδας μετὰ τῶν πέντε δεσμωτῶν, συνοδευομένων ὑπὸ ὀγδοήκοντα φυλάκων. Πᾶσαι αἱ ἔξοδοι κατέχονται ὑπὸ στρατοῦ· αἱ δὲ λόγχαι διαλάμπουσι πανταχοῦ. Ὁ Κ. Χάρδιγγ κατέχει τὸν θρόνον τοῦ λειτουργοῦ τῆς πολιτείας (attorney) τῆς Βιργινίας, ὁ δὲ Κ. Χοὔντερ τὸν τῆς διοικήσεως τῆς Ὁμοσπονδίας.

Ὁ Βράουν παρίσταται πεπληγωμενος καὶ ἀποτρόπαιος τὸ πρόσωπον, καὶ μόλις δύναται ἴν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κόπης βαδίζει ἐπιπόνως· ὁ δὲ Στέφανος ἐμβλέπει δεινὸν, δυσπνοεῖ καὶ φέρει πολλάκις τὴν χεῖρα εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ σώματος μέρος διεσπαραγμένον ἐκ δύο βαθέων τραυμάτων. Τούτοις ἕπεται νοθογενὴς τις (mulâtre) εἰκοσιπέντε περίπου ἐτῶν, καὶ ὁ ὡραιότατος αἰθίοψ Κόπλανδ.

Ὁ πρόεδρος Δανβενπὸρτ λαμβάνει τὸν λόγον ἀποφαίνει δὲ ὅτι οἱ πέντε παρόντες δεσμῶται κατηγοροῦνται ὅτι ἠθέλησαν ἴν' ἀποστήσωσι τοὺς δούλους τῆς Βιργινίας, καὶ συνώμοσαν κατὰ τῆς πολιτείας· ὅτι ἐφόνευσαν, καὶ ἐνὶ λόγῳ ὅτι ἔπραξαν τὰ ἔσχατα τῶν ἐγκλημάτων.

Ὁ Βράουν ἀνίσταται καὶ, προσρωνῶν τὸ συνέδριον, — «Βιργίνιοι, λέγει, δὲν ἐρρίφθην τὸν θάνατον, ὁπότε με συνέλαβον, καὶ οὐδὲν ἔχω ἵνα εἴπω ὑπὲρ ἐμοῦ ἰδίως. Ἀλλ' ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως ταύτης μοι ὑπέσχετο δίκην νόμιμον, καὶ ἐπίστευσα αὐτῷ. Δὲν ἔχω οὐδένα συνήγορον, οὐδένα σύμβουλον. Εἶναι αὕτη ἡ δικαιοσύνη, ἣν μοὶ ὑπέσχοντο; Ἐὰν διψᾶτε τοῦ αἵματός μου, τῆς ζωῆς μου, λάβετε αὐτά. Ἀλλὰ τί χρεία ἔχετε τῆς προσποιητῆς ταύτης δίκης; Ἐπειδὴ δύνασθε ἵνα με στερήσητε αὐτῶν εὐθύς. Ἀγνοῶ τελείως τί διανοοῦνται οἱ ἄλλοι δεσμῶται, καὶ δὲν δύναμαι ἴν' ἀπολογήσωμαι εἰμὴ μόνον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ. Κατέστην ἐπιλήσμων· τὸ δὲ σῶμά μου εἶναι, ὡς βλέπετε, κατακεκπληγωμένον. Διό, ἐὰν θέλητε νὰ μὲ καταδικάσητε προσποιούμενοι ὅτι μὲ δικάζετε, δύνασθε ἴν' ἀπαλλαχθῆτε τοῦ πόνου· ἐπειδὴ εἶμαι ἕτοιμος ἴν' ἀποθάνω. Ἀλλὰ δὲν ἀνέχομαι οὐδόλως ἵνα κριθῶ ὑπὸ δικαστηρίου ὑποκριτῶν, οἵτινες μεταχειρίζονται ἀνάνδρως καὶ βαρβάρως τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. Διὸ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἀποτρίβομαι τοιαύτην ἀπάνθρωπον κωμῳδίαν. Διὰ τί ἡ τοιαύτη ἀνάκρισις, καὶ τί διαφέρει αὕτη τῆ κοινωνίᾳ;

Τὸ συνέδριον ἀποδεικνύει δημοσίως τὸν Κ. Φοῦλκερ συνήγορον τῶν ὑποδίκων. Ἀλλ' οὗτος παραιτεῖται, ὡς πεπεισμένος ὅτι ἡ μὲν ἀπολογία αὐτοῦ οὐκ ἔσται ἐλευθέρα, ἡ δὲ ἀνάκρισις οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀγυρτεία ἀπρεπής.

Τότε ἕτερος συνήγορος, ὁ Κ. Βὸττς, δέχεται τὴν ἐντολὴν τῆς ἀπολογίας τῶν ὑποδίκων λίαν περιεσκεμμένως, προαγγέλλων, ὅτι μέλλει ἵνα παραιτηθῇ αὐτῆς, ἐὰν νομίσῃ ὅτι οἱ δικασταὶ παραβαίνουσι τὸ δίκαιον καὶ τὴν φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς πελάτας αὐτοῦ.

Μάτην δὲ ὁ Βράουν διαμαρτύρεται καὶ ζητεῖ καιρὸν ὅπως εὕρῃ ἁρμόδιον συνήγορον. Ὁ σερίφης καλεῖ τοὺς μάρτυρας. Πρῶτος παρίσταται ὁ Κ. Λεὺς Οὐάσιγκτων, ἀπόγονος συγγενικὸς τοῦ ἐπιφανοῦς ἱδρυτοῦ τῆς Ὁμοσπονδίας. Διηγεῖται δὲ ὅτι, κοιμώμενος ἐν τῷ ἐν Χάρπερς Φέῤῥυ οἴκῳ αὐτοῦ, συνελήφθη παρὰ τῶν ἀνταρτῶν, καὶ ἤχθη ὅμηρος εἰς τὸ ὁπλοστάσιον, ὅπου διέμεινε κατασχεθεὶς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Οἱ ἐπαναστάται δὲν μετεχειρίσθησαν αὐτὸν κακῶς. Μετ' αὐτὸν δὲ παρίσταται ὁ Κ. Κιττμύλλερ, ὅστις ὁμολογεῖ ὅτι, συλληφθεὶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἤχθη εἰς τὸ ὁπλοστάσιον, ὅπου οἱ ἀνταρται μετεχειρίσθησαν αὐτὸν καλῶς. Ἦσαν δὲ οὗτοι εἰκοσιδύο τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἤκουσεν αὐτοὺς ἀδημονοῦντας ὅτι οἱ μαῦροι τῆς πόλεως δὲν ἤρχοντο πρὸς βοήθειαν αὐτῶν.

Ὁ Κ. Ἀρμιστὲδ ἀναγνωρίζει τοὺς κατηγορουμένους, ὡς συλληφθεὶς καὶ οὗτος καὶ ἀπαχθεὶς ὅμηρος εἰς τὸ ὁπλοστάσιον. Ὁ Βράουν εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἤθελε μὲν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων, ἀλλὰ δὲν ἐβουλεύετο οὐδὲν κατὰ τῶν καθεστώτων.

Ἐν ᾧ δὲ οἱ μάρτυρες ἐμαρτύρουν, ὁ υἱὸς τοῦ Βράουν Στέφανος λειποθυμεῖ· οἱ δὲ ὑπηρέται τοῦ δικαστηρίου θέτουσιν αὐτὸν ἐπὶ στρωμνῆς. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, τὸ δικαστήριον ἀποφαίνει γνώμην ὁμοθυμαδὸν ὅτι τὸ ἔγκλημα εἶναι ἀναμφισβήτητον καὶ ὅτι ἡ δίκη πρέπει νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ὁρκωτικοῦ δικαστηρίου

Ὁ συνέδριον διαλύεται, καὶ μετὰ ἓν τέταρτον ὥρας εἰσέρχεται τὸ μέγα ὁρκωτικὸν δικαστήριον.

Ὁ Βράουν ἀνίσταται τότε, καὶ — « Ὢν ἀσθενὴς, λέγει, δὲν δύναμαι ἵνα ὑριστῶμαι μακρὰν δίκην. Ἀλλ' ἔμοιγε ἐπειδὴ αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν κάλλιον ἔχοντα, ζητῶ παρὰ τοῦ δικαστηρίου μικρὰν ἀνάπαυσιν· διότι σήμερον δὲν δύναμαι μήτε νὰ ἀκούω, μήτε νὰ βλέπω ἐκ τῶν πληγῶν τῆς κεφαλῆς μου. Αἰτοῦμαι ἄρα μικρὰν ἀνακωχήν.

Ἀλλ' ἡ αἴτησις αὐτοῦ ἀπορρίπτεται, καὶ ἀναγινώσκεται ἡ κατηγορία, καθ' ἣν οἱ ὑπόδικοι ἀναγκάζονται ἵνα ὀρθοστατῶσι, κλονούμενοι καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τοὺς φύλακας Ὁ Βράουν ζητεῖ ἵνα κριθῇ κατ' ἰδίαν μετά τινας ἡμέρας, ἐλπίζων ὅτι εὑρήσει κατάλληλον συνήγορον. Ἀλλὰ ματαιοπονεῖ. Διότι κατὰ τὴν δίκην ταύτην δὲν προὔκειτο περὶ δικαιοσύνης, ἀλλὰ περὶ τῆς ταχίστης καταδίκης τοῦ ἡττηθέντος. Ἐν τῇ πρὸ τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριῶν αὐλῇ δύο κανόνια πεπληρωμένα δεικνύουσι τῷ πλήθει τὰ φοβερὰ καὶ μέλαινα αὐτῶν στόματα. Οἱ φύλακες διατρέχουσι πολυπληθεῖς καὶ ἄγρυπνοι τὰς ὁδούς· διότι φῆμαι ἀπειλητικαὶ διεδόθησαν ἤδη, ὅτι οἱ δοῦλοι ὑποκινοῦνται καὶ ἑτοιμάζονται ἵνα, ἐπιπεσόντες αἰφνιδίως, ἁρπάσωσι τοὺς καταδίκους, καὶ ὅτι οἱ καταλυταὶ τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας ὁρμῶσιν ἤδη ἐπὶ τὴν Βιργινίαν.

ΙΕ΄.

Ὁ Κ. Βὸττς ἐξαιτεῖ ἴν' ἀναγνῷ τὴν ἐξῆς τηλεγραφικὴν ἀγγελίαν, ἣν ἔλαβε κατὰ τὴν νύκτα.

« Ἄαρὼν (Ὄχιον) τῇ 26 ὀκτωβρίου.
Πρὸς τοὺς συνηγόρους τοῦ Βράουν! »

« Τζὼν Βράουν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀνταρσίας τοῦ Χάρπερς-Φέῤῥυ καὶ πολλοὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ διέμειναν ἐν τῷ κομπάτῳ τούτῳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι μανία εἶναι συγγενικὸν νόσημα παρ' αὐτοῖς. Ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀπέθανε παράφρων· μία δὲ τῶν θυγατέρων αὐτῆς ἐνοσηλεύθη παραφρονοῦσα ἐπὶ δύο ἔτη ἐν τῷ φρενοκομείῳ τῆς πόλεως. Εἷς δὲ υἱὸς καὶ μία θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐνοσηλεύθησαν

ὁμοίως παραφρονοῦντες ἐν τῷ αὐτῷ ἀσύλῳ. Τέλος δὲ εἷς τῶν θείων αὐτοῦ διατελεῖ μαινόμενος καὶ ἐπιτηρούμενος, ὡς λίαν ἐπικίνδυνος, ὡς δύνανται ἵνα μαρτυρήσωσι πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως μας ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. »

Ἀπεστάλη περὶ τὴν τετάρτην ὥραν.

Ἀκούσας τὴν τηλεγραφικὴν ταύτην ἀγγελίαν, ὁ Βράουν ἀνίσταται πάλιν καὶ λέγει·

—« Δὲν εἶμαι παράφρων, καὶ ἀποῤῥῶ ὅτι οἱ φίλοι μου μεταχειρίζονται τοιαῦτα ταπεινὰ μηχανήματα, ὅπως μὲ σώσωσιν. Ἄλλως τε τὰ μνημονευόμενα ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ εἶναι ἀληθῆ ὡς πρός τινας μόνον τῶν συγγενῶν μου.

Οἱ μάρτυρες ἀκούονται. Ἐν τῷ μεταξὺ παρίσταται συνήγορός τις Χὸγτ, ἐρχόμενος ἐκ Βόστων καὶ ζητῶν ἵν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Βράουν. Ὁ Κ. Χοὔντερ κηρύττει ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν Κ. Χὸγτ, καὶ ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα παραδεχθῇ συνήγορον ἄγνωστον. Ἀλλὰ τότε εἷς τῶν παρακαθημένων γερουσιαστῶν, ὁ Κ. Μαϊὸν, ἀνίσταται καὶ κηρύττει ὅτι γνωρίζει καλῶς τὸν Κ. Χὸγτ, ὡς δικηγόρον ἐπίσημον καὶ ὑπὸ πάντων τιμώμενον ἐν Βόστων. Τότε ὁ δημόσιος κατήγορος πείθεται καὶ ἀναγινώσκει πολλὰ ἔγγραφα καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Βράουν, ἐξ ὧν καταφαίνονται δικαιούμεναι αἱ κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὑποδίκων κατηγορίαι.

Ὁ Κ. Βὸττς, εἷς τῶν συνηγόρων τοῦ Βράουν, παρατηρεῖ ὅτι πρῶτον πάντων πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ ἐὰν οἱ κατηγορούμενοι συνώμοσαν ἀληθῶς κατὰ τῆς Ὁμοσπονδίας. Ποῦ ἐγένετο ἡ συνωμοσία; Ὁ δημόσιος κατήγορος πρέπει ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ἐγένετο ἐν Βιργωΐᾳ, διότι ἄλλως ἐὰν ἐγένετο ἐν Μέρυλανδ ἢ ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ ὁπλοστασίου, τὸ δικαστήριον τῆς Βιργινίας οὐδόλως δικαιοῦται ἵνα κρίνῃ αὐτούς, ἡ δὲ δίκη πρέπει ἵνα κριθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Μέρυλανδ, ἢ ἐνώπιον ὁμοσπονδιακοῦ δικαστηρίου. Ὁ Κ. Βὸττς ἐπικαλεῖται τὴν ἀμεροληψίαν τῶν ὁρκωτῶν, οἵτινες ὀφείλουσιν ἵνα κρίνωσιν ἀμερολήπτως καὶ παύσωσι νομίζοντες ὅτι τινὰ τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου εἰσὶ συνένοχοι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πράξεως. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὁ Βράουν εἶναι μᾶλλον ἀνὴρ ἀγόμενος ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὅτι δὲν προὐτίθετο ἵνα διαφθείρῃ οὔτε τοὺς ἀνθρώπους οὔτε τὰς ἰδιοκτησίας αὐτῶν· ὅτι μόνον ἐκ προμελέτης φονεῖς καταδικάζονται εἰς θάνατον. Οἱ δὲ ἐκ τοῦ ὁπλοστασίου ἀπελευθερωθέντες αἰχμάλωτοι τοῦ Βράουν διακηρύττουσιν ὅτι οὗτος προσηνέχθη πρὸ αὐτοὺς.

Τότε ὁ Βράουν ἀνίσταται πάλιν ἐπιπόνως καὶ λέγει. —« Βλέπω ὅτι παρὰ τὰς δοθείσας μοι ὑποσχέσεις ἡ δίκη αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἀγενής τις κωμῳδία. Ὅτε συνελήφθην εἶχον 260 δόλλαρς ἐν τῷ θυλακίῳ μου, ἅτινα μοὶ ἀφῃρέθησαν. Μοὶ εἶναι ἄρα ἀδύνατον ἵνα προσκαλέσω ἐνταῦθα ἄνευ χρημάτων τοὺς μάρτυράς μου. Ὁ δὲ ἀξιότιμος συνήγορος, ὅστις ἐστάλη μοι ἐκ Βόστων ἔχει χρείαν ἵνα συνδιαλεχθῇ πρῶτον μετ' ἐμοῦ κατ' ἰδίαν. Αἰτοῦμαι ἄρα παρ' ὑμῶν ἵνα ἡ δίκη μου ἀναβληθῇ μέχρι τῆς ἐπαύριον.

Ὁ Κ. Χοὔντερ ἀρνεῖται πᾶσαν ἀναβολὴν ὡς ἀνωφελῆ καὶ ἐπικίνδυνον. Ἀλλ' οἱ συνήγοροι τοῦ Βράουν διακηρύττουσιν ὅτι ἀπομακρύνονται εὐθύς, ἐὰν τὸ δικαστήριον μὴ ἀποδεχθῇ τὴν δικαίαν αἴτησιν τοῦ Βράουν· διότι, ἐὰν ἐνέμενον, ἐγένοντο ἂν συνένοχοι τερατώδους δικαστικῆς ἀδικίας, ἥτις ἔμελλεν ἵνα κηλιδώσῃ διὰ παντὸς τὴν φήμην τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος τῶν Βιργινιανῶν. Ἡ δίκη αὕτη ἐπιβλέπεται ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ δὲν πρέπει, ἔλεγον, ἵνα οἱ δίκαιοι καὶ ἀμερόληπτοι ἄνθρωποι ἐπικαλέσωσι δημίους τοὺς δικαστὰς τοῦ Βράουν.

Πρὸς ταῦτα αἰσχυνθὲν τὸ δικαστήριον, ἀναβάλλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς αὔριον. Ἀλλὰ θέλον νὰ καθησυχάσῃ τὸν ἐν τούτου ἀναφυέντα ἐν τῷ πλήθει θόρυβον, διατάττει τοὺς χωροφύλακας καὶ τοὺς δεσμοφύλακας ἵνα φονεύσωσιν ἀνηλεῶς πάντας τοὺς δεσμώτας ἐὰν ἀπεπειρῶντο ἵν' ἐκφύγωσιν.

ΙΣΤ'.

Τῇ ἐπαύριον ὁ δημόσιος κατήγορος σπεύδει ἵνα κηρύξῃ ὅτι τὸ ἔγκλημα εἶναι φανερόν· ὅτι ἐὰν ὁ Βράουν καὶ οἱ συνένοχοι αὐτοῦ τιμωρηθῶσιν ἐλαφρῶς, οὐδέποτε ἡ Ὁμοσπονδία ἀπαλλαχθήσεται τῶν ἀπονενοημένων τούτων κακουργημάτων. Ἄλλως τε τὸ δικαστήριον ζητοῦν τὴν κεφαλὴν τῶν ἀθλίων κακούργων, οἵτινες δικάζονται ἐνταῦθα, ἐλπίζει ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς ὑπερασπιζομένους αὐτοὺς μεγαλητέρους καὶ ἰσχυροτέρους κακούργους.

Περὶ τὰς τέσσαρας οἱ ὁρκωτοὶ ἀπέρχονται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διασκέψεων, καὶ μετὰ τρία τέταρτα ἐξέρχονται φέροντες καταδικαστικὴν ἀπόφασιν. Δύο ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι πλησιάζουσι καὶ βοηθοῦσι τὸν Βράουν ἵν' ἐγερθῇ. Ὁ πρόεδρος τῶν ὁρκωτῶν διακηρύττει αὐτὸν καὶ τοὺς συνεταίρους αὐτοῦ ἐνόχους ἐσχάτης προδοσίας, συνωμοσίας κατὰ τῶν καθεστώτων, ἐπαναστάσεως τῶν δούλων καὶ φόνου. Διορίζει δὲ ἡμέραν τιμωρίας τοῦ Βράουν τὴν 2 δεκεμβρίου, τῶν δὲ υἱῶν καὶ τῶν λοιπῶν συνενόχων τὴν 16.

ΙΖ'.

Ὁ Βράουν ἤκουσε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἡσύχως. — « Ὁ θάνατος εἶναι μικρόν τι, εἶπε τρεπόμενος πρὸς τοὺς ὁρκωτοὺς, παραβαλλόμενος πρὸς τὰς βασάνους, ἃς ὑφίσταμαι ἐκ τῶν πληγῶν μου. Οὐδέποτε ἀπαρνηθήσομαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, οὔτε τὰς εὐαγγελικάς μου ἀρχὰς, ὑπὲρ ὧν ἀποθνήσκω. Εὐτυχῶς οὔτε αἱ ἀλύσεις οὔτε ἡ ἀγχόνη δὲν δύνανται ἵν' ἀφανίσωσιν αὐτάς. »

Τῇ 2ᾳ δεκεμβρίου περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν οἱ δήμιοι ἦλθον ζητήσοντες τὸν καταδικον ὅπως ἀγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον τῆς τιμωρίας. — « Εἶμαι ἕτοιμος, » εἶπεν ὁ Βράουν πρὸς τὸν σερίφην· καὶ ἀφήσας ἵνα δέσωσιν αὐτῷ τὰς χεῖρας ἐξῆλθεν. Ἔμπροσθεν τῆς φυλακῆς ἦσαν παρατεταγμένα ἓξ τάγματα πεζῶν καὶ μία ἴλη ἱππέων. Ὁ Βράουν ἀνέβη μετὰ τοῦ δημίου καὶ τοῦ σερίφου ἐπί τι ἁμαξάριον, ἐν ᾧ ἦτο τὸ φέρετρον τὸ ἀποτεταγμένον εἰς ὑποδοχὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φερέτρου, ἤρξατο ἵνα διαλέγηται ἡσύχως πρὸς τὸν δήμιον, καὶ ἐθεώρει μειδιῶν τὸ περὶ αὐτὸν μαινόμενον πλῆθος.

Ἡ συνοδία κινεῖται καὶ φθάνει μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἵσταται ἡ ἀγχόνη. Πλῆθος ἐνόπλων στρατιωτῶν κατέχουσι τοὺς θεατάς. Ὁ Βράουν ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας τοῦ φονίου πήγματος, καὶ βλέπων ἐν τῷ πλήθει μαύρην τινὰ ἔχουσαν ἐν ταῖς ἀγκάλαις βρέφος, λαμβάνει τὸ βρέφος καὶ ἀσπάζεται αὐτό. Τότε ὁ δήμιος κατεβίβασε τὸν πῖλον αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ περιέδεσε τὸν βρόχον. Ἐπέταξε δὲ αὐτῷ ἵνα προχωρήσῃ ὀλίγον, καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἦτο ἀπηυδημένος. — « Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Βράουν, ἀλλ' ἐπιθυμῶ ἵνα μὴ μένω ἐνταῦθα ζῶν πλέον τοῦ δέοντος. »

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην καὶ ἐν τέταρτον ὁ Βράουν ἐκρέματο ἤδη ἐκ τῆς ἀγχόνης· καὶ μετ' ἀγωνίαν δέκα λέπτων ἀφῆκε τὴν ψυχήν. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπετέθη εἰς τὸ φέρετρον καὶ παρεδόθη τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ, οἵτινες ἔθαψαν αὐτὸ παρὰ τὸ Ἄλβανον.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Στέβεν ἀπέθανεν ἐν σιδηρᾷ εἱρκτῇ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτοῦ· τῇ δὲ 16 δεκεμβρίου ὁ Κοὺκ, ὁ Κόππης, ὁ Γρὴν καὶ ὁ Κόπλανδ ὑπέστησαν ἐπαλλήλως τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον.

Καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον ἡ πόλις Charlestown ἦτο πλήρης θορύβου καὶ ἀγωνίας. Ὁ φόβος καὶ ἡ λύσσα τῶν δουλαγωγῶν ἦτο τοιαύτη ὥστε ἠγρύπνουν νυχθημερὸν ὡς ἐπὶ προσδοκίᾳ αἰφνιδίας τινὰς ἐπιδρομῆς τῶν καταλυτῶν. Εἰς τὴν δίκην τοῦ Βράουν ἐδαπανήθησαν πέντε ἑκατομμύρια φράγκων.

. . . . . .

Ὁ θάνατος τοῦ περιφήμου καταλυτοῦ κατελύπησεν οὕτω πάντας τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ ὥστε ἐν πολλαῖς βορείοις πόλεσι νηστεύουσιν ἔκτοτε καὶ προσεύχονται κατὰ τὴν ἐπέτειον ἀποφράδα ἡμέραν τῆς 2 δεκεμβρίου. Συνεκροτήθησαν δὲ πολλαχοῦ θρησκευτικαὶ συνελεύσεις, καθ' ἃς ὁ μὲν διοικητὴς Wise παρεβάλλετο πρὸς τὸν Πόντιον Πιλᾶτον, ὁ δὲ πρόεδρος Βούκαναμ πρὸς τὸν Ἡρῴδην, ὁ δὲ Βράουν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν! Ἐν Ἀλβάνῳ ἑκατὸν κανονοβολισμοὶ ἤγγειλαν τὴν στιγμὴν τῆς καταδίκης, καὶ πολλοὶ ἐγένοντο ἔρανοι ὑπὲρ τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ μάρτυρος.

Καὶ ὅτε τρισὶ μετὰ ταῦτα ἡμέραις συνῆλθεν εἰς Οὐασιγκτῶνα ἡ σύνοδος τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, ὁ πρόεδρος Βούκαναμ ἐκήρυξεν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ καταλυτοῦ ἦτο τι πεπραγμένον «un fait accompli.»

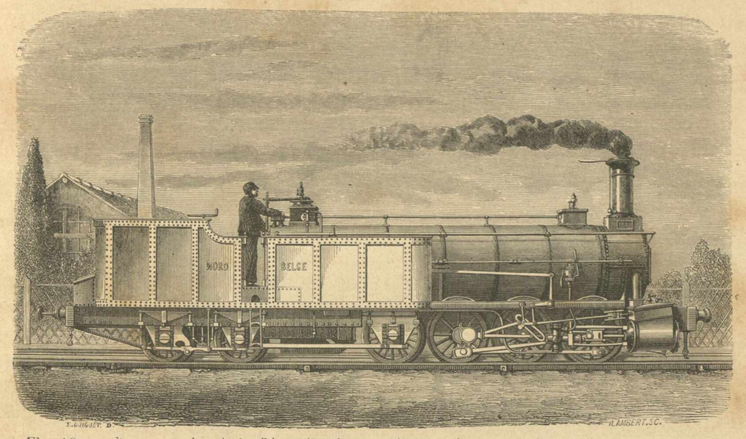

Εἰκ. 10. — Ἀτμομηχανὴ καὶ ἁμαξάριον (tender) μεγάλης ταχύτητος τοῦ Ἐγγέρ. — Δώδεκα τροχοί.

ΠΕΡΙ ΑΤΜΟΥ ΑΤΜΟΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ.

2. — ΑΤΜΟΜΗΧΑΝΑΙ ΚΙΝΗΤΗΡΙΑΙ. [1]

Ἡ ἀτμάμαξα εἶναι μηχανὴ καταπιέζουσα, ἥτις οὐ μόνον ἐλαύνεται ὑφ' ἑαυτῆς, ἀλλ' ἔχει τοσαύτην ὑπερπλεονάζουσαν δύναμιν, ὥστε ἐφέλκεται πλὴν τῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῆς χρῆσιν γαιανθράκων καὶ ὕδατος ὁλοκλήρους ἁμαξοστοιχίας, χρησίμους εἰς μετακόμισιν ἀνθρώπων, ζώων καὶ παντοίων ἐμπορευμάτων.

Ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν 12 παριστᾷ ἐγκαρσίαν τομὴν τοιαύτης τινὸς ἀτμαμάξης. Τὸ κινητήριον αὐτῆς μηχάνημα εἶναι ὁ κύλινδρος A, οὗτινος ὁ καυλὸς b, προσηρτημένος ἔνθεν μὲν τῷ ἐν τῷ κυλίνδρῳ κινουμένῳ ἐμβόλῳ, ἔνθεν δὲ καταλήγων εἰς τὸν δεύτερον καυλόν, ἢ τὸν ἔναρθρον μοχλὸν (bielle articulée) cc, ἐνεργεῖ εἰς μίαν τῶν ἀκτίνων ἑνὸς τῶν τροχῶν m, καὶ ὠθεῖ αὐτὸν πρὸς τὸ πρόσω ἐπὶ τῶν σιδηρῶν γραμμῶν. Ἑκατέρωθεν πάσης ἀτμαμάξης εἶναι δύο τοιοῦτοι ἀτμιδοῦχοι κύλινδροι, ἐνεργοῦντες ἕκαστος κατ' ἰδίαν εἰς ἕκαστον τροχόν. Ἡ δὲ διπλῆ αὕτη ὥθησις ἀπεργάζεται τὴν κίνησιν τοῦ ὀχήματος ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ δρόμου.

Ἀλλὰ πῶς εἶναι κατεσκευασμένη ἡ μηχανὴ, ἥτις γεννᾷ ἐν οὕτω μικρῷ χώρῳ δύναμιν ὑπέρμετρον, σύρουσαν βαρείας ἀλληλενδέτους ἁμάξας, διερχομένας εὐκόλως μέχρι δέκα λευγῶν τὴν ὥραν,

[1] Συνέχ. ἀπὸ σελ. 278.

Τοῦτο δεικνύει ἐν τῇ 12ῃ εἰκόνι ἡ τομὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀτμηνίτου ἁμάξης.

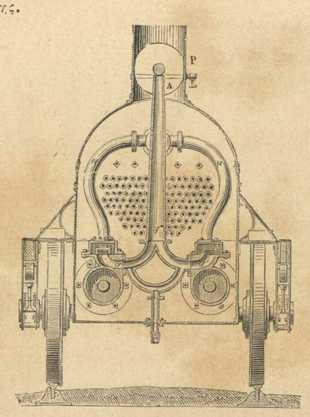

Εἰκ. 11. — Ἐγκαρσία τομὴ τῆς καπνοδόχου κιβωτοῦ, καὶ τοῦ ἐκφυσητικοῦ σίφωνος.

Ἡ μηχανὴ τῆς ἀτμαμάξης εἶναι, ὡς εἰπομεν, καταπιέζουσα, ἐν ᾗ ὁ ἀτμὸς δὲν συμπυκνοῦται. M εἶναι ἡ ἑστία, οὖσα διηρημένη εἰς δύο διὰ τῆς καθέτου ἐσχάρας ἐφ' ἧς στηρίζονται οἱ ἄνθρακες. C εἶναι ἡ σποδοδόχη. Ὁ δὲ λέβης, ὅστις κατέχει μόνος σχεδὸν ὅλον τὸ ὄγκημα, εἶναι κυλινδροειδὴς, καὶ διαπερᾶται ὑπὸ πολλῶν ὁριζοντίων σιφωνοειδῶν σωλήνων, οἵτινες ἐν ταῖς συνήθεσιν ἀτμαμάξαις εἶναι ὑπὲρ τοὺς ἑκατόν. Οἱ σωλῆνες ἢ οἱ σίφωνες οὗτοι, οἵτινες ἀπεργάζονται τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς διατμίσεως τῶν λεβήτων τῶν ἀτμαμαξῶν, χρησιμεύουσιν εἰς ἔξοδον τῶν ἐν τῇ ἑστίᾳ παραγομένων ἀερίων καὶ τοῦ καπνοῦ, καὶ εἰς αὔξησιν τῆς ὑπὸ τοῦ πυρὸς θερμαινομένης ἐπιφανείας. Διελθόντα διὰ τῶν σιφώνων τούτων τὰ ἐκ τῆς καύσεως τῶν ἀνθράκων γινόμενα ἀέρια ἐκφεύγουσιν εἰς τὸ κενὸν O, ἤτοι εἰς τὴν καπνοδόχον κιβωτὸν (boite à fumée), καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ καπνοφόρου (cheminée) P εἰς τὰ ἔξω. Διερχόμενα δὲ θερμότατα διὰ τῶν πολυαρίθμων σιφώνων τοῦ λέβητος, τὰ ἀέρια ταῦτα θερμαίνουσιν οὕτω ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅπερ πληροῖ τὰ μεταξὺ τῶν σιφώνων κενὰ διαστήματα τοῦ λέβητος, ὥστε ἄρχεται ἐν' ἀναβράζῃ σφοδρότατα καὶ παρέχῃ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ πάμπλειστον ἀτμόν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ δύναμις πάσης ἀτμομηχανῆς εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ ἐν αὐτῇ παραγομένου ἀτμοῦ, ὅστις ὠθεῖται ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ εἰς τοὺς κυλίνδρους, ἕπεται ὅτι ἡ δύναμις τῆς ἀτμομηχανῆς αὐξάνει κατὰ λόγον τοῦ πλήθους τῶν σιφώνων τοῦ λέβητος· ἐξ οὗ ἐννοοῦμεν τὴν ἄπιστον δύναμιν τῶν τοιούτων μηχανῶν. Μία δὲ ἐξασφαλίζουσα ἐπιστομὶς V, ἐπικειμένη τῷ βράζοντι λέβητι, χρησιμεύει ἐν' ἀποσοβῇ τὰ ἀπὸ τῆς ἄγαν ἐντάσεως τοῦ ἀτμοῦ δεινὰ, ἤτοι τὴν ἔκρηξιν τοῦ λέβητος τῆς ἀτμομηχανῆς, καὶ τὸν θάνατον τῶν περὶ αὐτὴν τυγχανόντων ἀνθρώπων.

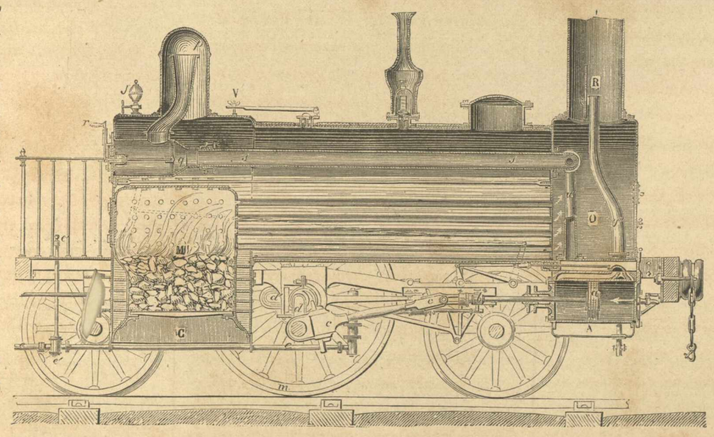

Εἰκ 12. — Ἐγκαρσία τομὴ ἀτμαμάξης.

Ἐν δὲ τῷ ἄκρῳ τοῦ σωλῆνος p, ἤτοι μι-

κρὸν ὕπερθεν τῆς ἐπιφανείας τοῦ βραζοντος ὕδατος τοῦ λέβητος, γίνεται ἡ λεγομένη λαβὴ τοῦ ἀτμοῦ (prise de la vapeur). Τὸ ὑπὲρ τὸν λέβητα τμῆμα τοῦτο τοῦ κυλίνδρου ὀνομάζεται θόλος ἀτμοῦ (dôme de la vapeur). Διὰ τῆς ἄκρας p τοῦ σωλῆνος qs ὁ ἀτμὸς εἰσέρχεται εἰς τὸν μικρὸν ὀχετόν, ὅστις μετοχετεύει αὐτὸν εἰς τοὺς δύο κυλίνδρους, οἵτινες, ὡς εἴδομεν, εἶναι τεθειμένοι ἑκατέρωθεν καὶ ὄπισθεν τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐνήργησεν εἰς τὸ ἔνδον τῶν κυλίνδρων, ἤτοι, ἀφ' οὗ ἐκίνησε τὸ κινητήριον ἔμβολον αὐτῶν a, ὁ ἀτμὸς ἀποβάλλεται ὠθούμενος ἐκ τῆς ἀτμαμάξης, ἤτις, ὡς εἴδομεν, εἶναι ἀτμομηχανὴ καταπιέζουσα, ἐν ᾗ ὁ ἀτμὸς δὲν συμπυκνοῦται, ἀλλ' ἐκβάλλεται, ἀφ' οὗ ἐνήργησε μηχανικῶς εἰς τὰ ἔμβολα.

Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐκρίπτειν ἁπλῶς τὸν ἐκ τῶν κυλίνδρων ἐξερχόμενον ἀτμόν, ὡς γίνεται τοῦτο ἐν ταῖς ἀκινήτοις καταπιεζούσαις μηχαναῖς, ὁ ἀτμὸς μετοχετεύεται εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ καπνοφόρου τῆς ἀτμαμάξης διὰ τοῦ στομίου R τοῦ σωλῆνος OR, δι' οὗ ἐκρίπτεται τέλος παντελῶς εἰς τὰ ἔξω ἀναμιξ μετὰ τῶν ἀερίων καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἑστίας ἐξερχομένου καπνοῦ. Πάντες δὲ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καπνοφόρου τῆς ἀτμαμάξης ἐξέρχεται ταὐτοχρόνως ἡ ἐκ διαδοχῆς καὶ ὁ καπνὸς τῆς ἑστίας καὶ ὁ ἀτμὸς τοῦ λέβητος.

Ἐκρίπτομεν δὲ τὸν ἐκτὸς κυλίνδρων ἐξερχόμενον ἀτμὸν οὐχὶ ἁπλῶς διὰ τοῦ σωλῆνος τοῦ καπνοφόρου τῆς ἀτμαμάξης. Διότι τοιουτοτρόπως αὐξάνομεν τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμιδουμένου ὑγροῦ τοῦ λέβητος καὶ ἐπομένως τὴν τῆς μηχανῆς. Ἐπειδὴ ἡ συνεχὴς ἔγχυσις ἀτμοῦ εἰς τὰ κάτω τοῦ σωλῆνος τοῦ καπνοφόρου οὐ μόνον ἐπιβρώνυει διαφερόντως τὴν ὅλκὴν αὐτοῦ, σαροῦσα ἀδιαλείπτως καὶ διώκουσα τὸν ἐν τῷ σωλῆνι τοῦ καπνοφόρου ἀέρα, ἀλλὰ καὶ ἀπεργάζεται κενὸν, ὅπερ πληροῦται εὐθὺς νέου ἀέρος προσελκομένου ἐκ τῆς ἑτέρας ἄκρας, ἤτοι ἐκ τῆς ἑστίας, ἧς ἡ ὅλκὴ αὐξάνεται ὁμοίως μεγάλως. Ἀναῤῥιπιζόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ ἀδιαλείπτως ἐπερχομένου νέου ἀέρος τὸ πῦρ τῶν γαιανθράκων, θερμαίνει ὑπερβαλλόντως τὸ ὕδωρ τοῦ λέβητος, οὕτως ὥστε ὁ λεγόμενος οὗτος ἐκφυσητικὸς σωλὴν (tuyau soufflant) εἶναι μηχάνημα εὐφυέστατον, καὶ πρωτίστη αἰτία τῆς μεγάλης ὁλκῆς τῶν κινητρίων μηχανῶν. Διότι ἄλλως δυσκολώτατον ἦτο ἵνα παράσχωμεν ῥεῦμα ἀέρος ἱκανὸν πρὸς τὸ διατρεῖν ἀναφλέκτους τοὺς ἄνθρακας ἀνὰ μέσον τῶν ἑκατὸν μικρῶν σιφώνων, δι' ὧν πρέπει ἵνα διέλθῃ ὁ καπνὸς, ἐξερχόμενος εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ εἰκὼν 11 δεικνύει ἡμῖν τὴν διάθεσιν τοῦ ἐκφυσητικοῦ σωλῆνος, ὅστις εἶναι τεθειμένος ἔμπροσθεν τῆς ἀτμαμάξης. Ἐν αὐτῇ βλέπομεν τὸ τέρμα τῶν καπνοφόρων σιφώνων τοῦ λέβητος, καὶ δύο σωλῆνας, οἵτινες, ὁρμώμενοι ἐξ ἑκάστου κυλίνδρου, συνενοῦνται εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὀχετὸν, ὅπως ἀποτελέσωσι τὸν λεγόμενον ἐκφυσητικὸν σωλῆνα A, ὅστις καταλήγει εἰς τὸν καπνοφόρον P.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἄρα καταφαίνεται ὅτι τὸ σιφωνοειδὲς σχῆμα τοῦ λέβητος τῆς ἀτμαμάξης, ἤτοι οἱ πολυπληθεῖς καπνοφόροι αὐτοῦ σίφωνες μετὰ τοῦ ἐκφυσητικοῦ σωλῆνος (tuyau soufflant) ἀπεργάζονται τὴν καταπληκτικὴν κινητικὴν δύναμιν τῆς ἀτμαμάξης, ὅπερ ὀφείλομεν ἀληθῶς τῷ Γάλλῳ μηχανικῷ Sequin, ὅστις δικαίως νομίζεται ὁ ἀληθὴς δημιουργὸς τῶν ἀτμαμαξῶν καὶ τῶν σιδηροδρόμων.

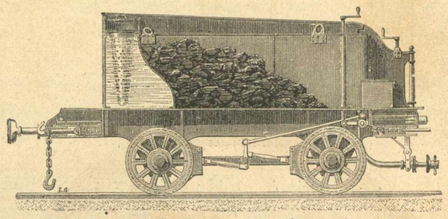

Εἰκ. 13. — Τὸ ἀμαξάριον tender. Ἐγκαρσία τομή.

Ἡ εἰκὼν 14 δεικνύει ἔξωθεν τὴν ἀτμάμαξαν, οἵαν διεγράψαμεν ἤδη αὐτήν.

Ἀναγκαιότατον συμπλήρωμα πάσης ἀτμαμάξης εἶναι τὸ λεγόμενον tender ἢ ἁμαξάριον φέρον τοὺς πρὸς τὴν ἀτμομηχανὴν ἀναγκαίους γαιάνθρακας, ὕδωρ καὶ ἐργαλεῖα. Οἱ γαιάνθρακες τίθενται ἐν τῷ μέσῳ ἔν τινι θήκῃ ἐχούσῃ σχῆμα πετάλου, περιεχομένῃ κύκλῳ ὑπὸ σιδηρᾶς ὑδροδόκης, πληρουμένης διά τινος χαλκοῦ διατετρυπημένου κενοῦ κώνου, ὡς βλέπομεν ἐν τῇ ἄνω παρατεθειμένῃ εἰκόνι 13, ὅστις χρησιμεύει ἵνα κατέχῃ τὰς ἀκαθαρσίας τοῦ ὕδατος, αἵτινες ἐμποδίζουσι τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀντλιῶν, δι' ὧν τὸ ὕδωρ μετοχετεύεται εἰς τὸν λέβητα τῆς ἀτμαμάξης. Τὸ ἁμαξάριον τοῦτο εἶναι προσδεδεμένον τῇ μὲν προπορευομένῃ ἀτμαμάξῃ διά τινος μεταλλικῆς ταινίας, τῇ δ' ἑπομένῃ πρώτῃ ἁμάξῃ τῆς ἀμαξοστοιχίας διά τινος ἀγκίστρου. Φέρει δὲ ἀείποτε τὸν λεγόμενον χαλινὸν, ὅστις, ἐνεργῶν κατ' εὐθεῖαν εἰς τοὺς τροχοὺς, ἀναχαιτίζει κατ' ὀλίγον τὴν ταχύτητα τῆς ἀτμαμάξης, ὅταν θέλωμεν ἢν' ἀναστείλωμεν αὐτήν.

Αἱ ἀτμάμαξαι τῶν μικρῶν σιδηροδρόμων φέρουσι μεθ' αὑτῶν τοὺς ἀναγκαίους γαιάνθρακας καὶ τὸ ὕδωρ.

Ὀνομάζομεν μεγίστην ταχύτητα (grande vitesse), ὅταν ἡ ἀτμάμαξα διανύῃ 40 χιλιόμετρα τὴν ὥραν. Ἀλλὰ πολλάκις διανύει 60 καὶ χρείας τυχούσης 100 χιλιόμετρα. Αἱ τοιαῦται ἀτμάμαξαι ἔχουσιν ὄπισθεν δύο μεγίστους κινητηρίους τροχοὺς ἐχόντας μέχρι 2 μέτρων καὶ 3 δακτύλων διάμετρον, περιστρεφομένους ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν τεσσάρων, οἵτινες εἶναι μικρότεροι. Οἱ κύλινδροι τῶν τοιούτων ἀτμαμαξῶν εἶναι βραχεῖς, τὸ δὲ ἔμβολον κινεῖται ἐν σμικρῷ χώρῳ. Τύπος χαρακτηριστικώτατος τοῦ εἴδους τούτου τῶν ἀτμαμαξῶν εἶναι ἡ λεγομένη ἀτμάμαξα τοῦ Κράμπτωνος, ἥτις διανύει μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος μεγίστας ἀποστάσεις κατὰ τὰ λεγόμενα trains express.

Αἱ πρὸς μετακόμισιν τῶν ἐμπορευμάτων ἀτμομηχαναὶ ἔχουσι τοὺς κινητηρίους τροχοὺς μικροτέρους καὶ συνεχομένους, τοὺς δὲ κυλίνδρους μακροτέρους, ὅπερ καθιστᾷ αὐτὰς βραδυτέρας μὲν ἀλλ' ἰσχυροτέρας.

Ὡς τύπον τοῦ εἴδους τούτου τῶν ἀτμαμαξῶν ἀναφέρομεν τὴν δωδεκάτροχον ἀτμομηχανὴν τοῦ Αὐστριακοῦ μηχανικοῦ Ἐγγὲρθ, ἐν ᾗ, ὡς βλέπομεν (εἰκ. 10), τὸ ἁμαξάριον (tender) εἶναι σχεδὸν ἡνωμένον τῇ ἀτμαμάξῃ. Ἡ μέση ταχύτης αὐτῆς εἶναι 35 — 50 χιλιομέτρων καθ' ὥραν· ἔχουσι δὲ ὁλκὴν 200 — 300 ἵππων.

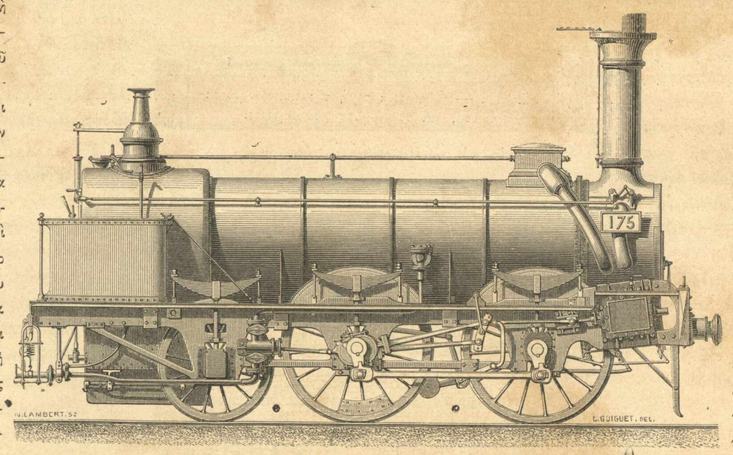

Εἰκ 14. — Ἐξωτερικὴ ὄψις τῆς ἀτμαμάξης.

ΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ.

Προκειμένης τῆς κατασκευῆς τῆς τροχιᾶς τοῦ σιδηροδρόμου, οἱ μηχανικοὶ μελετῶσι πρῶτον μὲν τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐδάφους, ἔπειτα δὲ ἄρχονται τοῦ ὁμαλισμοῦ καὶ τῆς διαγραφῆς τῆς ὁδοῦ, ἧς αἱ καμπαὶ καὶ αἱ κατωφέρειαι δὲν πρέπει νὰ ὑπερβῶσιν ὡρισμένους τινὰς ὅρους. Ἔπειτα δὲ ἄρχονται τὰ ἔργα τῆς χωματουργίας, τῶν ἐκχωματισμῶν καὶ ἀναχωματισμῶν (déblais et remblais), τῆς διατρήσεως τῶν ὀρέων, καὶ τῆς ἐξορύξεως ὑπονόμων σηράγγων, ὧν τινες ἔχουσι μῆκος πολλῶν χιλιομέτρων, ὡς ἡ τοῦ Κενησίου ὄρους, ἥτις, διήκουσα ἐπὶ μῆκος δώδεκα χιλιομέτρων ὑπὸ τὰς Ἄλπεις, συνάπτει τοὺς σιδηροδρόμους τῆς Γαλλίας τοῖς τῆς Ἰταλίας. Ἔπειτα δὲ γίνεται ἡ γεφύρωσις τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν χαραδρῶν· καὶ τέλος ἐφαρμόζονται αἱ σιδηραῖ ῥάβδοι ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων δοκῶν (traverses), αἵτινες, συνέχουσαι τὰς δύο τροχιὰς, ἀσφαλίζουσι τὸ ἔμπεδον τῆς ὁδοῦ.

Ἐκ τῶν δύο παρατεθειμένων εἰκόνων 15

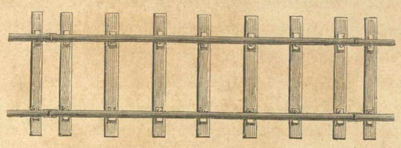

Εἰκ. 15. — Ἄποψις τμήματος σιδηροδρόμου.

καὶ 19 ἡ μὲν παριστᾷ τρεῖς ἐγκαρσίας δοκοὺς, αἷς ἐφηρμόσθησαν ἤδη αἱ σιδηραῖ ῥάβδοι, ἡ δὲ ἑτέρα ἐννέα τοιαύτας δοκοὺς, ἤτοι ἄποψιν τμήματος σιδηροδρόμου. Ὅταν ἡ ὁδὸς διχάζηται, ἢ ὅταν δύο ἢ πλείονες ὁδοὶ διατέμνωσιν ἀλλήλας, οἱ τροχοὶ μεταβαίνουσιν ἐπ' ἐξουσίας ἀπὸ ἑτέρας εἰς ἑτέραν τροχιὰν διά τινος μηχανήματος, ὅπερ ἐξηγεῖ ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν 16.

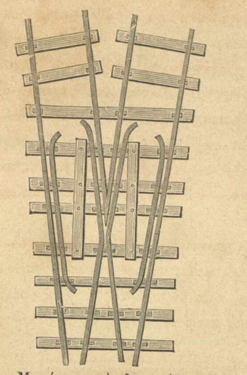

Εἰκ. 16. — Μηχάνημα πρὸς διαστρόφωσιν τῶν ὁδῶν.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ τροχοὶ τῶν ἁμαμαξῶν ἔχοντες τὸ ἐξωτερικὸν κράσπεδον ἐξέχον δὲν δύνανται ἀκινδύνως ἵνα διέλθωσιν τὴν ἐγκαρσίως ἢ πλαγίως προσπίπτουσαν τροχιὰν ἄλλης τινὸς ὁδοῦ, ἀναγκαζόμεθα ἵνα διακόπτωμεν αὐτὴν κατὰ τὸ σημεῖον τῆς διασταυρώσεως τῶν σιδηρῶν ῥάβδων· πρὸς δὲ ἀποφυγὴν τῆς παρεκτροπῆς τῶν τροχῶν ἐφαρμόζομεν ἀπέναντι τῶν διακοπεισῶν τροχιῶν τεμάχια σιδηρῶν ῥάβδων (contre-rails), ὡς δεικνύει ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν 16.

Ἐὰν δὲ, μεταλλασσομένης τῆς ὁδοῦ, πρόκηται ἵνα ὁδηγήσωμεν τὴν ἁμαξοστοιχίαν ἐπ' ἐξουσίας εἰς διαλλαδωσίν τινα τοῦ σιδηροδρόμου, μεταχειριζόμεθα ἕτερον πολυπλοκώτερον μηχάνημα, τὰς λεγομένας βελόνας (aiguilles), ἤτοι τμήματα σιδηρῶν γραμμῶν τετμημένων κατὰ τὰ κλίτη (taillés en biseau), κινουμένων διά τινος μοχλοῦ, καὶ ἐφαρμοζομένων κατὰ τὰ ἄκρα ταῖς σιδηραῖς ῥάβδοις τῆς καταλειπομένης ὁδοῦ. Οἱ τροχοὶ τῶν ἁμαξῶν ὀλισθαίνουσι τότε διὰ τῶν βελονῶν ἐπὶ τῆς νέας ὁδοῦ. Εἷς δὲ ὑπάλληλος (aiguilleur) εἶναι ἀποτεταγμένος ἵνα μεταθίδῃ εἰς τὰς βελόνας τὴν ἐκάστοτε ἀπαιτουμένην ἔγκλισιν.

Οἱ λεγόμενοι περίακτοι ἄβακες (plaques tournantes) εἶναι δίσκοι κινούμενοι ἐπὶ σιδηροῦ στρόφιγγος (pivot), ἔχοντες ἐπὶ τῆς ἄνω αὐτῶν ἐπιφανείας τμήματα παραλλήλων σιδηρῶν γραμμῶν οὕτω διατεθειμένων, ὥστε περιστρεφόμενοι συνάπτουσι δύο διασταυρουμένας ὁδούς. Ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν 17 ἐξεικονίζει ἄβακα περίακτον ὀρθογώνιον ἐπιτρέποντα τὴν μεταβίβασιν τῶν ἁμαξῶν ἀπὸ τῆς ἑτέρας ὁδοῦ εἰς ἑτέραν προσπίπτουσαν ἐγκαρσίως.

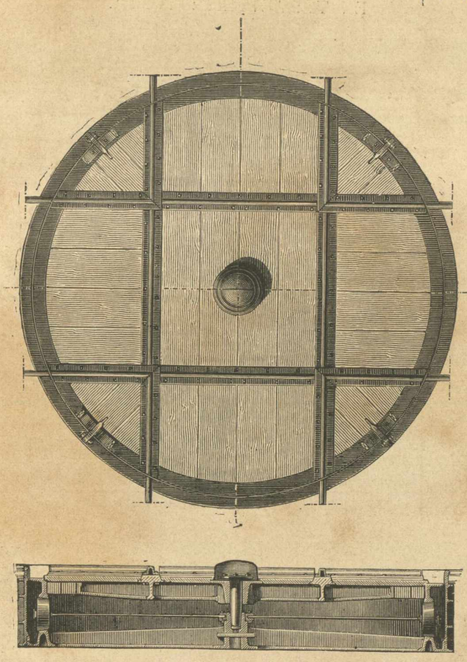

Εἰκ. 17. — Περίακτος ὀρθογώνιος ἄβαξ.

Βλέποντες τρέχουσαν ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς τροχιᾶς τὴν ἁμαξοστοιχίαν, ἑλκομένην ὑπὸ τοῦ καταχθονίου πυρίπνου καὶ πυρφόρου Πηγάσου, οὕτινος τὰ μακρόθεν ἀκουόμενα βρυχήματα ἐνέβαλλον εἰς τοσοῦτον τρόμον τοὺς τὸ πρῶτον αὐτὰ ἀκούοντας ἀγροίκους, δικαίως ἐρωτῶμεν ἑαυτοὺς πῶς δύναταί τις ἵνα στήσῃ εὐθὺς χρείας τυχούσης τὴν μεγάλην ταύτην κινουμένην μᾶζαν· διότι ἡ ἐκ τῆς ἀκαριαίας στάσεως γινομένη σύγκρουσις τῶν ἁμαξῶν εἶναι ὀλεθρία. Πρὸς τοῦτο ἐπενόησαν τὸν λεγόμενον μοχλὸν (frein), μηχάνημα δι' οὗ παρεισάγομεν μεταξὺ τῶν τροχῶν τῆς ἀτμαμάξης καὶ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων ξυλίνους τινὰς κώνους, οἵτινες, ἐμποδίζοντες τὴν περιστροφὴν τῶν τροχῶν, ἀμβλύνουσι βαθμηδὸν τὴν ταχύτητα τῆς πορείας.

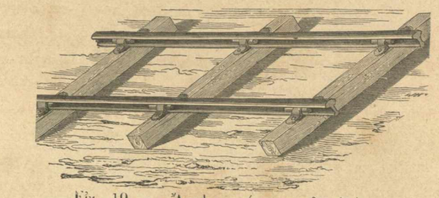

Εἰκ. 19. — Ἄποψις τμήματος σιδηροδρόμου.

Ἀλλὰ τοῦτο καί τινα ἄλλα ἐξευρεθέντα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν συγκρούσεων τῶν ἀτμαμαξῶν καὶ ἄλλων δυστυχημάτων μηχανήματα δὲν ὠφελοῦσι πάντοτε· διότι ἡ ὁρμὴ τῆς ἁμαξοστοιχίας εἶναι τοσαύτη, ὥστε καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κώνων, διατελεῖ αὕτη τρέχουσα ἓν χιλιόμετρον πρὶν ἢ σταθῇ. Εὐτυχῶς αἱ περιστάσεις, αἵτινες καθιστῶσιν ἀναγκαίαν τὴν στάσιν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν γίνονται σπανιώτεραι χάριν τῶν ἐν τοῖς σιδηροδρόμοις ἐν χρήσει σημείων, δι' ὧν ἀγγέλλεται μακρόθεν εὐθὺς τοῖς μηχανικοῖς πᾶν ὅ,τι συμβαίνει κατὰ τὴν ὁδόν. Μία σημαία συνεπτυγμένη μὲν σημαίνει ὁδὸν ἐλευθέραν, ἀναπεπταμένη δὲ, ἐὰν μὲν ᾖναι πράσινος, βραδύτητα, ἐὰν δὲ ἐρυθρὰ, στάσιν. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα μεταχειρίζονται φανοὺς λευκοὺς, πρασίνους καὶ ἐρυθροὺς, τὸν ἠλεκτρικὸν τηλέγραφον, κ.τ.λ.

ΜΗΧΑΝΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΤΑΙ.

Ὀνομάζομεν μηχανὰς μετακινητὰς, (locomobiles) τὰς ἀτμομηχανὰς, ἃς δυνάμεθα ἵνα μεταφέρωμεν πανταχόσε πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων, μάλιστα δὲ γεωργικῶν. Ἡ σπάνις τῶν γεωργῶν, καὶ ἡ ὑπερτίμησις τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν ἤγαγε τοὺς ἀγρονόμους τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ὠφελιμωτάτων τούτων μηχανῶν, αἵτινες ἀντηλλάχθησαν ἀπό τινος πολλαχοῦ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης ἀντὶ τῶν χειρῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὲ αὗται ἐργάζονται σπανιώτερον, ἐπιτηροῦνται δὲ ὑπὸ ἐργατῶν ἀπείρων, κατασκευάζονται ἁπλούστεραι, ἤτοι σύγκεινται ἁπλῶς ἐκ τοῦ λέβητος, περιέχοντος ὀλίγους σίφωνας, καὶ τοῦ κυλίνδρου. Εἶναι δὲ κατατιέζουσαι, καὶ οὐχὶ πυκνωτικαί. Οὗσαι δ' ἐλαφραὶ, ἕλκονται εὐκόλως ὑφ' ἑνὸς ἵππου, καὶ μετακομίζονται πανταχόσε πρὸς ἐκτέλεσιν παντοίων μηχανικῶν καὶ γεωργικῶν ἔργων. (Ἴδε εἰκ. 18).

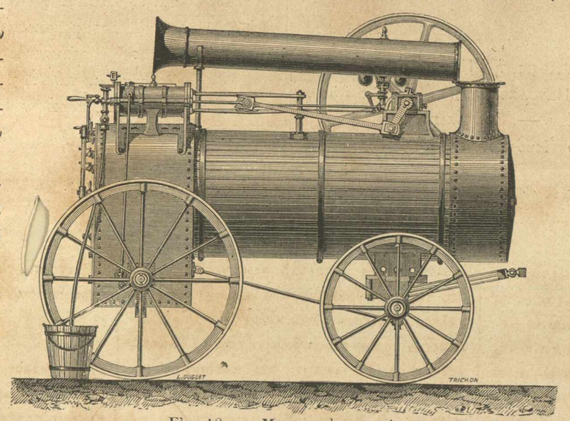

Εἰκ. 18. — Μετακινητὴ μηχανή.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΩι ΔΕΥΤΕΡΩι ΤΟΜΩι.

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σελίς.

Α΄. Ἡ δημαρχία τῶν Παρισίων. 1-3
Β΄. Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἀγγλίας. — Ἡ μάχη τοῦ Δόρκιγγ. 3
Γ΄. Καθολμοβόλησις τῶν Παρισίων. 4
Δ΄. Ἡ Ποικίλη. — Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος. 4-7
Ε΄. Περιοδεῖαι εἰς τὰς μεγάλας νήσους τῆς Μαλαισίας. 8-14
ΣΤ΄. Ἡ σχολὴ τῆς Φλωρεντίας Μιχαὴλ. — Ἄγγελος. 15-20
Ζ΄. Διάτρησις τοῦ Κενησίου ὄρους. 20
Η΄. Φαλστὰφ, ἢ ὁ Σακεσπῆρος, ὡς κωμικὸς ποιητής. 21-24
Θ΄. Ναυάγιον καὶ ἀνθρωποφαγίαι ἐν τῇ νήσῳ Ῥῶσσελ. 25-29
Ι΄. Τέλος πάντων, ἢ ὁ νέος Μαύσωλος. 30
ΙΑ΄. Ἔργα καὶ Ἡμέραι. — Ποικίλα. 31-32

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Α΄. Ἡ δημαρχία τῶν Παρισίων. 33-34
Β΄. Ἡ ἐν Καστάϊν συνέντευξις, ἢ ὁ Παγγερμανισμὸς καὶ ὁ Πανσλαβισμός. 34-35
Γ΄. Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἀγγλίας. — Ἑταιρία πρὸς ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν χριστιανισμόν. 35
Δ΄. Προαισθήματα. — Ἀληθὴς ἱστορία. 36
Ε΄. Καθολμοβόλησις τῶν Παρισίων. 36
ΣΤ. Ἡ Ποικίλη. — Ἀπόστολος Ἀρσάκης. 37-39
Ζ΄. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς πόλους θαλάσσας. — Νεώταται ἐξευρέσεις. 40-49
Η΄. Ὁ οἶκος τῶν Μεδίκων. 49-50
Θ΄. Οἱ θησαυροὶ τῆς καλλιτεχνίας. — Ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀγάλματα ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Φλωρεντίας. — Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων. — Ὁ μικρὸς Ἀπόλλων. — Ὁ κροταλίζων Σάτυρος. Οἱ παλαισταὶ τοῦ Κηφισοδότου. 51-54
Ι΄. Ὁ Καλαίσιος πορθμός. 55

Σελίς.

ΙΑ΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Εἰσαγωγή. 55-56
ΙΒ΄. Θαύματα τῶν ἐπιστημῶν. — Τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα. 60 63
ΙΓ΄. Ἔργα καὶ Ἡμέραι. Ποικίλα. 63-64

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Α΄. Τὸ Σεδάν. — Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος βιβλίου τοῦ στρατηγοῦ Δουκρώ. 65-67
Β΄. Ἡ ἀδαμαντοφόρος ἀποικία τοῦ Βάαλ. 67
Γ΄. Ἡ Ποικίλη. — Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ὁ δεύτερος. 68-70
Δ΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. 70-22
Ε΄. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς πόλους θαλάσσας. — Τύχαι Φραγκλίνου καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ. 73-78
ΣΤ΄. Ἀνασκαφαὶ τῆς Πομπηΐας. — Νεώτατα ἐξευρέσεις. 77-83
Ζ΄. Πολεμικαὶ προπαρασκευαὶ ἐν Εὐρώπῃ. 83
Η. Σκηναὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ βίου. — Τζὼν Βράουν ὁ καταλυτής. 84-89
Θ΄. Τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα. 90-94
Ι΄. Πυρκαϊαὶ ἐν Ἀμερικῇ. — Ἡ πόλις Χίκαγον. 94
ΙΑ΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. 94-96

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕ[illegible]ΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Α΄. Ὁ λιμὴν τῆς Λιβερπούλης. 97-99
Β΄. Οἱ πρίγκηπες τῆς Αὐρηλίας. 99
Γ΄. Ἡ Ποικίλη. — Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ὁ δεύτερος. 100-101
Δ΄. Ῥαμεσῆς ὁ Μεϊαμοὺν, ἢ ἡ Αἴγυπτος πρὸ 3,300 χρόνων. 102-114
Ε΄. Στήλη τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. 111
ΣΤ΄. Ἡ σχολὴ τῆς Φλωρεντίας. — Μιχαὴλ Ἄγγελος. 112-116

Σελίς.

Ζ΄. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς πόλους θαλάσσας. — Ἐξευρέσεις τοῦ ἰατροῦ Hayes. 117-24
Η΄. Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν. — Περὶ νιτρογλυκερίνης καὶ δυναμίτιδος. 124
Θ΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Ἡ Πρωσσία ἐπὶ τοῦ ἐπιλοχίου βασιλέως. 125-27
Ι. Ἔργα καὶ ἡμέραι. 128

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Α΄. Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα ἐν Ἑλλάδι. 129-30
Β΄. Ὁ κόμης τοῦ Σαμβόρδ, ἢ Ἑβραῖος ὁ πέμπτος. 131
Γ΄. Ἡ Πρωσσία καὶ ἡ Ῥωσσία. 131
Δ΄. Ὁ λιμὴν τῆς Λιβερπούλης. 131
Ε. Οἱ Ἄραβες ἐν Ἱσπανίᾳ. — Ἡ Ἀλάμβρα. 132-37
ΣΤ. Περὶ τοῦ νοὸς καὶ τῶν πανουργιῶν τῶν ἐντόμων. 137-42
Ζ΄. Ἡ ζωγραφικὴ παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις. 143-49
Η΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Ἡ Πρωσσία ἐπὶ Φρειδερίκου τοῦ δευτέρου. 150-52
Θ΄. Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν. — Περὶ τῆς ῥοπῆς τῶν ἰανθίνων καὶ κυανέων ἀκτίνων πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. — Περὶ βορείων σελάων καὶ διαττόντων ἀστέρων. 152-56
Ι΄. Μία νὺξ ἔν τινι κυβευτηρίῳ τῆς Καλιφορνίας, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τοῦ Γερστέκερ. 156-58
ΙΑ΄. Ἔργα καὶ Ἡμέραι. — Τὸ αὐτόματον τοῦ Μέλτζελ. — Ποικίλα. 159-60

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Α΄. Ἱστορία τῆς ὁμοσπονδικῆς κανονοφόρου Ἀλαβάμας. 161-62
Β΄. Τὰ ἀργυρεῖα τοῦ Λαυρίου καὶ ὁ Κ. Ἀβού. 163
Γ΄. Ἀγγλία, Ῥωσσία καὶ Ἀμερική. 163
Δ΄. Ἡ Ποικίλη. — Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ὁ δεύτερος. 164-65
Ε΄. Περιοδεῖαι καὶ κυνηγετικὰ περιπτώματα κατὰ τοὺς εἰς τὸν Νεῖλον ἐκβάλλοντας ποταμοὺς τῆς Ἀβυσσινίας. 166-69
ΣΤ΄. Τὸ τρόπαιον τῶν Πλαταιῶν ἐν Δελφοῖς καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. 170-71
Ζ΄. Οἱ Ἄραβες ἐν Ἱσπανί[illegible] — Ἡ Ἀλάμβρα. 172-77
Η΄. Πατρὶς καὶ ἔρως, ἢ [illegible] Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν. 178-83
Θ΄. Τὸ οὐράνιον τόξον ἐν τῷ γαιάνθρακι. 183-85
Ι΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Πρώτη συμμαχία τῆς Πρωσσίας πρὸς τὴν Γαλλίαν. — Πρώτη ἀποστασία τῆς Πρωσσίας. 186-88
ΙΑ΄. Λί φυλακαὶ τοῦ βαρώνου Τρέγκ. 188-90
ΙΒ΄. Οἱ Θησαυροὶ τοῦ βασιλέως Σολομῶντος. 190
ΙΓ΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. 191-92

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Σελίς.

Α. Τὰ ἀργυρεῖα τοῦ Λαυρίου. 193-95
Β΄. Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἀγγλίας. 195
Γ΄. Περιοδεῖαι καὶ κυνηγετικὰ περιπτώματα κατὰ τοὺς εἰς τὸν Νεῖλον ἐκβάλλοντας ποταμοὺς τῆς Ἀβυσσινίας. 196-201
Δ. Ἀρχὴ καὶ προορισμὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. 202-04
Ε΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Δευτέρα συμμαχία τῆς Πρωσσίας πρὸς τὴν Γαλλίαν. — Δευτέρα ἀποστασία τῆς Πρωσσίας. 205-06
ΣΤ΄. Οἱ Ἄραβες ἐν Ἱσπανίᾳ. — Ἡ Ἀλάμβρα. 207-11
Ζ΄. Πατρὶς καὶ ἔρως, ἢ ἀπὸ Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν. — Π. Ἔρως. 211-13
Η΄. Οἱ ὑπόγειοι Παρίσιοι. 213
Θ΄. Θέατρον Ψυλλῶν. 214
Ι΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. — Ἡ δίκη τοῦ Τιχβόρνου ἐν Λονδίνῳ. — Ποικίλα. 215-16

ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Α΄. Τὰ ἀργυρεῖα τοῦ Λαυρίου. 217-19
Β΄. Ἡ Ποικίλη. — Εὐαγγέλης Ζάππας. 219-20
Γ΄. Ἡ δύναμις τῆς Ἀγγλίας. 220
Δ΄. Νεωτέρα ἑλληνικὴ γλυπτική. Ὁ Ὅμηρος, ὑπὸ τοῦ γλύπτου Κόσσου. 221
Ε΄. Δύο βάρβιτοι ἀντὶ δέκα χιλιάδων λιρῶν. 221
ΣΤ΄. Στατιστικὴ διαφόρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. 222
Ζ΄. Τὰ ἐρείπια τῶν Θηβῶν, κατὰ τὸν Ἀμπέρον. 222-29
Η΄. Νεώτατα ἐπιστημονικὰ ἐξευρήματα. 226-27
Θ΄. Ἡ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περὶ τὰ μνημεῖα γλυπτική. — Μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος. 228-33
Ι΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. 234-35
ΙΑ΄. Πατρὶς καὶ Ἔρως, ἢ ἀπὸ Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν. — ΙΙΙ. Ἐκδίκησις. 235-38
ΙΒ΄. Ἰαπωνικά. Νεώταται ἀγγελίαι. 238
ΙΓ΄. Σκηναὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ βίου. — Ἐπιδρομαὶ τῶν ἀγρίων Ἰνδῶν ἐν Φλωρίδι. 241-42
ΙΔ΄. Μία Σουλιώτις. — Ἀληθὴς ἱστορία. 242-43
ΙΕ΄. Περὶ ἀτμοῦ, ἀτμομηχανῶν καὶ σιδηροδρόμων. 244-46
ΙΣΤ΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. — Ποικίλα. 247-48

ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Α΄. Τὰ ἀργυρεῖα τοῦ Λαυρίου. 249-50
Β΄. Σχολεῖα καὶ ἀγαθοεργὰ καταστήματα ἐν Χίῳ. 250
Γ΄. Ἐμφύλιος πόλεμος ἐν Ἱσπανίᾳ. 251
Δ΄. Περιοδεία εἰς τὰ μεθόρια τῆς Σιβηρίας καὶ Κίνας, ὑπὸ τοῦ Σὶρ. Θ. Ἄτκινσων. 252-56
Ε΄. Δάνεια ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. 256
ΣΤ΄. Δούκας, νέα ἀνέκδοτος τραγῳδία ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ῥ. Ῥαγκαβῆ. 257-61
Ζ΄. Ἡ Παλιγγενεσία ἐν τῇ πρὸς ἄρκτον Εὐ-

Σελίς.

ρώπη. — Ἡ ῥωμανικὴ καὶ γοτθικὴ ἀρχιτεκτονική. 262—67
Η΄. Περιοδεία εἰς τὰς μεγάλας νήσους τῆς Μαλαισίας. — Ἰάβα. 270—75
Θ΄. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας. — Ὁ ἑπταετὴς πόλεμος. 268—69
Ι΄. Περὶ ἀτμοῦ, ἀτμομηχανῶν καὶ σιδηροδρόμων. 267—78
ΙΑ΄. Ληστεία ἐν Θεσσαλίᾳ. 278
ΙΒ΄. Δικαστικά. — Φόνος ἐν Ματσαλίᾳ. 278—79
ΙΓ΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. 279—80

ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α΄. Ἡ πολιτικὴ παρακμὴ τῆς Ἀγγλίας. 281—83
Β΄. Τὰ ἐρείπια τῶν Θηβῶν κατὰ τὸν Ἀμπέρον. 284—87
Γ΄. Στατιστικὴ τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀγγλίας. 287
Δ΄. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Περσῶν. 287—89
Ε΄. Δούκας. — Νέα ἀνέκδοτος τραγῳδία ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ῥ. Ῥαγκαβῆ. 290—94
ΣΤ΄. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλυπτική. — Α΄. Ἀρχαϊκὴ γλυπτική. 295—98
Ζ΄. Αἱ κατὰ τὴν Βαλτικὴν ὑπὸ τὴν Ῥωσσίαν γερμανικαὶ ἐπαρχίαι. 298
Η΄. Τὸ ἐν Χίῳ νοσοκομεῖον. 298
Θ΄. Νεώτατα ἐπιστημονικὰ ἐξευρήματα. Τὸ περὶ τῶν αὐτομάτων γενέσεων καὶ τὸ περὶ ζυμώσεων ζήτημα. 299—301
Ι΄. Ἡ Νεα Καληδονία. 301—305
ΙΑ. Πατρὶς καὶ Ἔρως, ἢ ἀπὸ Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν. — ΙΙΙ. Ἐκδίκησις. 306—10
ΙΒ΄. Αἱ ἀγγελιαφόροι περιστεραί. 311
ΙΓ΄. Ἀμερικανικὰ δικαστήρια. 310—11
ΙΔ΄. Ἔργα καὶ ἡμέραι. 312

ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σελίς.

Α΄. Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία. 313
Β΄. Μία ἐπιστολὴ τοῦ περιοδευτοῦ Διδιγκστῶνος. 314—16
Γ΄. Τὰ ἐρείπια τῶν Θηβῶν κατὰ τὸν Ἀμπέρον. 316—18
Δ΄. Ἡ παρὰ τὴν Μαδρίτην μονὴ καὶ τὰ βασίλεια τοῦ Ἐσκουριάλ. 318—20
Ε΄. Οἱ ἔρωτες τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. 320—24
ΣΤ΄. Ἓξ μῆνες ἐν Φλωρίδι. 324—29
Ζ΄. Δούκας, νέα ἀνέκδοτος τραγῳδία, ὑπὸ Ἀ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ. 330—34
Η΄. Τὰ νέα φάρμακα καὶ ἡ ἐπίδοσις τῆς φαρμακευτικῆς. 335—38
Θ΄. Περὶ κρυστάλλων καὶ κρυσταλλώσεων. 338
Ι΄. Ἰρλανδικὰ δικαστήρια. 338
ΙΑ΄. Ποικίλα. — Ἔργα καὶ ἡμέραι. 339—40

ΤΕΥΧΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Α΄. Σιδηρόδρομοι ἐν Ἑλλάδι. 341—43
Β΄. Ἡ δεσποινὶς Ἀλεξάνδρα Τίννε. 343
Γ΄. Τί ἀπέβαλεν ἡ Γαλλία κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον. 343
Δ΄. Ἓξ μῆνες ἐν Φλωρίδι. 344—50
Ε΄. Οἱ ἔρωτες τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. 350—59
ΣΤ΄. Δούκας, νέα ἀνέκδοτος τραγῳδία, ὑπὸ Ἀ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ. 360—64
Ζ΄. Σκηναὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ βίου. — Τζὼν Βράουν ὁ καταλυτής. 364—66
Η΄. Περὶ Ἀτμοῦ, Ἀτμομηχανῶν καὶ σιδηροδρόμων. 367—69